T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR, MİLLET YAZMA ESER KÜTÜPHANESİ, ALİ EMÎRÎ MANZUM 638 (1A-60B) (İNCELEME-KARŞILAŞTIRMALI METİN-MESTAP'A GÖRE TASNİFİ)

Ayşe KONUKPAY

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman: Prof. Dr. Bayram Ali KAYA

HAZİRAN - 2025

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR, MİLLET YAZMA ESER KÜTÜPHANESİ, ALİ EMÎRÎ MANZUM 638 (1a-60b) (İNCELEME-KARŞILAŞTIRMALI METİN-MESTAP'A GÖRE TASNİFİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ayşe KONUKPAY

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı

"Bu tez 13/06/2025 tarihinde online olarak savunulmuş olup aşağıdaki isimleri bulunan jüri üyeleri tarafından oybirliği ile kabul edilmiştir."

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ
Prof. Dr. Bayram Ali KAYA	Başarılı
Doç. Dr. Orhan KAPLAN	Başarılı
Dr. Ögr. Üyesi Zafer TOPAK	Başarılı

ETİK BEYAN FORMU

Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve Etik Kurul Onayı gerektiği takdirde onay belgesini aldığımı beyan ederim.

Etik kurul onay belgesine ihtiyaç var mıdır?

Evet ☐

Hayır ☒

(Etik Kurul izni gerektiren araştırmalar aşağıdaki gibidir:

- Anket, mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme teknikleri kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütülen her türlü araştırmalar,
- İnsan ve hayvanların (materyal/veriler dahil) deneysel ya da diğer bilimsel amaçlarla kullanılması,
- İnsanlar üzerinde yapılan klinik araştırmalar,
- Hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalar,
- Kişisel verilerin korunması kanunu gereğince retrospektif çalışmalar.)

Ayşe KONUKPAY

13/06/2025

ÖN SÖZ

Bu çalışmanın hazırlanması esnasında danışmanlığımı üstlenip tezimi sabır ve titizlikle yöneten, lisans ve yüksek lisans eğitim sürecimde bana yalnızca akademik bilgi ve rehberlik sunmakla kalmamış aynı zamanda ilmî ve manevî desteğiyle bu süreci daha da verimli kılan değerli hocam Prof. Dr. Bayram Ali KAYA'ya emeklerinden dolayı sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Sorularımı hiçbir zaman cevapsız bırakmayan, kaynak bulma konusunda bana yardım eden, rehberlikleri ile çalışmamın ilerlemesinde önemli katkılar sağlayan saygıdeğer hocalarım Prof. Dr. Ozan YILMAZ ve Doç. Dr. Orhan KAPLAN'a şükranlarımı sunarım.

Manevi desteği ve tecrübeleriyle yoluma daima ışık tutarak beni yalnız bırakmayan çok kıymetli hocam Prof. Dr. Vildan COŞKUN'a sonsuz şükranlarımı arz ederim.

Çalışmam boyunca varlıklarından güç aldığım, sonsuz sabrı ve destekleriyle bu süreci daha da verimli ve anlamlı kılan kıymetli aileme ve biricik kızımız Gülce'ye minnettarım.

Son olarak, araştırmanın sonucunda elde edilen bulguların literatürdeki önemli boşluklara katkı sağlamak ve gelecekte Eski Türk edebiyatı alanında yapılacak olan çalışmalara ışık tutmayı amaçlamakla birlikte aynı zamanda bizden önceki yapılan çalışmalara da referans olmasını temenni ederim.

Çalışmamızın akademik camiada yer edinmesini ve okurlara faydalı olmasını dilerim.

Ayşe KONUKPAY

13/06/2025

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR ..... **ii**
TABLO LİSTESİ ..... **vii**
GRAFİK LİSTESİ ..... **viii**
ÖZET ..... **ix**
ABSTRACT ..... **x**

GİRİŞ **1**
1. BÖLÜM: MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR'IN TANITIM VE İNCELENMESİ **5**
1.1. Mecmuanın Dış Özellikleri 5
1.2. Mecmuanın Muhteva, Dil ve Yazım Özellikleri 7
1.3. Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı 11
1.4. Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı 15
1.5. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Biyografileri 16
2. BÖLÜM: MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR'IN KARŞILAŞTIRMALI METNİ **32**
2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol 32
2.2. Metnin Transkripsiyon ve İmlâsında İzlenen Yol 36
2.3. Metnin İşaretler Sistemi 38
2.4. Karşılaştırmalı Metin 39
2.5. Mecmuanın (1a-60b) MESTAP'a Göre Muhteva Tablosu 134

SONUÇ **160**
KAYNAKÇA **163**
EK **173**
ÖZ GEÇMİŞ **234**

KISALTMALAR

Adnî D.	**:** Adni Divanı ve Adni Divanında Benzetmeler, Osman Kufacı, İstanbul 2006.
'Amrî D.	**:** Amrî Dîvan Tenkidli Basım, Mehmed Çavuşoğlu, İstanbul, 1979.
Atâyî D.	**:** Nev'î-zâde Atâyî Dîvânı, Saadet Karaköse, Ankara 2017.
ATR.	**:** Şeyhülislâm Esat Efendi Atrabü'l-Âsâr fî Tezkîreti Urefâi'l-Edvâr (Giriş-Metin-Tercüme-Terimler-Dil Notları), Zeynep Sema Yüceışık, İstanbul 1990.
B.	**:** Beyit
Bağdatlı Rûhî D.	**:** Bağdatlı Rûhî Dîvânı Karşılaştırmalı Metin I-II, Coşkun Ak, Bursa 2001.
Bahâyî D.	**:** Şeyhülislam Bahâyî Dîvânı (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin), Erdoğan Uludağ, Erzurum 1992.
Bâkî D.	**:** Bâkî Dîvânı, Sabahattin Küçük, Ankara 2015.
BHŞ.	**:** Bursalı Haylî Ahmed Çelebi ve Şiirleri, Ramazan Ekinci, 2020.
Bkz.	**:** Bakınız
BYG.	**:** 19. yy'ın İlk Yarısında Yazıldığı Tahmin Edilen Bir Yazmadaki Gûfteler Üzerine Çalışma, Hüseyin Suiçmez, İstanbul 2013.
C.	**:** Cilt
Çev.	**:** Çevirmen
Derzi-zâde 'Ulvî D.	**:** Derzi-zâde 'Ulvî (Hayatı, Edebî Şahsiyeti ve Divanının Tenkidli Metni), İsmail Çetin, Elazığ 1993.
DH.	**:** Bir Metin Yeniden Yazılırken Neler Değiştirilir: Dâfi'u'l-Hüzn ve Mahzenü'l-Esrâr Örneği, Şeyma Benli, İstanbul 2019.
D.	**:** Dîvân / Dîvânçe
DİA.	**:** Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
DMG.	**:** XVIII. Yüzyıla Ait Bir Elyazması Mecmuada Dinî Mûsîkî Gûfteleri, M. Emin Soydaş, İstanbul 2001.
DT.	**:** Doktora Tezi

DY.	**:** Der-Kenâr Yazıları, Kenan Erdoğan, Erzurum 2000.
Emnî D.	**:** Emnî Burnaz Mehmed Ağa Dîvânı, Rabia Sözer, İstanbul 2018.
Fevrî D.	**:** Fevrî Dîvânı, Süleymaniye Kütüphanesi, Lala İsmail, Nr. 474.
Fâ'izî D.	**:** Kafzâde Fâ'izî Hayatı Eserleri Sanatı ve Tenkitli Dîvân Metni, Halil İbrahim Okatan, İzmir 1995.
Fasîh D.	**:** Fasîh Ahmed Dede Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni, Mustafa Çıpan, Konya 1991.
FC.	**:** Şeyhülislâm Hocazâde Es'ad Mehmed Efendi'nin Fezâ'il-i Cum'a Adlı Eseri (İnceleme-Metin), Kübra Yeşilkaya, İstanbul 2021.
Fehîm-i Kadîm D.	**:** Fehîm-i Kadîm Dîvânı, Tahir Üzgör, İstanbul 1985.
Figânî D.	**:** Figanî Divanı Gramatikal İndeksi, Gülşen Çaylı Cankurt, Aydın 2015.
Fuzûlî D.	**:** Fuzûlî'nin Türkçe Divanı Edisyon Kritik ve Konularına Göre Fuzûlî Divanı, Abdulhakim Kılınç, İstanbul 2017.
G.	**:** Gazel
Gelibolulu 'Âlî D.	: Gelibolulu Mustafa 'Âlî Dîvânı, İ. Hakkı Aksoyak, Ankara 2018.
GRM.	**:** Gıda-ı Ruh İsimli Güfte Mecmuasının Günümüz Türkçesine Çevirisi ve İncelenmesi, Burçin Topal, Sivas 2014.
GZ.	**:** Şeyhzâde Mehmed Vardarî, Gülşen-i Zürefâ, Haz., Halime Çavuşoğlu, İstanbul 2018.
Hâfız Post M.	**:** Hâfız Post Güfte Mecmuası (Türkçe Gûfteler), Nilgün Doğrusöz, İstanbul 1993.
Hayretî D.	**:** Hayretî Dîvânı, M. Çavuşoğlu, M. Ali Tanyeri, Ankara 2023.
Haz.	**:** Hazırlayan
HGM.	**:** Hâfız Mustafâ Dûrbînî-zâde'nin Güfte Mecmuası (İAEK Şevket Rado Yazmaları, sr 078), Betül Uysal, Düzce 2021.
HH.	**:** Nev'î-zâde atâyî - Hadâ'iku'l-hakâ'ik fî tekmileti'ş-şakâ'ik (İnceleme-Metin), Suat Donuk, Manisa 1015.

Hüdâyî-i Kadîm D.	**:** Hüdâyî-i Kadîm (16. yy) ve Dîvânı İnceleme-Tenkidli Metin, Mehmet Demiralay, Isparta 2007.
HYG.	**:** XVII. Yüzyıl Divan Şairi Haylî ve Yayımlanmamış Gazelleri, Hamza Koç, Diyarbakır 2020.
HYŞ.	**:** Hâkim Mehmed Efendi'nin Divanında Yer Almayan Şiirleri, Ramazan Ekinci, Konya 2013.
İpsalâ Mes.	**:** İpsalalı Ebu'l-Hayr, Mevlid (İnceleme-Metin-Dizin), Ahmet Günşen, Ankara 2004.
K.	**:** Kasîde
Kâmî D.	**:** Edirneli Kâmî ve Dîvânı, Gülgün Erişen Yazıcı, Ankara 2017.
KFT.	**:** Kâf-zâde Fâ'izî'nin Zübdetü'l-Eş'ârı, Bekir Kayabaşı, Malatya 1997.
M.	**:** Mecmua (Mecmû'a-i Eş'âr)
Mat.	**:** Matla'
ME.	**:** Milli Kütüphane Ankara-Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu'nda 06 hk 578 Arşiv Numarası ile Kayıtlı Mecmû'a-yı Eş'âr (Metin-İnceleme-Tıpkıbasım), Bahar Genel, Kayseri 2015.
MEM.	**:** Mecmû'a-i Eş'âr (Milli Kütüphane FB 553) İnceleme-Metin, Yücel Ünlü Aydın, Ankara 2018.
Mes.	**:** Mesnevî
Mezâkî D.	**:** Mezâkî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni, Ahmet Mermer, Ankara 1991.
ML.	**:** Mecmûa-yı Letâif fî Sandukati'l-me'ârif (Metin ve Değerlendirme), Erdal Kılıç, İstanbul 2013.
Mr.	**:** Murabbâ
MT.	**:** Mecmû'atü't-Terâcim Mehmed Tevfîk Efendi, Ruhsar Zübeyiroğlu, İstanbul 1989.
Muhibbî D.	**:** Muhibbî Dîvânı II, Kemal Yavuz-Orhan Yavuz, İstanbul 2016.
Müf.	**:** Müfred
N.	**:** Nazm
Nr./nu.	**:** Numara

Nâbî D.	**:** Nâbî'nin Türkçe Dîvânı Karşılaştırmalı Metin, Ali Fuat Bilkan, Ankara 1993.
Nahîfî D.	**:** Nahifî Süleyman Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Divanı'nın Tenkitli Metni), A. İrfan Aypay, Konya 1992.
Nâ'ilî D.	**:** Nâ'ilî-i Kadîm Dîvânı, Haluk İpekten, Ankara 2019.
Nazîm D.	**:** Yahyâ Nazîm Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin), Mustafa Sefa Çakır, Sivas 2018.
NM.	**:** 18. Yüzyıla Ait Divan Tertibinde Bir Nazire Mecmûası (İnceleme-Metin), Nebi Coşkun, İstanbul 2019.
NŞM.	**:** İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Nekty03552 Numaralı Şiir Mecmuası (44a-88a): İnceleme-Metin MESTAP'a Göre Tasnif, Merve Karayel, İstanbul 2023.
ör.	**:** Örnek
R.	**:** Rubâi
Rûşenî D.	**:** Dede Ömer Rûşenî Dîvânı (Tenkitli metin), Orhan Kemal Tavukçu, Ankara 2020.
Rızâ T.	**:** Rızâ Tezkiresi, Gencay Zavotçu, Ankara 2017.
Riyâzî T.	**:** Riyâzî Muhammed Efendi Tezkiretü'ş-Şu'arâ, Namık Açıkgöz, Ankara 2017.
s.	**:** Sayfa
S.	**:** Sayı
Sâhib D.	**:** Pîrî-zâde Mehmed Sâhib Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanı'nın Tenkitli Metni, Meral Topal, Elazığ 2004.
Sem.	**:** Semâî
SBE.	**:** Sosyal Bilimler Enstitüsü
SGM.	**:** Süleymâniye Kütüphânesi-Ali Nihat Tarlan-nr. 81 Künyeli Mecmuâ-i Güftenin İncelenmesi, Mehmet Sait Halim Gençoğlu, İstanbul 2013.
Şehrî D.	**:** Şehrî (Malatyalı Ali Çelebi) Dîvânı, Şenel Demirel, Ankara 2017.
Tah.	**:** Tahmîs
TEİS.	**:** Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü

Tkb.	**:** Terkîb-i Bend
TRY.	**:** Tevfik rıza Yenal'ın Söz ve Saz İsimli Yazma Müzik Eserinin 3. Kitabı Olan Güfteler Bölümünün Günümüz Türkçesine Çevirisi, Atilla Ateş, İstanbul 2012.
VBM.	**:** XIX. Yüzyılda Yazılmış Olan Vâsıf Bey'in Güfte Mecmuasının İncelenmesi, Hilal Konya, İstanbul 2013.
vb.	**:** ve benzeri
Vecdî D.	**:** Vecdî (Hayatı, Edebî Kişiliği ve Dîvânı'nın Karşılaştırmalı Metni), Eşref Yanmaz, Erzurum 1995.
Veysî D.	**:** Veysî Dîvânı (Hayatı, Eserleri ve Edebî Kişiliği), Zehra Toska, İstanbul 1985.
vr.	**:** varak
Yay.	**:** Yayınevi / Yayınları

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı 15
Tablo 2: Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı 16
Tablo 3: Metnin İşaretler Sistemi 38
Tablo 4: Mecmuanın (1a-60b) MESTAP'a Göre Muhteva Tablosu 159

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1: Nazım Şekilleri ve Sayısı 12
Grafik 2: En Fazla Şiiri Bulunan Şairler ve Sayısı..... 13

ÖZET

Başlık: Mecmû'a-i Eş'âr, Millet Yazma Eser Kütüphanesi, Ali Emîrî Manzum 638 (1a-60b) (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin-MESTAP'a Göre Tasnifi)

Yazar: Ayşe KONUKPAY

Danışman: Prof. Dr. Bayram Ali KAYA

Kabul Tarihi: 13/06/2025 **Sayfa Sayısı:** x (ön kısım) + 172 (ana kısım) + 61 (ek)

Çalışmanın konusu, Millet Yazma Eser Kütüphanesi Ali Emîrî Koleksiyonu 638 numarada bulunan Mecmû'a-i Eş'âr, adlı şiir mecmuasının (1a-60b) incelenmesi ve transkripsiyonunun yapılması ve tenkitli metninin oluşturulmasıdır.

Çalışmada öncelikle çalışmanın amacı, önemi ve yöntemi vurgulanmış; mecmuanın 1a-60b varaklarının dış özellikleri, muhteva, dil ve yazım özellikleri, şairler, şiirlerinde kullandıkları vezin ve nazım şekilleri gibi tanıtımına dair bilgiler verilmiş, ardından da şairlerin hayatlarına kısaca değinilmiştir. Çalışmanın ikinci kısmında metnin transkripsiyonu yapılarak tenkitli metin kurulmuştur. Mecmua ile karşılaştırılan eserler arasındaki farklar ise dipnotta belirtilmiştir. Son olarak çalışmamızda Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)'ne uygun olarak hazırladığımız muhteva tablosuna yer verdik.

Mecmû'a-i Eş'âr, 87 varaktır. Mecmuanın ele aldığımız varaklarında on beş ile on sekizinci yüzyıl arasında yaşam sürmüş 37 farklı şaire ait 11 farklı nazım şekliyle kaleme alınan 269 şiir kayıtlıdır. Kimliği belirlenen 34 şairin biyografileri çalışmada yer almıştır.

Bu çalışmayla, dîvânı bulunmayan, kaynaklarda tespit edemediğimiz, tespit edilse dahi şiirlerine ulaşılamayan şairler ve şiirleri gün yüzüne çıkararak akademik sahada yapılacak olan çalışmalara küçük de olsa bir fayda sağlanması amaçlanmaktadır. Bu türden şiir ve şairlerin ortaya çıkarılması edebiyat tarihine katkı sunmayı ve kaybolmuş değerlerin daha geniş açıyla değerlendirilmesini amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Millet Yazma Eser Kütüphanesi, Mecmua, Şiir Mecmuası, Dîvân Şiiri, MESTAP

ABSTRACT

Title of Thesis: Mecmu'a-i Eş'ar, Millet Yazma Eser Library, Ali Emîrî Poem 638 (1a-60b) (Examination-Comparative Text-Classification according to MESTAP)

Author of Thesis: Ayşe KONUKPAY

Supervisor: Prof. Dr. Bayram Ali KAYA

Accepted Date: 13/06/2025 **Number of Pages:** x (pre text) + 172 (main body) + 61 (add)

The subject of this study is the examination, transcription and creation of the critical edition of the poetry manuscript Mecmû'a-i Eş'âr found in the Ali Emîrî Collection of Millet Manuscript Library, number 638, covering folios 1a-60b.

This study begins by highlighting the purpose, significance and methodology of the research. It provides information about the external features, content, language and orthographic, characteristics, poets and the metersand forms of poetry used in the manuscript folio 1a-60b, followed by a brief discussion of the lives of the poets. In the second part of the study the text was transcribed and a critical edition was constructed. Differences bethween the manuscript and the other work used for comparison are noted in the footnothes. Lastly, the study included the table of contents we compiled in line with the Systematic Classification of Journals Project (MESTAP).

Mecmû'a-i Eş'âr is consist of 87 foils. İn the folios we examined, 269 poems written in 11 different poetry forms by 37 poets who lived between the 15th and 18th centuries. The biographies of 34 identified poets are included in the study.

The aim of this study is to bring to light poets and poems whose divans are unknown, whose works cannot be identified in existing sources, or whose poems inaccesible even if identified, thereby maling a modest contrubution to future academic research. The discovery of such poems and poets aims to contribute to literary history and to enable a broader evaluation of these lost values.

Keywords: Millet Manuscript Library, Journal, Poetry Journal, Classical Turkish Literature, MESTAP

GİRİŞ

Çalışmanın Amacı

Yapmış olduğumuz çalışmanın temel amacı, Millet Yazma Eser Kütüphanesi'nde yer alan Ali Emîrî manzum 638 numarada *Mecmû'a-i Eş'âr* ismiyle kayıtlı olan şiir mecmuasının 1a-60b varakları arasında buluınan şairlerin şiirlerini tespit etmek ve ilgili şiirleri mevcut dîvânlar, e-kitap veya YÖK Tez gibi çalışmalarla karşılaştırarak aralarındaki farkları açığa çıkarmaktır. Bu bağlamda söz konusu mecmua önemli bir edebi hazineyi barındıran birkaynak olma niteliğine sahiptir. Şairlerin daha önce bilinmeyen şiirlerini gün yüzüne çıkarmak, şiirlerindeki eksik hece, kelime ve mısra gibi unsurları tamamlamak bu çalışmanın temel amaçlarındandır. Ayrıca, dîvânlarda yer alan şiirlerin yıpranmışlık nedeniyle okunmasını engelleyen durumlarda bu bölümlerin doğru şekilde okunmasına yardımcı olmak da hedeflenmektadir. Diğer taraftan, şairini belirleyemediğimiz şiirlerin fark edilmesini sağlamak ve mecmua derleyicisinin metin üzerindeki tasarruflarını açığa çıkarmaktır da bu çalışmanın amaçları arasındadır. Böylelikle daha önce farklı nedenlerle isimleri unutulmuş veya ihmal edilmiş şairlerin şiirleri bu çalışmayla gün yüzüne çıkarılacaktır.

Bu çalışma yalnızca meşhur şairler ve şiirlerinin izini sürmekle kalmamakta aynı zamanda çeşitli nedenlerle kaynaklarda adına rastlanmayan şairler ve şiirleri hakkında da fikir edinmeye imkan tanımaktadır. Bu tür şairler ve şiirler hakkında daha derinlemesine bir araştırmaya yapmak akademik dünyada mühim bir boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır. Bundan dolayı, çalışmamızda kayıtlı olan şairlerin yeni şiirlerinin gün yüzüne çıkarmak, eksik olan kısımları gidermek, çeşitli nedenlerle okunamayan yerlerin doğru okunmasını sağlamak metinlerin özgünlüğünü koruyarak edebiyat dünyasına katkıda bulunmak başlıca hedeflerimiz arasındadır.

Çalışmanın Önemi

Bu çalışmanın önemi, 15. yüzyıldan 18. yüzyıla kadar farklı dönemlerde hayat sürmüş olan şairlerin şiirlerinden oluşan karşılaştırmalı metnini hazırlayarak *"Mecmû'a-i Eş'âr"* adlı mecmuada yazılı olan şiirleri ortaya koymaktır. Bu sayede dîvânlarda yer almayan veya daha önce keşfedilmemiş manzumeleri gün yüzüne çıkarmak hedeflenmektedir. Ayrıca bu şiirlerin farklılıklarını tespit ederek tenkitli metin kurmak, dîvânına

ulaşılamayan ya da tanınmayan şair veya şiirleri meydana çıkarmak da amaçlarımız doğrultusundadır. Böylece edebiyatımızda daha önce gözden kaçan veya kaybolmuş şiirler literatüre kazandırılacaktır.

Bu çalışmanın önemli bir diğer yönü, bu süreçte ortaya çıkarılacak yeni şiirler ve şairler bizden sonra yapılacak akademik çalışmalara derinlemesine katkı sağlaması, edebi incelemelere zemin hazırlamasıdır.

Çalışmanın Yöntemi

Millet Yazma Eser Kütüphanesi'nde bulunan Ali Emîrî koleksiyonu manzum 638 numarada *Mecmû'a-i Eş'âr* ismiyle kaydedilen mecmuanın inceleme ve karşılaştırmalı metnini hazırlarken tamamlanmış olan benzer içerikli tez örneklerinden de faydalanarak kendi çalışma yöntemimizi belirledik.

Giriş bölümü ile başlayan çalışmamız, iki ana bölümde ele alınmıştır. Giriş adlı bölümde çalışmamızın amacı, önemi, yöntemi ve konusu hakkındaki hususlara detaylı bir şekilde değindik.

Çalışmamızın birinci bölümünde, 638 numaralı mecmuanın iç ve dış özellikleri, dil ve yazım hususiyetlerini tanıttık. Ardından, mecmuada yer verilen şairlerin şiirlerinde istifade ettikleri nazım şekli ve sayısını alfabetik sıra ile tabloda gösterdikten sonra şiirlerde kullanılan vezinler ve sayılarını gösteren bir tablo daha oluşturduk. Son olarak mecmuada tespit ettiğimiz şairlerin kısa biyografilerini hazırladık. Bu biyografileri hazırlarkan şairlerin mecmuaya kaydedilen şiirleri hakkında da kısaca açıklamalarda bulunduk.

Mecmuâdaki şiirleri karşılaştırmak için kullandığımız çalışmalara ait künye bilgilerini *Karşılaştırmada Kullanılan Eserlere Ait Kısaltmalar* başlığıyla kısaca belirttik. Çalışmaların detaylı künyelerini ise *Kaynakça* kısmında gösterdik.

Çalışmamızın ikinci kısmında ise metnin kuruluşunda, transkripsiyon ve imlâsında izlediğimiz yolu belirterek metnin işaretler sistemini (transkripsiyon tablosu) oluşturduk. Daha sonra bu bölüme 638 numaralı mecmuanın 1a-60b varaklarında mevcut olan söz konusu manzumelerin transkripsiyonlu metnini dahil ettik. Mecmuada bulunan şiirleri öncelikle dîvânlardan ve diğer akademik çalışmalardan faydalanarak karşılaştırdık, belirleyebildiğimiz farklılıkları dipnot alanında gösterdik. Mecmuada yer alan bazı şiirlerin TC Kültür ve Turizm Bakanlığı e-kitap platformu ya da YÖK Tez Merkezi'nde

yayımlanmış dîvânlarda bulunduğu veya daha önce herhangi bir akademik çalışmada ilk kez tanıtıldığı tespit edildi. Bu tür durumlarda ilgili şiirlerin şiirleri tekraren vermenin gereksiz olacağı kanaatine varıldı ve bu nedenle söz konusu şiirler metne dâhil edilmedi. Bunun yerine mecmuada bu tür şiirler mecmuadaki sıralamaya uygun şekilde numaralandırıldı ve ilgili dîvânın tez numarası ya da erişim bağlantısı dipnotlarda araştırmacılara bilgi vermek amacıyla sunuldu. Ayrıca bu şiirlerin mecmuadaki versiyonları ile daha önce yayımlanmış mecvut metinle arasındaki farklılıklar karşılaştırmayı belirtmek amacıyla köşeli parantez içinde gösterdik. Bu bölümümün sonuna da çalışmamızda yer alan mevcut şairler ve her birine ait şiirlerin ilk ve son mısralarını, varak numarasını, nazım türünü, şiir şekli, birimi ve veznini içeren bir sistematik tasnif tablosunu dahil ettik. Mecmuada yer alan şiirlerin sistematik tasnifinin içeriği, *Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)*'ne göre oluşturulmuştur. Bu tabloda şiirlerin bilgilerini varak numarasına göre verdik. Bu bağlamda Merve Karayel'in tamamladığı *İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03552 Numaralı Şiir Mecmuası (44a-88a): İnceleme-Metin MESTAP'a Göre Tasnif* isimli yüksek lisans tez çalışmasından yararlandık.

Çalışmamızın sonunda ise genel bir değerlendirmede bulunarak elde ettiğimiz çıkarımları sunduğumuz sonuç bölümüne, istifade ettiğimiz bütün kaynakları sıraya koyarak araştırmanın bilimsel dayanağını oluşturduğumuz kaynakçaya, okuyucu veya araştırmacıların daha doğru bir değerlendirme yapabilmeleri adına mecmuanın (1a-60b) varakları arasındaki tıpkıbasımına ve çalışmamızda bulunan şairlerin yaşamlarına dair kısa bilgiler içeren özgeçmişlerine yer vererek çalışmayı nihayete erdirdik.

Çalışmanın Konusu

Çalışmamız Millet Yazma Eser Kütüphanesi'nde *Mecmû'a-i Eş'âr* adıyla kayıtlı olan 34 Ae Manzum 638 numaralı seçme şiir mecmuasının 1a-60b varakları arasının incelendikten sonra transkripsiyonunun yapılarak tenkitli metninin kurulumunu içermektedir. Bu meyanda dîvânı günümüze ulaşmamış, dîvân tertip etmiş ancak mecmua ile arasında çeşitli farklılıklar bulunan, tezkirelerde ismi geçmeyen, zamanla kaybolmaya mahkum olmuş ya da unutulmuş şairler ve şiirleri gün yüzüne çıkarılarak edebiyat araştırmacılarının istifadesine sunulacaktır. Böylece bu şair veya şiirlerin bilim dünyasına

kazandırılması Klasik Türk edebiyatı sahası özelinde kültürel mirasın korunması ve aktarılması açısından mühim bir adım atılmış olacaktır denilebilir.

1. BÖLÜM: MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR'IN TANITIM VE İNCELENMESİ

1.1. Mecmuanın Dış Özellikleri[1]

Millet Yazma Eser Kütüphanesi'nde 34 Ae Manzum 638 numarada *Mecmû'a-i Eş'âr* ismiyle kayıtlı olan şiir mecmuasının istinsah tarihi ve mürettibi hakkında net bir bilgi elde edilememiştir. Hem mecmuanın içinde hem de Millet Yazma Eser Kütüphanesi'nin dijital veritabanında bu hususa dair herhangi bir açıklama veya kayıt yer almamaktadır. Bu belirsizlik mecmuanın istinsah tarihi ve mürettibiyle ilgili daha derinlemesine bir inceleme yapılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Mecmuanın 83b varağında yer alan "muştaşhabehu" ibaresi, Kastamonu mutasarrıfı İbrahim Nazîf adına bir temellük kaydının bulunduğunu ortaya koymaktadır. Ancak bu kaydın varlığı, her ne kadar mecmuanın İbrahim Nazîf'e ait olduğunu ispatlasa da onun aynı zamanda mecmuanın mürettibi olmasını garanti etmemektedir. Mecmuanın 18. yüzyıla ait şairlerin manzumelerini de içermesi, eserin 18. yüzyıla yahut bu yüzyıla yakın bir zaman aralığına ait olduğunu düşündüren kuvvetli bir delil olarak değerlendirilebilir.

Eserin başında Ali Emîrî'ye ait bir vakıf mührü ve Millet Yazma Eser Kütüphanesi'ne ait kütüphane kayıt bilgileri yer almaktadır. Sayfanın sol üst kısmına Arap harfleriyle eserin demirbaş numarası (638) yazılıdır.

Mecmua yumuşak meşin kaplı bir cilt ile kaplıdır. Cilt üzerine soğuk salbek şemseli olarak ciltlenmiş olup şirazelidir. Yapısal bütünlüğünü korumuş olan mecmuanın her varağı sol üst köşeden eski rakamlarla numaralandırılmıştır. Mecmuada eksik sayfalar olmasına rağmen numaralar düzenlidir. Sadece 65. varak tekraren numaralandırılmış ve bu durumda sıra kayması olmuştur. Eser toplam 87 varaktan ibaret olup 5 varak boştur. Çalışmamızın konusu mecmuanın 1a-60b sayfa aralığını kapsamaktadır.

Mecmua okunaklı bir biçimde tâlik hatla istinsah edilmiş olup metin harekesizdir. 5a varağında bulunan Hâkim Mehmed Efendiye ait olan tahmîsin ilk bendlerinin ilk kelimelerinin bulunduğu bazı kısımlarının hasarlı oluşu dışında şiirlerin okunmasına engel teşkil edebilecek herhangi bir yıpranma mevcut değildir. Söz konusu kelimeler metinde köşeli parantez ile verilmiştir. Mecmuada bulunan çeşitli imla kusurları, dil ve yazım özellikleri bir sonraki bölümde (Bkz. 1.2. bölüm) detaylı bir şekilde incelenmiştir.

[1] Mecmuanın fiziki niteliklerinin tanıtımında, Millet Yazma Eser Kütüphanesi Kataloğu'nda kayıtlı olan bilgilerden yararlanılmıştır. Mecmuanın katalog bilgisi için bkz.
https://portal.yek.gov.tr/works/detail/163428 E.T. 13/06/2025

Mecmuanın ilk sayfalarında yer alan bazı beyit ve mısralar, Fuzûlî'ye ait bir gazelin başlığı ve Veysî'ye ait terkîb-i bendin her bendinin son beyti dikkat çekici biçimde kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Çalışmamızın son sayfalarında ise şairlerin mahlaslarını göstermek amacıyla kırmızı veya yeşil mürekkep tercih edilmiş; bu mahlaslar genellikle isimlerin üst kısımlarından çizilerek görsel olarak da ayırt edilebilir şekilde işaretlenmiştir. Mahlasların veya başlıkların farklı renklerde mürekkeple yazılması her ne kadar mecmualarda yaygın bir şekilde uygulanan bir yöntem olsa da bu tür görsel işaretlemeler metnin okunabilirliğini artırmakta ve şiirlerin sistematik olarak ayırt edilmesini kolaylaştırmaktadır. Bu bağlamda söz konusu mecmua dönemin genel yazım ve sunum alışkanlıklarına uygun bir düzenleme anlayışı sergilemektedir.

Varaklar çift sütunlu düzene sahiptir ve beyitler sağa yatık halde yazılmıştır. Sütunlar arasındaki boşluklar ise zaman zaman büyük olasılıkla boş alanları değerlendirme amacıyla yer yer dikey bir biçimde yazılmış beyitlerle doldurulduğu görülmüştür. Bu şekilde eklenen beyitlerin yeni bir matla ya da müstakil bir müfred olmayıp ilgili sütundaki şiirin devamı olduğu anlaşılmaktadır. Beyitlerin sütunlara yerleştirilmesinde belirli bir standardın bulunmadığı; her sütunda yer alan beyit sayısının değişkenlik gösterdiği ancak çoğunlukla 7 beyitle sınırlı olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde satır sayısında da yeknesaklık olmadığı, başlıkla birlikte genellikle on beş satıra ulaşan düzenlemeler dikkat çekmektedir. Mecmuada yer alan şiirlerin büyük çoğunluğu başlıkla kaydedilmiş olsa da özellikle bestelenmiş şiirlerde başlık bulunmamaktadır. Mecmuada yer alan başlıklarda ise genellikle şairin mahlası, nazım şekli[2], bazen de lehu, velehu[3] gibi ibareler yer almakta olup bunların yazılmasında genel olarak siyah mürekkep tercih edilmiştir. Ancak bu başlıklar arasında Fuzûlî'ye ait bir gazelin başlığı hariç renkli mürekkep kullanımına rastlanmamaktadır.

Eserde ayrıca sayfa düzeni ve içerik bütünlüğünü sağlamaya yönelik olarak kullanılan "râbıta" kelimelerine de yer verilmiştir. Bu kelimeler varakların "b" yüzünün sol alt köşesinde konumlandırılmış olup söz konusu râbıta kelimelerinin sonradan eklendiği belirlenen sayfaların başında bulunan kelimelerle örtüşmemesi, mecmuada mevcut olan sayfa kopukluklarını ve muhtemel eksiklikleri tespit etmede önemli bir kolaylık sağlamaktadır. Nitekim 7b varağının sonunda kayıtlı olan "درك " kelimesinin râbıta olarak

[2] Müfred başlıklarında şair ismi yazmamaktadır.

[3] Bu ibareler genellikle şairin altta yazılan diğer bir şiirini göstermekle birlikte aynı nazım şeklinden başka şairlere ait şiirleri ifade etmek için de kullanılmıştır.

yer almasına rağmen müteakip varağın başında yer alan ilk kelimenin "دل" olması metnin devamının sağlanamadığını açıkça ortaya çıkarmaktadır. Bu tür sayfa kopukluklarına ilişkin örnekler çalışmada ayrıntılı bir şekilde dipnotlar aracılığıyla açıklanmış, ayrıca mecmuanın farklı bölümlerinin birden fazla araştırmacı tarafından çalışılıyor olması göz önünde bulundurularak hem varak numaraları hem de şiir numaraları karışıklığı önlemek amacıyla müteselsil olarak verilerek düzenli bir sistem içerisinde sunulmaya devam edilmiştir. Bu uygulama eserin bütünsel yapısının izlenmesi bakımından da dikkate değerdir.

Mecmuada 269 adet Türkçe şiirin dışında 23 adet de Farsça şiire yer verilmiştir. Bu şiirler kronolojik sıraya tabi tutulmak veya ayrı bir bölümde yer almaksızın Türkçe şiirlerin arasına serpiştirilmiştir. Farsça şiirlerin nazım şekli yaptığımız çalışmada tablo ve grafiklere dahil edilmiş olmakla birlikte bu şairlerin kısa biyografilerine değinmeye gerek duyulmamıştır. Bu Farsça şiirlerin yanı sıra mecmuanın 2a varağında mecmuaya sonradan eklendiği değerlendirilen "Dünki gün meclis-i ……" şeklinde bir not vardır. 4a varağında ise Hz. Peygamberin sözlerine isnad edilen Arapça manzumeler yer almaktadır. Bunlar dipnot alanında gösterilmiş olup asıl metne dahil edilmemiştir.

Mecmuada nazım şekilleri mürettep bir dîvândaki gibi belirli bir sıralama içinde yer almamakla birlikte mürettep bir dîvân tertibine benzer bir biçimde hemen hemen her nazım şeklinden şiirler kayıtlıdır. Genel itibarıyla müfred ve matlaların eserin ilk sayfalarında, gazellerin ise daha sonra yer alışı dikkat çekmektedir. Bu husus, mürettibin mecmua üzerindeki tasarrufunu yansıtması bakımından önem arz etmektedir. Mecmua genelinde mürettep bir dîvânda olduğu gibi alfabetik (elifbâ) bir sıralama takip edilmemekle birlikte aynı şaire ait manzumelerin çoğunlukla art arda sıralandığı; bu sıralamanın, ilgili şairlerin dîvânlarındaki tertiple büyük ölçüde örtüştüğü görülmektedir. Bu da bizde mecmuayı tertip eden kişinin söz konusu şâirin dîvânını görmüş olduğu izlenimini uyandırmaktadır.

1.2. Mecmuanın Muhteva, Dil ve Yazım Özellikleri

Üzerinde çalıştığımız *Mecmû'a-i Eş'âr* adlı mecmuanın inceleme konumuzu teşkil eden varakları dikkate alındığında mecmuada 15. yüzyılda yaşamış olan 'Adlî'den başlayarak 18. yüzyılda Hâkim Mehmed Efendi'ye kadar yayılan geniş bir dönemde yaşam sürmüş şairlerin şiirlerine yer verildiği görülmektedir. Eserde kayıtlı olan şairlere bakıldığında

özellikle 17. yüzyılda yaşamış şairlerin belirgin bir yoğunluk oluşturduğu görülmektedir. Nitekim mecmuada şiiri kayıtlı olan toplam 37 şairin 16'sının 17. yüzyıla mensup olduğu belirlenmiştir ki bu sayı söz sonusu şairlerin yarısına yakınını oluşturmaktadır. Şair sayısının yanı sıra şiir adedi baz alındığında da en fazla şiirin yine 17. yüzyıla ait olduğu görülmektedir (bkz. Tablo 1). Bu veriler mecmuanın 17. yüzyıl şiir birikimini özellikle ön plana çıkardığını ortaya koymaktadır.

Eserde Bâki, Nâbi, Fuzûli, Fehîm-i Kadîm, Bağdatlı Rûhî gibi Klasik Türk edebiyatının önde gelen, tanınmış şairlerinin yanı sıra isimlerine kaynaklarda nadiren rastlanan, edebiyat tarihi içerisinde daha arka planda kalmış pek fazla rastlamadığımız Hâkim Mehmed Efendi, Safvet, Nahîfî, Sâhib Mehmed Efendi, Şerîf, İpsalalı Ebu'l-Hayr, Haylî gibi şairlere de yer verildiği görülmektedir. Mecmuada bu ikinci gruba dahil edilen şairlerin çoğunlukla yalnızca bir veya birkaç şiirine rastlanmakta olup bunların büyük bir kısmının günümüze ulaşmış, bilinen bir dîvânı bulunmamaktadır. Bununla birlikte adı geçen bazı şairlerin manzumelerine çeşitli tezkirelerde, mecmualarda ve diğer ilgili kaynaklarda sınırlı da olsa yer verilmesi mecmuayı tertip eden mürettibin dîvânı bulunmayan bu şairlerin manzumelerine ulaşabilmek için tezkireler başta olmak üzere dîvân haricindeki yazma eserler, farklı biyografik veya edebî kaynaklardan da istifâde etmiş olabileceği ihtimalini düşündürmektedir.

Mürettibin, mecmuada aynı şaire ait gazelleri mürettep bir dîvândaki gibi harf sırasını esas almaksızın art arda sıraladığı görülmektedir. Ancak bu düzenin, zaman zaman bir nazîre nedeniyle bozulduğu görülmektedir. Nitekim 27b-29a sayfaları arasında Nâbî'ye ait gazeller ardışık şekilde yer alırken 28b/131 numaralı gazelde Nâbî'nin Emnî'nin gazeline yazdığı nazîresine yer verilip hemen ardından 28b/132 numaraya ise söz konusu nazîrenin zeminini oluşturan Emnî'nin zemin şiirinin kaydedilmesi mürettibin sadece şair temelli bir tasnif değil şiirler arası tematik ve biçimsel ilişkileri de dikkate alan bir düzenleme anlayışı benimsediğini ortaya koymaktadır.

Eserde manzumeler istinsah edilirken "lehu, velehu" gibi ibareler kullanılmıştır. Bu ibareler takip eden şiirlerin aynı şaire veya aynı nazım türüne ait olduğunu göstermesi bakımından işlevsel bir rol oynamaktadır. Ancak söz konusu ifadelerin mecmua genelinde tutarsız bir şekilde kullanıldığı görülmektedir.

Yukarıdaki bölümde de değinildiği üzere mecmuada toplam 23 adet Farsça şiir bulunmaktadır. Bu şiirler arasında gazel, mesnevî, muammâ, müfred ve matla' gibi farklı

nazım şekilleri yer almakta olup bu manzumeler Hâfız-ı Şirâzî, Câmî, Emîr Hüsrev Dehlevî, Mirza Bedî‘ Câferî, Ebû Ali Sînâ gibi tanınmış İran şairlerine aittir. Ancak bu şiirler çalışmamızın kapsamı ve amacı Türkçe manzumelerle sınırlı olduğundan, ayrıntılı bir şekilde ele alınmamış, karşılaştırmaya tabi tutulmamıştır. Bu şiirlerden 20 numarada bulunan Farsça muammâ, Şerâfeddin Ali Yezdî'ye ait bir olup ilgili manzumenin hemen altında yer alan Türkçe bir mensur şerh ile açıklanmıştır. Söz konusu şerhin transkripsiyonu tarafımızca yapılmış olmakla birlikte metnin müellifi saptanamamıştır. Bu Farsça şiirler mecmuada belirli bir yerde toplanmak yerine Türkçe manzumeler arasına serpiştirilmiş biçimde yer almakta, ancak büyük çoğunluğu mecmuanın çalışmamıza ait olan son varaklarında bulunmaktadır. Bu şiirlerin vezin ve nazım şekilleri, çalışmamızın temel istatiksel analizlerini içeren tablo ve grafiklere dahil edilmemiş, bununla birlikte bu şiirlerin şairleri ise "Farsça" başlığı altında kullanıldıkları nazım şekilleri ve sayıları belirtilerek Tablo 1'de yer almıştır, kısa açıklamalarıyla birlikte MESTAP tablosuna dahil edilmiştir. Ancak bu şairlere ilişkin biyografik bilgiler çalışmanın kapsamı dışında tutulduğundan ilgili bölümde yer verilmemiştir.

Mecmuada yer alan Türkçe şiir sayısı yukarıda da belirtildiği üzere 269'dur. Bu şiirlerin arasında tahmîs nazım şekliyle kaleme alınmış 2 adet naat da bulunmaktadır. Bunlardan ilki, Hâkim Mehmed Efendi'nin dîvânında yer almayan, Rûşenî'nin bir gazeline yaptığı tahmîstir. Diğeri ise Es'ad Mehmed Efendi'ye nispet edilen ancak mecmuada yalnızca matla beyti yer alan Kasîde-i Bürde Tahmîsi'dir. *Tahmîs-i Kasîde-i Bürde* adlı bu Arapça eserin yazma nüshaları tarafımızca incelenmiş fakat mecmuada bulunan bu matla beyti bu nüshalarda bulunamamış, yalnızca bazı tezkirelerde yer aldığı tespit edilmiştir. Mecmuada bu iki örneğe ek olarak toplamda dört adet tahmîs yer almaktadır. Biri Nâ'ilî'nin Bahâyî'ye yaptığı tahmîs, diğeri ise müellifini tespit edilemeyen ancak Civânî'nin bir şiirine yapılan tahmîstir. Söz konusu manzumenin makta beytinin ilk dizesinde geçen "bu mışra‘ı bir merd taḳrīr eylemiş" ifadesi şiirin başında adı verilmeyen bir şahsın bu tahmîsi kaleme aldığını belirtmektedir. Ancak bu "merd"in kimliği hakkında başka bir isim verilmediği gibi anlam bütünlüğü açısından da ikinci bir isim zikredilmesi mümkün görülmemektedir. Dolayısıyla burada adı geçen "merd"in doğrudan tahmîsi kaleme alan kişi olduğunu ve şiirin müellifinin bu beytin içinde dolaylı bir şekilde işaret edildiğini söylemek mümkündür.

Mecmuada bulunan bazı gazellerin mahlas beytine rastlanmamaktadır. Bu tür şiirlerde şairin kimliği ya detaylı kaynak taramaları neticesinde ya da şiirini aynı şaire ait olduğu açıkça anlaşılan müteselsil manzumeler arasında yer alması dolayısıyla tespit edilebilmektedir. Örneğin; Fuzûlî'ye ait beş beyitlik bir nazîrenin mecmuada yalnızca Itrî tarafından bestelenmiş iki beyti kayıt altına alınmasıyla şiirin yalnızca bestelenmiş kısmına yer verilmiş olması mecmuanın derlenmesinde edebî tercihlerin yanı sıra mûsikî geleneğinden kaynaklanan estetik kaygıların da etkili olmuş olabileceğini düşündürmektedir.

Mecmuada çeşitli, bestekârlar tarafından bestelenmiş şiirlerin de yer aldığı görülmektedir. Özellikle 6a-6b varaklarında mürettibin bu şiirleri art arda sıralamak suretiyle belirli bir düzen içerisinde sunmaya özen gösterdiği dikkat çekmektedir. Söz konusu şiirlerin dipnotlarında ilgili şiirleri bestelemiş olan bestekârların isimlerine de yer verilmiştir. Örneğin; Itrî, Bolâhenk Nûri Bey, Zekâî Dede ve M. İsmail Hakkı Bey gibi önemli bestekârlar tarafından bestelenen, Nazîm, Enverî, Nâbî gibi şairlere ait on farklı şiir bulunmaktadır.

Mecmuada beyit formunda yazılmış şiirlerin başlıklarında yer alan ifadeler, ait oldukları nazım biçimini belirtme açısından terminolojik olarak isabetli değildir. Her ne kadar bu başlıklarda "müfredât" terimi kullanılmış ve müteakip şiirlerde mecmua tertibine uygun biçimde "velehu" ibaresine yer verilmiş olsa da bu manzumelerin yalnızca sınırlı bir kısmının gerçekten müfred nazım biçimine uygun, büyük çoğunluğunun ise matla' nazım şekliyle kaleme alınmış müstakil beyitlerdir.

Eserde mürettibin dikkat çeken tasarruflarından biri 5 beyitten uzun olan gazelleri mahlas beyti de dahil olmak üzere yalnızca beş beyit olarak mecmuaya dahil etmesidir. Nitekim Nâbî, Fehîm-i Kadîm, Emnî, Sâhib ve Bağdatlı Rûhî gibi şairlerin aslında beş beyitten daha uzun olan gazellerinin yalnızca beş beyti mecmuada yer almakta; geri kalan beyitlerin esere kaydedilmediği görülmektedir. Bu uygulamaya karşın bazı şairlerin, örneğin, Gelibolulu Âlî'nin 9 beyitlik bu redifli gazelin tamamının mecmuada eksiksiz biçimde kaydedilmiş olması şiir seçiminde belirli bir sistematikten ziyade mürettibin şahsî beğeni ya da estetik tercihlerinin etkili olmuş olabileceğini düşündürmektedir.

Mecmuanın neşrinde yer yer harf hataları ve imlada tutarsızlıklar dikkat çekmektedir. Örneğin:

- "ṣunmak" kelimesinin "س" harfi ile yazılması,

- Akuzatif ekinin yer yer hemze ile belirtilmesi,
- Kelime ortasında bulunan "ی" harfinin noktalarından tasarruf edilmesi,
- "چ" harfinin yazımında "ج" li kullanım da tercih edilmesi: oldukça/oldukca,
- Vâv-ı âtıf kimi zaman kelime veya sıfat gruplarının arasında tercih edilmesi: derd [ü] elemler (6b/18), māh [u] güneşi (5a/7), kākül [ü] perçem (6b/15), müdārā [vü] telaṭṭuf (18a/74).
- Bazı kelimelerde harflerin fazladan yazılması: zinhār زینهار (14b/54).
- "Yoḳsa" kelimesinin bazen "yoḫsa" şeklindeki yazımının tercih edilmesi.
- Bazı kelimelerde "ی" harfinin noktalarından tasarruf edilmesi: bī-çāre بچاره (17b/72), çemen-pīrā چمن پرا (19a/81).
- Akuzatif ekinin hemze ile belirtilerek yazılması: bādeyi بادهٔ (28b/130), perdeyi پردهٔ (29a/134).
- Son vokalin bazen düz bazen de yuvarlak harfle yazılması:
- deŋlü دنکلو (31b/146), deŋli دکلی (39a/180).
- Tut kelimesinin kimi zaman dut, tut, ṭut biçimlerinde yazılışlarına da rastlanmıştır.

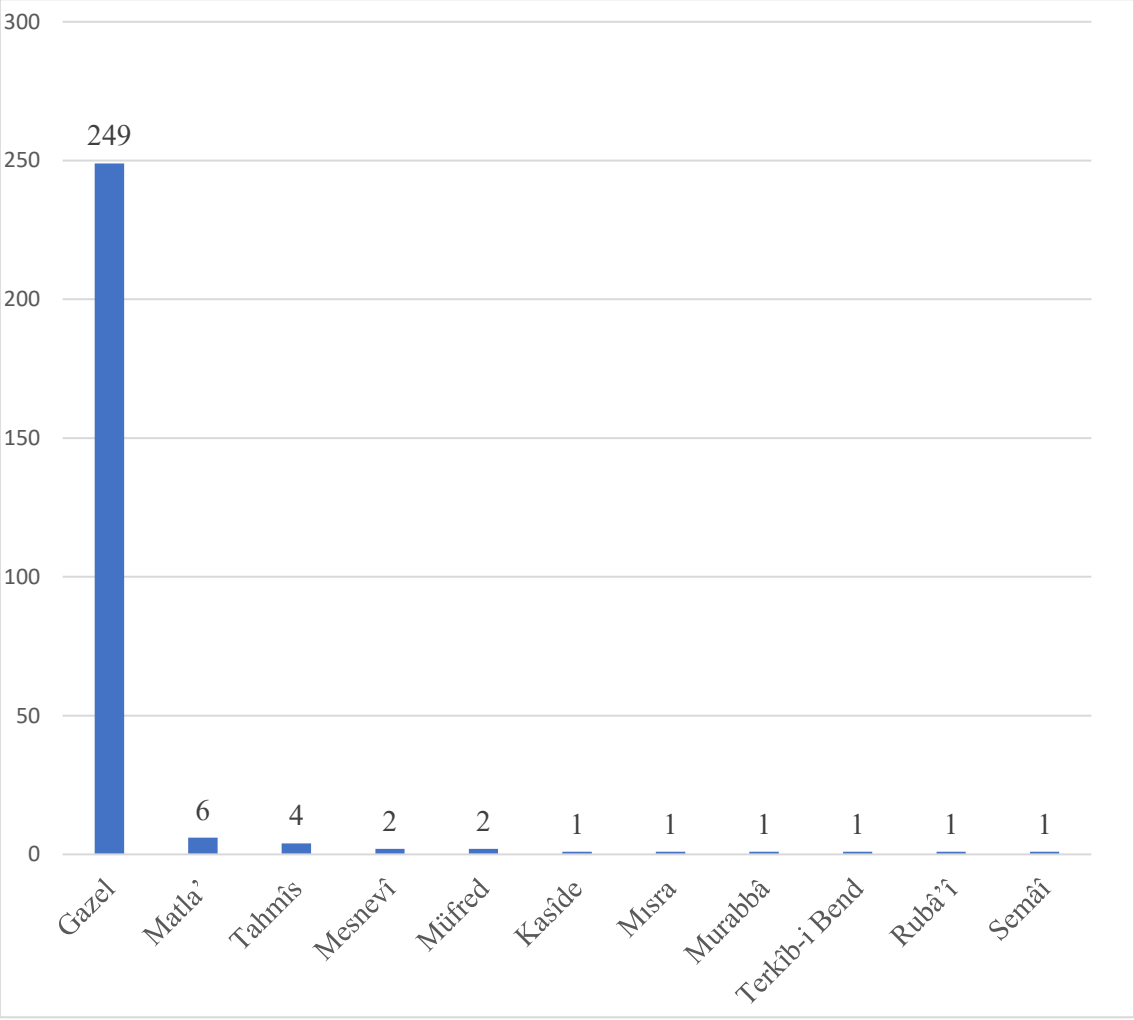
Mecmuada 15. yüzyıldan 18. yüzyıla kadar farklı dönemlerde yaşamış olan şairlerin şiirlere yer verilmiş olmasından ötürü metin dilinde dönemsel tutarlılığı ve üslup bütünlüğünü sağlamak amacıyla Eski Anadolu Türkçesi'nin karakteristlik dil özelliklerine mümkün olduğunca sadık kalınmaya gayret gösterilmiştir.

1.3. Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı

Çalışma konusu olarak ele aldığımız mecmuada yapılan incelemeler neticesinde 37 farklı şaire ait çeşitli nazım şekilleriyle kaleme alınmış 256 adet Türkçe manzumenin yer aldığı tespit edilmiştir. Mahlası bulunmayan beyit ve müfredlerin isimsiz bir şekilde kaydedilmiş olması sebebiyle bu şiirlerin şairleri hakkında kesin, güvenilir ve sağlıklı bilgilere ulaşmak mümkün olmamıştır. Yürütülen detaylı ve kapsamlı araştırmalar nihayetinde şairi tespit edilemeyen, mahlassız ve başlıksız bir şekilde kaydedilmiş şiir sayısının toplamda 13 olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca şairleri tespit edilen ya da edilemeyen 23 adet Farsça şiirin mecmuada yer aldığı görülmüş, böylece eserde kayıtlı toplam şiir sayısının **292**'ye ulaştığı sonucuna varılmıştır. Ancak söz konusu Farsça manzumeler bu çalışmamızın çerçevesi dışında kaldığından ötürü ilgili şiirler biçim ve içerik yönünden ele alınmamış, tenkitli metinleri kurulmamış, tablo ve grafiklere dahil edilmemiş hem de

söz konusu şairlerler biyografik bilgiler araştırma kapsamında değerlendirilmemiştir. Bu Farsça şiirlerin yalnızca karşılaştırmalı metin içerisinde numaralandırılması yapılarak başlıkları dipnot alanında belirtilmiş, varak numarası, nazım şekli, başlığı gibi hususiyetleri ise MESTAP tablosunda gösterilmiştir.

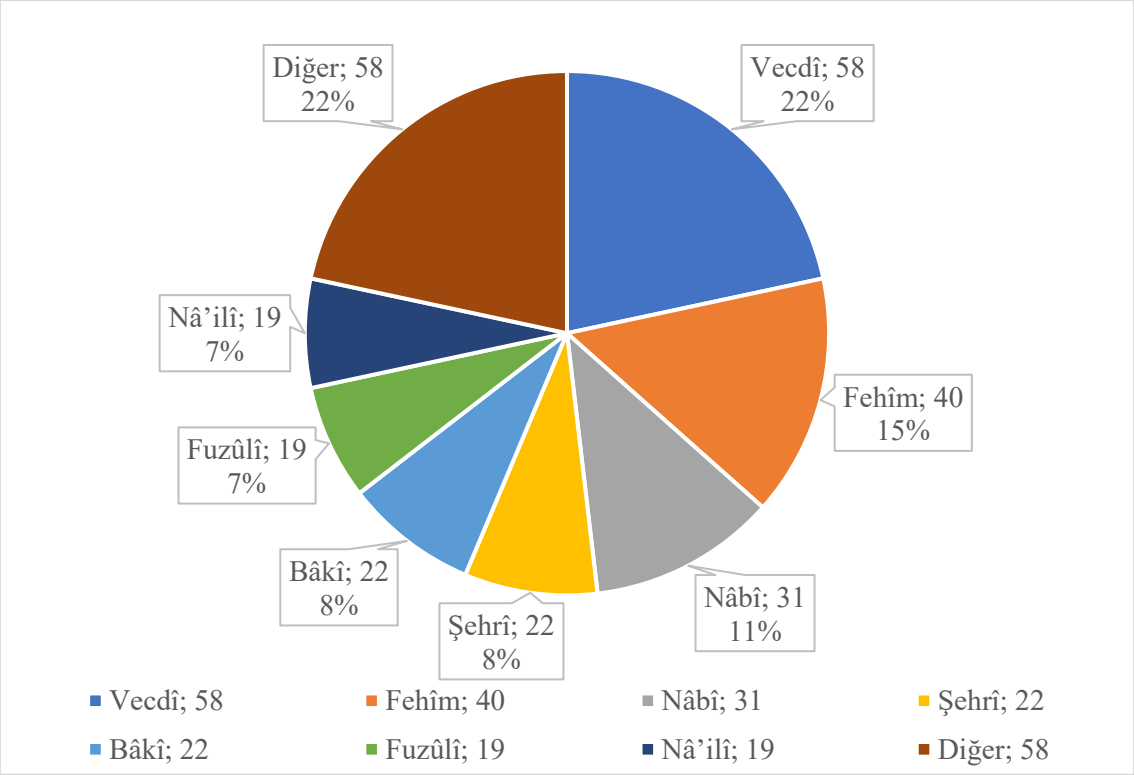
Mecmuada en yoğun şekilde görülen nazım şekli 249 örnekle gazel olup bu yönüyle mecmuanın gazel türüne verdiği ağırlığı açıkça ortaya koymaktadır. Bunun yanı sıra eser yalnızca gazel formuyla sınırlı değildir; farklı nazım şekillerine de yer vererek çeşitlilik arz etmektedir: 6 matla, 4 tahmîs, 2 mesnevî, 2 müfred, 1 kasîde, 1 mısra, 1 murabbâ, 1 semâî, 1 terkîb-i bend ve 1 adet de rubâinin mevcudiyeti mecmuanın yalnızca niceliksel değil aynı zamanda içerik ve biçimsel anlamda da dikkat çekici bir nazım şekli çeşitliliğine sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Grafik 1: Nazım Şekilleri ve Sayısı

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Mecmuada en fazla şiiri bulunan şairler arasında Vecdî (58), Fehîm-i Kadîm (40) ve Nâbî (31) yer almakta olup bu isimler eser içerisindeki şiir yoğunluğu bakımından öne çıkmaktadır. Bunun yanı sıra Şehrî (22), Bâkî (22), Fuzûlî (19), Nâ'ilî (19) gibi Klasik Türk edebiyatının tanınmış isimlerine ait çok sayıda şiir de mecmuada yer almaktadır. Öte yandan derlemede yalnızca tek bir şiiri bulunan şairlere de rastlanmakta olup 'Adnî, Cemâlî, Fâ'izî, Haylî, Derzi-zâde 'Ulvî, Şerîf gibi isimler başta başta gelmek üzere toplamda 20 farklı şairin yalnızca birer adet şiiri mecmuaya dahil edilmiştir. Bu durum mecmuanın yalnızca dönemin öne çıkan şairlerine değil, daha az bilinen veya tek manzumesiyle temsil edilen şairlere de yer vermesiyle hem dönemsel hem de sanatsal çeşitliliği yansıttığını göstermektedir.

Grafik 2: En Fazla Şiiri Bulunan Şairler ve Sayısı

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Grafikte de açıkça görüleceği üzere şiir sayısı yönünden özellikle 17. yüzyıla mensup önde gelen şairlerden olan Vecdî, Fehîm-i Kadîm, Şehrî, Nâ'ilî gibi önde gelen şairlerin şiirleri mecmuada belirgin bir şekilde sayıca üstünlük göstermektedir. Bu durum mecmuanın derlendiği dönemde veya derleyenin edebî zevki bağlamında 17. yüzyıl şiir anlayışına duyulan ilginin güçlü olduğunu düşündürmektedir. Ayrıca adı geçen şairlerin sebk-i hindî üslubuyla şiirler kaleme almış olmaları da bu ilginin yöneldiği estetik

tercihler açısından dikkate değerdir. Ancak mecmua yalnızca bu yüzyılın şairleriyle sınırlı kalmayıp 15. ve 16. yüzyıl gibi Klasik şiirimizin kuruluş ve gelişim dönemlerine ait bazı önemli şairlerin yanı sıra Hâkim Mehmed Efendi, Nazîm, Kâmî gibi 18. yüzyılın son dönem Klasik Türk şiir anlayışını temsil eden şairlerin eserlerine de daha sınırlı sayıda da olsa rastlamak mümkündür. Bu durum mecmuanın yalnızca belli bir döneme ait şiirleri değil, farklı yüzyıllardan şiir mirasını bir araya getiren bütüncül bir yapıya sahip olduğunu, dolayısıyla edebî sürekliliği ve dönemsel çeşitliliği yansıtmada önemli bir kaynak niteliği taşıdığını göstermektedir.

Çalıştığımız eserde kimliğini belirleyemediğimiz şairler ise şunlardır: Safvet, Enverî ve Şerîf.

Sıra Nr.	**Şair Adı**	**Nazım Şekli ve Sayısı**
1	‘Adlî	1 Matla
2	‘Adnî	1 Gazel
3	‘Amrî	1 Gazel
4	‘Atâyî	1 Gazel
5	Bahâyî	2 Gazel
6	Bâkî	22 Gazel
7	Cemâlî	1 Matla
8	Derzi-zâde ‘Ulvî	1 Gazel
9	Emnî	2 Gazel
10	Enverî	2 Gazel
11	Es’ad	1 Tahmîs
12	Fâ’izî	1 Gazel
13	Fasîh	2 Gazel
14	Fehîm-i Kadîm	40 Gazel
15	Fevrî	1 Gazel
16	Figânî	3 Gazel
17	Fuzûlî	19 Gazel
18	Gelibolulu ‘Âlî	5 Gazel
19	Hâkim	1 Tahmîs
20	Haylî	1 Gazel
21	Hayretî	1 Gazel
22	Hüdâyî-i Kadîm	1 Matla‘, 1 Gazel

23	İpsalâ (Ebu'l Hayr)	1 Mesnevî
24	Kâmî	1 Kasîde
25	Mezâkî	1 Gazel
26	Muhibbî	1 Gazel
27	Nâbî	31 Gazel
28	Nahîfî	1 Rubâi
29	Nâ'ilî	18 Gazel, 1 Tahmîs
30	Nazîm	1 Gazel
31	Rûhî (Bağdatlı)	3 Gazel
32	Safvet	1 Matla
33	Sâhib	2 Gazel
34	Şehrî	22 Gazel
35	Şerîf	1 Gazel
36	Vecdî	58 Gazel
37	Veysî	1 Gazel, 1 Terkîb-i Bend
	Lâ-Edrî	4 Gazel, 1 Mısra, 2 Müfred, 1 Murabbâ, 2 Matla', 1 Mesnevî, 1 Semâî, 1 Tahmîs
	Farsça	10 Gazel, 9 Müfred, 2 Matla', 1 Muammâ, 1 Mesnevî
	Toplam	**292** (Gazel-259 / Matla'-8 / Mısra-1 / Müfred-11 / Tahmîs-4 / Mesnevî-3 / Kasîde-1 / Muammâ-1 / Murabbâ-1 / Rubâi-1 / Terkîb-i Bend-1 / Semâî-1)

Tablo 1: Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

1.4. Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı

Mecmuada remel, muzâri, müctes, hezec, rezec, ahreb ve cedîd kalıplarından istifade edilerek 7 çeşit bahirle kaleme alınan 267 Türkçe şiir yer almaktadır. Bunlara ek olarak vezn-i âher ile yazılmış müstakil bir gazel de mevcuttur. Bunlara ek olarak vezn-i âher (Müstef'ilātün Müstef'ilātün Müstef'ilātün Müstef'ilātün) ile yazılmış müstakil bir gazel ve herhangi bir vezne uymayan tek bir mısra yer almakta, böylece mecmuadaki toplam manzume sayısı **269**'a ulaşmaktadır. Çalışmamız kapsamında tespit edilen şiirlerin büyük bir kısmı özellikle remel bahri kalıplarından istifade edilerek yazılmış olup bu durum özellikle remel bahrinin mecmuada yer alan şairler arasındaki yaygınlığını ve tercih

edilebilebilirliğini açıkça ortaya koymaktadır. Mecmuada kullanılan aruz kalıplarının sayısı toplamda 17'dir. Ayrıca 70 numaralı şiirde yer alan rubâinin son mısraı *Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlün Fā'* vezniyle yazılmış olmasına rağmen söz konusu vezin sadece ikinci mısrada yer aldığı için tabloya beytin ilk mısrasının vezni dahil edilmiştir. Bununla birlikte mecmuada hece ölçüsü ile kaleme alınmış herhangi bir şiirin bulunmaması, mecmuanın tamamen aruz vezni ekseninde şekillenmiş olması klasik şiir anlayışı çerçevesinde derlendiğini göstermektedir.

Sıra Nr.	Kullanılan Vezin	Sayı
1	Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün (Hezec)	54
2	Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün (Remel)	53
3	Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün (Hezec)	37
4	Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün (Muzâri')	35
5	Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün (Remel)	34
6	Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün (Müctes)	25
7	Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün (Cedîd)	10
8	Mef'ūlü Fā'ilātün Mef'ūlü Fā'ilātün (Muzâri')	5
9	Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün (Hezec)	3
10	Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilātün (Müctes)	2
11	Müfte'ilün Mefā'ilün Müfte'ilün Mefā'ilün (Recez)	2
12	Müstef'ilātün Müstef'ilātün Müstef'ilātün Müstef'ilātün (?)	1
13	Mef'ūlü Mefā'ilün Mef'ūlü Mefā'ilün (Hezec)	1
14	Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün (Remel)	1
15	Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūl (Ahreb)	1
16	Mef'ūlü Mefā'ilün Fe'ūlün (Hezec)	1
17	Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün (Remel)	1
	Toplam	**268**

Tablo 2: Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

1.5. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Biyografileri

'Adlî [Sultan II. Bâyezîd] (1447-1512): Çalışmamızın 27 numaralı şiirinde müşterî redifli 1 adet matla bulunmaktadır. Bu şiir, Yücel Ünlü Aydın tarafından hazırlanan *Mecmû'a-i Eş'âr (Milli Kütüphane fb 533) İnceleme-Metin* isimli yüksek lisans tez

çalışmasında "Sultan Bâyezîd" olarak belirtilmiştir. Ancak beytin Adlî Dîvânı'nda bulunmaması sebebiyle Adlî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalar incelenmiştir. Bu çalışmalara kaynakçada ayrıca yer verilmiş olmakla birlikte şiir yukarıda adını zikrettiğimiz çalışma harici başka bir eserde tespit edilememiştir. **'**Adlî (Sultan II. Bâyezîd) 1447'de Dimetoka'da doğdu. Amasya'da âlimler ve sanatkârlar çevresinde eğitim alarak kendini çok iyi yetiştirdi. Babası Fatih Sultan Mehmed'in ölümünün akabinde kardeşi Cem Sultan ile saltanat mücadelesine girdi ve yeniçerilerin isteğiyle tahta geçti. Şiirlerinde *'Adlî* mahlasını kullanan şair babasının geleneği üzerine ilim ve sanat çevrelerini destekledi. Türkçe'nin Çağatay lehçesini, Uygur harflerini, Arapça ve Farsça'yı öğrendi. *Dîvân*'ı Osmanlı padişahları tarafından tertip efilen ilk mürettep dîvânlardan olma özelliğini taşımaktadır (İsen vd., 2012, s. 73).

'Adnî (?-1474): 'Adnî'den mecmuaya alınan tek şiir görinür redifli gazeline ait 1 beyittir. Asıl adı Mahmud olup doğum yeri ve tarihi hususunda net bir malumat olmasa da kaynaklar onun devşirme olduğu konusunda hemfikirdir. Edirne Sarayı'nda iyi bir eğitim görerek II. Murad'a sunuldu. İstanbul'un fethine katıldı, çeşitli devlet görevlerini yerine getirdi. Şehzâde Mustafa'nın ölümünde rol oynadığı söylentileri yüzünden idam edildi. Şiirlerinde Adnî mahlasını kullanan Mahmud Paşa, şiirlerinden çok inşâdaki yeteneğiyle tanınmıştır. Daha ziyade âşıkâne şiirler yazan şairin Türkçe ve Farsça *Dîvân*'ı vardır (Sarıoğlu, 2020).

'Amrî (?-1523/24?): Şairin, eserde olmaz mı redifli bir adet gazeli yer almaktadır. Asıl adı 'Amr olan 'Amrî, II. Mehmed ve II. Bayezid dönemlerinde çeşitli devlet görevlerinde bulunmuş Abdülkerim efendi'nin evlatlığı olup ilmî eğitimini de onun himayesinde tamamladı. Medrese tahsilinin ardından Serfiçe sancağına kadı olarak tayin edildi; daha sonra veziriazam İbrahim Efendi'nin tensibiyle Edirne kadılığına getirildi. Bu görevden sonra 1523-24 yıllarında vefat etti. Tezkirelerde 'Amrî, nüktedan, vakur, itibarlı bir şahsiyet olarak tasvir edilmiştir. Şiirlerinde lirik ve sade bir söyleyiş hakimdir. Kısa vezinlerle kaleme aldığı manzumelerinde az sözle çok anlam ifade etme kudreti dikkat çeker. Atasözü ve deyim kullanımındaki yetkinliği onu Necâtî Bey'ye yaklaştıran unsurlar arasındadır. Mehmed Çavuşoğlu, *Dîvân*'ını çeşitli mecmualardan yaptığı derlemelerle bir bütün haline getirerek yayımlamıştır (Coşkun, 2020).

‘Atâyî (1582-1635): Mecmuada sadece “oldı” redifli bir gazeli bulunan Nev’î-zâde Atâyî, 1582 yılında İstanbul’da doğdu. On altıncı yüzyılın önemli edebî şahsiyetlerinden Nev’î’nin oğludur. İlk dersini önce şâir ve müderris babası Nev’î’den, sonraları da Kafzâde Feyzullah ve Abdülhalim Efendi’den okudu. Canbaziye Medresesi müderrisliğine tayin edildi. Lofça, Tırhala, Üsküp gibi çeşitli kazalarda kadılık görevinde bulundu. İstanbul’a döndükten sonra çok bir zaman geçmeden vefat etti. Eserlerinde dinî-tasavvufî unsurlara çokça yer verdiği görülen Atâyî ayrıca Arap ve Fars edebiyatlarına da hâkimdi. Nev’î-zâde Atâyî’nin *Dîvân*’ının yanı sıra *Hamse*, *Hezziyyât*, *Münşeât*, *El-kavlü’l-hasen fi Cevâbi’l-lisân, Hadâ’ikü’l-hakâ’ik fi tekmileti’ş-şakâ’ik* gibi eserleri de bulunmaktadır (Karaköse, 2017, s. 5-12).

Bahâyî (1601-1654): Mecmuada Bahâyî’ye ait 2 gazel kayıtlıdır. İstanbul’da doğan şairin asıl adı Mehmed’dir. Baba tarafından Tâcü’t-Tevârih sahibi Hoca Sadeddin Efendi’nin, anne tarafından şeyhülislâm Ebussuudzâde Mustafa Efendi’nin torunu olan Bahâyî Mehmed Efendi’nin babası Rumeli kazaskeri Aziz Efendi’dir. Ailesini yüksek ilim, kültür ve mevki sahibi oluşu onun da iyi bir eğitim ve öğretim görmesine vesile olmuş ve çevresinde ilmiyle tanınır bir şahsiyet olarak kabul görmüştür. Mesleğe çok erken bir yaşta müderris olarak başlamış, çok sayıda medresede müderrislik görevini ifa ederek kadılık mesleğine geçmiş, bir süre Rumeli kazaskerliği yaptıktan sonra devrin padişahı IV. Mehmed tarafından şeyhülislamlık makamına yükseltilmiştir. Şeyhülislamlığı sırasında hunnak hastalığına yakalanmış, üç gün sonra da vefat etmiştir. Küçük bir *Dîvân*’ı vardır (Uludağ, 1992).

Bâkî (1526-1600): Çalışmamızda 22 gazeli bulunan Bâkî İstanbul’da doğdu. Asıl adı Abdülbakî olan şairin babası ise zamanında Fatih Camii’nde görev almış müezzinlerden olan Mehmed Efendi’dir. Sanata olan ilgisi saraç veya sirrac çıraklığıyla başladı, o sırada medrese eğitimi görmeye de devam etti. Medresede Hoca Sadeddin, Nev’î, Edirneli Mecdî gibi geleceğin şâir ve âlimleri arasında bulunan Bâkî, bu çevrede şiirleriyle tanınmaya başladı. Şirlerini bazı devlet büyükleri aracılığıyla Kanuni Sultan Süleyman’a ulaştırarak padişahın ilgisini çekti. Bu sayede danişmendlik makamından müderrisliğe yükseltildi. Bir süre kadılık yaptıktan sonra kazaskerliğe kadar yükseldi ancak ne kadar istediyse de şeyhülislamlık makamını elde edemeden 1600 yılında vefat etti. Bâkî’nin *Dîvân*’ı haricinde birçok eseri bulunmaktadır (Kaplan, Macit, 2022).

Cemâlî (?-1583): Mecmuada neşredilen 1 matlaı vardır. Bahar Genel'in hazırladığı mecmua çalışmasında bu şiirin müellifi Defterdar-zâde Cemâlî olarak kayıtlı olmakla birlikte Cemâlî'ye ait bir dîvân bulunmadığından şairin diğer eserleri araştırılarak şiire ulaşılmaya çalışıldı. Bu eserlerde bir sonuç çıkmayınca Cemâlî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalar taranmış fakat çalışmamızda bulunan şiir Bahar Genel'in yukarıda adını zikrettiğimiz çalışması haricinde başka bir kaynakta bulunamamıştır. Taradığımız kaynaklar ayrıca çalışmamızın kaynakça bölümünde belirtilecektir. Asıl adı Ahmed olan şair İstanbul'da doğar. Babasının defterdar oluşu onun bu adla tanınmasına neden oldu. Eğitim alarak çeşitli devlet görevlerini ifa etti. Gelibolulu Âlî, Cemâlî'nin mesel söylemede usta olduğunu bildirmektedir. Hayatı hakkında pek fazla bilgi elde edilemeyen şairin 6 eseri vardır (Kaplan, 2020).

Derzi-zâde 'Ulvî (?-1585): Mecmuada Molla Çelebi hakkında yazdığı 5 beyitlik gazelinden başka bir şiiri olmayan şairin asıl adı Mehmed olup İstanbul'da doğdu. Babası ilmiye sınıfına mensup bir kadı, annesi ise aslen Rus asıllı bir cariyeydi. Kardeşi Re'yî de tıpkı kendisi gibi şairdi. İlk eğitimini babasından almasının ardından Semaniye Medreseleri'nde tahsil görerek mülazımlığa yükseldi. Manisa'da müftülük yapan Muallim-zâde Ahmed Efendi'nin yanında danişmend olarak görev aldı. Bu sırada, Şehzâde Selim'in musahipleri aracılığıyla saraya tanıtıldı ve şiirleriyle dikkat çekerek padişahın iltifatına mazhar oldu.Hâmisi Turak Çelebi'nin öldürülmesinden sonra yazdığı şiirler nedeniyle hakkında sürgün söylentileri yayıldı. Daha sonra II. Selim'in himayesine girerek tekrar İstanbul'a döndü. Ancak sürgün yıllarının etkisiyle ruhsal sorunlar yaşadı ve içkiye bağımlı hale geldi. Hayatının son yıllarını hastalık ve yalnızlık içinde geçirdi. 1585 yılında İstanbul'da vefat etti ve Galata Mezarlığı'na defnedildi. Derzi-zâde Ulvî, şiirlerinde sade ama etkili bir dil kullandı. Özellikle gazel ve kasîdeleriyle dikkat çekti. Bâkî ile karşılıklı nazîreler yazarak dönemin şiir ortamında etkili bir yer edindi. En önemli eseri olan *Dîvân*'ını, ölümünden önce tertip ettiği ve II. Selim ile III. Murad'a sunduğu bilinmektedir. Ayrıca bir de Manisa Şehrengizi kaleme aldı. Şiirlerinde rindâne ve âşıkâne bir söyleyiş benimseyen Ulvî, Klasik Türk şiiri içinde hem samimi hem de özgün sesiyle öne çıkan şairlerden biri olarak kabul edildi (Şahin, 2021).

Emnî (1640/41-1692/93): Mecmuada şairin 2 gazeli yer almakta olup 64 numarada yer alan "yâ Rabb" redifli ilk şiiri dîvânında bulunamamıştır. Rabia Sözer'in hazırlamış

olduğu *Emnî Burnaz Mehmed Ağa Dîvânı* adlı yüksek lisans tez çalışmasında bu gazele Ali Emîrî'nin nazîre yazdığını belirtmiş ancak gazelin Emnî Dîvânı'nda tespit edilemediğini doğrulamıştır. Ali Emîrî'nin tezkiresinde ise yukarıdaki gazelin yalnızca 2. beyti yer almaktadır. Şairin mecmuada yer verilen 132 numaralı 2. gazeli ise dîvânında tespit edilmiş olup hemen üstünde bulunan aynı redifli gazelin Nâbî tarafından bu şiire nazîre olarak yazıldığı belirlenmiştir. Bununla beraber Nâbî'nin mecmuanın 6b sayfasında Emnî'nin çalışmamızda bulunmayan başka bir gazeline de nazîresi bulunmaktadır. Diyarbakır'da doğdu. Devrin önemli ilim adamlarından ders alarak çeşitli devlet memuriyetliklerinde bulundu. İsyan bastırma göreviyle Basra'ya vali olarak atandı, görevinde başarı gösterse de 1692-93 yılında bir çatışmada şehit düştü. Burnaz Mehmet Ağa olarak tanınan şair Emnî/Ümnî mahlasını kullandı (Aksoyak, 2020). Şairliğinin yanında hat sanatı ile de ilgilenmiştir. Şiirleri âhenkli ve akıcı olup ayrıca nazîrecilik yönüyle tanınmaktadır. Mürettep bir *Dîvân*'ı bulunmaktadır (Sözer, 2018, s. 4-12).

Enverî (?-?): Çalışmamızda Enverî'ye ait 10. ve 11. numarada 2 adet gazel yer almaktadır. İkinci gazelde mahlas yer alırken ilkinde yer almamasına rağmen Nebi Coşkun'un *18. Yüzyıla Ait Divan Tertibinde Bir Nazire Mecmûası (İnceleme-Metin)* adlı tez çalışmasında gazelin mahlas beyiti bulunduğundan bu şiirin de Enverî'ye ait olduğu netleşmiştir. Ancak tarihte birçok Enverî bulunduğundan bu şiirlerin müellifleri kesin olarak bulunamamakla birlikte mecmua tertibinde alt alta neşredilmiş olmaları bu iki şiirin şairlerinin aynı Enverî olduğunu düşündürmektedir. Bu meyanda Enverî mahlaslı bütün dîvânlar incelenmiş olup Enverî'yi konu eden tezkire, tez ve makale gibi çeşitli çalışmalar da taranarak bu şiirlerin müellifi bulunmaya çalışılmıştır. Yapılan tez çalışmalarında yukarıda geçen iki gazel de tespit edilip tenkitli metin kurulmuş olmakla birlikte her ne kadar Nebi Coşun yukarıda zikrettiğimiz çalışmasında 10. beyitin şairini Enverî-i Sûzenger olarak kaydetmiş olsa da eldeki yetersiz verilerden dolayı bu şiirlerin şairlerine dair kesin bir dayanak oluşturulamamıştır. Taranan çalışmalara çalışmamızın kaynakça bölümünde yer verilmiştir.

Es'ad (1570-1625): Çalışmamızda Es'ad Mehmed Efendi'nin yalnızca İmam Bûsirî'nin kaleme aldığı Kasîde-i Bürde'ye yaptığı tahmîsin matla beyiti yer almaktadır. Kübra Yeşilkaya, *Şeyhülislâm Hocazâde Es'ad Mehmed Efendi'nin Fezâ'il-i Cum'a Adlı Eseri*

(İnceleme- Metin) adlı yüksek lisans tezinde Es‘ad Efendi’ye nispet edilen *Tahmîs-i Kasîde-i Bürde* adlı eserin bilinen iki nüshasının Süleymâniye Ktp. Fâtih nr. 5431 (165b-185a varakları arasında) ve Nâfiz Paşa nr. 846’da olduğunun belirtmektedir. Ancak Arapça yazılan bu nüshaların tarafımızca incelenmesi sonucunda bu şiir dahil Türkçe yazılmış hiçbir şiire rastlayamadığımızdan dolayı tenkitli metnini tezkirelerden elde ettiğimiz beyitlerle kurmuş bulunmaktayız. Şiirlerinde Es’ad mahlasını kullanan şair, İstanbul’da doğdu. İlk eğitimine Şeyhülislâm ve tarihçi babası Hoca Sadeddin Efendi’den ve ayrıca Molla Tevfik Gilânî’den aldığı derslerle başladı. On sekiz yaşında mülâzım oldu. Çeşitli medreselerde müderrislik yapmasının ardından kadılık görevine getirildi. Anadolu ve Rumeli kazaskerliğinde bulundu. Sekiz yılı aşkın bir süre Şeyhülislâmlık görevini ifa eden Es’ad Efendi, 1625 yılında görevi sırasında vefat etti. Devrin büyük âlimlerinden kabul edilen şairin Azîz Mahmud Hüdâyî’ye intisap ederek Celvetî tarikatına girdiği belirtilir. Arapça ve Farsça’yı son derece iyi bilmesinin yanında Türkçe’yi kullanmada bilinçli ve istekli, vezin ve kafiye hususunda belli bir alt yapıya sahipti. Kaynaklarda Es’ad Efendi’nin Türkçe ve Farsça *Dîvân*ları olduğundan söz edilmektedir. Şaire ait başka eserler de mevcuttur (Özdemir, 2020).

Fâ’izî (1589-1622): Mecmuaya “varursaŋ” redifli gazeli dışında başka bir şiiri alınmamıştır. Asıl adı Abdülhay olup İstanbul’da doğdu. Kaf-zâde lakabıyla tanınan babası Feyzullah Efendi, âlim, şair ve kazaskerdir. Anne tarafından Şeyhülislam Ebussuud Efendinin torunu olan Fâ’izî, aynı zamanda seyyiddir. Anne ve baba tarafından saygın bir ailede yetişmiştir. Arapça ve Tefsir ilmini iyi bilen babasından ilk eğitimini alarak genç yaşta eğitim kademelerini tamamladı. Birçok medresede müderrislik vasifesini yürüttükten sonra Selanik kadılığına atanarak idarecilik görevini üstlendi. Genç Osman hadisesine tanıklık ettikten sonra korkudan safrası patlayan Fâ’izî, bu olayın tesiriyle, genç yaşında, 33 yaşında vefat etti. Ölümünün ardından derin üzüntü duyan aile dostu Nev’î-zâde Atâyî, iki târih manzumesi yazmıştır. Nesir yönünü kuvvetli olan şairin *Dîvân*’ının yanı sıra *Zübtetü’l-Eşâr*, *Leylâ vü Mecnûn, Sâkinâme* isimli eserleri mevcuttur (Okatan, 2020).

Fasîh (?-1699): Mecmuada şaire ait “n’eylesün” redifli 2 ayrı gazel bulunmaktadır. Bunlardan ilki şairin dîvânında bulunmamakla birlikte ikincisi dîvânında “Nazîre-be Feyzî” başlığıyla kaydedilmiş olduğundan bu şiirin Fasîh tarafından Feyzî’nin gazeline

nazîre olarak yazıldığı anlaşılmaktadır. Klasik edebiyatımızın mevlevî şairlerinden biri olan Fasîh Ahmed Dede, İstanbul'da dünyaya gözlerini açtı. Net bir şekilde bilinmese de doğum tarihin on yedinci yüzyılın başlarına denk geldiği düşünülmektedir. Fasîh Ahmed dede, önemli şahsiyetler yetiştiren Dukakinzâde ailesine mensuptur. Türkçe, Arapça ve Farsça üzerinde yüksek derecede hakimiyeti haizdir. Eğitimini kimlerden aldığı bilinmeyen şair, Dîvân ve hazine kâtipliği görevlerini yaptığı sırada Mevlevî tarikatına girdi. Mevlevihanede bin bir gün çilesini doldurarak Dede unvanını aldı. Görevlerinden ayrılarak yaklaşık otuz yıl Galata Mevlevihanesinin hücrelerinde rintçe bir hayat sürdü. Geçimini bu esnada çok iyi bildiği hat ve resim sanatından temin etti. Vefatı, dostlarıyla helalleştikten sonra mevlevihanesi hücresinde gerçekleşti. Birçok şairi etkileyen, vezne hakimiyeti ve mazmunları kullanımıyla kendine has bir üslubu olan Fasîh Ahmed Dede'nin Türkçe müretteb bir *Dîvân*'ı vardır. Bunun dışında *Farsça Dîvânçe*, *Münşeât* eserleri arasındadır (Ünal, 2020).

Fehîm (1627-1647): Mecmuada şiirleriyle en fazla anılan şairlerden biri Fehîm-i Kadîm'dir. Şairin 40 adet şiiri mecmuada yer almakla birlikte bunların hepsi gazel nazım şekliyle yazılmış manzumelerdir. 17. Yüzyıl şiir geleneği içerisinde müstesna bir yere sahip olan Fehîm-i Kadîm, İstanbul'da doğdu. Asıl adı Mustafa olmakla birlikte babasının mesleği dolayısıyla Uncuzâde olarak bilindi. Kaynaklar ondan 19. Yüzyılın ünlü şairi Süleyman Fehîmden ayırt edilebilmesi amacıyla Fehîm-i Kadîm olarak bahseder. Düzenli bir medrese eğitimi görüp görmediği bilinmemekle birlikte 18 yaşında dîvân tertip edebilecek kadar şiire olağanüstü bir yeteneğinin olduğu açıktır. Bir süre kâtiplik yaptıktan sonra Kahire'ye geçer. Burada Mısır Valisi Eyyüb Paşa onu himayesine alır. Eyyüb Paşa'yla ilişkisinin bozulması nedeniyle İstanbul'a dönmeye karar verir. Dönüş yolculuğu esnasında Konya'da, daha 20 küsur yaşında hayata gözlerini yumdu. Farsça'ya olan yüksek hakimiyetinin yanı sıra Arap kökenli olması Arapça'yı da son derece iyi bilmesine sebep olmuştur. İlk dîvânını Dakîkî mahlasını kullanması dolayısıyla yakan şair Fehîm mahlasıyla yeni bir *Dîvân* tertip etti. Lirik ve belâgatli söyleyişli, rint tabiatlı, Sebk-i Hindî'nin önde gelen temsilcilerinden olan Fehîm-i Kadîm'in bunun dışında başka eserleri de mevcuttur (Yıldız, 2020).

Fevrî (?-1571): Yalnızca bir gazeliyle mecmuaya alınan şair, Arnavutluk'un Draç şehrinde Hırvat kökenli Hıristiyan bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi ve küçük yaşta

İstanbul'a getirildi. Kendi beyanına göre çocukken rüyasında Muhyiddin İbnü'l-Arabî'yi görmesi üzerine İslamiyet'i kabul etti. İlk olarak Pulad'ın daha sonra Cafer Kethüda'nın himayesi altına diren Fevrî, Rumeli Beylerbeyi Ferhad Paşa'ya sunduğu bir kasîdeyle azat edildi. Taşköprizâde Ahmed Efendi gibi dönemin önemli alimlerin tedrisinden geçti. 1547'den itibaren çeşitli medreselerde müderrislik yaptı. Kânûnî'nin ile Nahçivan seferine katıldı ve bu süreçte yazdığı kasîdelerle dikkatleri üzerine celb etti. Bursa, İstanbul ve Şam'daki medreselerde görev yaptıktan sonra Şam kadılığına atandı ve burada hayata gözlerini yumdu. Fevrî'nin mensur eserleriTürkçe'nin yanı sıra Farsça ve Arapça dillerindedir. Gelibolulu Âlî'ye göre bu alanda Necâtî'den sonra gelen en önemli isimdir. Şiirlerinde sade dil, atasözü ve deyim kullanımıyla öne çıkan Fevrî özellikle musammat nazım şekliyle tanınmakla kalmayıp tahmîs ve tesdîs türlerini Anadolu sahasında yaygınlaştırmıştır. Nesirlerinde secili ve sanatlı bir üslup benimsemiş. Öğretici risalelerinde ise daha sade bir dil kullanmaya özen göstermiştir. Aynı zamanda usta bir hattat olan Fevrî, Şeyh Hamdullah'ın hem damadı hem de talebesi olan ŞükrullaH Halife'den sülus ve nesih hatlarını meşk etmiştir. Fevrî'nin *Dîvân*'ı ile birlikte 6 eseri haricinde Farsça ve Arapça mensur ve manzum eserler de kaleme almıştır (Kalpaklı, 2020).

Figânî (?-1531/32): Mecmuaya beşer beyitlik üç adet gazeli haricinde başka bir manzumesi kaydedilmemiştir. Asıl adı Ramazan olan Figani, Trabzon doğumlu olup hayatının erken dönemlerine dair kaynaklarda yeterli bilgi bulunmamaktadır. 16. Yüzyılda, henüz otuz yaşına ulaşmadan vefat ettiği bilinmektedir. İstanbul'a geliş tarihi net olmamakla birlikte burada kısa süreli bir medrese eğitimi aldı. Âşık Çelebi'ye göre mukataa katipliği yaptığı sırada tabii bir yetenekle şiire yönelmiş, özellikle öğrenme ve ezberleme becerisiyle dikkat çekmiştir. Tıbba da ilgi duydu ve dönemin tanınmış hekimlerinden, Kazvinli Şah Mehmed'den, bu alanda eğitim aldı. Şiir hayatına Hüseynî mahlasıyla başlayan şair Figânî mahlasını sonradan benimsedi. Rindâne bir yaşam tarzı benimseyen Figânî İstanbul'da Na'tî ve Nûhî gibi şairlerle birlikte meyhane sohbetlerine katıldı, geçimini kasîdelerle sağlamaya çalıştı. Çeşitli devlet adamlarından himaye gördü ancak bu desteklere rağmen yaşamı maddi sıkıntılarla geçti. En çok tanınan eseri, Kanûnî'nin şehzadelerinin sünnet töreni için yazdığı Sûriyye Kasîdesi'dir. Figânî'nin Budin'den getirtilen heykellerin İstanbul'a dikilmesini hicveden Farsça bir beyti, dönemin siyasi ortamında sert karşılık buldu ve bu beyit yüzünden 1531/32 yılında idam

edildi. Genç yaşta hayatını kaybeden Figânî'nin *Türkçe Dîvân*'ı yayımlanmıştır. Özellikle kasîdelerindeki ifade gücü ve söylem tekniğiyle tezkire yazarları tarafından takdir toplamıştır. Figânî, şiirlerinde Necâtî Bey ve Ahmed Paşa gibi isimlerden etkilenmiş, kasîde türünde ise özellikle İran edebiyatından yararlanmıştır. Şiirleri, nazîre mecmualarında ve çeşitli antolojilerde sıkça yer bulmuştur (Köksal, 2020).

Fuzûlî (1483-1556): 19 gazeliyle mecmuada Bâkî'den sonra adı en çok geçen şairin başka bir nazım şekliyle yazılmış manzumesine eserde yer verilmemiştir. Asıl adı Mehmed olmakla birlikte doğum yeri ve tarihiyle ilgili edinilen bilgiler oldukça sınırlıdır. *Fuzûlî* sözcüğünü mahlas olarak seçti. İlk eğitimini babasından aldığı söylenebilir. Eğitimi hakkında fazla bilgi olmamasına rağmen bilgi birikimi dolayısıyla kaynaklar ondan *Mevlâna Fuzûlî* diye bahseder. 1556 yılında veba salgını nedeniyle Kerbela'da vefat etti. Devrin padişahı Kanûnî başta olmak üzere Osmanlı bürokratlarına kasîdeler sunarak onların yakınlığını kazanmaya çalışsa da ömrü boyunca gönlünce bir hâmi bulamayan Fuzûlî, bu durumu *Şikâyetnâme* adlı eserinde dile getirmiştir. Yalnızca Türkçe ile sınırlı kalmayıp Farsça ve Arapça dillerinde de hem manzum ve hem de mensur eserler veren Fuzûlî'nin daha birçok eseri kayıtlara geçmiştir (Macit, 2020).

Gelibolulu 'Âlî (1541-1600): Mecmuada beş gazeliyle yer alan Gelibolulu Âlî, 16. yüzyılda Osmanlı ilim ve edebiyat çevrelerinde önemli bir yere sahip şair, müellif ve devlet adamı olarak tanındı. Doğum yeri olan Gelibolu'ya olan bağlılığını eserlerinde sıkça dile getirdi ve mahlasıyla birlikte anıldı. Annesi tarafından Nakşibendî şeyhi Emir Buharî'nin halifesi Muslihiddin Mustafa'nın torunu olan Âlî, üç kardeşin en büyüğüydü. Eğitim hayatına beş yaşında başladı; kısa sürede klasik İslami ilimlerde ilerleyerek İstanbul'daki medreselerde tahsil gördü. Âlî, çocukluk döneminde maddî imkânlar bakımından sıkıntı yaşamadı ve bu durum onun erken yaşta eğitimde ilerleme kaydetmesini sağladı. Beş yaşında başladığı eğitimine İstanbul'daki önde gelen medreselerde devam etti. Klasik İslami ilimlerde hızla gelişme gösterdi ve özgüveni arttı. Eğitimini tamamladıktan sonra Şehzade Selim'in daveti üzerine bürokrasiye yöneldi. Manisa ve Kütahya'da şehzadenin maiyetinde görev aldı. Ardından Lala Mustafa Paşa'nın refakatinde çeşitli vilayetlerde idarî görevlerde bulundu, defterdarlık görevleri üstlendi. Âlî'nin görev hayatı, 16. yüzyılın son çeyreğinde Osmanlı bürokrasisinde sık rastlanan tayin ve azil sorunları nedeniyle kesintilere uğrayarak uzun süre herhangi bir

göreve atanamadı. Maddî sıkıntılar yaşadığı bu süreçte, melankolik ve eleştirel bir edebî dil geliştirdi. Sancakbeyliği görevini ifa ederken Cidde'de vefat etti; mezarının yeri tespit edilemedi. Gelibolulu Âlî'nin tarihî, edebî ve elimize henüz geçmeyen çok sayıda ve çeşitte onlarca eseri bulunmaktadır. 4 Türkçe *Dîvân*'ı Aksoyak'ın düzenlemeleriyle tek olarak yayımlanmıştır (Aksoyak, İsen, 2020).

Hâkim (?-1770): Mecmuada yalnızca Rûşenî'nin gazeline yaptığı tahmîs yer almakla birlikte bu şiir şairin dîvânında tespit edilemediğinden tenkitli metin Ramazan Ekinci'nin kaleme aldığı *Hâkim Mehmed Efendi'nin Divanında Yer Almayan Şiirleri* isimli makaleden yararlanılarak kurulmuştur. Asıl adı Mehmed olup İstanbul'da doğdu. Hayatıyla ilgili fazla bir malumat elde edilemeyen şair dönemin önemli âlimlerinden Arapça, Farsça ve bazı ilimlerden oluşan dersler okudu, hat sanatında maharet kazandı. Çeşitli devlet görevlerinde hizmette bulundu. Bu görevlerden en uzun süreni vakanüvislik olmuştur. 1770 yılında ruznamecilik görevini ifa ederken vefat etti. Eserlerinde genellikle edebiyat, din ve tarih konularını işlemiş, tarih düşürmedeki ustalığıyla dikkat çekmiştir. Nedîm ve Şeyh Gâlip ile aynı dönemde yaşaması onun şairliğini gölgede bırakmıştır. Hâkim Mehmed Efendi'nin *Dîvân'*ı başta olmak üzere *Nazîre-i Hilye-i Hâkânî* gibi manzum ve mensur biçimde kaleme alınmış çok sayıda telif ve tercüme esere imza atmıştır (Poyraz, 2020).

Haylî (?-1630): Haylî'nin mecmuamızda yalnızca bir gazeli olup şaire ait bir dîvân tespit edilemediğinden karşılaştırmalı metin ilgili tez ve makalelerden yararlanılarak kurulmuştur. (Bkz. Kaynakça). Bursa'da doğmuş olup şairin asıl adı Ahmed'dir. Babasının sipahi olması vesilesiyle eğitimini tamamladıktan sonra babasıyla aynı mesleği icra etti. Bir hikayeciyi bıçaklayıp öldürmesi sebebiyle bir süre hapiste yattı. Hapishaneden kurtulmasına *Kerem Kasîdesi*'nde yer alan beyti tazmin ve tahmîs etmesi vesile oldu. Daha sonra İstanbul'da sipahi kâtipliği görevini üstlendi. Bağdat seferine katıldı ve sefer sırasında meydana gelen saldırıda şehit düştü. Bursalı İsmail Belîğ ve Safâyî'ye göre mazmun bulma işinde üstad, şiirleri temiz ve selis bir üsluba sahip bir şair olan Haylî'nin bilinen tek eseri *Dîvân*'ıdır ancak bu *Divân*'ın henüz herhangi bir nüshasına ulaşılamasa da Ramazan Ekinci Haylî'ye ait çeşitli nazım şekilleriyle yazılmış 46 şiiri bir araya getirerek yayımladığı bir çalışma ortaya koymuştur (Kaplan, 2020).

Hayretî (?-1534/35): Eserin 53b varağında şaire ait beş beyitlik bir gazel kayıtlıdır. 16. yüzyıl Osmanlı şairlerinden Hayretî Mehmed Efendi, Vardar Yenicesi'nde doğdu. Asıl adı Mehmed olup kaynaklarda farklı adlarla da anılmıştır. Eğitimine dair net bilgi bulunmasa da tasavvufî çevrelerle yakın ilişkisi bilinmektedir. Gülşenî tarikatına katıldıktan sonra Bektaşî meşrepli Rumeli abdalları arasında yer aldı. İstanbul'da bulunduğu dönemde şiirleriyle dikkat çekti, ancak beklediği himayeyi göremeyince Rumeli'ye döndü. Serhat beylerinden Mihaloğlu ve Yahyalı beylerinin korumasında yaşamını sürdürdü. Görme yetisini kaybettikten sonra, 1534-35 yılında doğduğu şehirde vefat etti. Mezarı kendi yaptırdığı zaviye bahçesine defnedildi. Derviş meşrepli, rindâne tavırlı bir şair olarak tanınan Hayretî, sade ve samimi üslubuyla beğeni topladı. Şiirleri halk arasında yaygınlık kazandı, dîvânı fal bakmak için kullanılan nadir örneklerden biri oldu. *Belgrad ve Yenice Şehrengiz*'leri, onun dolaştığı bölgeleri edebî biçimde yansıttığı eserlerindendir. Hayretî'nin *Dîvân*'ı Mehmed Çavuşoğlu ve M. Ali Tanyeri tarafından neşredilmiştir (Durmuş, 2020).

Hüdâyî-i Kadîm (?-1584): Şairin mecmuada bir gazeli dışında bazı kaynaklar tarafından şair Râziye'ye nispet edilen bir adet matla'ı kayıtlıdır. Kaydedilen bu şiir her ne kadar Râziye Hanım/Kadın'a atfedilse de Hüdâyî-i Kadîm'in dîvânında mevcut olması ve kendi mahlası bulunması şiirin Hüdâyî-i Kadîm'e ait olduğunu göstermektedir. Ayrıca Hüdâyî-i Kadîm'in mecmuada sayfa noksanlığından ötürü sadece bir beytini okuyabildiğimiz "anı" redifli bir gazeli daha vardır. Bu gazele de sehven gazel-i Kabuli başlığı verilse de yapılan araştırmalar sonucunda gazelin Hüdâyî-i Kadîm'e ait olduğu ortaya konmuştur. Asıl adı Mustafa Hüdâyî olup İstanbul'da doğdu. Aziz Mahmud Hüdâyî ile karıştırılmasını önlemek için Hüdâyî-i *Kadîm* lakabıyla anıldığı düşünülmektedir. Yaşadığı devirde kendisini "Müezzin Hüdâyî, Muslı Şâh, Salâ Muslısı" nev'inden lakaplarla anmışlardır. Gazel söylemede yetkin bir şair olarak tanınmış, Farsça bilgisinin yanı sıra musiki konusunda ilgisi ve yeteneği ile de öne çıkmıştır. Sesinin güzel olmasından mütevellit Haseki Hürrem Sultan Camisinin müezzini olmuştur. Şairin *Dîvân*'ından başka bilinen bir eseri yoktur (Yekbaş, 2020).

İpsalâ (?-?): Mecmuaya konu olan şiir İpsalâ'nın bilinen tek eseri olan 800 beyitlik *Mevlid*'inin matla beyitidir. Bu beyitin önemi mecmuada yer alan ilk beyit olma özelliğini haiz bulundurmaktır. Kaynaklarda hiçbir bilgiye rastlanmayan İpsalalı Ebu'l-Hayr

hakkındaki bilgiler, Mevlid adlı eserinde söz ettikleriyle sınırlıdır. Mahlasının Ebu'l-Hayr olması muhtemeldir. Edirne'nin İpsala ilçesinden olup Rumeli Türk'üdür. Kesin olmamakla birlikte Saltuk-nâme yazarı Ebu'l-Hayr-ı Rûmî ile ortak özellikler taşıması bu iki şairin aynı kişi olma ihtimalini düşündürmektedir. Şairin eserini 15. yüzyılda tamamladığının anlaşılması onun 15. yüzyılda yaşadığını doğrular niteliktedir. Bilinen tek eseri olan *Mevlid'*i sade bir dil ve akıcı bir üslupla yazan Ebu'l-Hayr, eserini atasözleri ve deyimleri de kullanarak Türkçe şuuruyla kaleme almıştır (Günşen, 2004, s.13-22).

Kâmî (1649/50-1724): Mecmuaya "Na't-ı Şerîf ez Güfte-i Kâmî Efendi" başlığıyla kaydedilmiş bir adet kasîdesi yer alan şairin asıl adı Mehmed olup Edirne'de doğması hasebiyle "Edirneli Efendi" ve "Edirnevî Çelebi" diye de tanındı. Yaşı henüz küçükken ilim öğrenmeye başladı. Edebiyat ve Farsça derslerini Edirne Mevlevîhânesi şeyhi Neşâtî Dede'den aldı. Aynı zamanda Gülşenî tarikatına girerek tasavvufî terbiye aldı. İstanbul'a gelerek birçok medresede müderrislik yaptı, çeşitli devlet görevlerinde bulundu. 1724 yılında humma hastalığına yakalanarak vefat etti. Kâmî Mehmed Efendi'nin *Dîvân*'ından başka beş adet eseri daha vardır (Yazıcı, 2020).

Mezâkî (?-1676): Şairin çalışmamızda yalnızca **"**Nazîre-i Mezâkî" başlığı altında bir adet gazeli bulunmakla birlikte bu şiirin hemen üstünde Nâbî'nin aynı redifli bir gazelinin yer alması Nâbî'nin bu şiirine nazîre olarak yazıldığını düşündürmektedir. 17. yüzyıl şairlerinden olan Mezâkî'nin asıl adı Süleyman'dır. Gençliğinde memleketi Bosna-Hersek'ten İstanbul'a gelere Enderun'a girdi. Çeşitli ilimler tahsil ettikten sonra saraydan ayrılarak sipahi oldu. Mısır'da çeşitli devlet görevlerinde bulundu. Şairlik istidadından dolayı Köprülü Mehmed Paşa'nın himayesinde tezkireci oldu. Avusturya ve Girit'e gitti, Kandiye Kalesi'nin fethinde görev aldı. Çeşitli şiir meclislerine katılarak şairlerle dostluk edindi. 1676 yılında İstanbul'da vefat etti. Şairin Ahmet Mermer tarafından doktora tezi olarak hazırlandığı ve kitap olarak yayımladığı *Dîvân*'ı kaynaklarda belirtilen tek eseridir (Keskin, 2020).

Muhibbî (1494-1566): Mecmuada kendisine ait 1 adet gazel bulunan onuncu Osmanlı padişahı Kanûnî Sultan Süleyman, sultan şairlerdendir. Trabzon'da, 1494'te dünyaya gözlerini açtı. Babası Yavuz Sultan Selim olan padişahın annesi Hafsa Sultan'dır. Trabzonda ilk eğitimini tamamlayarak Karahisar sancakbeyi oldu. Babasının ölümüyle birlikte 1520'de devleti yönetme görevini üstlendi. Saltanatı boyunca gerçekleştirdiği

birçok sefer ve kazandığı zaferleri ile tanınan, siyasal başarıları, muhteşem hükümdarlığı ve devlet idareciliğindeki başarısı ile kendinden bahsettiren Kanuni Sultan Süleyman, bir yandan da yazdığı şiirleriyle dikkat çekti. O aynı zamanda edebiyatımızda en fazla gazel yazmış olan şair unvanına da sahiptir. Öyle ki şairin *Türkçe Dîvân*'ında 4000 civarında gazeli vardır, *Farsça Dîvan*'ı da 1995'te basılmıştır (Yavuz vd., 2016).

Nâbî (1642-1712): Mecmuada en fazla şiiri bulunan şairlerden biri de Nâbî'dir. 31 adet şiiriyle Nābî çalışmamızda 3. Sırada yer almaktadır. Bu manzumelerin hepsi gazel nazım şekliyle yazılmış olmakla birlikte gazellerden 2'si de Emnî'nin gazellerine yaptığı nazîredir. Mecmuada ayrıca Nâbî'nin bir gazelinin hemen altında, onunla aynı redifte ve mürettip tarafından **"**Nazîre-i Mezâkî" başlığıyla kaydedilen Mezâkî'nin Nâbî'nin gazeline yapmış olduğu nazîre bulunmaktadır. 1642 yılında Urfa'da doğdu. Asıl adı Yusuf'tur. Aile mensubiyeti konusunda elde yeterli veri olmasa da kökeninin Ahmed-i Nakşibendî'ye kadar uzandığı kayıtlarda mevcuttur. Çocukluk yıllarını Urfa'da geçiren şair ciddi bir eğitim aldı, İstanbul'a giderek dîvân kâtipliği yapmaya başladı. Görevi sebebiyle saray ve çevresiyle yakın ilişkiler kurmayı başardı. IV. Mehmed'in Lehistan Seferi'ne katılarak *Fetihnâme-i Kamaniçe*'yi yazdı. Hac yolculuğunu konu aldığı *Tuhfetü'l-Harameyn* adlı eserini 1679 yılında hacca giderek kaleme aldı. Uzun bir süre Halep'te yaşamasının ardından İstanbul'a geldi ve farklı makamlarda devlet görevlerini ifa etti. 1712 yılında vefat ederek Karacaahmet mezarlığına defnedildi. Hikemî şiirde ekol sahibi olan Nabî'nin yukarıda belirtilen eseri dışında *Dîvân, Farsça Dîvânçe, Hayriyye, Hayrabâd, Tercüme-i Hadîs-i Erba'în* gibi bazı eserlere sahiptir (Erkal, 2021).

Nahîfî (1665/1666-1738): Çalışmamızda şairin yalnızca rubâi nazım şekliyle yazılmış bir şiiri bulunan Nahîfî'nin asıl adı Süleyman olup İstanbul'da doğdu. Babasının adı Abdurrahman b. Muhyî'dir. Erken yaşta hat sanatını öğrendi ve devlet hizmetinde bulunurken bir taraftan da bu işle meşgul olmaya devam etti. Çeşitli şehirlerde bulundu, Konya'dayken Mevleviliğe girdi. İran'da Acem âlim ve şairlerle tanıştı. Şiirlerinde Nahîfî mahlasını kullandı. *Habîbü's-Siyer* tercümesi için kurulan heyetin içinde bulundu. Hayatının son demlerinde yalnızlığa çekilerek kendini ibadete verdi. Şairin en önemli eseri *Tercüme-i Mesnevî-i Şerîf* olmakla birlikte *Dîvân'*ı haricinde altı eseri daha bulunmaktadır (Karavelioğlu, 2020).

Nâ'ilî (?-1666): Mecmuada en fazla şiiri mevcut olan şairlerden biri de 18 gazel ile Nâ'ilî olmakla birlikte kaydedilen manzumelerin yalnızca bir tanesi tahmîs nazım şekliyle kaleme alınmıştır. Bu gazellerden 14 tanesi art arda sıralanmışken diğerleri mecmuanın muhtelif yerlerine serpiştirilmiştir. Hayatı hakkında kaynaklarda pek bir bilgiye rastlanamayan Nâ'ilî, İstanbulî Pîrî-zâde Mustafa Çelebi namıyla bilinir. Madenci olan babasının ismi Pîrî Halife'dir. Babası ile meslektaş olan şair maden katipliği görevine getirilmiştir. Edirne'ye sürgüne gönderildi ve İstanbul'a dönüşünün ardından vefat etti. Hastalıklı bir bedenin ve zayıf bünyenin esiri olan şair bu durumu *Dîvân*'ında mahlası ile "zâr" sıfatını kullanarak sık sık yaşadığı sıkıntıları dile getirmiştir. Kaynaklarda edebî kişiliğiyle Sâbit ve Nazîm'in üstadı olduğu bildirilmiştir. Kendisiyle aynı mahlası kullanan başka bir şairle karıştırılma ihtimalinden dolayı şair Nâ'ilî-i Kadîm olarak tanınır. Şiirleri Hind üslubunun özelliklerini taşır (Şenödeyici, 2020).

Nazîm (?-1727): Mecmuada Nazîm'e ait bir gazelin yalnızca 2 beyitine yer verilmekle birlikte bu beyitler Itrî tarafından bestelenmiştir. İstanbul'da doğmuş olup gerçek adı Yahya'dır. Yaşadığı dönemde Nazîm Yahya Çelebi ismiyle tanındı. "Halîm" mahlasını kullanırken şair Necatî kendisine "Nazîm" mahlasını verdi. Mevlevi tarikatına girdi. Şiir ve musiki alanında yetenekli oluşu sayesinde Enderun'a girdi ve Arapça ve Farsça tahsil etmeye başladı. Hayatının sonuna kadar bazarbaşılık görevinde bulundu. Şiirlerinde zaman zaman yoksulluktan ve maaşının azlığından şikayet eden şair 1727 yılında Edirne'de vefat etti. Beş yüze yakın eser bestesi ve mecmualarda belirlenen üç yüze yakın güftesiyle yaşadığı dönemin velud şairlerinden olan Nazîm'in beş ayrı dîvândan oluşan *Dîvân*'ından başka bir eseri yoktur (Gümüş, 2020).

Rûhî (1534/35-1605/06): Bağdat'ta doğan şairin mecmuada 3 gazeli bulunmaktadır. Şiirlerinde Rûhî mahlasını kullanmıştır. Şairin asıl adı Osman'dır. Bağdat'ta doğduğundan dolayı Rûhî-i Bağdâdî olarak tanınır. Kaynaklarda hakkında fazlaca malumat bulunmasa da eğitimini Bağdat ve civarında tamamladığı söylenebilir. Şiirlerinden hareketle seyahatten çok hoşlandığı ve pek çok yer gezdiği anlaşılan şairin gittiği yerlerde pekçok devlet adamı, âlim, şâir ve sanatkarla tanıştığı tahmin edilse de buralarda ne tür görevler ifa ettiği bilinmemektedir. Bağdatlı Rûhî'nin *Dîvân*'ından başka bilinen bir eseri yoktur (Öztoprak, 2020).

Safvet (?-?): Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen 1 adet matla'ın M. Emin Soydaş'ın güfteler üzerine çalıştığı yüksek lisans tez çalışmasında mahlas beyiti bulunduğundan Safvet adlı bir şaire ait olduğu kesin olmakla birlikte eldeki verilerin yetersizliğinden dolayı şairin kimliği tespit edilememiştir. Safvet mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalar taranmış, kaynakçada gösterilmiştir.

Sâhib (1674-1749): Mecmuada art arda iki gazeli olup bunlardan ilkinin Nâbî'nin "istemez" redifli gazelinin hemen altında yer alması bu gazellerden birinin diğerine nazîre olarak yazıldığını düşündürmektedir. İstanbul'da doğdu. Asıl adı Mehmed'dir. Babası Pîrî Ağa'dır. Devrin önemli âlimlerinden ders okudu. Çeşitli görevlerde bulunduktan sonra müderrislik yapmaya başladı. Kadılık, kazaskerlik ve en son Şeyhülislamlık makamına getirildi. Hastalanarak görevinden ayrıldı, hayatının son demlerinde Hac ibadeti amacıyla Mekke'ye vardı ve sonrasında 1749 yılında Üsküdar'da vefat etti. Devlet yönetiminde mühim görevleri olan bir aileye mensup olan Pîrîzâde Mehmed Sâhib Efendi, kaynaklarda etkili ve güzel bir hitabeti olan, ilim ve fende başarılı, yeni icatlara meraklı biri olarak geçmektedir. Üç dilde şiirler yazan şairin *Dîvân*'ından başka üç eseri daha vardır (Tuğluk, 2021).

Şehrî (?-1660): Mecmuada en fazla şiiri bulunan 4. şairdir. 22 adet şiirin hepsi gazel nazım şekliyle kaleme alınmıştır. Asıl adı Ali olmakla birlikte Malatyalı Ali Çelebi olarak tanınır. Memleketi Malatya'dan İstanbul'a gelerek tahsilini tamamladı. Kaynaklar Nef'î'nin öğrencisi olduğunu yazmaktadır. Şiir ve İnşadaki istidadı sayesinde Dîvân-ı Sultânî kâtipleri arasına katılarak bir süre bu görevi yürüttü, sonrasında Gürcü Mehmed Paşa'nın tezkirecisi oldu. Şehrî'nin *Dîvân*'ından başka bir eseri olup olmadığı bilinmemektedir. *Dîvân*'ında Farsça şiirlere de yer veren şairin kasîdelerinde Arapça-Farsça kelime ve tamlamaları fazlasıyla kullanması dikkat çekmektedir. Döneminin ve Sebk-i Hindî'nin çoğu şairi gibi mutasavvıf olamamasına rağmen tasavvufî bir eda ile şiir yazmıştır (Demirel, 2020).

Şerîf (?-?): Mecmuada "Gâlib Dede'ye Târih" başlıklı Şeyh Gâlib'in vefatı için düşürülmüş 1 adet târih bulunmakla birlikte Kenan Erdoğan, *Der-kenâr Yazıları* adlı makalesinde bu şiirin İşkodralı Şerîf Mustafa Paşa'ya ait olabileceğini yazmıştır. Fakat Şeyh Gâlib'in vefat tarihinde şairin 2 yaşında olduğu dikkate alındığında bu ihtimal

mümkün görülmemektedir. Şerîf mahlasını kullanan diğer şairlerin eserleri taranmakla birlikte ilgili şiire rastlanmamıştır (Bkz. Kaynakça).

Vecdî (?-1661): Eserde en fazla şiiri kayıtlı olan şairimiz Vecdî'dir. 58 gazeli kayıtlı olan şairin asıl adı Abdülbâkî olmakla birlikte İstanbul'da doğdu. Babası Boğuk Mustafa lakaplı bir zat olduğundan Boğuk-zâde lakabıyla da anılmaktadır. İyi bir eğitim alarak çokça ilim öğrendi ve bu sayede Dîvân-ı Hümâyûn kalemine girerek memur olma fırsatını yakaladı. Kendisine Vecdî mahlası verilmek suretiyle aslî kadroya dahil edildi. Burada hattatlık dersleri aldı ve dîvânî yazısında maharet gösterdi. Vecdî'nin şöhret bulması Şâmî-zâde Mehmed Efendi'nin kıskançlığına sebep oldu ve bu haset şairin idam edilmesiyle son buldu. Kendi devrinde olduğu gibi 19. Yüzyıla kadar da çok sevilmiş ve okunmuş olan Vecdî'nin 550 beyitlik dîvânçe niteliği taşıyan *Dîvân*'ı bilinen tek eseridir. (Yekbaş, 2020).

Veysî (1561/62-1628): Mecmuada birer gazel ve terkîb-i bendi kayıtlı olan şair Manisa'nın Alaşehir ilçesinde dünyaya gelen şairin asıl adı Üveys olmakla birlikte eserlerinde Veysî mahlasını tercih etmiştir. İlk tahsilini Alaşehir'de tamamladıktan sonra İstanbul'a geçerek eğitimine burada devam eden Veysî, bu süreçte Anadolu kazaskeri Molla Ahmet Efendi'nin sohbet ve derslerine de iştirak etti. Üsküp'te uzunca bir süre kadılık yapması ve oraya yerleşerek vefat etmesi bir takım kaynaklarda *Veysî-i Üskübî* adıyla anılmasına neden olmuştur. Hiciv ve eleştiriye olan yatkınlığıyla dikkat çeken Veysî, sanatlı nesrin en güzel örneklerini edebiyatımıza kazandırdı. Manzumdan çok mensur eserleriyle bilinen, münşi ve nâsir olarak tanınan şairin *Dîvân*'ı dışında pek çok eseri vardır (Kaya, 2013, s.76-77).

2. BÖLÜM: MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR'IN KARŞILAŞTIRMALI METNİ

2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol

1. Yaptığımız çalışmanın Karşılaştırmalı Metin bölümünü mecmuanın 1a-60b varakları arasında bulunan şiirlerinin transkripsiyonunu yaparak oluşturduk.
2. Metni kurarken mecmuada bulunan şiirlerin mevcut düzenini koruduk.
3. Eserin varak numaralarını metnin sol üst köşesinde köşeli parantez içinde gösterdik. Bununla birlikte bendlerden oluşan nazım şekillerinde (terkîb-i bend vs.) bendleri romen rakamlarıyla belirttik.
4. Numaraları şiirlere mecmuadaki yer aldıkları sıraya göre verdik, ayrıca mecmuada bulunan mısraları da numaralandırdık.
5. Mecmuadaki her bir şiiri vezni ve mecmuada yer alan başlığıyla kaydettik. Başlık olmayan şiirlerde ise kimliklerini tespit edebildiklerimizin mahlaslarını başlık olarak ve köşeli parantez içinde verdik: Ör. **[NAZĪM]**. Şairini tespit edemediğimiz şiirleri de **[?]** ile gösterdik.
6. Eserde yer alan Farsça şiirlerin transkripsiyonuna yer vermedik; bununla birlikte ilgili şiirleri yalnızca numaralandırarak mecmuada kaydedilmiş oldukları başlıkları ile dipnotta belirttik.
7. Metnin karşılaştırma işlemi safhasında mecmuada kayıtlı olan şairlerin yayımlanmış dîvânlarını belirlemeye öncelik verdik. Tespit edemediğimizde de eserlerin yazma nüshalarına ulaşmak için çabaladık. Gerekli durumlarda ayrıca tez, tezkire, makale, bildiri, ansiklopedi maddesi gibi diğer akademik çalışmalara da başvurarak tenkitli metni kurduk.
8. Tenkitli metni oluştururken yararlandığımız dîvân ve benzeri eserler için "Rûşenî D." gibi kısaltmalar kullandık. Bu kısaltmalara *Karşılaştırmada Kullanılan Eserlere Ait Kısaltmalar* başlığı altında ve kısa künyeleriyle birlikte yer verirken kaynakçada ise ilgili kısaltmaları ayrıntılarıyla birlikte gösterdik.
9. Karşılaştırma yapılan şiirin yer aldığı eserdeki künyesini, eserin kısaltmasını, kullanılan nazım şeklinin kısaltmasını, şiirin numarasını, parantez içinde beyit sayısını ve ayrıca bulunduğu sayfa numarasını belirterek şu şekilde gösterdik:

Nâbî D., G. 182 (5 beyit), s. 530.

10. Karşılaştırma yaptığımız şiir dîvânda yer almadığında bunu şöyle gösterdik:

Hâkim Dîvânı'nda söz konusu şiire rastlanmamıştır (Bkz. Kaynakça). HYŞ., Tah. (8 Bend) s. 138.

- Şairlerin dîvânını tespit edemediysek şu şekilde belirttik:

  Haylî Ahmet Çelebi'ye ait bir dîvânın varlığına dair herhangi bir kayıt bulunmamaktadır (Bkz. Kaynakça). BHŞ., G. 1 (5 Beyit), s. 378.; HYG., G. (5 Beyit), s. 43.; HGM., (2 Beyit) s. 120.

- Şaire ait bir dîvân tespit edemediğimizde şiiri tezkire vb. kaynaklarda belirlediysek şöyle gösterdik:

  Hocazâde Es'ad Efendi'ye ait bir dîvânın varlığına dair herhangi bir kayıt bulunmamaktadır (Bkz. Kaynakça). RT., N (1 Beyit) s. 60.; Rızâ T., B. (1 Beyit) s. 54.; MT., B. (1 Beyit) s. 88.; KFT., (1 Beyit) s. 146.; FC., Tah. (1 Beyit) s. 32.; HH., Tah. (1 Beyit) s. 1642.

- Tezkire, makale, mecmua vb. kaynaklarla karşılaştırma yaptığımız şiirin şairini tespit edemediysek şu şekilde dipnot ekledik:

  Şiirin hangi şaire ait olduğu belirlenememiştir. DH., B. (1 Beyit), s. 170.

- Mahlasları aynı olan birden fazla şairin dîvânına veyahut aynı mahlasa sahip şiirlere yer veren dîvân dışındaki kaynaklara ulaşsak dahi çalışmamızdaki şiirin şairini tespit edemediysek şu şekilde gösterdik:

  Adlî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda şairin kimliği belirlenememiştir (Bkz. Kaynakça). MEM., Mat., s. 1315.

11. Mecmua ile karşılaştırma yaptığımız eser arasındaki farkları dipnot alanında göstereceğimiz vakit iki şekil arasına " : " işareti, aynı mısrada bulunan başka farklar arasına ise " ; " işareti koyduk:

  [63] şūḥ-ı sitem-kār: şūḥ-ı perī-zād **NM.**; şūḥ perī-zāde **TRY.**

12. Mecmuadadaki bir beyit, dîvân dışındaki eser ya da eserlerde bulunuyorsa ilgili farkları şu şekilde verdik:

  [109] seyri: seyre **ME.**

  [62] arasaŋ: ararsaŋ **HGM., TRY.**

13. Vezninin aksadığına kannat getirdiğimiz mısraları dipnotta şu şekilde belirttik:

  [149] Mısranın vezni aksamaktadır.

14. Vezin ve anlam bakımından doğru olmadığı kanısına vardığımız kelime ve eklere metinde yer vermeyip; ilgili kelimeleri dipnotta fark olarak gösterdik:

Ṣu gibi ṣāfī[537] ḳıl sözi fikr eyle vir cevāb

Her ne dilüŋe gelse[538] ögütme çü āsiyāb (147/1)

[538] dilüŋe gelse: gelürse diline: **M.**

15. Mecmuada bulunan şiirler ile karşılaştırma yaptığımız eser arasında mısra, beyit ve bend farkları varsa ilgili farkları şu şekilde verdik:

[XI] Bu bend dîvânda X. benddir.

16. Mecmuada yer almayan beyitleri ne metne dahil ettik ne de dipnotta gösterdik. Ancak karşılaştırma yapılan eserde bulunmayan kelimeleri, ilgili eser kısaltmasının önüne "- " işareti koyarak gösterdik:

İ'tibār itme revāc-ı ḳār içün Bercīs-i çarh

Çeşmüŋe dirse[381] sen ögretdüŋ bu efsūnı baŋa (115/4)

[381] dirse: -**D.**

17. Vezin ve anlam bakımından eksik kaldığını gördüğümüz, beyiti tamamlayan ek ya da kelimeleri köşeli parantez ile birlikte metne dahil ettik:

Va'deler itmişidi 'āşıḳa raḥm eylemege

Enverī sen daḫı gör kendüŋi defter[de] misüŋ (11/2)

18. Vezin ve anlam itibarıyla herhangi bir uyumsuzluk yaratmayan farklarda mecmuadaki şekli esas alarak diğer kelimeyi fark olarak verdik:

Seyr ḳıldum[138] dün **Fehīm**'ün ṭarz-ı sihr-i şi'rini
Böyle ḳalursa eger mu'ciz-ṭırāz-ı dehr olur (34/5)

[138] ḳıldum: itdüm **D.**

19. Vezin gereği yer değiştirilmesi gereken kelimelerin yerlerini büyük ölçüde dîvâna uyarak değiştirdik; mecmuadaki orijinal şekli ise dipnotta verdik:

Biŋ yıl felek dönerse[118] getürmeye bir daḫı

Sen gün ṣıfatlu māha benüm gibi Müşteri (27/1)

[118]felek dönerse: dönerse felek **M.**

20. Başlıklarda nazım şeklinin mecmuada yanlış yazıldığı durumlarında doğru olanı başlığa ekleyip yanlışı ise dipnotta fark olarak gösterdik:

MATLA'[8]

[8]Şiir, mecmuada "Müfred" başlığıyla kayıtlıdır.

21. Mecmuada yer alan bazı şiirlerde mahlas kullanımına dair yapılan hatalar şiirlerin yanlış şairlere nispet edilmesine neden olmuş, bu durum çeşitli karşılaştırmalı metin

incelemeleri ve yazma eser taramalarıyla açığa kavuşmuştur. Bu hatalarla ilgili detayları dipnot alanında şu şekilde açıkladık:

[501] Mecmuada yer alan gazelin makta beytinde, şairin mahlası olması gereken "Rūḥī" yerine muhtemelen istinsah sırasında yapılan bir yazım hatası sonucu sehven "Vecdī" mahlasının yazıldığı tespit edilmiştir.

[563] Fevrî D., G. 621 (6 Beyit) vr. 187b. Mecmuada her ne kadar ilgili gazelin başlığı ve şairin mahlası "Emrī" olarak kaydedilmiş olsa da söz konusu gazele şair Emrî'nin dîvânında rastlanamamış; bu durum üzerine yapılan karşılaştırmalı metin incelemeleri ve kaynak taramaları neticesinde gazelin aslında Fevrî'ye ait olduğu ortaya konmuştur.

[584] Mecmuada her ne kadar şiir "Ġazel-i Ḳabūlī" olarak kaydedilse de söz konusu gazele şairin dîvânında rastlanmamış; yapılan araştırmalar neticesinde gazelin Hüdâyî'ye ait olduğu ortaya konmuştur.

22. Mecmuada şiirlerine daha önce yayımlanmış dîvânlarda ya da akademik çalışmalarda rastlanan şairlerden özellikle mecmuada en fazla şiiri bulunan Vecdî, Bâkî, Nâ'ilî, Şehrî, Nâbî ve Fuzûlî'ye ait şiirleri tekrar yayımlamaktan kaçınarak yalnızca numaralandırmak suretiyle ilgili kaynaklara dipnotlarla atıf yaptık ve metinler arasındaki farklılıkları köşeli parantez içerisinde gösterdik:

[481] Vecdî D., G. 18 (9 Beyit), s. 73-74. [2. Beyit; "Beyit, dîvânda 3. beyit olarak yer almaktadır." // 3. Beyit; "Beyit, dîvânda 4. beyit olarak yer almaktadır.; ḫˇāb içre: ḫˇābında D.; serāb: şarāb D. " // 4. Beyit; " Beyit, dîvânda 5. beyit olarak yer almaktadır." // 5. Beyit; Beyit, dîvânda 8. beyit olarak yer almaktadır.; Ṣad-cism-i: Ṣad-çeşm-i D.; 6. Beyit; Beyit, dîvânda 9. beyit olarak yer almaktadır.] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

23. Şiirlerde geçen âyet iktibaslarını italik biçimde yazdık ve bunların hangi sûreden yapıldığını dipnot alanında gösterdik:

Ḥākimā sūre-i Ve'ş-şems oḳıdup bülbülüŋe[51]
Ḳıldı bülbül gibi ḫayretde o ḥoş-bū gülüŋe[52]
Oldı bu şevk-ıla dil-beste[54] ser-i kākülüŋe
Ve'ḍ-ḍuḫā virdü[ŋe] Ve'l-leyl oḳuram sünbülüŋe
Rūşenī virdin okur[54] *küllü gadāti ve 'aşī*[55] (7/8)

[55]"*küllü gadāti'n-ve 'aşī*": En'am Sûresi 52. Âyetten iktibastır.

24. Metin içerisinde yer alan açıklamalarda özel işaretleme yöntemine başvurulmaksızın dipnot numaralandırılmasına müteselsil bir şekilde vermeye devam ettik.

2.2. Metnin Transkripsiyon ve İmlâsında İzlenen Yol

1. Metnin transkripsiyonu esnasında bilimsel çalışmalarda yaygın olarak kullanılan kullanılan MEB İslâm Ansiklopedisi transkripsiyon alfabesi uygulanmıştır (Bkz. Metnin İşaretler Sistemi).
2. Mecmuamızda ağırlıklı olarak 16.'dan 18. yüzyıla kadar farklı dönemlere ait şairlerin şiirleri bulunduğundan yüzyıl farkı gözetilmeksizin Eski Anadolu Türkçesi'nin dil özellikleri olabildiğince korunmaya çaba gösterilmiştir.
3. Prof. Dr. İsmail Ünver'in Arapça ve Farsça kelimelerin imlâsı hakkındaki tavsiyelerine riâyet edilmeye çalışılmıştır.
4. Farsça kelimelerde bulunan vâv-ı ma'dûleler " ˇ " işareti ile gösterilmiştir: ẖˇānende, ẖˇāre, ẖˇāb vb.
5. Farsça kelimelerin kısa ünlü olarak okunan vâv-ı mechûleleri yazımda kısa ünlü olarak verilmiştir: hod, hoş vb.
6. Vezin sebebiyle zihaf yapılması gereken ḫayl*ī*, mahrūm*ī* gibi kelimelerdeki mevcut uzunluklar korunarak italik yazılmıştır. Bununla beraber imâle yapılan kelimelerdeki kısa şekiller de korunmuştur.
7. 'Ayş-'ıyş, 'aşḳ-'ışḳ" gibi iki şekiyle de okunma seçeneği bulunan kelimelerde "'ayş, 'aşḳ" şekilleri tercih edilmiştir.
8. Mecmuada "ء "işareti ile yazılan ḥā'il, mā'il, ḳā'il vb. kelimelerin standart bir kullanım oluşturmak amacıyla "ى" harfi kullanılmadan yazılmıştır.
9. Kelimelerde kalın ünlüyle başladığı takdirde "d" sesi çoğunlukla "ط "harfiyle yazılmış olup metindeki şekliyle tercih edilmiştir: ṭoġup, ṭaġ gibi. Tıpkı bunun gibi dutar, daş gibi "d"li yazılışlar da korunmuştur.
10. Şahıs, eser ve yer adları vb. özel isimlerin tevriyeli kullanılıp kullanılmadığı farketmeksizin büyük harfle yazılmış, ek aldıkları takdirde ise ilgili ekler " ' " işareti ile ayrılmıştır: Ferhād'ına, Fehīm'em, Gökṣu'ya, Keyḳubād'a, Mecnūn'ı vb.
11. Büzülmeler kesme işaretiyle birbirinden ayrılarak yazılmıştır: K'olur, n'eyleyeyim, nic'olur vb.

12. Arapça ve Farsça edat ve ön eklerin transkripsiyonu eklendikleri kelimeden "-" işareti ile ayrılarak yapılmışır: bi-yed, bī-amān, vā-sūḫte vb.

13. Farsça son ekler kelimelere bitişik şekilde yazılmıştır: sehergāh, lālezâr, ḫāksār vb.

14. Mecmuada dürr, şemm gibi çift ünsüzle biten kelimeler mevcuttur. Bu kelimelerin vezin gereği tek ünsüzle yazılması makul bulunmuştur.

15. "Nice" kelimesi metinde miktar manasında kullanıldığında "ç"li şekli, nasıl manasında kullanıldığında ise "c"li şekliyle yazılmıştır.

16. Vasıta hâli ekiyle bağlaç olan "ile" i- fiili almadan veya alarak eklendiği kelimeye bitişik yazılmışsa "-" işaretiyle yazılmıştır: küfr-ile, niyāz-ile, āh-ile, nāz-ile vb.

17. Farsça kelime tekrarlarının arasına ekler geldiğinde, bu ekler "-" işaretinden istifade edilerek ayrılmıştır: rū-be-rū, pā-ber-cā, ser-tābe-ḳadem vb.

18. Farsça birleşik sıfat ve isimler, örn. vuṣlat-ṭaleb, feyż-baḫş, germ-ülfet vb. gibi ifadeler, "-" işaretiyle birlikte yazılmıştır.

19. Sert ünsüzlerin transkripsiyonu mecmuadaki şekilleri esas alınarak yapılmış, benzeşme kuralına uyulmamıştır: bildükce, ḳıldukca vb.

20. Yönelme hâl ekinin a'lı okunuşu tercih edilmekle birlikte, yerine göre metin içindeki kafiye ve anlam uyumu gözetilerek e'li şekilde de okunmuştur: zāra, aġyāra, figāra, efgāne vb.

21. Mecmuada bulunan kapalı e seslerinin i'li yazımı korunmuştur: virmek, yimek, gice, yir vb.

22. Çalıştığımız eserde "b (ب)" ile yazılmış olan up/üp zarf fiilinin yerine "p (پ) "li biçimi kullanılmıştır: ḳızarup, gelüp vb.

23. Farsça atıf vavının yazımında cüst ü cū, güft ü gū gibi şekiller tercih edilmiş olup atıf vavının düştüğü durumlarda ise bu kelimelerin arasına " (-)" konulmuştur: güft ü gū, güft-gū, cüst-cū vb.

2.3. Metnin İşaretler Sistemi

ا (آ)	a, ā	ص	ṣ
ا (أ)	a, e, ı, i, u, ü	ض	ż, ḍ
ب	b, p	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	ʿ
ث	s̱	غ	ġ
ج	c, ç	ف	f
چ	ç	ق	ḳ
ح	ḥ	ك	k, g, (ñ)
خ	ḫ	ڭ	ñ
د	d	ل	l
ذ	z̲, d̲	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v, u, ū, ü, o, ö
ژ	j	ه	h, a, e
س	s	لا	la, lā
ش	ş	ى	y, ı, i, ī
		ء	ʾ

Tablo 3: Metnin İşaretler Sistemi

Kaynak: https://www.isa-sari.com/osmanli-turkcesi-osmanlica-transkripsiyon-alfabesi/ E.T. 13/05/2024

2.4. Karşılaştırmalı Metin

[1a][4]

[1b][5]

[2a][6]

1[7]

MATLA‘[8]

[İPṢALĀ]

Remel

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Mer[d] iseŋ dut sünneti ḳo bid‘ati[9]
   Tā olasın Muṣṭafā’nuŋ ümmeti

2[10]

MATLA‘[11]

[ṢAFVET]

Hezec

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

[4] “Allāh te‘ālā ḥażretleriniŋ rıżāsı içün vaḳf eyledim Diyārbekirli ‘Alī Emīrī 1341” ibareli bir vakıf mührü ve kütüphane kayıt bilgileri yer almaktadır. Bu tarih, bibliyofil, tarihçi ve edebiyat araştırmacısı olan Ali Emîrî Efendi’nin vefatından bir yıl öncesine tekabül etmektedir.
[5] Ters şekilde yazılmış bazı hesap kayıtları bulunmaktadır.
[6] Bu sayfada ayrıca mecmuaya sonradan eklendiği değerlendirilen “Dünki gün meclis-i ……” şeklinde bir not vardır.
[7] İpsalâ M., Mes. 457 (800 Beyit), s. 207.
[8] Şiir, Mecmuada “Müfred” başlığıyla kayıtlıdır.
[9] dut sünneti ḳo bid‘ati: ḳo bid‘ati dut sünneti **İpsalā M.**
[10] Safvet mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda şairin kimliği belirlenememiştir (Bkz. Kaynakça). DMG., (2 Beyit) s. 213.
[11] Şiir, Mecmuada “Müfred” başlığıyla kayıtlıdır.

1. Gözüm ḳanlarla boyandı şarābı n’eyleyeyim ben[12]
   Ciger ki odlara yandı[13] kebābı n’eyleyeyim ben[14]

[2b]

Bu sayfa boştur.

[3a]

3

MATLA‘[15]

[?]

Remel

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ġam degül baŋa [cefā] ise eger mu‘tāduŋ
   Bī-vefādur deyü meşhūr olur ancaḳ aduŋ

[3b]

Bu sayfa boştur.

[4a][16]

[4b]

4[17]

[ŞERĪF]

Müstef‘ilātün Müstef‘ilātün Müstef‘ilātün Müstef‘ilātün

[12] ben: -DMG.
[13] Ciger ki odlara yandı: Ciyerim odlara boyandı M.
[14] ben: -DMG.
[15] Şiir, mecmuada “Müfred” başlığıyla kayıtlıdır.
[16] Bu sayfada asıl metne dahil olmayan, Hz. Peygambere isnad edilen manzumeler bulunmaktadır (Ayrıntılı bilgi için bkz. Kaynakça).
[17] Şerîf mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda şairin kimliği belirlenememiştir (Bkz. Kaynakça). DY., (1 Bend) s. 167. Kenan Erdoğan, *Der-kenâr Yazıları* adlı makalesinde bu tarihin İşkodralı Şerîf Mustafa Paşa’ya ait olabileceğini belirtmektedir. Ancak şairin Şeyh Gâlib’in vefat ettiği tarihte 2 yaşında olduğu dikkate alındığında bu ihtimal mümkün görülmemektedir.

1. Zīr-i felekde dā’im siperdür farḳ-ı hünerver tīr-i cefāya
   Bir ehl-i hālüŋ dehr itdi tebdīl subḥ-ı ḥayātın[18] şām-ı fenāya

2. Ḳıldı ciḥāndan ḳaṭ‘-ı ‘alā’iḳ müstaġraḳ oldı feyz-i liḳāya
   Mir’āt-ı nefsi ḳıldı musayḳal ta‘cīl itdi ḳurb-ı Ḫudā’ya

3. Buldum Şerīfā tārīḫ-i fevtin
   “Ġālib Dede āh göçdi beḳāya” [1213]

5

[?]

1. Bī-zer ü dīnār azm-i gülistāna iderseŋ āheng

6[19]

[5a]

7[20]

[TAḤMĪS-İ ĠAZEL-İ RŪŞENĪ]

Remel

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ḥaḳ-nümā āyīnedür rūy-ı nebiyy-i Ḳureşī[21]
   Vechi yoḳ rūyına teşbīhde māh [u] güneşi[22]
   [Raḥm-ı] ‘ālemden anuŋ ṭoġmadı mānend [ü] eşi
   Çün ṭoġup ṭutdı cihān yüzini ḥüsnüŋ güneşi
   [Kim] ola sevmeye bu vech ile sen māhveşi

---

[18]: Ḥayātın: Ḥayātuŋ **M.**
[19] Ḫ̆āce Ḥāfıẓ başlıklı Farsça bir şiirdir.
[20] Mecmuanın, şiirin ilk bendlerinin ilk kelimelerinin bulunduğu bazı kısımları hasarlıdır. Bunlar metinde köşeli parantez ile verilmiştir. Hâkim Dîvânı’nda söz konusu şiire rastlanmamıştır (Bkz. Kaynakça). HYŞ., Tah. (8 Bend) s. 138. Rûşenî D., G.76 (11 Beyit), s. 128-129.
[21] Ḥaḳ-nümā āyīnedür rūy-ı nebiyy-i Ḳureşī: [N]ūr-ı Ḥaḳ’dur nigeh it rūyına ḳarşı **M.**
[22] Vechi yoḳ rūyına teşbīhde māh [u] güneşi: Niçe teşbīh edeyim vechiŋe māhı güneşi **HYŞ.**

2. Rū-siyāhān-ı hevā ma‘zeretin maẓhar[23] ise
   Cem‘ olur ḫāṭır-ı āmāli perīşān-ser[24] ise
   Āsitāne-i ḥarem-‘izzetiŋi bekler[25] ise
   Sen emīre ḳul olan her ne ḳadar müdbir ise
   Bende-i muḳbil olur miṣl-i Bilāl-i Ḥabeşī[26]

3. ‘Aceme nisbet ile buldı şeref ehl-i Yemen
   Kesb-i[27] faḫr itdi yetīm olmaġ ile[28] dürr-i ‘Aden
   Mıṣr-ı Ma‘nī[29] vü Nizār u Ḫorasān’la Ḫoten
   Türk [ü] Kürd ü ‘Acem ü Hindī[30] *bilür bunı ki sen*
   Hāşimīsin ‘Arabīsin Medenīsin Ḳureşī[31]

4. Kef-i cūdundan alup hāṣṣiyet ebr-i nīsān[32]
   Çeşme-i merhametüŋ lülesidür çün o benān[33]
   Ḳandılar ṣuya olanlar o seferde ‘aṭşān[34]
   Parmaġundan aḳıdup āb-ı revān-baḫşı[35] *revān*
   Niçe[36] *yüz biŋ kişiden def‘ idisersin ‘aṭaşı*[37]

5. İdeli Ḥażret-i Loḳmān’a çü ta‘līm-i sebaḳ[38]
   Ḥikmetüŋ[39] sofrasınuŋ loḳmasına müstaġraḳ
   Der-i deryūzede Boḳrāṭ[40] ṭutar elde[41] ṭabak

---

[23] Rū-siyāhān-ı hevā ma‘zeretin maẓhar: Rū-siyāhān-ı güneh her-ḳadr-i mükesser **M.**
[24] Cem‘ olur ḫāṭır-ı āmāli perīşān-ser: Şeb-i hicrān gibi tārīk-i perīşān: **M.**
[25] Āsitāne-i ḥarem-‘izzetiŋi bekler: Çāker-i dergeh-i iḥsānuŋ olan mu‘ser **HYŞ.**
[26] Beyit, dîvânda 3. beyit olarak yer almaktadır.
[27] Kesb-i: Ḥubb-ı **M.**
[28] olmaġ ile: olmaġı **M.**
[29] Mısr-ı Ma‘nī: Müfred-i Ma‘nī **HYŞ.**
[30] Hindī: Hindi **D.**
[31] Beyit, dîvânda 2. beyit olarak yer almaktadır.
[32] Kef-i cūdundan alup hāṣṣiyet ebr-i: Rā‘id-i cūy-ı ‘aṭāsı seḥāb-ı **HYŞ.**
[33] Çeşme-i merhametüŋ lülesidür çün o benān: Ciger-i gevher-i dil-teşne ṣadefde reyyān **HYŞ.**
[34] Ḳandılar ṣuya olanlar o seferde ‘aṭşān: Çeşmsār-ı kefine lü’lü’-i raḥmet o benān **HYŞ.**
[35] āb-ı revān-baḫşı: āb-ı revān-baḫş **M.** āb-ı revān-baḫş-ı **HYŞ**.
[36] Niçe: Nice **D., HYŞ.**
[37] Beyit, dîvânda 10. beyit olarak yer almaktadır.
[38] İdeli Ḥażret-i Loḳmān’a çü ta‘līm-i sebaḳ: Vireli ḥikmet-i i‘cāz ile Loḳmān’a sebaḳ: **HYŞ.**
[39] Ḥikmetüŋ: Ni‘metüŋ **HYŞ.**
[40] Boḳrāṭ: Soḳraṭ **HYŞ.**
[41] elde: elinde **HYŞ.**

Dīk-i ḥikmetde bişürdi çü senüŋ sevgüni Ḥaḳ
Cebre'īl olsa n'ola maṭbaḫınuŋ hīme-keşi[42]

6. Pehlevānlıḳ[l]a saŋa da'vī iden kemter[43] olur
   Arḳası yire gelüp şerm-ile ḫākister[44] olur
   Çözilür kisbetinüŋ bendi düşer bī-ser[45] olur
   Üzilür 'ırḳ-ı Ebū Cehl[46] *gibi ebter olur*
   Sen Ebu'l-Ḳāsım ile her kim iderse[47] *güreşi*[48]

7. Eyledüŋ Sidre'den ey nūr-ı tecellī güẕeri
   Evc-gāh-ı Ḥarem-i ḳurba[49] açup bāl ü peri
   Cebre'īlüŋ o zamān bu idi vird-i seheri
   Sensin ol püşt ü penāh-ı melek ü ins ü perī
   Enbiyānuŋ güzeli sevgilüsi ḫūb [u] ḫoşı[50]

8. **Ḥākimā** sūre-i Ve'ş-şems oḳıdup bülbülüŋe[51]
   Ḳıldı bülbül gibi ḫayretde o ḥoş-bū gülüŋe[52]
   Oldı bu şevk-ıla dil-beste[53] ser-i kākülüŋe
   Ve'ḍ-ḍuḫā virdü[ŋe] Ve'l-leyl oḳuram sünbülüŋe
   Rūşenī virdin okur[54] *küllü gadāti ve 'aşī*[55]

[5b]

Bu sayfa boştur.

[6a]

---

[42] Beyit, dîvânda 4. beyit olarak yer almaktadır.
[43] kemter: aḥḳer **HYŞ.**
[44] şerm-ile ḫākister: zen gibi şerm-āver **HYŞ.**
[45] kisbetinüŋ bendi düşer bī-ser: kisbeti mu'ciz serine çāder **HYŞ.**
[46] Üzilür 'ırḳ-ı Ebū Cehl: Üzülüp 'ırḳı Ebū Cehl **D.**
[47] İderse: dutarsa **D.**
[48] Beyit, dîvânda 7. beyit olarak yer almaktadır.
[49] Evc-gāh-ı Ḥarem-i ḳurba: Lā-mekān-ı Ḥarem-i ḳurba **HYŞ.**
[50] Beyit, dîvânda 6. beyit olarak yer almaktadır.
[51] sūre-i Ve'ş-şems oḳıdup bülbülüŋe: naġme-serā şevḳ-ı ruḫuŋla gülüne **HYŞ.**
[52] Ḳıldı bülbül gibi ḫayretde o ḥoş-bū gülüŋe: Rūyuna sūre-i Ve'ş-şems oḳıdur bülbülüŋe **HYŞ.**
[53] Oldı bu şevk-ıla dil-beste: Na't eder āyet-i İsrā-yı **HYŞ.**
[54] Virdin okur: virdi budur **D., HYŞ.**
[55] "*küllü gadāti'n-ve 'aşī*": En'am Sûresi 52. Âyetten iktibastır.
Beyit, dîvânda 11. beyit olarak yer almaktadır.

8[56]

[NAẒĪM]

Müctes

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Ne bülbülüz ne giriftār-ı reng [ü] bū oluruz
   Yine bu bāġda gülçīn-i ārzū oluruz

2. Niġāh-ı ḥışmıla mir'āt-ı ḳalbim itme şikest
   Senüŋle ey yüzi gül belki rū-be-rū oluruz

9[57]

[TAḤMĪS-İ ḲAṢĪDE-İ BŪṢĪRĪ]

Hezec

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Hevā-yı sünbülīde seyr-i sünbül-zār[58] a'lādur
   Zemīni[59] āsmānı[60] gösterür özge temāşādur

10[61]

[ENVERĪ]

Hecez

Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün

[56] Nazîm D., G. 284 (5 Beyit), s. 795. Ayrıca bu şiir, Itrî tarafından bestelenmiştir (Bkz. Kaynakça).
[57] Hocazâde Es'ad Efendi'ye ait bir dîvânın varlığına dair herhangi bir kayıt bulunmamaktadır (Bkz. Kaynakça). RT., N (1 Beyit), s. 60.; Rızâ T., B. (1 Beyit), s. 54.; MT., B. (1 Beyit), s. 88.; KFT., (1 Beyit), s. 146.; FC., Tah. (1 Beyit), s. 32.; HH., Tah. (1 Beyit), s. 1642.
[58] sünbül-zār: sünbül-i zār **Rızâ T.**
[59] Zemīni: Zemīn-i **FC.**
[60] āsmānı: āsmānī **MT.**
[61] Enverî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda şairin kimliği belirlenememiştir (Bkz. Kaynakça). NM., G. (5 Beyit) s. 380.; HGM., (2 Beyit) s. 103-104.; TRY., (1 Bend), s.60. Ayrıca bu şiir, Recep, Bekir Çavuş ve Abdürrahim Dede (Hâfız Şeydâ) tarafından bestelenmiştir (Bkz. Kaynakça).

1. Żann itme benüm gibi saŋa bende bulursuŋ
   Ammā ki ḥaḳīḳat arasaŋ[62] bende bulursuŋ

2. Bil ḳadrüŋi üftādelerüŋ ḥāline raḥm it
   Ey şūḥ-ı sitem-kār[63] ṣaḳın sen de[64] bulursuŋ

11[65]

[ENVERÎ]

Remel

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Dime ey rūḥ-ı muṣavver ḳafes-i tende misüŋ
   Yoḫsa bir vuṣlat içün dāne-i[66] dilberde misüŋ

2. Va'deler itmişidi[67] 'āşıḳa raḥm[68] eylemege
   Enverî sen daḫı gör kendüŋi defter[de] misüŋ

12[69]

[?]

Hecez

Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün

1. Göŋlümdeki[70] 'aşḳuŋ gibi bir hem-demimiz var
   Her lahż[a] ṣafā kesb idecek 'ālemimiz[71] var

---

[62] arasaŋ: ararsaŋ **HGM., TRY.**
[63] şūḥ-ı sitem-kār: şūḥ-ı perī-zād **NM.**; şūḥ perī-zāde **TRY.**
[64] sen de: sende **HGM.**
[65] Enverî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda şairin kimliği belirlenememiştir (Bkz. Kaynakça). ML., (2 Beyit) s. 210. Ayrıca bu şiir, Itrî tarafından bestelenmiştir (Bkz. Kaynakça).
[66] dāmen-i: dāne-i **M.**
[67] itmişidi: etmişken **ML.**
[68] raḥm: lutf **ML.**
[69] Şiirin hangi şaire ait olduğu belirlenememiştir. HGM., (2 Beyit), s. 103-104. Hâfız Post M., (1 Bend), s. 43. Ayrıca bu şiir, Bolâhenk Nûri Bey ve Recep Çelebi tarafından bestelenmiştir (Bkz. Kaynakça).
[70] Göŋlümdeki: Göŋüldeki **M.**
[71] 'ālemimiz: ḥālimiz **Hâfız Post M.**

2. Gülşende seni meyl[72] iden gül ise ey dil[73]
   Gül rengine reşk itdügi cām-ı Cem'imiz var

[6b]

13[74]

[?]

Hecez

Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün

1. Feryād iderem çeşm-i[75] siyehkāruŋ elinden
   Alsam seni ol düşmen-i ġaddāruŋ elinden

2. Bu ḥāl-i perīşānuma bir kez naẓar eyle
   Mecnūn-sıfat oldum yine dildāruŋ elinden

14[76]

15[77]

[?]

Hezec

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Perīşān ṭurresin yārüŋ gören levḫ-i cebīn üzre
   Ḳazılmış ism-i a'ẓamdur Süleymān-nigîn[78] üzre

[72] meyl: bülbül **M., HGM.**
[73] ise ey dil: elidir ol **Hâfız Post M.**
[74] Şiirin hangi şaire ait olduğu belirlenememiştir. ATR., Mr. (1 Beyit), s. 65. HGM., (2 Beyit), s. 133. BYG., (2 Beyit), s. 37. Ayrıca bu şiir, Zekâî Dede, M. İsmail Hakkı Bey ve Şehlâ Mustafa tarafından bestelenmiştir (Bkz. Kaynakça).
[75] çeşm-i: zülf-i **ATR., HGM., BYG.**
[76] Nâbî D., G. 182 (5 beyit), s. 530. Ayrıca bu şiir, Itrî tarafından bestelenmiştir (Bkz. Kaynakça). [2. Beyit; "Beyit, dîvânda 3. beyit olarak yer almaktadır."] YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir, mecmuada başlıksız kayıtlıdır.
[77] Şiirin hangi şaire ait olduğu belirlenememiştir. NŞM., Sem. (1 Bend), Ayrıca bu şiir, Zekâî Dede ve M. İsmail Hakkı Bey tarafından bestelenmiştir (Bkz. Kaynakça).
[78] Süleymān-nigîn: Süleymān nigehin **M.**

Degüldür kākül [ü] perçem dökülen[79] ḳadd-i dildāra[80]
Ṣarılmış rişte-i dildür[81] nihāl-i yāsemīn üzre

16[82]

[?]

Hezec

Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün

1. 'Aşkuŋ dil-i āşüftemi sevdāya düşürdi
   Āvāre idüp zülf-i[83] semen-sāya düşürdi

2. Dil gevherini[84] itdi nihān mevce-i[85] hüsnüŋ[86]
   Bir[87] ḫātem[88] idi[89] 'aşḳ anı deryāya düşürdi

17[90]

[?]

Hezec

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Hevā-yı 'aşḳuŋa[91] şāhum düşürdüm bu dil-i zārum
   Kerem ḳılmaz isen cānum olur müşkil benüm ḥālüm

[79] Degüldür kākül [ü] perçem dökülen: Dökülen kākül-i pür-ḫam değildir **NŞM**.
[80] ḳadd-i dildāre: ḫaṭṭ-ı dildārın **NŞM.**
[81] rişte-i dildür: deste-i güldür **NŞM.**
[82] Şiirin hangi şaire ait olduğu belirlenememiştir. GZ., (2 Beyit), s.268.; HGM., (2 Beyit), s. 106-107.; GRM., (1 Bend), s. 306.; SGM., (1 Bend), s. 38.; Hâfız Post M., (1 Bend), s.45. Nilgün Doğrusöz'ün Hafız Post Güfte Mecmuâsı (Türkçe Gûfteler) adlı Yüksek Lisans Tezi'nde "Güfte-i Kâtib Küçük Karîne" ibaresi vardır. Ayrıca bu şiir, Hâfız, Hâşim Bey ve Itrî tarafından bestelenmiştir (Bkz. Kaynakça).
[83] zülf-i: zülüf **GRM.**
[84] Dil gevherini: Dil-i gevherini **SGM.**
[85] mevce-i: ḫˇāce-i **GZ.**
[86] hüsnüŋ: hüsne **GRM.**
[87] Bir: Ber **SGM.**
[88] ḫātem: cānım **GRM.**
[89] idi: etdi **SGM.**
[90] Şiirin hangi şaire ait olduğu belirlenememiştir. BYG., (2 Beyit), s.20. Ayrıca bu şiir, Na'lî tarafından bestelenmiştir (Bkz. Kaynakça).
[91] 'aşḳuŋa: 'aşḳuŋla: **M.**

2. Ne var[92] oldumsa üftāde getürmezsiŋ beni yāda
   Teraḥḥum ḳıl bu nā-şāda gel insāfa[93] be hey ẓālim

18[94]

[?]

Remel

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Niçe bir ‘uşşāḳ-ı zāra bu sitemler niçe bir
   Niçe bir aġyār [u][95] nādāna keremler niçe bir

2. Fāriġ ol ey dil yeter sevdā-yı zülf-i yārdan
   Niçe bir endīşe-i derd [ü] [96] elemler niçe bir

19[97]

[ḪAYLĪ]

Hezec

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Ġarḳ[98] eyledi ḫūn-āb-ı[99] sirişküm teni[100] cānā
   Şimden girü sen[101] ḳanda bulursun beni cānā

2. Bī-cān olayım ḫancer-i hūn-rīz-i müjenle
   Cānum gibi sevmezsem eger ben seni cānā

[7a]

---

[92] Ne var: Nevvār **BYG.**
[93] insāfa: insaf **BYG.**
[94] Şiirin hangi şaire ait olduğu belirlenememiştir. Hâfız Post M., (1 Bend), s. 25.; BYG., (2 Beyit), s.25.; VBM (1 Bend), s. 39. Ayrıca bu şiir, Kadrî ve Abdî tarafından bestelenmiştir (Bkz. Kaynakça).
[95] aġyār [u] nādāna: aġyār-ı nādāna **Hâfız Post M., BYG., VBM.**
[96] derd [ü]: ḳayd **Hâfız Post M.;** dūd-ı **BYG.;** derd-i **VBM**.
[97] Bursalı Haylî Ahmet Çelebi'ye ait bir dîvânın varlığına dair herhangi bir kayıt bulunmamaktadır (Bkz. Kaynakça). BHŞ., G. 1 (5 Beyit), s. 378.; HYG., G. (5 Beyit), s. 43.; HGM., (2 Beyit) s. 120.
[98] Ġarḳ: ‘Araḳ **HGM.**
[99] ḫūn-āb-ı: ḫūn-āba **M.**
[100] teni:beni **HGM.**
[101] gerü sen: gerüsin **HGM.**

20[102]

[7b][103]

21[104]

‘AṬĀYĪ

Muzâri‘

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilātün

1. Dil kim reh-i ḳażāda cān ile hem-dem oldı
   Ser-menzile gelince balçıḳdan ādem oldı

2. Nām-ı nigū dilerseŋ bī-nām u bī-nişān ol
   Şöhret murād idenler rüsvā-yı ‘ālem oldı

3. Lāl eylese ‘aceb mi ‘uşşāḳı ḥayret-i ‘aşḳ
   Hīç rāz açar mı ol kim sulṭāna maḥrem oldı

4. Cūş eyledükçe gāhī dünyāya ṣıġmayan dil
   Yārüŋ yanında şimdi bir ḳaṭreden kem oldı

5. Minnet Ḫudā’ya luṭf-ı üstād ile **‘Aṭāyī**
   Ẕātuŋ mükerrem oldı naẓmuŋ müsellem oldı

---

[102] Müfred Mu‘ammā Der Ṭaleb-i Būse başlıklı Farsça bir şiirdir. Bu muammânın hemen altında çözümü yer almaktadır: Ẕikr olunan beyitden būse çıḳsa gerekdür ṭarīḳı budur ki żıdd-ı şarḳ ġarbdur ġarb taṣḥīfle ‘Arab olur ‘Arab Tāzī dimekdür Tāzī taṣḥīfle bāzī olur ‘Arabca lü‘bdür lü‘b ḳalble ba‘ldür ba‘l Fārsīce üştürdür ‘Arabca cemeldür cemel taṣḥīfle ḥameldür ḥamel Fārsīce beredür ki ṣūret-i teredür tere ‘Arabca baḳladur ḳalb-i ba‘żla ḳıbledür ḳıbel būsedür ma‘lūm oldı ki yārüŋ la‘linden būse istemiş yessirnā Allāhu ve iyyāküm āmīn yā Mu‘īn der Baġdād-ı dārüs’-selām bi-hasebi’l-fermūde-i ‘azīzī rukime şevvāl fī-1117.

[103] *Mecmuanın aslında bulunan varak numaraları müteselsil olarak devam etmekle birlikte bazı varaklarda bulunan rabıta kelimelerinin, izleyen varakın başında bulunmadığı görülmektedir. Örneğin 7b varakının sonunda yer alan “درك “ rabıta kelimesi, noksanlıktan dolayı bir sonraki varakın başında bulunan “دل “ kelimesini tutmamaktadır. Bu vb. durumlardan hareketle, mecmuada kopuk sayfaların bulunduğu, mevcut varak numaralarının da bu durum fark edilmeden sonradan verildiği değerlendirilmektedir. Bu tür sayfaların durumuna ayrıca dipnot alanında dikkat çekilmiş, gerek noksan varakların, gerekse noksan şiir miktarının sağlıklı bir şekilde tespiti mümkün olmadığından, hem varak numaraları, hem de şiir numaraları müteselsil bir şekilde verilmeye devam edilmiştir. Böyle bir uygulamaya gidilmesinde, mecmunın bölümler hâlinde farklı kişiler tarafından çalışılmakta olması, bunun ise daha büyük karışıklıklara yol açabileceği endişesi etkili olmuştur.*

[104] Atâyî D., G. 252 (5 Beyit), s. 257-258.

22[105]

MÜFREDĀT

[?]

Remel

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

1. Bir delüķanlu ḥarāmīdür diyü ḥabs itdiler
   Asmadan ķurtulıcaķ[106] ḫaylī ṣıķılmışdur şarāb

23[107]

[VE]LEHU

[?]

Hezec

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. N’ola baş egmesem farķ-ı felekde tāc-ı ḫūrşīde
   Anuŋ niçe zevālüŋ gördi bu çeşm-i cihān-dīde

24[108]

[VE]LEHU

[CEMĀLÎ]

Remel

Fe‘ılātün Fe‘ılātün Fe‘ılātün Fe‘ilün

1. Bāġa teşrīfin umarlar o gül-i ra‘nānuŋ
   Seyre çıkmazsa ‘aceb seyri[109] çıķar yārānuŋ

[105] Şiirin hangi şaire ait olduğu belirlenememiştir. DH., B. (1 Beyit), s. 170.
[106] ķurtulıcaķ: ķurtulmaġın **DH.**
[107] Şiirin hangi şaire ait olduğu belirlenememiştir.
[108] Cemâlî’ye ait bir dîvânın varlığına dair herhangi bir kayıt bulunmamaktadır. ME., Mat., s. 160.
[109] seyri: seyre **ME.**

25[110]

[VE]LEHU

[‘ADNĪ]

Hezec

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Müneccim işbu[111] gözi[112] ḳaşı gün yüzüŋde görüp[113]
   Bu ay başında didi[114] ḫalḳa fitneler görinür

26[115]

[VE]LEHU

[HÜDĀYĪ]

Müctes

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Çemende ṣanmaŋ[116] olupdur şükūfeler tezyīn
   Ġamuŋla ḫaste yaturken çiçek çıḳardı zemīn

27[117]

[VE]LEHU

[‘ADLĪ]

Muzāri‘

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

---

[110] Adnî D., G. 12 (7 Beyit), s. 32.
[1] Beyit, dîvânda 4. beyit olarak yer almaktadır.
[111] işbu: ol **M.**
[112] gözi: göz ü **D.**
[113] gün yüzüŋde görüp: görüp gün yüzüŋde **M.**
[114] Bu ay başında didi: Didi bu ay başında **M.**
[115] Hüdâyî-i Kadîm D., Mat. 14, s. 230.
[116] Ṣanmaŋ: ṣanma: **D.**
[117] Adlî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda şairin kimliği belirlenememiştir (Bkz. Kaynakça). MEM., Mat., s. 1315. Bu şiirin şairi MEM'de "Sultân Bâyezîd" olarak belirtilmiştir.

1. Biŋ yıl felek dönerse[118] getürmeye bir daḫı
   Sen gün ṣıfatlu māha benüm gibi Müşterī

28

[VE]LEHU

[?]

Cedīd

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Çelebim maḫlaṣın Zemīnī ḳomış
   ‘Acabā yer miyem dimek ister

29

[VE]LEHU

[?]

Cedīd

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Baŋa göster cemālini yārüŋ
   Vireyim aŋa cānı[119] şükrāne

30[120]

[8a][121]

31[122]

[FEHĪM]

Remel

[118] felek dönerse: dönerse felek **M.**
[119] cānı: cānum **M.**
[120] [ve]lehu Ḫ̆āce Ḫāfıẓ başlıklı Farsça bir şiirdir.
[121] Rabıta kelimelerinin uyumsuzluğu dikkate alındığında 8a sayfasının, 7b numaralı sayfaya sonradan eklendiği anlaşılmaktadır.
[122] Fehîm-i Kadîm D., G. CLXXIX (7 Beyit), s. 307-308.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Dil bilür ġamze gerek siḥr ü gerek remz eylesün
   Tercemāndur bir[123] iki seḥḥāresi bir kimsenüŋ

2. Bī-amān ḫancer be-dest ālüfte bir mest[124] olmasun
   Böyle ẓālim dilber-i ḫūn-ḫˇāresi bir kimsenüŋ

3. Var mıdur āyā felekde dilberüm gibi **Fehīm**
   Fitne-perdāz-ı cihān meh-pāresi bir kimsenüŋ

32[125]

VELEHU

[FEHĪM]

Hezec

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Ṣanmaŋ ki muġān zāhide peymāne ṣunarlar
   Bir güldür o kim zümre-i rindāne ṣunarlar

2. Bir ġonce-lebe rūḥumı teslim iderem ben
   ‘Uşşāḳa[126] belī tuḫfe-i cānāne ṣunarlar

3. ‘Arż itsem o şāha dil-i pür-şekvemi lāyık
   Bī-dād-keşān ruḳ‘ayı sulṭāna ṣunarlar

4. Müjġānı iki ṣaf sipeh-i[127] tīġ-be-kefdür
   Kim cengde birbirine[128] merdāne ṣunarlar

---

[1] Beyit, dîvânda 5. beyit olarak yer almaktadır.
[123] Tercemāndur bir: Tercemānumdur **M.**
[2] Beyit, dîvânda 6. beyit olarak yer almaktadır.
[124] ālüfte bir mest: ālüfte-meẕheb **D.**
[3] Beyit, dîvânda 7. beyit olarak yer almaktadır.
[125] Fehîm-i Kadîm D., G. XLIX (7 Beyit), s. 234-235.
[126] ‘Uşşāḳa: ‘Uşşāk: **M.**
[127] sipeh-i: siper ü **M.**
[128] cengde birbirine: birbirine cen[g]de **D.**

5. Cem‘-i dili aġyāra[129] dağıtsa n’ola çeşmi
   Yüz biŋ ‘asese bir iki mestāne ṣunarlar

6. Āyīne-i ḳalbim ele al itme şikeste
   Ey sāde-ruḫ aŋ ol demi kim şāne ṣunarlar

7. Ḫūbān kimine ṣunmada mey kimine zehr-āb
   Bilmem saŋa bīçāre **Fehīmā** ne ṣunarlar

33[130]

VELEHU

[FEHĪM]

Remel

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Būy-ı zülfi kim dimāġ-ı pāki n’eyler bilmezüz
   Bir ṣabādur ġonce-i idrāki n’eyler bilmezüz

2. Eyledi bir gerdiş-i ḫışmıyla Mirrīh’i helāk
   Ġamzesi āşūb ile eflāki n’eyler bilmezüz

3. Pertev-i tīġ-i nigāh-ı yār olmaz cilve-ger
   Ehl-i diller sīne-i ṣad-çāki n‘eyler bilmezüz

[8b]

4. Eylemiş bir naḫlden çeşm-i Kelīm’e cilve ḫüsn
   Öyle bir şu‘le ḫas u ḫāşāki n’eyler bilmezüz

5. Cānumuzda dūzaḫa bildük ‘aẕāb[131] eyler firāḳ
   Dūzaḫ içre cān-ı āteş-nāki n’eyler bilmezüz

[129] Cem‘-i dili aġyāra: Cem‘-i dil aġyārı **M.**
[130] Fehîm-i Kadîm D., G. CXXXV (7 Beyit), s. 282-283.
[131] dūzaḫa bildük ‘aẕāb: kim yine dūzaḫ-‘azāb **D.**

6. Çarḫ Eflātūn iseŋ[132] de ḫāk eyler ḫākiŋde ḫam[133]
   Ol çemende[134] ḫāk ider ol ḫāki n'eyler bilmezüz

7. 'Āşıḳ olmış bir büte bī-bāk āh eyler **Fehīm**
   Ġamzesi ol 'āşıḳ-ı bī-bāki n'eyler bilmezüz

34[135]

VELEHU

[FEHĪM]

Remel

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Dil-rübāsuz āb-ı ḥayvān nūş idersem zehr olur
   Zehr ṣunsa līk bir[136] āhū-nigeh pā[n]zehr olur

2. İtse baḫtum bir meh-i āşūba ta'līm ṣūretin[137]
   Yalıŋuz baŋa belā olmaz belā-yı şehr olur

3. Surḫ-pūş olduḳca artar luṭf-ı ruḫsāruŋ disem
   Şu'le-i ser-keş-miṣāl ol şeh ser-ā-pā ḳahr olur

4. Giryeden ol deŋlü ter ḳıldum hevā-yı ḫānemi
   Revzeninden ger şu'ā'-ı mihr girse nehr olur

5. Seyr ḳıldum[138] dün **Fehīm**'ün ṭarz-ı sihr-i şi'rini
   Böyle ḳalursa eger mu'ciz-ṭırāz-ı dehr olur

35[139]

VELEHU

---

[132] iseŋ: isek **D.**
[133] ḫam: hem **D.**
[134] çemende: ḫamīde: **M.**
[135] Fehîm-i Kadîm D., G. LXXXV (5 Beyit), s. 255.
[136] bir: her **D.**
[137] mehi āşuba ta'līm ṣūretin: mehe ta'līm-i 'āşub u fiten **D.**
[138] ḳıldum: itdüm **D.**
[139] Fehîm-i Kadîm D., G. CXLIII (5 Beyit), s. 286-287.

[FEHĪM]

Remel

Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ol ki çeşm-i şūḫuŋa ālüfte āhūdur dimiş
   Ġamze-i bed-ḫūyuŋa şīr-i sitem-ḫūdur dimiş

2. Bād-ı naḫvetdür ki itmiş bahr-i ḥüsnüŋ mevc-nāk
   Ġarḳa-i deryā-yı ḫışmuŋ çīn-i ebrūdur dimiş

3. Gülşen-i rūyuŋda toḫm-i ḫālden feyyāz-ı kül
   İki sünbül ḥāṣıl itmiş zülf ü gīsūdur dimiş

4. Rūḥ virmiş iki yāḳūta ḥakīm-i muḳtedir
   Ḥüsnüŋ içre vaż‘ idüp la‘l-i süḫan-gūdur dimiş

[9a]

5. Çeşmüŋi vaṣf eyleyüp siḥr eylemiş mu‘ciz **Fehīm**
   Şekl-i efsūnıyla bir āhū-yı cādūdur dimiş

36[140]

VELEHU

[FEHĪM]

Hezec

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Ey dil niye[141] bu girye ne dīvāne mi olduŋ
   Keyf-i nigeh-i yār-ile mestāne mi olduŋ

[140] Fehîm-i Kadîm D., G. CLXXV (8 Beyit), s. 305.
[141] niye: yine **D.**

2. Ey şūḫ nedür ‘āşıkuŋa bunca[142] tecāhül
Ḳurbānuŋ olam ġayrıya cānāne mi olduŋ

3. Ne ġamze vü ne ‘işve vü ne luṭf-ı tebessüm
Tekrār meger bendeŋe bīġāne mi olduŋ

4. Ey zāhid-i bī-ẕevḳ yeter ehl-i dile ṭa‘n
Mestāne mi dīvāne mi ferzāne mi olduŋ

5. Mecnūn gibi efsūn-ı nigāhıyla ‘ademsin
Dīvāne **Fehīm** āh kim efsāne mi olduŋ

37[143]

38[144]

[9b][145]

39[146]

40[147]

[10a][148]

---

[2] Beyit, dîvânda 3. beyit olarak yer almaktadır.
[142] bunca: böyle **D.**
[3] Beyit, dîvânda 4. beyit olarak yer almaktadır.
[4] Beyit, dîvânda 6. beyit olarak yer almaktadır.
[5] Beyit, dîvânda 8. beyit olarak yer almaktadır.
[143] Şehrî D., G. 8 (5 Beyit), s. 65. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56340,sehri-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada “Ġazeliyyāt-ı Şehrī” başlığıyla kayıtlıdır.
[144] Şehrî D., G. 16 (6 Beyit), s. 69. [4. Beyit; “ġayretle: ġayr-ile **M.**”] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56340,sehri-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.
[145] 9b numaralı sayfanın sonunda bulunan “دل ستانم “ rabıta kelimesi, sayfa noksanlığı nedeniyle 10a numaralı sayfadaki “تعت” kelimesiyle örtüşmemektedir.
[146] Şehrî D., G. 19 (5 Beyit), s. 71. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56340,sehri-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.
[147] Şehrî D., G. 28 (5 Beyit), s. 75. [2. Beyit; “laḫt-ı: mihnet **D.**” // 4. Beyit;” şūḫterümdür: ḫoşterümdür **D.**”] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56340,sehri-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.
[148] Rabıta kelimelerinin uyumsuzluğu dikkate alındığında 10a sayfasının, 9b numaralı sayfaya sonradan eklendiği anlaşılmaktadır.

41[149]

NA‘T-I ŞERĪF EZ GÜFTE-İ KĀMĪ EFENDİ

Muzâri‘

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Ey şāh-ı enbiyā o ḥikmet-şi‘ārsın[150]
   Āḫir-zamāna bir gül-i evvel-bahārsın

2. Ḫurşīdi lerze-nāk u mehi sīne-çāḳ iden
   İki cihāna bir şeh-i ṣāḥib-vaḳārsın[151]

3. Ẓılluŋ cihāna māye-i emn ü emān iken
   Nā-būd būy-ı gül gibi sen āşkārsın

4. Reşk-i selef olursa n’ola ümmetüŋ senüŋ
   Peyġamberāne server-i ‘ālī-tebārsın[152]

5. Na‘t-ı şerīfüŋ[153] ile[154] şeref-yāb olanlaruŋ[155]
   Müşkil deminde dürr-i teraḥḥum-niṣārsın

6. Ḫallāk-ı ‘ālem itdi ṣalāt u selāmuŋı
   Ẕāt-ı sezā-yı āyīne-i[156] Kird-gārsın

7. **Kāmī**-i dil-figāra meded[157] el-meded yetiş
   Ol gün ki müznibīne[158] şefā‘at-güẕārsın[159]

[10b]

---

[149] Kâmî D., K. 2 (7 Beyit), s. 50.
[150] Mısranın vezni aksamaktadır.
[151] ṣāḥib-vaḳārsın: ‘ālī-tebārsın **D.**
[4] Beyit, dîvânda 5. beyit olarak yer almaktadır.
[152] ‘ālī-tebārsın: ṣāḥib-vaḳārsın **D.**
[5] Beyit, dîvânda 4. beyit olarak yer almaktadır.
[153] şerīfüŋ: şerīfüŋi **M.**
[154] ile: eyle **M.**
[155] olanlaruŋ: olanlara **M.**
[156] ẕāt-ı sezā-yı āyīne-i: ṣāyān-ı medh ü ‘āṭıfet-i **D.**
[157] meded: aman **D.**
[158] müznibīne: bigāne **M.**
[159] şefā‘at-güẕārsın: şefā‘at-medārsın **D.**

42[160]

HÜVE'L-FEYYĀŻ

[VEYSĪ]

Remel

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

I

Bāreka'llāh zihī nāme-i i'cāz-ṭırāz
Sırr-ı[161] ser-bestesidir perde-küşāyende-i rāz
Nāmedür gonce-i dil-beste-i[162] gülzār-ı ümīd
Nāmedür zanbaḳ-ı nev-haste-i bāġ-ı niyāz
Nāmedür şem'-i dil-efrūz-ı şeb-i derd-i firāḳ
Belki pervāne-i pür-sūḫte-i sūz u güdāz
Bezm-i 'uşşāḳda ḫˇānende nedīm-i ḫāmūş
Meclis-i yārda gūyende velī bī-āvāz
'Arż-ı ḥāl itmege erbāb-ı[163] sa'ādāta olur
Tercemān-ı süḫan-ārā-yı feṣāḥat-perdāz
Gele ey nāme seni dest-i ṣabāya vireyin
Der-i pāşā-yı felek-mertebeye göndereyin

II

Yazayın saṭrıŋı hep ḫāme-i müjgānum ile
Sürḫ[164] cedvel çekeyin dīde-i giryānum ile
Ruḫ-ı 'uşşāḳ gibi saŋa zer-efşānlıḳ[165] idüp
Sīm-i taḫrīr ideyin eşk-i firāvānum ile
Virüp ey nāme seni peyk-i seḥer-gāh eline[166]

---

[160] Veysî D., Tkb. (12 Bend), s. 169-175.
[161] Sırr-ı: Ser-i **D.**
[162] dil-beste-i: ser-sebz-i **D.**
[163] erbāb-ı: aṣḥāb-ı **D.**
[II] Bu bend dîvânda 12 mısradır.
[164] Sürḫ: Sürḫ-i **D.**
[165] zer-efşānlıḳ: zer-efşānlar **M.**
[166] Mısra, dîvânda 9. mısradır.

Anı hem-rāh ideyin ḳāṣıd-ı efġānum ile[167]

Var o dergāh-ı felek-pāygehe çihreni sür[168]

Nic'olurmış şeref-i kevkebe-i devleti gör[169]

III

Varıcak südde-i dīvān-ı bülend-eyvāna

Pāye-i 'izz ü şeref rütbe-i ālī-şāna

Saŋa nevbet ki deger[170] çihre-i mihr ü mehden

Rūy-ı mālīde[171] ḳıl i'tāb-ı[172] felek-unvāna

Seg-i kūyına niyāz eyle duḫūl itmek içün

Hüsn-i ta'bīr ile söyle söziŋi der-bāna

Niçe der-bān ki elindeki 'aṣāsınuŋ ucı

Doḳınur ḫāṭır-ı Behrām [u][173] dil-i Keyvān'a

Giricek meclis-i pāşā-yı felek-mertebeye

Öp elin düş ayaġa sür yüzüŋi dāmāna

Evvelā devlet ü ikbāle du'ālar eyle

Soŋra aḥvāl-i dil-i ḫasteyi bir bir söyle

[11a]

IV

Di ki ey ḫāmeŋe dil-beste fuḫūl-i büleġā

Nevk-i şemşīrüŋe fersūde riḳāb-ı ümerā

Ḳılıcuŋ āyīne-i çihre-i dil-cūy-ı ṣabā

Ḳalemüŋ ġāliye-i ṭurra-i ḫoş-būy-ı mesā

Kātibü'l-hükm-i felek böyle yazar[174] elḳābuŋ

[167] Mısra, dîvânda 10. mısradır.
[168] Mısra, dîvânda 11. mısradır.
[169] Mısra, dîvânda 12. mısradır.
[170] deger: dege **D.**
[171] Rūy-ı mālīde: Rūy-mālīde **D.**
[172] i'tāb-ı: ol bāb-ı **D.**
[173] Behrām [u]: Behrāma **D.**
[174] yazar: ider **D.**

Levh-i sīmīn-i zer-efşān-ı sipihre imlā[175]
Mültecā-yı fuḳarā kehf-i amān-ı żu‘afā
Dil-nüvāz-ı fużalā cāyize-baḫş-ı şu‘arā
Ġonce-i bāġ-ı[176] bahār-ı keremüŋ itdükce
‘Andelībān-ı riyāz-ı hüneri naġme-serā
Bāġ-ı ḳadrüŋ ola mānend-i cinān-ı cāvīd
Ömrüŋi devletüŋi ḥażret-i Ḥaḳ ide mezīd

V

Ey şeh-i muḫteremüŋ maḥrem-i ‘ālī-himemi
Maḥremān-ı[177] ḥarem-i salṭanatuŋ muḫteremi
Āsmān-ı hünerüŋ ‘Īsī-i[178] mu‘ciz-nefesi
Mesned-i ma‘rifetüŋ münşī-i çābük-ḳalemi
Bī-ḥużūr olma eger ‘izz-i ḥużūra aŋsam
Rişte-i dilde[179] olan uḳde-i efkār-ı ġamı
Serverā böyle olur[180] resm-i mekārim baḫşı
Ser-firāzā bu mıdur ḳā‘ide-i Muḫteşem’i
Dest-i cūduŋ ile baḫş eyler iken bī-minnet[181]
Nūş-dārū-yı şifāḫāne-i luṭf-ı keremi
Yād idüp ḫaste-i ḥırmānı[182] devā itmeyesün
Unudup va‘de-i iḥsāna vefā itmeyesün

VI

‘Āşıḳ-ı ḫaste-dilüŋ çeşm-i güher-pāşı içün
Sūziş-i āteş-i ġamdan dökülen yaşı içün
Bu ṣanem-ḫāne-i gerdūn-ı ḫıred-fersānuŋ

---

[175] imlā: illa **D.**
[176] Ġonce-i bāġ-ı: Nefḫa-i bād-ı **D.**
[177] Maḥremān-ı: Maḥremāt-ı **D.**
[178] ‘Īsī-i: ‘Īsī vü **D.**
[179] dilde: cānda **D.**
[180] olur: midür **D.**
[181] bī-minnet: bī-miḥnet **D.**
[182] ḥırmānı: ḥırmāna **D.**
[VI] Bu bend dîvânda VIII. benddir.

Ṣan‘at-ı nādire-i ḫāme-i naḳḳāşı içün
Nāle-i ṣūfī-i ṣad-sāle içün ṣavma‘ada
Kūşe-i meykedenüŋ na‘ra-i ḳallāşı içün
Hem-reh-i leyle-i mi‘rāc olan ṣaḥrā içün
Ya‘ni şāh-ı Resūl’üŋ ol gice yoldaşı içün

[11b]

Gonce-i gülbin-i iḳbāl olan giryelerüŋ[183]
O sa‘ādetlü mürüvvetlü gözün yāşı[184] içün
Beni luṭf u kerem it derd ü belādan ḳurtar
Sebeb-i ḫışm-ı Ḫudā ya‘ni ḳażādan ḳurtar

VII

Nic’olur ḥālüm o gün kim düre[185] dīvān-ı ḳażā
Oḳuna ḫükm-i hümāyūn mükāfāt-ı cezā[186]
Nic’olur ḥālüm o gün kim ḳarışa birbirine
Nār-ı[187] āh-ı fuḳarā ṣā‘iḳa-i ḳahr-ı Ḫudā
Baḥr-i ḳahrı müṭelātım ide āh-ı maẓlūm
Sāḳ-ı ‘arşa[188] mütezelzil ide dest-i fuḳarā
Āh kim iki cihānda baŋa hīç rāḥat yoḳ
İki ‘ālemde benem[189] bār-ı melāmetle dü-tā
‘Acabā ben ne günāh itdüm ola rūz-ı ezel[190]
Ḥācetüm böyle ḳażā itdi Ḫudā-yı ‘azze vü cell[191]
Āḫiretde elem-i keş-me-keş-i ehl-i ḥuḳūḳ
Dünyede miḫnet-i keşşāf u cefā-yı ümenā

[183] iḳbāl olan giryelerüŋ: devlet-i şeh-i ‘ālī-şānuŋ **D.**
[184] gözün yāşı: güzel başı **D.**
[VII] Bu bend dîvânda IX. benddir.
[185] kim düre: ki ola **D.**
[186] hümāyūn mükāfāt-ı ceza: hümayun-ı mükâfat u ceza **D.**
[187] Nār-ı: Dūd-ı **D.**
[188] ‘arşa: ‘arşı **D.**
[189] benem: ḳadim **M.**
[190] Dîvânda 9. ve 11. mısralar birbiriyle yer değiştirmiş olarak kayıtlıdır.
[191] Dîvânda 10. ve 12. mısralar birbiriyle yer değiştirmiş olarak kayıtlıdır.

VIII

Veysiyā düşmeni bu naẓm ile öldürdüm ben
Oldı her saṭrı anuŋ erre-i ‘ömr-i düşmen
Naẓm-i şīrīnüme [192] hergiz dil uzatmaz kimse
Lezzet-i şekker-i şi‘rümle cihān beste-dehen
Çarḫ ser-rişte-i naẓmı baŋa teslīm ideli
Süfte-gūş-ı süḫanumdur dür-i deryā-yı ‘Aden
Yūsuf-ı naẓmumı bāzāre çıḳardıḳça ḳopar
Her ṭarafdan[193] niçe hengāme-i āşūb u fiten
Ḫuṭbe-i salṭanat-ı naẓm benüm nāmımadur
Benem ol nām-zed-i sikke-i şāhī-i süḫan
Tīġ-ı ṭab‘umla beni eyledi te’yīd Ḫudā
Mālikü’l-mülk-i me‘ānī vü emīrü‘ş-şu‘arā

IX

Ḥaḳ seni itmiş-iken çeşme-i iḥsān u kerem
Ne revādur ben olam teşne-i ṣaḥrā-yı elem
Sen çerāġ-ı ḥarem-i devlet iken lāyıḳ mı
Baŋa vaḥşet vire tārīk-i peyġūle-i ġam

[12a]

Sen Süleymān-ı zamān iken ayā mihr-i münīr[194]
Ne ‘aceb ola benüm murġ-ı zebānum ebkem
Bījen-i çāh-ı ġam itdi beni sehhāre-i dehr
Dest-i luṭfuŋda iken ṭarf-ı kemend-i Rüstem
Süḫanuŋ Nūş-ı revān-baḫş-ı dil-i ‘ālem iken
Bu ne inṣāfdur ey Ḫızr-ı Mesīhā-maḳdem

[VIII] Bu bend dîvânda XI. benddir.
[192] şīrīnüme: şīrīnüŋe **M.**
[193] ṭarafdan: ṭarafda **D.**
[IX] Bu bend dîvânda VI. benddir.
[194] mihr-i münīr: mīr-i süḫan **D.**

Sormaduŋ ḫasteŋi raḥm eylemedüŋ bir kerre
Nicedür ḥāl-i dili[195] söylemedüŋ bir kerre

X

Keremüŋle dil-i düşmen yapucı[196] serversün
Bir kerem[197] ıssı mürüvvetlü dilāver ersün
Evc-i iclālde şāhīn-i hümāyun-pervāz
Ḳāf-ı iḳbālde ‘Anḳā-yı hümā-şehpersün
Gerçi pāşā-yı şehinşāh-ı cihānsun ammā
Lāyıḳ-ı taḫt-ı Cem ü efser-i İskender’sün
Saŋa ḳandīl-ṣıfat nār-ı derūn[198] yandıḳca
Bilürin sūz-ı derūnun diyü luṭf eylersün
Çün bilürsin ki[199] yaḳar āteş-i ġam cān u teni
Ne var ey kān-ı kerem sen de çerāġ eyle beni

XI

Baḳma nādān-ı gedā-meşrebe ḳıl ehle naẓar
Ehl kim ola nevāzende-i ḳānūn-ı hüner
Dürr-i[200] iḥsānuŋı pīrāye-i tāc-ı ser ḳıl
Ṣaçma ey kān-ı kerem ḫāk-ı ḥaḳīre gevher
Ġonce-i luṭfuŋı bülbüllere iḥsān eyle
Ḥayfdur zāġ-ı siyeh-bāle düşe ġonce-i ter
Şāh-meşreblere ṣun ṣāġar-ı Cem-fersāyı[201]
Ne bilür anı gedā-ṭab‘-ı[202] fürū-māye güher
Ehl-i dilden biri manẓūr-ı sa‘ādet olıcaḳ

---

[195] dili: diyü **D.**
[X] Bu bend dîvânda VII. benddir.
[196] yapucı: yakıcı **D.**
[197] Bir kerem: Pür-kerem **D.**
[198] derūn: dilüm **D.**
[199] bilürsin ki: bilür saŋa **D.**
[XI] Bu bend dîvânda X. benddir.
[200] Dürr-i: Der-i **D.**
[201] Cem-fersāyı: ġam-fersāyı **D.**
[202] gedā-ṭab‘-ı: gedā-ṭab‘ u **D.**

Baŋa luṭf eyle baŋa bu[203] dil-i dāniş-perver
Ḳullaruŋ içre senüŋ fażluŋ ile fā‘iḳdur
Luṭf u iḥsāna maḥall merhamete lāyıḳdur

43[204]

[12b]

44[205]

45[206]

[13a]

46[207]

47[208]

[13b]

48[209]

[203] bu: ki bu **D.**
[204] Fuzûlî D., G. 19 (7 Beyit), s. 779-780. [2. Beyit; “olmaya: olmasa **D.**” // 3. Beyit; “dil-şikestede: dil-şikesteye **M.**” // 5. Beyit; “düzmeyüp: döymeyüp **D.**”] YÖK Tez Numarası: 465491. Şiir, mecmuada “Min-Kelām-ı Fuẓūlī” başlığıyla kayıtlıdır.
[205] Fuzûlî D., G. 29 (7 Beyit), s. 790-791. [2. Beyit; “Beyit, dîvânda 3. beyit olarak yer almaktadır.; ‘aşḳ: ẕevḳ **D.**” // 3. Beyit; “Beyit, dîvânda 4. beyit olarak yer almaktadır.; Niyyet-i vaṣluŋdur: Nūr-i ruḫsāruŋdur **D.**; āteşi: āteşin **M.**” // 4. Beyit; “Beyit, dîvânda 5. beyit olarak yer almaktadır.; maḳṣūd vaṣluŋdur: maḳṣad visālüŋdür **D.**” // 5. Beyit; “Beyit, dîvânda 6. beyit olarak yer almaktadır.” // 6. Beyit; “Beyit, dîvânda 2. beyit olarak yer almaktadır.”] YÖK Tez Numarası: 465491. Şiir, mecmuada başlıksız kayıtlıdır.
[206] Fuzûlî D., G. 34 (7 Beyit), s. 795-796. [1. Beyit; ” dā’im çeker zaḥmet: zaḥmet çeker dā’im **D.**” // 2. Beyit; “gördükce: gördükde **D.**” // 3. Beyit; “Vaṣldan: Reşkden **M.**; reşkinden: vaṣlından **M.**” // 7. Beyit; “görüp: aŋup **D.**”] YÖK Tez Numarası: 465491. Şiir, mecmuada başlıksız kayıtlıdır.
[207] Fuzûlî D., G. 36 (7 Beyit), s. 797-798. [2. Beyit; “māh-rū ḳılġac: māh çün eyler **D.**” // 4. Beyit; “düşse gözden dürr-i eşküm: dürr-i eşküm düşse gözden **D.**”] YÖK Tez Numarası: 465491. Şiir, mecmuada başlıksız kayıtlıdır.
[208] Fuzûlî D., G. 38 (7 Beyit), s. 799-800. [2. Beyit; “Beyit, dîvânda 4. beyit olarak yer almaktadır.” // 3. Beyit; ” Beyit, dîvânda 5. beyit olarak yer almaktadır.” // 4. Beyit; “Beyit, dîvânda 6. beyit olarak yer almaktadır.” // 5. Beyit; “Beyit, dîvânda 2. beyit olarak yer almaktadır.; Yitürme: İtürme **D.**” // 6. Beyit; “Beyit, dîvânda 3. Beyit olarak yer almaktadır.”] YÖK Tez Numarası: 465491. Şiir, mecmuada başlıksız kayıtlıdır.
[209] Fuzûlî D., G. 39 (7 Beyit), s. 800. [1. Beyit; “Bu ten-i: Beden-i **D.**”] YÖK Tez Numarası: 465491. Şiir, mecmuada başlıksız kayıtlıdır.

49[210]

50[211]

[14a]

51[212]

52[213]

[14b]

53[214]

54[215]

[15a]

55[216]

56[217]

57[218]

[210] Fuzûlî D., G. 40 (7 Beyit), s. 801. [5. Beyit; "zülfüŋ: zülfi **D.**"] YÖK Tez Numarası: 465491. Şiir, mecmuada başlıksız kayıtlıdır.
[211] Fuzûlî D., G. 41 (7 Beyit), s. 802. [3. Beyit;" idüp: ḳıl **D.**" // 6. Beyit; "yāduŋdadur: yāduŋda var **D.**"] YÖK Tez Numarası: 465491. Şiir, mecmuada başlıksız kayıtlıdır.
[212] Fuzûlî D., G. 43 (7 Beyit), s. 804. [1. Beyit; "biŋ: bir **D.**" // 2. Beyit; "Kilk-i Ḫıżra: Ḫıżr-ı kilke **M.**" // 3. Beyit; "Baŋa vü: maŋadur **D.**" // 6. Beyit; "ḳanda var: ḳandadur **D.**"] YÖK Tez Numarası: 465491. Şiir, mecmuada başlıksız kayıtlıdır.
[213] Fuzûlî D., G. 47 (7 Beyit), s. 808. YÖK Tez Numarası: 465491. Şiir, mecmuada başlıksız kayıtlıdır.
[214] Fuzûlî D., G. 52 (7 Beyit), s. 813. [3. Beyit; "germ-i eşküm bu gözümden: germ olur eşküm bu gözümde **D.**" // 4. Beyit; "Ġamuŋ: Gözüŋ **D.**; diler: deler **D.**"] YÖK Tez Numarası: 465491. Şiir, mecmuada başlıksız kayıtlıdır.
[215] Fuzûlî D., G. 59 (7 Beyit), s. 819-820. [1. Beyit; "Reng-i: Reng ü **M.**" // 4. Beyit; "āyīneveş: āyīne tek **D.**" // 7. Beyit; "Ṣūret-i: Çihre-i **D.**"] YÖK Tez Numarası: 465491.
[216] Fuzûlî D., G. 60 (7 Beyit), s. 820-821. [5. Beyit; "taḥḳīkuŋ: taḥḳīk-i **D.**" // 6. Beyit; "Ṣūret-i zībā: Ṣūreti zībā **D.**; ammā bir saŋa: ammā saŋa **D.**" // 7. Beyit; "ġam degül: sehldür **D.**"] YÖK Tez Numarası: 465491. Şiir, mecmuada başlıksız kayıtlıdır.
[217] Fuzûlî D., G. 62 (7 Beyit), s. 822-823. [1. Beyit; "her dem: muṭlaḳ **D.**" // 3. Beyit; "Beyit, dîvânda 4. beyit olarak yer almaktadır." // 4. Beyit; "Beyit, dîvânda 6. Beyit olarak yer almaktadır.; ḳanḳıdur: ḳansıdur **D.**"] YÖK Tez Numarası: 465491. Şiir, mecmuada başlıksız kayıtlıdır.
[218] Fuzûlî D., G. 64 (7 Beyit), s. 825. [3. Beyit; "Beyit, dîvânda 4. beyit olarak yer almaktadır." // 4. Beyit; "Beyit, dîvânda 5. beyit olarak yer almaktadır.; köydürdükde: köydürdükçe **D.**" // 5. Beyit; "Beyit, dîvânda 6. beyit olarak yer almaktadır." // 6. Beyit; "Beyit, dîvânda 3. beyit olarak yer almaktadır."] YÖK Tez Numarası: 465491. Şiir, mecmuada başlıksız kayıtlıdır.

[15b]

58[219]

59[220]

[16a]

60[221]

61[222]

[16b][223]

62[224]

[FAṢĪḤ]

Mużāri‘

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Dil ḫaṭṭ-ı sebzüŋi ḳoyup esrārı n’eylesün
   Ter-dāmen-i ġamuŋ ḳurı efkārı n’eylesün

2. Bir girye kim şumārı baḥr-ı dil ḳıyās ola
   Miḳyās-ı Nil endek ü bisyārı n’eylesün

[219] Fuzûlî, *Leylâ ile Mecnûn*, G. (5 Beyit) s. 173. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10680,metinpdf.pdf?0
[220] Fuzûlî D., G. 71 (8 Beyit), s. 832. [5. Beyit; “Beyit, dîvânda 6. beyit olarak yer almaktadır.” // 6. Beyit; “Beyit, dîvânda 7. beyit olarak yer almaktadır.” // 7. Beyit; “Beyit, dîvânda 8. beyit olarak yer almaktadır.”] YÖK Tez Numarası: 465491. Şiir, mecmuada başlıksız kayıtlıdır.
[221] Fuzûlî D., G. 72 (7 Beyit), s. 833. [4. Beyit; “Beyit, dîvânda 6. beyit olarak yer almaktadır.” // 5. Beyit; “Beyit, dîvânda 4. beyit olarak yer almaktadır.” // 6. Beyit; “Beyit, dîvânda 5. beyit olarak yer almaktadır.”] YÖK Tez Numarası: 465491. Şiir, mecmuada başlıksız kayıtlıdır.
[222] Fuzûlî D., G. 73 (8 Beyit), s. 834. [1. Beyit; “oḳından nişānedür: odından zebānedür **D.**” // 6. Beyit; “Dîvânda 6. ve 7. beyitler birbiriyle yer değiştirmiş olarak kayıtlıdır.”] YÖK Tez Numarası: 465491.
[223] 16b numaralı sayfanın sonunda bulunan “آغوش” rabıta kelimesi sayfa noksanlığı nedeniyle 17a numaralı sayfadaki “میل” kelimesiyle örtüşmemektedir.
[224] Fasîh Dîvânı’nda söz konusu şiire rastlanmamıştır (Bkz. Kaynakça).

3. Ol dil ki düşdi şevḳ-ıla emvāc-ı ra‘şeye
   Bezm-i viṣāl-i sāġar-ı serşārı n’eylesün

4. Bir kerre ey perī gören ādem cemālüŋi
   Rāz-ı derūnda sırr ile iẓhārı n’eylesün

5. İlhām-ı ġayba maẓhar olan ṭab‘ ey **Faṣīḥ**
   Ḥarf-i ḫayāl-i ṣan‘at-ı eş‘ārı n’eylesün

63[225]

[NAZĪRE BE-FEYZĪ]

Mużāri‘

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Yā Rab göŋül keş-ā-keş-i hicrānı n’eylesün
   Elden çıḳardı ceyb-ile dāmānı n’eylesün

2. Żabṭ eylemiş kümeyt-i zebān-ı[226] şikâyeti
   Gül-gūn-ı eşk-i dīde-i giryānı[227] n’eylesün

3. Hicrüŋde bir cihetle ne mümkin ferāġ-ı dil
   Sensüz göŋül bu ‘ālem-i imkānı n’eylesün

4. Ders-i fenāyı ezber iden ‘andelīb-i ‘aşḳ
   Evrāk-ı pür-nigār-ı gülistānı n’eylesün

5. Çāk olmasuŋ mı dāmene dek ceyb-i dil **Faṣīḥ**
   Taṭvīl olundı rişte-i hicrānı n’eylesün

[225] Fasîh D., G. 322 (5 Beyit), s. 210-211. [2. Beyit; “kümeyt-i zebān-ı: kümeyt-i zebān **D.**; Gül-gūn-ı eşk-i dīde-i giryānı: Gül-gūn eşk-i dīde-i giryānı **D.**”] YÖK Tez Numarası: 19122
[226] kümeyt-i zebān-ı: kümeyt-i zebān **D.**
[227] Gül-gūn-ı eşk-i dīde-i giryānı: Gül-gūn eşk-i dīde-i giryānı **D.**

64[228]

[EMNĪ]

Hezec

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Luṭfuŋla irişdür beŋi maṭlūbuma yā Rabb
   Rāġıbsun idüpsin beni merġūbuma yā Rabb

2. Dem-beste vü dermāndeyüm eyle beni ġālib
   Raḥm eyle benüm ḥālet-i maġlūbuma yā Rabb

3. Dergāhuŋa oldum dil ü cāndan müteşebbis
   Ḳıl feṭḥ-i ‘aṭā ṭāli‘-i menkūbuma yā Rabb

4. Ben ḥāsib-i bī-hūde güẕār itmede evḳāt
   İḥsān ḳıl irgür beni mahsūbuma yā Rabb

5. Emnī yeter iẓhār-ı elem böyle du‘ā ḳıl
   Luṭfuŋla irişdür beŋi maṭlūbuma yā Rabb

[17a][229]

65[230]

[RŪḤĪ]

Muzâri‘

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

[228] Emnî Dîvânı’nda söz konusu şiire rastlanmamıştır (Bkz. Kaynakça). Rabia Sözer’in hazırlamış olduğu Emnî Burnaz Mehmed Ağa Dîvânı adlı tezde yukarıda geçen gazele Ali Emîrî’nin nazîre yazdığı ancak gazelin Emnî Dîvânı’nda tespit edilemediği belirtilmektedir. Ali Emîrî’nin tezkiresinde ise yukarıdaki gazelin yalnızca 2. beyti yer almaktadır.

[229] Rabıta kelimelerinin uyumsuzluğu dikkate alındığında 17a sayfasının, 16b numaralı sayfaya sonradan eklendiği anlaşılmaktadır.

[230] Bağdatlı Rûhî D., G.342 (7 Beyit) s. 532-533.

1. Meyl-i bahār-ı vaṣlı ḳo kim bāġ-ı ‘aşḳda
   Bir gün bahār olursa iki gün ḫazān olur

2. Sen ṣābir ol ki ‘āḳıbet ol şūḫ-ı şīvekār
   İtdüklerine nādim olup mihrbān olur

3. Yazmış raḳīb defter-i ‘uşşāḳa nāmını
   ‘Āşıḳ ḳaçan muḳayyed-i nām u nişān olur

4. **Rūḥī** aŋıldı ‘aşḳ-ıla sūfī riyā-y-ile
   Yaḫşınuŋ adı yaḫşı yamanuŋ yaman olur

66[231]

[BAHĀYĪ]

Remel

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Müptelā-yı ‘aşḳ o deŋlü[232] derdnāk olmaḳ gerek
   Kim dem-i cān-baḫş-ı Īsā’da[233] helāk olmaḳ gerek

2. Olmaġa meclā-yı envār-ı tecellī-i cemāl
   Levḥ-i dil āyīne-i idrāk-i pāk olmaḳ gerek

3. İtmeden şemşīrine daḫı nigāh-ı iltifāt
   Sīne-i ehl-i mahabbet çāk çāk olmaḳ gerek

4. Dil pesend-i rūzgār olsun benüm kārum diyen
   Şāh-rāh-ı semt-i teslīm içre hāk olmaḳ gerek

5. Defter-i şi‘r olmaġa mānend-i naḫlistān-ı Ṭūr
   Ey **Bahāyī** söz bu resme sūznāk olmaḳ gerek

---

[1] Beyit, dîvânda 2. beyit olarak yer almaktadır.
[2] Beyit, dîvânda 3. beyit olarak yer almaktadır.
[3] Beyit, dîvânda 4. beyit olarak yer almaktadır.
[4] Beyit, dîvânda 7. beyit olarak yer almaktadır.
[231] Bahâyî D., G. 19 (5 Beyit) s. 79.
[232] deŋlü: resme **M.**
[233] dem-i cān-baḫş-ı Īsā’da: dem-i cān-baḫş-ı Īsā’dan **D.**

67[234]

[BAHĀYĪ]

Hezec

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. ‘İṭāb-ı la‘l-i nābuŋda[n] göŋül pür-pīç ü tāb olmaz
   Bilürsin[235] kān-ı āteşden çıḳan ḫancerde āb olmaz

2. Yıḳılmaz dil pey-ender-pey çekerken cām-ı āzārı
   Bu bezmüŋ bāde-nūşı mest olur ammā ḫarāb olmaz

3. Ṣaḳınṣun seng-diller pertev-i ḥüsn-i[236] cemālüŋden
   Ki zūr-ı tāb-ı ḥüsne dil degül daġlarda tāb olmaz

4. ‘Aceb mi küştegān-ı kūy-ı dil-ber bī-şumār[237] olsa
   Şehīdān-ı belā-yı ‘aşḳa maḥşerde ḥisāb olmaz

5. **Bahāyī** her ne emr eylerse ol şāh-ı şeh-i[238] hūbān
   Ser-i teslīm ü ḫāk-i ‘aczden ġayrı cevāb olmaz

68[239]

[FĀ’İZĪ]

Hezec

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Ey bād-ı ṣabā hāk-i der-i yāre varursaŋ
   ‘Arż eyle ġubārum o sitemkāre varursaŋ

---

[234] Bahâyî D., G. 15 (5 Beyit) s. 75. [1. Beyit; “Bilürsin: Bilür kim **D.**” // 3. Beyit; “Dîvânda 3. ve 4. beyitler birbiriyle yer değiştirmiş olarak kayıtlıdır.; Ṣaḳınṣun seng-diller pertev-i ḥüsn-i:‘Aḳīḳ-i seng-diller pertevindendür **M.**” // 4. Beyit; “bī-şumār: bī-ḥisāb **D.**” // 5. Beyit; “şāh-ı şeh-i: şāhenşeh-i **D.**”] YÖK Tez Numarası: 20856. Şiir, mecmuada başlıksız kayıtlıdır.

[235] Bilürsin: Bilür kim **D.**

[3] 3. ve 4. beyitler dîvânda yer değiştirmiş şekilde yer almaktadır.

[236] Ṣaḳınṣun seng-diller pertev-i ḥüsn-i:‘Aḳīḳ-i seng-diller pertevindendür **M.**

[237] bī-şumār: bī-ḥisāb **D.**

[238] şāh-ı şeh-i: şāhenşeh-i **D.**

[239] Fâ’izî D., G. 79 (5 Beyit) s. 208.

2. Unutma ḳadeḥ dostlarını[240] diyesin aŋa
   Ol bāde-keş-i meclis-i aġyāre varursaŋ

[17b]

3. Şāyed bulasın cān u[241] dil-i zārumı anda
   Ḫāk-i der-i dildār-ı[242] meded-āre varursaŋ

4. Şükrāne-i furṣat[243] ne var ey bād-ı bahārum
   Bir nefḥa ile aŋ bizi gül-zāre varursaŋ

5. Elbetde olursun bilürim vāṣıl-ı[244] meclis
   Aŋ **Fā'iżī**-i bī-kesi dildāre varursaŋ

69[245]

70[246]

[NAḤĪFĪ]

Ahreb

Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūl

1. Ey Zühre-cebīn pādişeh-i 'işve-sipāh
   Pervānesi şem'-i ruḫuŋuŋ mihr-ile māh
   Dīdāruŋı te'ṣīr-i naẓardan ṣaḳınup
   Gördükce direm ḥüsnüŋi mā-şā'allāh[247]

[240] dostlarını: dūstların **D.**
[241] cān u: naḳd-i **D.**
[242] dildār-ı: dildāre **D.**
[243] furṣat: vuṣlat **D.**
[244] vāṣıl-ı: dāḫil-i **D.**
[245] Bâkî D., G. 14 (6 Beyit) s. 78-79. [4. Beyit; "giryānum: pür-ḫūnum **D.**"] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucukpdf.pdf?0 Şiir, mecmuada başlıksız kayıtlıdır.
[246] Nahîfî D., R. 478, s. 682.
[247] Mısranın vezni: *Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlün Fā'.*

71[248]

[VEYSĪ]

Hezec

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Bu vaż‘-ı nā-pesendüŋ rūzgār eyler mükāfātın
   Ezelden[249] itdügi küstāḫlıḳ ma‘ẕūr olur bir gün

2. Gelür bu bezme bir sāḳī alursın dos[t]-kānı sen
   Bu mātem-ḫāne ey **Veysī** sarāy-ı sūr olur bir gün

72[250]

[MUḤİBBĪ]

Hezec

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Maḥabbet çünki miḥnetsüz bulunmaz dār-ı dünyāda
   Maḥabbet miḥnet anuŋçün yazılur birdür imlāda

2. Görüŋ derdiyle[251] cān virdi belānuŋ kūhsāruŋda[252]
   Teraḥḥum itmedi Şīrīn gelüp bī-çāre Ferhād’a

3. Ḳoyup kūyını Leylā’nuŋ düşer miydi o[253] Mecnūn’a
   Duta vaḥşīlere ülfet maḳām idine ṣaḥrāda

[18a]

[248] Veysî D., G. 41 (7 Beyit) s. 212-213.
[1] Bu beyit dîvânda 2. beyittir.
[249] Ezelden: Muḳaddem **D.**
[2] Bu beyit dîvânda 6. beyittir.
[250] Muhibbî D., G. 3122 (5 Beyit) s. 1551.
[251] Görüŋ derd-ile: Gözüŋ fikr-ile **M.**
[252] belānuŋ kūhsāruŋda: belāda kūhken āḫir **D.**
[253] o: bu **D.**

4. Keremden ṭut elüm ḳaldır ayaḳda[n] düşmişem cānā
   Meẕellet ḫāksārına[254] düşelden ḳaldum arada[255]

5. Maḥabbetden murād olan egerçi vaṣl-ı dil-berdür
   Muḥibbī ‘āşıḳ oldur kim ḳala ancaḳ temāşāda

73[256]

74[257]

[FEHîM]

Remel

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ben ki āzāde dilem ḳayd-ı taṣarruf ne belā
   Yār u aġyāra müdārā [vü] telaṭṭuf ne belā

2. Dilbere mā‘il olan merd gerek bü’l-hevesā
   Her Züleyhā-yı zamāna ġam-ı Yūsuf ne belā

3. İderem bezmde küstāḫ temennā-yı viṣāl
   Ḫīre-mestān-ı mey-i ‘aşḳa tevaḳḳuf ne belā

4. Cānı cānānuŋ ile müttehidü’l-eczā ḳıl
   Dem-i vaṣla şeġaf ü hicre te’essüf ne belā

5. Bil vücūd u ‘ademi birbirine āyīne
   Ḳıl temāşā-yı ṣuver ‘aḳs-i[258] taṣavvur[259] ne belā

6. Merd-i bī-bāk-levendem[260] şu‘arā içre **Fehîm**
   Zen-ṭabī‘at süfehā gibi taẕarruf ne belā

---

[254] ḫāksārına: ḫāksārında **D.**
[255] arada: üftāde **D.**
[256] Bâkî D., G. 449 (5 Beyit) s. 272.
https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucukpdf.pdf?0 Şiir, mecmuada başlıksız kayıtlıdır.
[257] Fehîm-i Kadîm D., G. IV (7 Beyit) s. 210.
[258] temāşā-yı ṣuver ‘aḳs-i: temāşā ṣuver-i ‘aḳs-i **D.**
[259] taṣavvur: taṣavvuf **D., M.**
[260] bī-bāk-levendem: bī-bāk-i levendem **M.**

75[261]

[FEHīM]

Müctes

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. O zülf-i ruḫla k’olur ṣayd-bend-i[262] istiġnā
   Ġazāl-i mihri ider der-kemend-i istiġnā

2. Niġāhı tīġ ṣunar çeşmi nīze müjġāndan
   O ġamze olsa süvār-semend-i[263] istiġna

3. Bütān-ı şehri ider naḳş-ı pāy-ı esb-i ġurūr
   Sürünce raḫşını ol şeh-levend-i istiġnā

[18b]

4. Meges-miṣāl bulur tāze rūḥ cān-ı Mesīh
   Lebinden olsa ‘ayān nūş-ḫand-ı istiġnā

5. Olurdı dünyede müstaġnī-i kirişme vü nāz
   Fehīm’i itse eger behremend-i istiġnā

76[264]

[FEHīM]

Remel

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Cevher-i āyīne-i sırr-ı dü-‘ālemdür şarāb
   Āftāb-ı feyż-baḫş-ı cān-ı ‘ādemdür şarāb

[261] Fehîm-i Kadîm D., G. IX (5 Beyit) s. 213.
[262] ṣayd-bend-i: ṣayd-ı bend-i **D.**
[263] süvār-semend-i: süvār-ı semend-i **D.**
[264] Fehîm-i Kadîm D., G. XIV (7 Beyit) s. 215.

2. Olmadın ābisten-i ṭıfl-ı mevālīd ümmehāt
   Tā ezelden bāde-i ‘aşk-ıla tev’emdür şarāb

3. Kimseler bilmez kemāhī neş’e-i keyfiyyetin
   Rūḥ-ı insānī gibi bir sırr-ı mübhemdür şarāb

4. Katresin nūş eyleyen ‘Īsī-i cān-baḫş olmada
   Rūḥ[-ı]la peymāne[265] gūyā şīr-i Meryem’dür şarāb

5. ‘Aḳl u cān u dīn ü dil nā-maḥrem-i ‘uşşāḳ iken
   Bī-tekellüf rāz-ı ‘aşḳ-ı yāre[266] maḥremdür şarāb

6. Ḥikmet üzre gerçi vaṣf itdüŋ mey-i nābı **Fehīm**
   Bilmedüŋ aṣlın ki ammā[267] ṣan‘at-ı Cem’dür şarāb

77[268]

[FEHīM]

Hezec

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Ey ṭurraları sünbül-i ṣahrā-yı ḳıyāmet
   Ḫaṭṭuŋda ‘ayān sırr-ı temāşā-yı ḳıyāmet

2. Cevr eylemesün kāfir-i zülfüŋ o ḳadar kim
   ‘Īsī duta dāmānuŋı ferdā-yı kıyāmet

3. Ḫaṭṭuŋ ki odur zülfüŋe maḥşer-geh-i āşub
   Dünyāyı dutar şūriş-i ġavġa-yı ḳıyāmet

4. Nergislerüŋ it zīb-dih-i gülşen-i fitne
   Ey cilve-i serv-i çemen-ārā-yı ḳıyāmet

---

[265] hem-māye: peymāne **M.**
[266] ‘aşḳ-ı yâre: ‘aşḳa yār-ı **D.**
[267] aşlın ki ammā: amma ki aslın **D.**
[268] Fehîm-i Kadîm D., G. XXI (5 Beyit) s. 219-220.
[2] Dîvânda 2. ve 3. beyitler birbiriyle yer değiştirmiş olarak kayıtlıdır.

5. Öldürdi aŋı ḥasret-i ümmīd-i nigāhuŋ[269]
   ‘Ayb itme **Fehīm** itse temennā-yı kıyāmet

78[270]

[FEHīM]

Remel

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Şem‘-i baḫtum pertev-i nūr ile itmez imtizāc
   Belki nūr-ı şu‘le-i Ṭūr ile itmez imtizāc

2. Ben o nāzük-meşrebem kim sāġar-ı mir’āt-ı dil
   Bāde-i ‘aks-i leb-i ḥūr-ile itmez imtizāc

3. Sāde-rū olsa baŋa dil-ber ki ṭab‘-ı rūşenüm
   Tīregī-i ḫaṭṭ-ı pür-şūr ile itmez imtizāc

[19a]

4. Ol ḳadar nazük-mizāc oldı dil-i mestāne kim
   Çeşm-i dil-ber olsa maḫmūr-ile itmez imtizāc

5. Hīç **Fehīm**-i ‘āḳile ḥāl-i dilinden ṣormaŋuz
   Öyle bir bed-mest-i meşhūr ile itmez imtizāc

79[271]

[FEHīM]

Hezec

Mef‘ūlü Mefā‘īlün Mef‘ūlü Mefā‘īlün

[269] nigāhuŋ: ḫırāmuŋ **D.**
[270] Fehîm-i Kadîm D.., G. XXX (5 Beyit) s. 224.
[271] Fehîm-i Kadîm D., G. XLIII (7 Beyit) s. 230-231.

1. Germiyyet-i mey itse ruḫsāruŋı tāb-ālūd
   Olur leb-i ḫoy-gerdün[272] bir aḫker-i tāb-ālūd[273]

2. ‘Aks-i gül olur ẓāhir mir’at-ı çemen[274] üzre
   Ol lāle-i şebnem-rīz olduḳca ḥicāb-ālūd

3. Bilsem kimüŋ eylersin kūyın yine maḥşer-ġāh
   Tā böyle nedür ey māh reftār-ı şitāb-ālūd

4. Gül bister-i nāz ile[275] olmış yine hem-āġūş
   Ol ġamze-i mestāne ol nergis-i ḫˇāb-ālud

5. Ālāyiş-i rindīden ne ḳaldı **Fehīmā**’da
   Bir cān-ı hevā-āmīz bir cism-i[276] şarāb-ālūd

80[277]

[FEHīM]

Mużāri‘

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Zülfin o māh[278] ḫāk-ile yeksān idüp gelür
   ‘Uşşāḳı pāy-māl ü[279] perīşān idüp gelür

2. Ḫancer-be dest[280] çeşm-i siyeh-mest-i ḫūn-ı dil
   Bī-dillere ‘itāb ḳılur ḳan idüp gelür

[272] ḫoy-gerdüŋ: ḫūy-gerdün: D.
[273] tāb-ālūd: āb-ālūd **D.**
[274] çemen: semen **M.**
[3] Beyit, dîvânda 4. beyit oalrak yer almaktadır.
[4] Beyit, dîvânda 6. beyit olarak yer almaktadır.
[275] ile: üzre **D.**
[276] cism-i: çeşm-i **D.**
[277] Fehîm-i Kadîm D., G. CXI (7 Beyit) s. 269-270.
[278] māh: mest **D.**
[279] ‘Uşşāḳı pāy-māl ü: ‘Uşşāḳ-ı pāy-māli **D.**
[280] dest: dest ü **D.**

3. Feryād u āh o kāfir-i[281] bī-raḥm u[282] ḫōd-perest
   Dīninden ehl-i zühdi peşīmān idüp gelür

4. Her gūşeden bir āfet-i cān[283] u belā-yı dil[284]
   Cānın niġāh-ı şūḫına ḳurbān idüp gelür

5. Böyle gelürse ḳarşusına kim durur anuŋ
   Zīrā semend-i çeşmine meydān idüp gelür

6. Ol şeh bu[285] ḥāl ile gelür ammā[286] **Fehīm** ise
   Başın yolunda şevḳ-ıla ġalṭān idüp gelür

81[287]

[FEHīM]

Hezec

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Meger nuṭḳuŋ nesīm-āṣār-ı gülzār-ı tekellümdür
   Ki her bir ġonce-i la'lüŋ[288] hem-āġūş-ı tebessümdür

2. Çemen-pīrā-yı bāġ-ı ḥüsn ya'nī ḫaṭṭ-ı nev-ḫīzüŋ[289]
   Lebüŋ bir rūḥ-ı ṭūṭī-kisvet ü bülbül-terennümdür

3. Ṣaf-ı müjġānuŋa[290] tā çīn-i ebrū secdegāh oldı
   Ġubār-ı kuḥl-ı çeşmüŋ fitneye ḫāk-i teyemmümdür

---

[281] u āh o kāfir-i: o tünd-kāfir-i **D.**
[282] bī-raḥm u: bī-raḥm-ı **M.**
[4] Beyit, dîvânda 5. beyit olarak yer almaktadır.
[283] cān: ḫalḳ **D.**
[284] dil: cān **D.**
[5] Beyit, dîvânda 6. beyit olarak yer almaktadır.
[6] beyit, dîvânda 7. beyit olarak yer almaktadır.
[285] bu: saŋa bu **D.**
[286] gelür ammā: geldi **D.**
[287] Fehîm-i Kadîm D., G. CIII (6 Beyit) s. 265.
[288] la'lüŋ: lafẓuŋ **D.**
[289] nev-ḫīzüŋ: sebzüŋle **D.**
[290] müjġānuŋa: müjġān ile **D.**

[19b]

4. N’ola zehr-i sitem mestān-ı ‘aşḳa itse meykārın[291]
   Nigāh-ı ḳahr-ı çeşmüŋ neş’e-ālūd-ı teraḥḥumdur

5. **Fehīm**’üŋ pençe-i pür-ḫūnı ṣanma feyż-i luṭfuŋdan[292]
   Açılmış dāmenüŋde ġonce-i bāġ-ı taẓallumdur

82[293]

[FEHīM]

Remel

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Sevdügüm bir dil-ber-i ḫod-bīn-i şehr-āşūbdur
   Kendünüŋ meftūn-ı dīdārıdur özge ḫūbdur

2. Mihr-i ruḫsārın şafaḳ-gūn itmesün tāb-ı nigāh
   Bakmaŋuz ol āftāb-ı ‘ismetüm maḥcūbdur

3. Ehl-i deyr-i ‘aşḳ büt-düşmen olur maḥbūb-dost
   Dillerinde yā ṣamed[294] yirine yā maḥbūbdur

4. Ben o giryān Yūsuf-ı güm-geşteyem maḥbūs-ı çāh
   Gerçi ferş-i ḫāneme perr-i Hümā cārūbdur[295]

[291] meykārın: meykārum **D.**
[292] luṭfuŋdan: cevrüŋden **D.**
[293] Fehîm-i Kadîm D., G. LXIX (8 Beyit) s. 246.
[3] Beyit, dîvânda 6. Beyit olarak yer almaktadır.
[294] ṣamed: sanem **D.**
[4] Beyit, dîvânda 5. beyit olarak yer almaktadır.
[295] Mısra, dîvânda 7. beyitin 2. mısrası olarak yer almaktadır.

5. N’eyleyem ben hem-nişīn-i cuġd-ı her-vīrāneyem
   Kim firāḳum bā‘iṣ-i giryānī[296]-i Ya‘ḳūb’dur[297]

6. Ben **Fehīm**-i ḥasretīyem olmazam vuṣlat-ṭaleb
   Ṭālib-i nāzam baŋa seyr-i ruḫı maṭlūbdur

83[298]

[FEHīM]

Hezec

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Tā şa‘şa‘a-i mihr-i ruḫuŋ böyle füzūndur
   Āṣār-ı remedden gözüŋ ey şūḫ zebūndur

2. Pür-ḳaṭre-i[299] sürḫ olsa n’ola dāmen-i çeşmüŋ
   Şemşīr-i müjenden dökülen ḫūn-ı derūndur

3. Gösterdi yine ġamzelerüŋ rūy-ı hezīmet
   Beŋzer ‘alem-i fitne vü āşūb-nigūndur

4. Çeşmüŋde siyeh perde-i ḫūnīn degüldür
   Müsvedde-i mecmū‘a-i esrār-ı füsūndur

5. Yā itdi ‘ayān ṣūretini ḥükm-i ḳażānuŋ
   Ḥüsnüŋ ki leṭāfetde senüŋ āyīne-gūndur

6. Yā ḫaṭṭ gibi mihr-i ruḫuŋa sāye bıraḳmış
   Ebr-i siyeh-i baḫt-ı **Fehīmā**-yı zebundur

---

[5] Beyit, dîvânda 7. beyit olarak yer almaktadır.
[296] giryānī-i: ḫandāni-i **D.**
[297] Mısra, dîvânda 5. beyitin 2. mısrası olarak yer almaktadır.
[6] Beyit, dîvânda 8. beyit olarak yer almaktadır.
[298] Fehîm-i Kadîm D., G. LXXIII (7 Beyit) s. 248-249.
[299] Pür-ḳaṭre-i: Bir ḳaṭre-i **D.**

84[300]

[FEHīM]

Remel

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Olmazam pejmürde-dil tā hem-nişīnüm tāzedür
   Ṭıfl-ı nevres şūḫ-meşreb nāzenīnüm tāzedür

2. Lāle-i māh u gül-i mihr olsa pejmürde ider[301]
   Ḥamdüli’llāh āftāb-ı meh-cebīnüm tāzedür

[20a]

3. ‘Ālem-i ‘aşḳ içre ben ṣāḥib-ḳırān-ı köhneyem
   Cān u başa ḳalmazam yār u ḳarīnüm tāzedür

4. Oldı ṭab‘um nüsḫa-i āyīne-i feyż-i ezel
   Ol sebebden sūret-i şi‘r-i metīnüm tāzedür

5. Gül-bün-i lafẓa degül ma‘nā ṭarāvet-yāb ise
   Ey **Fehīm** itme ta‘accüb kim zemīnüm tāzedür

85[302]

[FEHīM]

Remel

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Kāküli kim dili bend eylemede māhirdür
   Kendüyi siḥr ile bend itdi ‘aceb sāḥirdür

[300] Fehîm-i Kadîm D., G. XCIV (6 Beyit) s. 260.
[301] ider: n’ola **D.**
[4] Beyit, dîvânda 5. beyit olarak yer almaktadır.
[5] Beyit, dîvânda 6. beyit olarak yer almaktadır.
[302] Fehîm-i Kadîm D., G. CVII (5 Beyit) s. 267-268.

2. Āba[303] Eyyūb ise de ḫaste olan ṣabr itmez
   Çeşm-i bīmārı neden ḫūn-ı dile ṣābirdür

3. Dil-berān çeşm-i siyeh-pūşına ser-germ-i niyāz
   Eylemiş secde-girān biŋ büti[304] bir kāfirdür

4. Ḥüsni ger perde-nişīn-i ḥarem-i mihr olsa
   ‘Aksi āyīne-i çeşmümde yine ḥāżırdur

5. Bī-naẓīr oldı **Fehīm**’üŋ sözi kim sevdügi şūḫ
   Hem ḥayā-perver ü hem dil-ber ü hem şā‘irdür

86[305]

[FEHīM]

Remel

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ‘Aks-i ḥüsn-i yār-ile pürdür derūn-ı sīnemüz
   Nūr-baḫş-ı dīde-i[306] ḫūrşīddür āyīnemüz

2. Nev-be-nev leb-rīz-i şevḳuz līk ṣad-efsūs kim
   Yine her şādīde müdġamdur ġam-ı dīrīnemüz

3. Lālezār itmekdedür rūy-ı zemīni ḫūn-ı dil
   Cilveġāh-ı dāġ olaldan sīne-i bī-kīnemüz

4. Derd-i ser virdi ḫumār-ı neş’e-i[307] bezm-i elest
   Luṭf idüp sāḳī yitişdür bāde-i dūşīnemüz

5. Olalı gencūr-ı kān-ı gevher-i tab‘-ı **Fehīm**
   Cevher-i iksīr ile pürdür derūn-ı sīnemüz[308]

---

[303] Āba: Aba **D.**
[304] secde-girān biŋ büti: secde-berān bütler **D.**
[305] Fehîm-i Kadîm D., G. CXXV (5 Beyit) s. 277.
[306] dīde-i: dideyiz **D.**
[307] neş’e-i: bade-i **D.**
[308] derūn-ı sīnemüz: bizüm gencīnemüz **D.**

87[309]

[FEHīM]

Hezec

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Dil şanma şehīd olmaġ[-ı]la[310] cānına ḳıymaz
   Cānına ḳıyar ġamze-i[311] cān[ān]ına ḳıymaz

2. Ey şu‘le-i ḥüsn eyleme pervāneŋi sūzān
   Gör luṭf-ı güli bülbül-i nālānına ḳıymaz

[20b][312]

3. Ey çarḫ-ı siyeh-kāse vü[313] dūn-perver-i bī-raḥm
   Cellād da olsa kişi mihmānına ḳıymaz

4. Bismilgeh-i ferzend-i Ḫalīl'i yüri seyr it
   Gör merḥamet-i ‘aşḳı ki ḳurbānına ḳıymaz

5. Ümmīd ki ol ṣaf-şiken-i fitne **Fehīmā**
   Cem‘iyyet-i ‘uşşāḳ-ı perīşānına kıymaz

88[314]

[FEHīM]

Remel

Fā‘ilātün Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Mihri gördüm ‘ārıż-ı dildāra beŋzer beŋzemez
   Pertev-i ḫūrşīddür kim nāra beŋzer beŋzemez

[309] Fehîm-i Kadîm D., G. CXIX (5 Beyit) s. 271.
[310] olmaġ[-ı]la: olmamadan **D.**
[311] ġamze-i: ḫancer-i **D.**
[312] 20b numaralı sayfanın sonunda bulunan "سن نخل "rabıta kelimesi sayfa noksanlığı nedeniyle 21a sayfasındaki "بیدادی " kelimesiyle örtüşmemektedir.
[313] siyeh-kāse vü: siyeh-kāse-i **D.**
[314] Fehîm-i Kadîm D., G. CXVI (6 Beyit) s. 272-273.

2. Eyledük Mūsā ile şem‘-i tecellāya naẓar
   Pür-firīb ol dil-ber-i ayyāra beŋzer beŋzemez[315]

3. Çeşm-i mesti ger dūçār olsam görür görmez beni
   Ġamze de çeşm-i teġāfülkāra beŋzer beŋzemez

4. Zaġm-ġord[e] tīr-i hūn-rīz-i ḳażā oldum velī
   Tīzlikde ġamze-i ġūn-ġˇāra beŋzer beŋzemez

5. Hey’et-i gūy-ı meh ü mihre nigāh itdüm **Fehīm**
   Girde-i bālīn sürīn-i yāra beŋzer beŋzemez

89[316]

[FEHīM]

Hezec

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Açılmaz sīnede dil seyr-i gülzār-ı neşāṭ itmez
   Bu bāġuŋ ġoncesi meyl-i nesīm-i inbisāṭ itmez

2. Küsiste-silsile[317] Mecnūn’uŋ olur ḥāli nā-merbūt
   Dil-i āşüftesin[318] zencīr-bend-i irṭibāt itmez

3. Mebādā sīnesin çāk eyleme mestāne ġancerle
   Ḳażā çeşmiyle ol şāhuŋ anuŋçün iġtilāṭ itmez

4. Nigāhı bezm-i ‘işve ḳurmaġa āmāde olmışdur
   Niçün āşūb u fitne aŋa tertīb-i bisāṭ itmez

---

[315] Mısra, dîvânda 3. beyitin 2. mısrası olarak yer almaktadır.
[3] Beyit, dîvânda 4. beyit olarak yer almaktadır.
[4] Beyit, dîvânda 5. beyit olarak yer almaktadır.
[5] Beyit, dîvânda 6. beyit olarak yer almaktadır.
[316] Fehîm-i Kadîm D., G. CXVIII (5 Beyit) s. 273-274.
[317] Küsiste-silsile: kesilse silsile **D.**
[318] āşüftesin: āşüfte misin **M.**

5. Geçer üftān u ḫīzān bī-maḥābā mest ü sāġar kim[319]
   O Mecnūn'dur **Fehīm**-i merd kim ḫavf-ı ṣırāṭ itmez

90[320]

[FEHīM]

Mużāri'

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

1. Ol kim cemālüŋ āb-ı ruḫı 'iṣmet eylemiş
   Biŋ şerm-i nāza bir nigehüŋ āfet eylemiş

2. Ümmīd-i seyr-i ḥüsnüŋ ayā dürr-i bī-bahā
   Çoḳ āşnāyı ġarḳ-ı yem-i ḥayret eylemiş

[21a][321]

91[322]

[FEHīM]

Hezec

Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün

1. Bī-dādı bile[323] eyledüŋ āmāde-i feryād
   Feryād yeter eyledi bī-dād nigāhuŋ

2. Āyīneye baḳduḳca olur sāġar-ı pür-ḫūn
   Ḫūn-ḫˇārelige olalı mu'tād nigāhuŋ

---

[319] sāġar kim: sāġar-zen **D.**
[320] Fehîm-i Kadîm D., G. CXLI (5 Beyit) s. 285-286.
[321] Rabıta kelimelerinin uyumsuzluğu dikkate alındığında 21a sayfasının, 20b numaralı sayfaya sonradan eklendiği anlaşılmaktadır.
[322] Fehîm-i Kadîm D., G. CLXXVI (7 Beyit) s. 305-306.
[323] Bī-dādı bile: Bīdārī ile **D.**
[1] Beyit, dîvânda 4. beyit olarak yer almaktadır.
[2] Beyit, dîvânda 5. beyit olarak yer almaktadır.

3. Maḥbūs-ı teġāfül idi dil ġamze nigehbān
   Ḳurbānuŋ olam eyledi āzād nigāhuŋ

4. Biŋ nāz u kirişmeyle helāk eyle **Fehīm**'i
   Besdür baŋa ey ġamzesi cellād nigāhuŋ

92[324]

[FEHīM]

Müctes

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Fiġān idüp dimezüz kim ġamuŋ nesin gördük
   Ġam olmasa dir idük 'ālemüŋ nesin gördük

2. Cihānı[325] 'aynek-i cāmından eyledik seyrān
   Eger ḥaḳīḳate baḳsaŋ[326] Cem'üŋ nesin gördük

3. Kemān-ı ebrū-yı cānāna baḳ fesāneyi ḳo
   Dilīr imiş ṭutalum Rüstem'in nesin gördük

4. Egerçi mu'ciz-i la'line olmazuz münkir
   O gonce-fem şeh-i 'Īsī-demüŋ nesin gördük

5. Hemīşe cinsine āzār u ḥīleden ġayrı
   Daḫı **Fehīm** benī ādemüŋ nesin gördük

93[327]

[FEHīM]

Remel

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

[3] Beyit, dîvânda 6. beyit olarak yer almaktadır.
[324] Fehîm-i Kadîm D., G. CLXXIV (5 Beyit) s. 304-305.
[325] Cihānı: Cihān-ı **D.**
[326] baḳsaŋ: baḳsaḳ **D.**
[327] Fehîm-i Kadîm D., G. CLXXXIV (5 Beyit) s. 310.

1. Rind-i ‘aşḳam baŋa rind-i cihān olsa güzel
   Ġamze-i mesti gibi nādire-dān olsa güzel

2. Ġamzeler eyler iken itse tebessüm gāhī
   Bā‘iṯ-i fitne vü hem fitne-nişān olsa güzel

3. Ḫūn-ı ‘uşşāḳa daḫı ṭıfl iken olsa mu‘tād
   Perveriş-yāfte-i şīre-i cān olsa güzel

4. Ṣāfam āyīne-ṣıfat naḳş [u] niġārı sevemem
   Sāde-levḥem[328] baŋa başdan başa ān olsa güzel

5. Ehl-i dil olmayıcaḳ dil-bere mā’il olamam[329]
   Ben **Fehīm**’em baŋa göŋlümce civān olsa güzel

94[330]

[FEHiM]

Remel

Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Çözme zülfüŋ bāġbānı itme sünbülden ḫacīl
   Perde-pūş itme ruḫuŋ ḳıl bülbüli gülden ḫacīl

2. Neş’e-i mülden degül sürḫī-i rūy-ı ehl-i ‘aşḳ
   Belki itmiş ẕevḳ-ı la‘lüŋ aŋları mülden ḫacīl

[21b]

3. Ḫışm-ile olsun nigāh it bü’l-hevesler raġmına
   ‘Āşıḳ-ı maḥcūbuŋam itme teġāfülden ḫacīl

4. Gör gül-i ra‘nāyı kim fikr-i ruḫuŋla bāġda
   Güş idüp sūzişle nālem oldı bülbülden ḫacīl

[328] Sāde-levḥem: Sāde-i levḥem **D.**
[329] mā’il olamam: meyl eylemem **M.**
[330] Fehîm-i Kadîm D., G. CLXXXV (5 Beyit) s. 311.

5. Soŋradan bīġāne-ṭavr olma **Fehīm**-i ‘āşıḳa
   Bī-tekellüf āşnā olur tecāhülden ḫacīl

95[331]

[FEHiM]

Müctes

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Ḫayāl-i naḳş-ı ruḫuŋla dolup kitābe-i dil
   Olur mı ḳaṣr-ı Züleyḫā ṣıfat ḫarābe-i dil

2. Ya ‘aḳs-i ḥüsnüŋ ile oldı reşk çeşme-i mihr
   Ya āftāb ile pür oldı āftābe-i dil

3. Ne ḥāldür k’ola pür zehr-i ġamla tābe-gelū
   Şikeste-ḥāl iken ser-be-ser ḫarābe-i dil

4. Hudā meger dilüm itdi Resūl-i ‘ālem-i ‘aşḳ
   Ki oldılar ġam u derd ü elem ṣaḥābe-i dil

5. İder **Fehīm** Arisṭū iseŋ seni ilzām
   Kemīne nükte-i mermūz lāġ u lābe-i dil

96[332]

[FEHiM]

Remel

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Nigehüŋ yād iderem ṭālib-i dīdār olsam
   N’eyleyem tāb getürmem yine[333] huşyār olsam

[331] Fehîm-i Kadîm D., G. CLXXXVI (5 Beyit) s. 311.
[332] Fehîm-i Kadîm D., G. CC (5 Beyit) s. 318-319.
[333] yine: aŋa **D.**

2. Ne idi kāfir-i zülfüŋ beni Mecnūn itmek
   Beste-i silsile-i rişte-i zünnār olsam

3. Ġamzeŋe cānumı teslīm iderem her ne ḳadar
   Aŋı dest-i ecele virmege nā-çār olsam

4. Nükte-i rāz-ı nihānuŋ[334] yine ser-beste ḳalur
   Rūḥ-ı ḳudsī ile ger maḥrem-i esrār olsam

5. Dili dem-beste ider yine füsūn-ı ġamzeŋ
   Ger **Fehīmā** gibi bir şā'ir-i seḥḥār olsam

97[335]

[FEHīM]

Müctes

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Degül o ḥüsne hemān āftāb nā-maḥrem
   Ne āftāb ki olmış niḳāb nā-maḥrem

2. 'Aceb degül o[336] gül-i bāġ-ı 'işmetüŋ olsa
   'İẕār-ı pākine reng-i ḥicāb nā-maḥrem

3. Neẓāre eylese düzdīde ḥāl-i 'uşşāḳa
   Olur nigāhına luṭf u 'itāb nā-maḥrem

[22a]

4. Ne ṭa'n ider dil-i ḥuşyāruma o şeh ki olur
   Ḫarāb-ı çeşmine keyf-i şarāb nā-maḥrem

5. O deŋlü eyledi pinhān ḫayāl-i cānānı
   Ki oldı çeşm-i **Fehīmā**'ya ḫˇāb nā-maḥrem

---

[334] nihānuŋ: dehānuŋ **D.**
[335] Fehîm-i Kadîm D., G. CCIX (5 Beyit) s. 324.
[336] o: ol **M**.

98[337]

VELEHU

[FEHīM]

Hezec

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Meclisde gice dil-bere mestāne sarılsam
   Ṣunduḳca baŋa nāz-ile peymāne ṣarılsam

2. Giryeyle idüp cūyveş ol māhı felekde[338]
   ‘Īsī gibi ḫūrşīd-i dıraḫşāna ṣarılsam[339]

3. Pehlūya çeküp rūḥveş ol māhı felekde
   Ben bende daḫı zülf-i perīşāna ṣarılsam[340]

4. Mecnūn'ları itse o perī beste-i zencīr
   Ben bende daḫı zülf-i perīşāna ṣarılsam

5. Pirāhenüm olursa kefen ġam mı **Fehīmā**
   ‘Üryan ten olup bir gice cānāna ṣarılsam

99[341]

VELEHU

[FEHīM]

Hezec

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Beni pertev gibi bāġ-ı cihānda ḫˇār ider ‘ālem
   Gül-i ḫūrşīd olursam da[342] enīs-i[343] ḫˇār ider ‘ālem

---

[337] Fehîm-i Kadîm D., G. CXCVIII (7 Beyit) s. 317-318.
[338] māhı felekde: servi der-āġūş **D.**
[339] Mısra, dîvânda 3. beyitin 2. mısrası olarak yer almaktadır.
[340] Mısra, dîvânda 4. beyitin 2. mısrası olarak yer almaktadır.
[5] Beyit, dîvânda 7. beyit olarak yer almaktadır.
[341] Fehîm-i Kadîm D., G. CCII (6 Beyit) s. 319-320.
[342] olursam da: de olsam **D.**
[343] enīs-i: enīsüm **M.**

2. Bu rüsvālıkla ger āyīne-i ‘ālem-nümā olsam
   Yüzüme kimse baḳmaz ṣūretümden ‘ār ider ‘ālem

3. Eger pīrāhen-i Yusuf’sa at ṣandūḳ-ı çāh içre
   Metā‘uŋ postīn-i gürg ise bāzār ider ‘ālem

4. ‘Aceb sırr-ı Ḫudā’sın cānum içre mütteḥid-eczā
   Ene’l-Ḥaḳḳ sen diseŋ ey büt beni berdār ider ‘ālem

5. Şafaḳ-gūn itme mihr ile **Fehīm** eşküŋ ki[344] ‘ālemde
   O mehle encüm-āsā her gice aġyār ider ‘ālem

100[345]

VELEHU

[FEHiM]

Remel

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Cevr it ey şūh-ı cefā-kīş[346] vefādan geçdüm
   Derdümi bāri füzūn eyle devādan geçdüm

2. Tek hemān eyleme pejmürde nihāl-i emelüm
   Yoḳsa ey ebr-i ‘atā neşv ü nemādan geçdüm

[22b]

3. Seng-i ‘acz eyledi āyīne-i bīdārı şikest
   Cilve-i bī-meze-i rūy-ı riyādan geçdüm

[4] Beyit, dîvânda 5. Beyit olarak yer almaktadır.
[5] Beyit, dîvânda 5. Beyit olarak yer almaktadır.
[344] eşküŋ ki: eşküŋle **D.**
[345] Fehîm-i Kadîm D., G. CCXVIII (9 Beyit) s. 329-330.
[346] cefā-kīş: cefā-Pīşe **D.**
[3] Beyit, dîvânda 4. beyit olarak yer almaktadır.

4. Olalı şu‘bede-pervāz-ı bisāṭ-ı melekūt
   Niçe kez çenber-i gerdān-ı semādan geçdüm

5. Zer-i bārīk-i tenüm çarḫa olup peyveste
   Ol ḳadar ḥadde-i üstād-ı ḳażādan geçdüm

6. Bir zamān germ idi dil[347] āteş-i ‘aşḳ-ıla **Fehīm**
   Şimdi vā-sūḫte oldum ol[348] hevādan geçdüm

101[349]

VELEHU

[FEHīM]

Hezec

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Kirişme fitne-fermādur o çeşm-i nīm-ḫˇābuŋdan
   Ḳıyāmet-dosttur ‘ālem nigāh-ı pür-‘itābuŋdan

2. Ecel ḥayrānkār-ı ġamze-i cellād-ı kāruŋdur
   Daḫı tāze degülken āşnā farṭ-ı ḥicābuŋdan

3. ‘Aceb ey şehsüvārum ḳanḳı şehri cilvegāh itdün
   Yine gelmekde būy-ı ḫūn-ı dil zerrīn[350] rikābuŋdan

4. Ruḫ-ı pür-tābuŋ ol şem‘-i tecellīgāh-ı ḫūbīdür
   Ki olmış mihr ü meh pertev-gedā nūr-ı niḳābuŋdan

5. Sipend-i ‘āteş-i ‘aşḳ olduġuŋ bildi **Fehīmā** dehr
   Duyuldı ‘āleme sūz-ı nihānuŋ ıżṭırābuŋdan

---

[4] Beyit, dîvânda 6. beyit olarak yer almaktadır.
[5] Beyit, dîvânda 7. beyit olarak yer almaktadır.
[6] Beyit, dîvânda 9. beyit olarak yer almaktadır.
[347] dil: çün **D.**
[348] ol: o **M.**
[349] Fehîm-i Kadîm D., G. CCXXX (9 Beyit) s. 336.
[350] zerrīn: zīn ü **D.**

102[351]

VELEHU

[FEHīM]

Hezec

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Neden itmeŋ dili çeşm-i belā-engīzüŋe ḳurbān
   Olurken biŋ belā bir ġamze-i ḫūn-rīzüŋe ḳurbān

2. Żiyā-pāş olsa ḫūrşīd-i ruḫıŋ bismilgeh-i dehre
   Hezārān mihr olur bir zerre-i nā-çīzüŋe ḳurbān

3. Degül gonce bürīde kelle-i pür-ḫūn-ı bülbüldür
   Ki bāġ içre görüp olmış ruḫ-ı gül-bīzüŋe ḳurbān

[23a]

4. Gezend-i çeşm-i zaḫm-ı sīne-i ‘uşşāḳ def‘-içün
   Olur ṣad-berḳ-ı sūzān ḫancer-i ser-tīzüŋe ḳurbān

5. Belā-gerdān-ı çeşm-i ḫaste-ḥālüŋdür **Fehīm**-i zār
   N’ola olsa nigāh-ı çeşm-i luṭf-āmīzüŋe ḳurbān

103[352]

VELEHU

[FEHīM]

Hezec

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Çemende nūş iderdüm mül perīşān
   O bed-mestüm gelüp kākül perişan

[351] Fehîm-i Kadîm D., G. CCXXVI (5 Beyit) s. 334.
[352] Fehîm-i Kadîm D., G. CCXXXII (5 Beyit) s. 337-338.

2. Tebessümle eline şāne aldı[353]
   Gül oldı ġonce vü sünbül perīşān

3. Nişān-ı ittiḥād-ı ḥüsn ü dildür
   K'olup bād-ı ḫazān kākül[354] perīşān

4. O āteşle olur her sāl bi't-ṭab'[355]
   Çü ḫākister per-i bülbül perīşān

5. **Fehīm** itdi görüp mir'āt-ı ṭab'um
   Kelāmın[356] ṭūṭī-i āmil perīşān

104[357]

VELEHU

[FEHīM]

Hezec

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Bahār irse[358] yine sāḳī mey-i mu'ciz-nümūn olsa
   Şarāb-ı şu'le-reng-i[359] cām-ı ṣāf-ı āb-gūn olsa

2. Yeter pervānelik itdüm çerāġ-ı tīre-i 'aḳla
   Dil-i sevdā-perestüm bülbül-i bāġ-ı cenān olsa

3. Derūnum rīş rīş itmekde nīş-i[360] ġamze-i ser-tīz
   Yine elmās-ı rīze merhem-i zaḫm-ı derūn olsa

4. Ḳasem i'cāz-ı 'aşḳa öyle istiġnā-fürūşam kim
   Ne çeşm-i siḥrkār u ne nigāh-ı pür-füsūn olsa

---

[353] şāne aldı: aldı şāne **D.**
[354] ḫazān kâkül: ḫazāndan gül **D.**
[355] her sāl bi't-ṭab: bi't-ṭab her sāl **D.**
[356] Kelāmın: Kelāmum **D.**
[357] Fehîm-i Kadîm D., G. CCLVI (5 Beyit) s. 350-351.
[358] irse: olsa **D.**
[359] şu'le-reng-i: şu'le-reng ü **D.**
[360] nīş-i: kīş-i **M.**

5. Belā-ender belādur çün **Fehīm** āzāde-i ‘aşḳa
   Ne endūh-ı mübārek mey[361] ne ‘ayş-ı bed-şükūn olsa

105[362]

VELEHU

[FEHiM]

Hezec

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Dil-ber olıcaḳ ol meh-i tābān gibi olsa
   Reng-i güli ḫūrşīd-i dıraḫşān gibi olsa

2. Çoḳdan aŋı bāzār-ı maḥabbetde ṣatardum
   Cānānum eger Yūsuf-ı Ken‘ān gibi olsa

3. Ey çarḫ şehīd olmaduḳ ādem mi ḳalurdı
   Tīġ-ı sitemüŋ ḫancer-i[363] cānān gibi olsa

[23b]

4. Teşbīh ideli[364] cūşişini[365] eşküme ‘ummān
   Kim aġlar idi dīde-i giryān gibi olsa

5. Sāyeŋde olurduk senüŋ āsūde-dil ey mihr
   Sāyeŋ eger[366] ol zülf-i perīşān gibi olsa

---

[361] mey: pey **M.**
[362] Fehîm-i Kadîm D., G. CCLV (7 Beyit) s. 350.
[2] Beyit, dîvânda 3. beyit olarak yer almaktadır.
[3] Beyi,t dîvânda 5. beyit olarak yer almaktadır.
[363] ḫancer-i: ġamze-i **D.**
[4] Beyit, dîvânda 6. beyit olarak yer almaktadır.
[364] ideli: ider **M.**
[365] cuşişini: cūşişümi **D.**
[5] Beyit, dîvânda 2. beyit olarak yer almaktadır.
[366] eger: daḫı **D.**

6. Ḫūrşīd-i cihān olsa **Fehīm** eylemezem meyl
   Diber olıcaḳ ol meh-i tābān gibi olsa

[23b]

106[367]

VELEHU

[FEHīM]

Hezec

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Beni ḫāk itdi ḥasret dil-ber-i ṭannāz müstaġnī
   Gedā muḥtāc-ı pā-būs u şeh-i mümtāz müstaġnī

2. Nigāhı[368] ḫufte çeşm-i pür-ḫumār-ı cām-ı istiġnā
   Göŋül mestāne çeşm-i[369] rāzda hem-rāz müstaġnī

3. Bilüp ḥāl-i dilüm eyler teġāfül ġamze-i şūḫı
   Ne ṭāli‘dür ki rāzumdan ola ġammāz müstaġnī

4. ‘Aceb mi eylese[370] cānum nigāh-ı ḫışm-ile çeşmi
   Hümā-yı būm-ı ṭāli‘den olur şehbāz müstaġnī

5. Fedā olsun metā‘-ı cān u dil müjgān-ı çeşmine
   Gerekdür cān u dilden ‘āşıḳ-ı serbāz müstaġnī

6. **Fehīm**-i sāḥirem ben eylesün ġamze beni ilzām
   Olur gerçi füsūndan mālik-i i‘cāz müstaġnī

---

[6] Beyit, dîvânda 7. beyit olarak yer almaktadır.
[367] Fehîm-i Kadîm D., G. CCLXXXVII (6 Beyit) s. 367.
[368] Nigāhı: Nigāh-ı **M**.
[369] çeşm-i: keşf-i **D.**
[370] eylese: almasa **D.**

107[371]

VELEHU

[FEHīM]

Hezec

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Yıḳılmam zūr-ı keyf-i meyle tā[372] ḥayrānuŋam sāḳī
   Ḫarāb-ender-ḫarāb-ı nergis-i fettānunam saḳī

2. O deŋlü neş’eye āmādeyem kim mey degül lāzım
   Hemān mevḳūf-ı luṭf-ı ġamze-i pinhānuŋam sāḳī

3. Görüp ‘arż-ı niyāzum çeşmüŋe bildüŋ ki maḥmūram
   Bir iki cām sunduŋ bende-i ‘irfānuŋam sāḳī

4. Mey-i gülgūn-ile mānend-i lāle sürḫ-rū itdüŋ
   Zihī ḥüsn-i kerem şermende-i iḥsānuŋam sāḳī

5. Ṣürāhī gibi ḳanum dök[373] pür it peymāne-i ‘ömrüm
   Helāk-ı çeşm-i ser-mestüŋ olan ḳurbānunam sāḳī

[24a]

6. **Fehīm**’em ben mey ü dil-berden olmam tā ebed fāriġ
   Benem kim rūz-ı maḥşer dest-der-dāmānuŋam sāḳī

108[374]

---

[371] Fehîm-i Kadîm D., G. CCLXXXIII (9 Beyit) s. 365.
[372] tā: kim **D.**
[2] Beyit, dîvânda 3. Beyit olarak yer almaktadır.
[3] Beyit, dîvânda 4. Beyit olarak yer almaktadır.
[4] Beyit, dîvânda 5. Beyit olarak yer almaktadır.
[5] Beyit, dîvânda 8. beyit olarak yer almaktadır.
[373] ḳanum dök: derdüŋle **D.**
[6] Beyit, dîvânda 9. beyit olarak yer almaktadır.
[374] Bâkî D., G. 22 (6 Beyit) s. 82. [2. Beyit; “Beyit, dîvânda 3. beyit olarak yer almaktadır.” // 3. Beyit; “Beyit, dîvânda 4. Beyit olarak yer almaktadır.; itdi yine: itdüm daḫı **D.**” // 4. Beyit; “Beyit, dîvânda 5. beyit olarak yer almaktadır.” // 5. Beyit; “Beyit, dîvânda 6. beyit olarak yer almaktadır.”]

109[375]

110[376]

[24b]

111[377]

112[378]

[25a]

113[379]

114[380]

115[381]

[25b]

116[382]

https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucukpdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Bāḳī Efendi" başlığıyla kayıtlıdır.

[375] Bâkî D., G. 23 (6 Beyit) s. 82-83. [2. Beyit; "Dîvânda 2 ve 3. beyitler birbiriyle yer değiştirmiş olarak kayıtlıdır.; fevc fevç: cavk cavk **D.**" // 4. Beyit; "dürr-i: cūy-ı **D.**" // 5. Beyit; "Beyit, dîvânda 6. Beyit olarak yer almaktadır.; olmışdur: olduḳça **D.**; şi'r-i: naẓm-ı **D.**"] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucukpdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[376] Bâkî D., G. 43 (5 Beyit) s. 126-127. [2. Beyit; "Yārān: Nādān **D.**" // 4. Beyit; "cismüm: cismi **D.**"] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucukpdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[377] Bâkî D., G. 45 (5 Beyit) s. 128. [1. Beyit; "Cihān: Cinān **M.**"] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucukpdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[378] Nâ'ilî D., G. 10 (5 Beyit) s. 281-282. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67155,naili-i-kadim-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu Ġazel-i Nā'ilī" başlığıyla kayıtlıdır.

[379] Nâ'ilî D., G. 9 (6 Beyit) s. 280-281. [1. Beyit; "itmede: itmeğe **D.**; o: ol **D.**"] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67155,naili-i-kadim-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[380] Nâ'ilî D., G. 4 (5 Beyit) s. 277. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67155,naili-i-kadim-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[381] Nâ'ilî D., G. 5 (5 Beyit) s. 277-278. [4. Beyit; "dirse: **-D.**" // 5. Beyit; ḥasretdür: "ḥasretden **D.**"] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67155,naili-i-kadim-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[382] Nâ'ilî D., G. 11 (7 Beyit) s. 282. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67155,naili-i-kadim-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

117[383]

[26a]

118[384]

119[385]

120[386]

[26b]

121[387]

122[388]

[27a]

123[389]

124[390]

[383] Nâ'ilî D., G. 12 (5 Beyit) s. 283. [1. Beyit; " Yine: Tīh-i **D.**" // 3. Beyit; "N'eylesüŋ: N'eylersin **D.**" // 4. Beyit; "girmezdi: girmez mi **D.**" // 5. Beyit; "**Nā'ilīyā** murġ-ı dil-i zārı baŋa: murġ-ı dil-i **Nā'ilī**-i zārı hevā **D.**"] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67155,naili-i-kadim-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[384] Nâ'ilî D., G. 13 (5 Beyit) s. 283-284 [2. Beyit; "'itāb: ḳıbāb **D.**"]. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67155,naili-i-kadim-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[385] Nâ'ilî D., G. 14 (5 Beyit) s. 284. [5. Beyit; "derd ü: derd-i **D.**"] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67155,naili-i-kadim-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[386] Nâ'ilî D., G. 16 (5 Beyit) s. 285-286. [5. Beyit;" vuṣlatı: vuṣlumuz **D.**"] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67155,naili-i-kadim-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[387] Nâ'ilî D., G. 17 (5 Beyit) s. 286. [2. Beyit; "sebze: sebz ü güle **D.**" // 3. Beyit; "biri: peri **D.**; gülde: dilde **D.**" // 5. Beyit; "gül-i: gül ü **M.**"] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67155,naili-i-kadim-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[388] Nâ'ilî D., G. 18 (5 Beyit) s. 287. [3. Beyit; "naḳl-i: na'l-i **D.**" // 4. Beyit; "menzilgāh olur: menzilgāhdur **D.**" // 5. Beyit; "Sevād-ı nāme-i: Sevād-nāme-i **D.**"] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67155,naili-i-kadim-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[389] Nâ'ilî D., G. 19 (5 Beyit) s. 287-288. [3. Beyit; "olur: olup D." // 4. Beyit; "şām-ı ġarībāna ṣubḫumız: ṣubḫa ġirībāne şāmumız D."] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67155,naili-i-kadim-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[390] Nâ'ilî D., G. 20 (5 Beyit) s. 288. [5. Beyit; "olur: olup **D.**"] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67155,naili-i-kadim-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

125[391]

[27b]

126[392]

127[393]

[28a]

128[394]

129[395]

130[396]

[28b]

131[397]

132[398]

VELEHU

[EMNĪ]

Hezec

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

[391] Nâ’ilî D., G. 15 (5 Beyit) s. 285. [1. Beyit; “‘Uşşāḳı şalup ḥayrete: Āşüfte idüp dilleri **D.**; Fāş eyledi: Bir bir duyar **D.**” // 3. Beyit; “Dîvânda 3. ve 4. beyitler birbiriyle yer değiştirmiş olarak kayıtlıdır. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67155,naili-i-kadim-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[392] Nâbî D., G. 6 (5 beyit), s. 394-395. [4. Beyit; “teb-lerzīde: teb-lerzeyle **D.**”] YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[393] Nâbî D., G. 214 (5 beyit), s. 552. [3. Beyit;” gonce-i dil: gonce evvel **D.**”] YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[394] Nâbî D., G. 353 (5 beyit), s. 642. [3. Beyit; “Teşnegānuŋ: Tende gānuŋ **M.**” // 5. Beyit; “eyler: itsün **D.**”] YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[395] Nâbî D., G. 590 (7 beyit), s. 815. [3. Beyit; “Naḳl-i: Naḳl eyler **D.**” // 4. Beyit; “aŋı: bunı **D.**” // 6. Beyit; “Bu beyit, dîvânda 7. beyit olarak yer almaktadır.”] YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[396] Nâbî D., G. 781 (5 beyit), s. 944. [5. Beyit; “ḫāne-i: ḥalḳa-i **D.**”] YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[397] Nâbî D., G. 769 (5 beyit), s. 935. [2. Beyit; “o ḳāmet: emānet **D.**” // 5. Beyit; “söylenüp: söyleyüp **D.**; oḳunmaḳdan: oḳutmaḳdan **D.**”] YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[398] Emnî D., G. 45 (7 beyit), s. 141.

1. Gönül mir’ātı kim ṣad-pāredür seng-i felāketle
   Temāşāgāhı olsa kāş bir pāre bu ḥāletle

2. Hezārāsā derūnum ḫār ḫār-ı ġamda[399] ḫūn oldı
   Feraḥ-yāb olmasun mı bāġ-ı dil bir gül ḳıyāfetle

3. O gül-pīrāhenüŋ teşrīfin itdi müjde bād-ı ṣubḥ
   Mu‘aṭṭardur dimāġ-ı cānumuz būy-ı beşāretle

4. Taṣavvur idemem tāb-āver-i ḳurb olmaġa ḳaṭ‘ā
   Naẓar-bāzı ne mümkin mihr-i gerdūn-ı melāḥatle

[29a]

5. Ṭılısm itdüm der-i cennet-me’āb-ı yāre ta‘vīzi
   Raḳīb-i dīv-i maṭrūd-ı ebed oldı ḥaḳāretle[400]

133[401]

134[402]

135[403]

VELEHU

[ŞĀḤİB]

Mużāri‘

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

[399] ġamda: ġamla **D.**
[5] Beyit, dîvânda 6. beyit olarak yer almaktadır.
[400] ḥaḳāretle: kerāmetle **D.**
[401] Nâbî D., G. 72 (6 beyit), s. 447. [3. Beyti; “ikrār: inkār **D.**; inkāre: ikrāre **D.**” // 5. Beyit; “Beyit, dîvânda 6. beyit olarak yer almaktadır.; Çāre-cūyāna: Çāre-ḫˇāhāne **D.**”] YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.
[402] Nâbî D., G. 261 (9 beyit), s. 580. [2. Beyit; “Beyit, dîvânda 3. beyit olarak yer almaktadır.” // 3. Beyit; “Beyit, dîvânda 4. beyit olarak yer almaktadır.” // 4. Beyit;” Beyit, dîvânda 9. beyit olarak yer almaktadır.”] YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.
[403] Sâhib D., G. 56 (7 beyit), s. 154.

1. Meydān-ı baḫt zūr u[404] dilāverlik istemez
   Ṭāli‘ gerek kişide[405] süḫanverlik istemez

2. Ref‘-i ser itme pāy-ı ḫum-ı pür-şarābdan
   Ol pāye-i refī‘ sebük-serlik istemez

[29b][406]

3. Resm-i[407] kemālden varaḳ-ı rāyı sādedür
   Aŋlar ki rūy-ı yāre[408] ḫaṭ-āverlik istemez

4. Ḫūy-gerde olma ref‘-i ‘araḳçīn it ey perī
   Ol perçem-i ‘abīr şikenterlik[409] istemez

5. Vaṣl-ı bütān-ı ‘aṣra hemān sīm ü zer gerek
   Ṣāḥib bu ārzū-yile bī-zerlik istemez

136[410]

VELEHU

[ṢĀḤİB]

Hezec

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Dünyā heves-i devlet-i[411] cāh itmege degmez
   Ḫūbān-ı zamān nāle vü āh itmege degmez

---

[404] Meydān-ı bāḫt zūr u: Meydān-ı bāḫt-ı zūr **D.**
[405] kişide: keşide **D.**
[406] 29b numaralı sayfanın sonunda bulunan “سینه” rabıta kelimesi sayfa noksanlığı nedeniyle 30a sayfasındaki “اولمز” kelimesiyle örtüşmemektedir.
[3] Beyit, dîvânda 5. beyit olarak yer almaktadır.
[407] Resm-i: Naḳş-ı **D.**
[408] yâre: pare **D.**
[4] Beyit, dîvânda 3. beyit olarak yer almaktadır.
[409] şikenterlik: şikefterlik **D.**
[5] Beyit, dîvânda 7. beyit olarak yer almaktadır.
[410] Sâhib D., G. 51 (5 beyit), s. 149.
[411] devlet-i devlet ü **D.**

2. Ḫaṭṭ olmaz ise ‘āşıḳa dībāce-i vuṣlat
   Ser-nāme-i ruḫsārı siyāh itmege degmez

3. Bī-sāḳī-i meh-rū çekilen sāġar-ı meyle
   Ādem hele b’illāh günāh itmege degmez

4. Bir serde ki olmaya çü sevdā-yı maḥabbet[412]
   Ṣāḥib ṭaleb-i tāc u külāh itmege değmez

137[413]

[30a][414]

138[415]

139[416]

140[417]

[30b]

141[418]

---

[3] Bu beyit dîvânda bulunmamaktadır.

[4] Bu beyit dîvânda 5. beyittir.

[412] olmaya çü sevdā-yı maḥabbet: sevdā-yı maḥabbetden eṣer yoḳ **D.**

[413] Nâ’ilî D., G. 1 (5 Beyit) s. 275. [3. Beyit; “bīd-i müşg-i: müşg-bīd-i **D.**”] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67155,naili-i-kadim-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada “Ġazel-i Nā’ilī” başlığıyla kayıtlıdır.

[414] Rabıta kelimelerinin uyumsuzluğu dikkate alındığında 30a sayfasının, 29b numaralı sayfaya sonradan eklendiği anlaşılmaktadır.

[415] Nâbî D., G. 219 (6 Beyit) s. 554. [1. Beyit; “Beyit, dîvânda 3. beyit olarak yer almaktadır.” 2. Beyit; “Beyit, dîvânda 4. beyit olarak yer almaktadır.” // 3. Beyit; “Beyit, dîvânda 6. beyit olarak yer almaktadır.”] YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[416] Nâbî D., G. 223 (5 Beyit) s. 557. YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[417] Nâbî D., G. 226 (8 Beyit) s. 558-559. [3. Beyit; “ammā: ayā **D.** // 4. Beyit; “Yanına: Pāyına **D.**” // 5. Beyit; “gül-geştede: gül-geşt ider **D.**” // 6. Beyit; “Beyit, dîvânda 7. beyit olarak yer almaktadır.” // 7. Beyit; “Beyit, dîvânda 8. beyit olarak yer almaktadır.”] YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[418] Nâbî D., G. 234 (7 Beyit) s. 563. [7. Beyit; “reh-güẕār-ı yâre: cāy-ı reh-güẕāre **D.**”] YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

142[419]

[31a]

143[420]

144[421]

[31b]

145[422]

146[423]

147[424]

[32a]

148[425]

149[426]

150[427]

[419] Nâbî D., G. 235 (5 Beyit) s. 564. [4. Beyit; "ḳalbüŋ: ḳademüŋ **M.**"] YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.
[420] Nâbî D., G. 319 (7 Beyit) s. 619-620. [2. Beyit; "mest-i: mest ü **M.**" // 3. Beyit; "'Arşa-i: Kişver-i **D.**" // 4. Beyit; "nefesde ḳaldurur biŋ bārgah-ı devleti: ḫurūşiyle ider biŋ ḫāne-i ikbali pest **D.**" // 5. Beyit; "Dîvânda 5. ve 6. beyitler birbiriyle yer değiştirmiş olarak kayıtlıdır."] YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.
[421] Nâbî D., G. 321 (7 Beyit) s. 621. [3. Beyit; "Dilden: Elden **M.**" // 6. Beyit; "cefā: ḫafā **D.**" // 7. Beyit; "ḫayli: ḫayl-i **D.**"] YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.
[422] Nâbî D., G. 328 (7 Beyit) s. 625. [4. Beyit; "vālih: ḥayrān **D.**" // 6. Beyit; "dünyā: diller **D.**" // 7. Beyit; "mest: mest ü **D.**"] YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.
[423] Nâbî D., G. 324 (5 Beyit) s. 623. [1. Beyit; "Gile-rīz: Gile-rūz **D.**" // 3. Beyit; "bülbülemüz: bülbülümüz **D.**" 4. Beyit; "ġāfilemüz: ġulġulemüz **D.**"] YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.
[424] Nâbî D., G. 354 (7 Beyit) s. 642-643. [1. Beyit; "tekyegehde: bezmgehde **D.**" // 2. Beyit; "ẕevḳ-bāfte-i **D.**" // 3. Beyit; "ḫüsn: ḫüsni **D.**" // 7. Beyit; Hezāre: Hezār **D.**] YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.
[425] Nâbî D., G. 393 (5 Beyit) s. 675. [2. Beyit; "Gülzār-ı 'aşḳa: Bu gülistana **D.**"] YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.
[426] Nâbî D., G. 448 (7 Beyit) s. 717. [3. Beyit; "idüp: itdük **D.**" // 5. Beyit; "derūn-ı micmeri: derūnın micmerüŋ **D.**"] YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.
[427] Nâbî D., G. 450 (5 Beyit) s. 719. [1. Beyit; "yār: -**D.**"] YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

151[428]

[33a]

152[429]

[33b]

153[430]

154[431]

155[432]

[34a]

156[433]

157[434]

[34b]

158[435]

[428] Nâbî D., G. 489 (14 Beyit) s. 745-746. [5. Beyit;" Dîvânda 5. ve 6. beyitler birbiriyle yer değiştirmiş olarak kayıtlıdır." // 6. Beyit; "meydāna: mabeyne **D.**" // 7. Beyit; "Beyit, dîvânda 14. beyit olarak yer almaktadır." // 8. Beyit; "Beyit, dîvânda 7. beyit olarak yer almaktadır." // 9. Beyit; "Dîvânda 9. ve 11. beyitler birbiriyle yer değiştirmiş olarak kayıtlıdır." // 10. Beyit; "Beyit, dîvânda 8. beyit olarak yer almaktadır." // 12. Beyit; "Beyit, dîvânda 10. beyit olarak yer almaktadır."] YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[429] Nâbî D., G. 493 (6 Beyit) s. 748. [5. Beyit; "çemende: çemenden **D."**] YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[430] Nâbî D., G. 526 (5 Beyit) s. 769-770. YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[431] Nâbî D., G. 529 (6 Beyit) s. 771. YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[432] Nâbî D., G. 615 (7 Beyit) s. 831. [2. Beyit; "hikāyet-i: şikāyet-i **D.**"] YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[433] Nâ'ilî D., G. 25 (6 Beyit) s. 292. [4. Beyit; "hezār: hezār-ı **D.**; nāme-i zerdüm: nāmiye-i derd **D.**" // 5. Beyit; "Meşşāṭa-i: Meşşāṭanı **D.**"] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67155,naili-i-kadim-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[434] Nâ'ilî D., G. 240 (7 Beyit) s. 457. [4. Beyit; "ṭurra da: ṭurralar **D.**" // 5. Beyit; " Miftāḥ-ı: Fetḥ oldı **D.**"] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67155,naili-i-kadim-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır. Mahlas beyti şiirin Bâkî'nin gazeline nazîre olma ihtimalini düşündürmektedir.

[435] Nâ'ilî D., G. 384 (5 Beyit) s. 565-566. [1. Beyit;" luṭf-ı: fikr-i **D.**" // 4. Beyit;" ḫūrşīd-i: ḫūrşīde **D.**" // 5. Beyit;" İltifāt-ı: Güft-gū-yı **D.**"] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67155,naili-i-kadim-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

159[436]

[35a]

160[437]

161[438]

162[439]

[35b][440]

163[441]

NAZĪRE-İ MEẒĀḲĪ

Hezec

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Bizüm ḳurb-ı viṣāl-i yārdan dūr olmamuz yegdür
   Uzaḳdan naẓra-senc-i pertev-i Ṭūr olmamuz yegdür

2. Teb[442] ü tāb-ı tecellī-i cemāl-i yāre tāḳat yoḳ
   Nigeh-sūz olmadan ḥasretle mehcūr olmamuz yegdür

---

[436] Nâbî D., G. 660 (7 Beyit) s. 861. [3. Beyit; “Beyit, dîvânda 4. beyit olarak yer almaktadır.; eyleyelüm: eyleyerek **D.**” // 4. Beyit; “Beyit, dîvânda 6. beyit olarak yer almaktadır.; getüre: getürür **D.**” // 5. Beyit; “Beyit, dîvânda 3. beyit olarak yer almaktadır.” // 6. Beyit; “Beyit, dîvânda 5. beyit olarak yer almaktadır.”] YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[437] Nâbî D., G. 213 (7 Beyit) s. 551. [1. Beyit; “mıdur: mı **D.**” // 3. Beyit; “Dîvânda 3. ve 4. beyitler birbiriyle yer değiştirmiş olarak kayıtlıdır. // 5. Beyit; ”Dîvânda 5. ve 6. beyitler birbiriyle yer değiştirmiş olarak kayıtlıdır.; şatmağa: ṣıġmağa **M.**” // 7. Beyit; “odur: olur **D.**”] YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[438] Nâbî D., G. 878 (5 Beyit) s. 1010. [4. Beyit; “Elden: Dilden **D.**” // 5. Beyit; “revā: seza **D.**”] YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir, mecmuada başlıksız kayıtlıdır.

[439] Nâbî D., G. 77 (7 Beyit) s. 451-452. [2. Beyit; “keş-me-keşden: keş-me-keşde **D.**; bārī: yārüŋ **D.**”] YÖK Tez Numarası: 36425. Şiir, mecmuada “velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[440] 35b numaralı sayfanın sonunda bulunan “هم آغوش” râbıta kelimesi noksanlığı nedeniyle 36a sayfasındaki “خورشید” kelimesiyle örtüşmemektedir.Bu sayfanın sonunda ayrıca “Nazīre-i Sükkerī” başlığı yer almaktadır ancak Sükkerî’nin nazîresinin yer aldığı sayfa bilinmeyen bir sebepten ötürü noksandır. İzleyen sayfada yer alan ve Şehrî mahlaslı bir şaire ait olduğu düşünülen şiirin başlığı da muhtemelen noksan olan o sayfada yer almaktadır.

[441] Mezâkî D., G. 70 (8 Beyit) s. 324.

[442] Teb: Tef **D.**

3. Bize tenhā ḫayāl-i la‘l-i cām-ı dil-rübā lebdür
   Belī rindān içinde mest ü[443] mestūr olmamuz yegdür

4. Gönül āzādedür[444] ḳayd-ı ser ü kār-ı taḥammülden[445]
   Süleymān-ı zamāne olmadan mūr olmamuz yegdür

5. Ṭarab-ābād-ı ‘ālem āḳıbet vīrān olur çünkim
   Bu mātem-ḫānede ber-hem-zen-i sūr olmamuz yegdür

6. Sen ey zāhid ne deŋlü sübḥa-gerdān-ı riyā olsaŋ
   Bizüm naġme-pesend-i tār-ı ṭanbūr olmamuz yegdür

7. Gidüp güm-nām-ı ‘ālem olmadan bu dehr-i fānīde
   Meẕāḳī ḥaşre dek meşhūr-ı ‘ālem[446] olmamuz yegdür

[36a][447]

164[448]

165[449]

166[450]

[36b]

167[451]

---

[443] mest ü: mest-i **D.**
[444] āzādedür: āzürdedür **D.**
[445] taḥammülden: tecemmülden **D.**
[446] meşhūr-ı ‘ālem: naẓm ile meẕkûr **D.**
[447] 36a numaralı sayfanın, râbıta kelimelerinin birbirini tutmamasından hareketle 35b sayfasına sonradan eklendiği anlaşılmaktadır.
[448] Şehrî D., G. 75 (5 Beyit), s. 99. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56340,sehri-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada başlıksız kayıtlıdır.
[449] Şehrî D., G. 76 (6 Beyit), s. 99. [2. Beyit; “ne: bu **D.**” // 4. Beyit; rāh-zenüm: rāh-ı zenüm **D.**] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56340,sehri-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.
[450] Şehrî D., G. 79 (5 Beyit), s. 101. [3. Beyit;” ider: iderdi **M.**” // 4. Beyit; Ḥarem Ḥarem: ḥaram ḥaram **D.**] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56340,sehri-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.
[451] Şehrî D., G. 80 (7 Beyit), s. 101. [3. Beyit; “Dîvânda 3. ve 4. beyitler birbiriyle yer değiştirmiş olarak kayıtlıdır.” // 7. Beyit; “helāk: helāl **D.**”] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56340,sehri-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

168[452]

[37a]

169[453]

170[454]

[37b]

171[455]

172[456]

173[457]

[38a]

174[458]

175[459]

[38b]

[452] Şehrî D., G. 86 (6 Beyit), s. 104. [2. Beyit; "hevāsı: ṣabāsı **D.**" // 4. Beyit; feżāsı: ṣafāsı **D.**] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56340,sehri-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[453] Şehrî D., G. 93 (5 Beyit), s. 108. [1. Beyit; "fehm-i dil: fehm-dil **D.**" // 3. Beyit; "Ḥarf-i vaşlın: Ḥarf-i vaşlı **D.**"] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56340,sehri-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[454] Şehrî D., G. 99 (5 Beyit), s. 111. [2. Beyit; "nā-şādī: nā-şādı **D.**"] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56340,sehri-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[455] Şehrî D., G. 109 (5 Beyit), s. 116. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56340,sehri-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[456] Şehrî D., G. 111 (5 Beyit), s. 117. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56340,sehri-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[457] Şehrî D., G. 113 (5 Beyit), s. 118. [5. Beyit; "āvāremüze: ġam-ḫˇāremüze **D.**"] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56340,sehri-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[458] Şehrî D., G. 114 (5 Beyit), s. 119. [3. Beyit; "ḳaṭ'-ı naẓar: ḳaṭī'-naẓar **D.**"] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56340,sehri-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[459] Şehrî D., G. 118 (5 Beyit), s. 121. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56340,sehri-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

176[460]

177[461]

178[462]

[39a]

179[463]

180[464]

181[465]

[39b]

182[466]

183[467]

[40a]

184[468]

[460] Şehrî D., G. 120 (5 Beyit), s. 122. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56340,sehri-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[461] Şehrî D., G. 122 (5 Beyit), s. 123. [1. Beyit; "Cuġd: Būm **D.**; mülki: mülkī **D.**" // 3. Beyit; "şu resme itdüm: itdüm şu resme **D.**; istiftā: istiġnā **D.**"] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56340,sehri-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[462] Şehrî D., G. 127 (5 Beyit), s. 125-126. [2. Beyit; İskender'i: İskender ü **D.**] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56340,sehri-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[463] Şehrî D., G. 125 (5 Beyit), s. 124. [3. Beyit; "seni nālān: beni şūzān **D.**; yarı: nārı **D.**"] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56340,sehri-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[464] Şehrî D., G. 128 (5 Beyit), s. 126. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56340,sehri-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[465] Şehrî D., G. 133 (5 Beyit), s. 132. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56340,sehri-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[466] Vecdî D., G. 1 (7 Beyit), s. 54-55. [4. Beyit; "cünūn-engīz: cünun iken **D.**; şaḥn-ı dilde ola: ola şaḥn-ı dilde **D.**" // 5. Beyit; "Dîvânda 5. ve 6. beyitler birbiriyle yer değiştirmiş olarak kayıtlıdır." // 6. Beyit; "Düşer geh: Düşerse **D.**; geh: ger **D.**; kūy-ı cefāya: gūy-ı niyaz-ı **D.** // 7. Beyit; "tāze-şi'r-i: tāze şi're **D.**"] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Ġazeliyyāt-ı Vecdī" başlığıyla kayıtlıdır.

[467] Vecdî D., G. 2 (5 Beyit), s. 56. YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[468] Vecdî D., G. 3 (5 Beyit), s. 57. [2. Beyit; "Dîvânda 2. ve 3. beyitler birbiriyle yer değiştirmiş olarak kayıtlıdır."] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

185[469]

[40b]

186[470]

187[471]

[41a]

188[472]

189[473]

[41b]

190[474]

191[475]

192[476]

[42a]

193[477]

[469] Vecdî D., G. 4 (5 Beyit), s. 58. [4. Beyit; "sevdāda: sūdāde **D.**"] YÖK Tez Numarası: 42679. Bu şiir mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.
[470] Vecdî D., G. 5 (9 Beyit), s. 59-60. [5. Beyit; " bezm-ārānuŋ olmaz dūdına: bezm-ārāya bir şeb olmadı **D.**"] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.
[471] Vecdî D., G. 6 (7 Beyit), s. 61. [1. Beyit; "sūzāne: pervane **D.**" // 5. Beyit; "beni: yeter **D.**; eyleyeyin: eyleyelim **D.**" // 6. Beyit; "beni: seni **D.**"] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.
[472] Vecdî D., G. 7 (6 Beyit), s. 62. [2. Beyit; "feryād-ı bī-te'şirden: feryād gec te'şirden **D.**" // 4. Beyit; "olur rūzī: ider peydā **D.**; 'aşḳa: 'aşḳla **D.**" // 5. Beyit; encāma: incāze **D.**] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.
[473] Vecdî D., G. 9 (7 Beyit), s. 64. [5. Beyit; "Dîvânda 5. ve 6. beyitler birbiriyle yer değiştirmiş olarak kayıtlıdır."] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.
[474] Vecdî D., G. 10 (5 Beyit), s. 65. YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, Mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.
[475] Vecdî D., G. 22 (7 Beyit), s. 78. [1. Beyit; "deryā neme: der yanıma **D.**"] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.
[476] Vecdî D., G. 11 (5 Beyit), s. 66. YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.
[477] Vecdî D., G. 12 (5 Beyit), s. 67. [1. Beyit; "nizāra: figāra **D.**"] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

194[478]

[42b]

195[479]

196[480]

197[481]

[43a]

198[482]

199[483]

[43b]

200[484]

201[485]

202[486]

[478] Vecdî D., G. 14 (5 Beyit), s. 69. [1. Beyit; "kevneyni: göynini **D.**" // 4. Beyit; "eṣeri: naẓarı **D.**" // 5. Beyit; "açdı dil-i: açsa n'ola **D.**; göreydiŋ: göreydik **D.**"] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[479] Vecdî D., G. 15 (5 Beyit), s. 70. [3. Beyit; "cānumda: sīnemde **D.**" // 4. Beyit; "şu'le-zār: şu'le-dār **D.**" // 5. Beyit; "bār-ı: bārı **D.**"] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[480] Vecdî D., G. 16 (7 Beyit), s. 71. [1. Beyit; "pür-ḫam: pür-ḫışm **D.**" // 4. Beyit, "Beyit, dîvânda 6. beyit olarak yer almaktadır." // 5. Beyit; "Beyit, dîvânda 6. beyit olarak yer almaktadır."] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[481] Vecdî D., G. 18 (9 Beyit), s. 73-74. [2. Beyit; "Beyit, dîvânda 3. beyit olarak yer almaktadır." // 3. Beyit; "Beyit, dîvânda 4. beyit olarak yer almaktadır.; ḫ̆āb içre: ḫ̆āb ıssında **D.**; serāb: şarāb **D.** " // 4. Beyit; " Beyit, dîvânda 5. beyit olarak yer almaktadır." // 5. Beyit; Beyit, dîvânda 8. beyit olarak yer almaktadır.; Ṣad-cism-i: Ṣad-çeşm-i **D.**; 6. Beyit; Beyit, dîvânda 9. beyit olarak yer almaktadır.] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[482] Vecdî D., G. 19 (7 Beyit), s. 75. [4. Beyit; "Beyit, dîvânda 6. beyit olarak yer almaktadır.; itmeyem ben: itmeyeyim **D.**" // 5. Beyit; "Beyit, dîvânda 7. beyit olarak yer almaktadır."] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[483] Vecdî D., G. 20 (7 Beyit), s. 76. [1. Beyit; "Eṭrāf-ı: Eṭrāfı **D.**; sūzişüŋle: sūz-i şekle **D.**"] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[484] Vecdî D., G. 21 (5 Beyit), s. 77-78. [4. Beyit; "olsa da sāye-i: olmasa sāye de **D.**" // 5. Beyit; "sürūr: derūn **D.**"] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[485] Vecdî D., G. 23 (5 Beyit), s. 79. YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[486] Vecdî D., G. 24 (7 Beyit), s. 80-81. [2. Beyit; "İẓhār: Ezhār **D.;** Beyit, dîvânda 3. beyit olarak yer almaktadır." // 3. Beyit; "Beyit, dîvânda 4. beyit olarak yer almaktadır." // 4. Beyit; "Beyit, dîvânda 4. beyit

[44a]

203[487]

204[488]

205[489]

[44b]

206[490]

[45a]

207[491]

208[492]

209[493]

[45b]

210[494]

olarak yer almaktadır.” // 5. Beyit; “Beyit, dîvânda 7. beyit olarak yer almaktadır.”] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[487] Vecdî D., G. 26 (7 Beyit), s. 82. [1. Beyit; “ki: vü geh **D.**” // 2. Beyit; “dünyāda: dünyede **D.**”] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[488] Vecdî D., G. 27 (5 Beyit), s. 83. [2. Beyit; “ögrenür nāzı: ögredür nāza **D.**” // 3. Beyit; “sırrı şīve vü nāzı: sırr vü şīve-i nāza **M.**” // 5. Beyit; “ Tāzedür ḥāṣılı: nāzdur ḥāṣıl-ı **M.**”] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada başlıksız kayıtlıdır.

[489] Vecdî D., G. 28 (7 Beyit), s. 84. [1. Beyit; “ġamzede: ġamzede ki **D.**” 2. Beyit; “ Göŋül ṭurra-i: Ṭurra-i kākül-i **D.**; Dîvânda 2. ve 3. beyitler birbiriyle yer değiştirmiş olarak kayıtlıdır.” // 3. Beyit; “dıraḫşān: nümāyān **D.**” // 4. Beyit; “Beyit, dîvânda 6. beyit olarak yer almaktadır.” // 5. Beyit; “Beyit, dîvânda 6. beyit olarak yer almaktadır.”] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[490] Vecdî D., G. 29 (16 Beyit), s. 85-86-87. [1. Beyit; “deminden: ceminden **M.**” // 2. Beyit; “hüsni: hüsn-i **D.**” 6. Beyit; “Beyit, dîvânda 7. beyit olarak yer almaktadır.” // 8. Beyit; “Beyit, dîvânda 13. beyit olarak yer almaktadır.” // 9. Beyit; “Beyit, dîvânda 16. beyit olarak yer almaktadır.” 10. Beyit; “Beyit, dîvânda 9. beyit olarak yer almaktadır.”] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[491] Vecdî D., G. 30 (5 Beyit), s. 88. [4. Beyit; “gūyā dil: dil gūyā **D.**”] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada başlıksız kayıtlıdır.

[492] Vecdî D., G. 31 (5 Beyit), s. 89. [2. Beyit; “şeb: heb **D.**”] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[493] Vecdî D., G. 32 (7 Beyit), s. 90. [2. Beyit; “ḫūnīndür: ḫūbīdür **M.**” // 3. Beyit: “Beyit, dîvânda 4. beyit olarak yer almaktadır.” // 4. Beyit; “Beyit, dîvânda 5. beyit olarak yer almaktadır.” // 5. Beyit; “intiẓār-ile: intiẓār eyle **D.**; Beyit, dîvânda 6. beyit olarak yer almaktadır.; Bu beyit, mecmuada mükerrer olarak yazılmıştır.” // 6. Beyit; “Beyit, dîvânda 7. beyit olarak yer almaktadır.”] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[494] Vecdî D., G. 33 (7 Beyit), s. 91. [1. Beyit; “bulmış: bulsa **D.**” //6. Beyit; “Beyit, dîvânda 7. beyit olarak yer almaktadır.”] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

211[495]

[46a]

212[496]

213[497]

[46b]

214[498]

215[499]

216[500]

VELEHU

[RŪḤĪ][501]

Remel

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Mest olup bezmde aġyāra dimekden öp elüm
   Bize ey şūḫ icāzet vir ayaġın öpelüm

[495] Vecdî D., G. 34 (5 Beyit), s. 92. [3. Beyit; “firḳatı: firḳat-i **D.**” // 4. Beyit; “Bu beyit, mecmuada mükerrer olarak yazılmıştır.” // 5. Beyit; “çarḫı: çerḫ-i **D.**”] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[496] Vecdî D., G. 35 (7 Beyit), s. 93-94. [1. Beyit; “ḫam: ġam **D.**” // 2. Beyit; “ḫaṭṭına: ḫaṭṭında **M.;** Beyit, dîvânda 3. beyit olarak yer almaktadır.” // 3. Beyit; “”Sen bī-ḫaber efġān-ıla: Sen gül diyerek kūşe-i **D.**; Beyit, dîvânda 4. beyit olarak yer almaktadır. // 4. Beyit; “sīne-i efkārda: zülf-i siyeh-kārda D.; Beyit, dîvânda 2. beyit olarak yer almaktadır.” // 7. Beyit; “hüsn-i edā: hüsn-ārā **D**.; ḫoş-ṭab‘**:** ḫoş-ṭab‘ u **D.**”] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[497] Vecdî D., G. 36 (7 Beyit), s. 95. [1. Beyit; “āh-ı nedāmet: āh u nedāmet **M.**” // 3. Beyit; “derd ü mihr-i: derd-i mihr-i **M.**” // 5. Beyit; “gelür: gelüp **D.**; Beyit, dîvânda 4. beyit olarak yer almaktadır.”] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[498] Vecdî D., G. 37 (5 Beyit), s. 96. [2. Beyit; “‘Aḳla: ‘Aḳ-ı: **M.**” // 3. Beyit; “Āteş-i kāşāne-i ṣabr: Āteşīn kāşāne-i ṣabr **D.**” 4. Beyit; “Ṭurfe-i ta‘vīẕü: Ṭurfe-i ta‘vīẕim **D.**”] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[499] Vecdî D., G. 38 (7 Beyit), s. 97. [2. Beyit; “fennüŋ: şey’ün **D.**” // 3. Beyit; “Beyit, dîvânda 4. beyit olarak yer almaktadır.” // 4. Beyit; “Beyit, dîvânda 5. beyit olarak yer almaktadır.” // 5. Beyit; “ki ol: göŋül: **M.**; Beyit, dîvânda 6. beyit olarak yer almaktadır.”] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[500] Bağdatlı Rûhî D., G. 781 (5 Beyit) s. 822-823.

[501] Mecmuada yer alan gazelin makta beytinde, şairin mahlası olması gereken “Rūḥī” yerine muhtemelen istinsah sırasında yapılan bir yazım hatası sonucu sehven “Vecdī” mahlasının yazıldığı tespit edilmiştir.

2. Bāde[502] gül-reng degül kevṣer olursa içmem
   Lebünüŋ cāmını emmekdür ezelden emelüm

3. Sāḳıyā ṭab‘a kesel virdi ġubār-ı ḫaṭṭ-ı yār
   Bāde ṣun bāde ki def‘ ider şāyed keselüm

4. Nām-ı ġayrı nice bir ẕikr[503] idesin bī-taḳrīb
   Ġarażuŋ bendeŋe iẓhār-ı cefā mı güzelüm

5. Ġam yimem ḳadeḥ-i ‘adūdan ki benüm ey **Rūḥī**
   Bildürür rütbemi erbāb-ı kemāle ġazelüm

[47a]

217[504]

218[505]

219[506]

[47b]

220[507]

221[508]

[48a]

[502] Bāde: mey-i **D.**
[503] ẕikr: sen **M.**
[504] Vecdî D., G. 39 (5 Beyit), s. 98. [1. Beyit; “tīġ-ı ḳażā:tīr-i ḳażā **D.**” // 5. Beyit; “hastesi: ḫandesi **M.”**] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.
[505] Vecdî D., G. 40 (5 Beyit), s. 99. [2. Beyit; “Çeşm-i mestān-ı nigāh: Çeşm-i mestāne nigāh **D.**”] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.
[506] Vecdî D., G. 41 (6 Beyit), s. 100. [2. Beyit; “şemşīrin: şemşīrüŋ **D.**” // 4. Beyit; “Beyit, dîvânda 5. beyit olarak yer almaktadır.”] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.
[507] Vecdî D., G. 42 (5 Beyit), s. 101. [1. Beyit; “āb: cevāb **M.**” // 2. Beyit; “çeş-i tere: çeşmimize **D.**” // 4. Beyit; “nedür: degil **D.**”] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.
[508] Vecdî D., G. 43 (7 Beyit), s. 102. [4. Beyit; “Beyit, dîvânda 5. beyit olarak yer almaktadır.” // “Teslīm olur: Teslīmdür **M.;** Meydān-ı ma‘ānīyi: Meydān-ı ma‘ānī **M.;** Beyit, dîvânda 7. beyit olarak yer almaktadır.”] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

222[509]

223[510]

224[511]

[48b]

225[512]

226[513]

227[514]

[49a]

228[515]

229[516]

[49b]

[509] Vecdî D., G. 44 (5 Beyit), s. 103. [2. Beyit; "Subḥa-i zühd ü verā: Subḥa-i züh-i verā **D.**"] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.
[510] Vecdî D., G. 45 (5 Beyit), s. 104. YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.
[511] Vecdî D., G. 47 (5 Beyit), s. 107. [2. Beyit; "mürg-i hevādārı: mürg-i hevā aldı **D.**" // 5. Beyit; "mübhem-i ilhām: mübhem ü ilhām **D.**"] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.
[512] Vecdî D., G. 46 (10 Beyit), s. 105-106. [2. Beyit; "cilve-gāhundan: cilve-gāhında **D.;** Beyit, dîvânda 3. beyit olarak kayıtlıdır." // 3. Beyit; "ḫāl-i perīşān: ḫˇāb-ı perīşān **D.**; Beyit, dîvânda 4. beyit olarak kayıtlıdır." 4. Beyit; "dīde: çeşmim **D.**; Beyit, dîvânda 9. beyit olarak kayıtlıdır." // 5. Beyit; "Zīb-i gūş-ı cāndur ey: Zīb-i gūş-i cān eder **D.**; Beyit, dîvânda 6. beyit olarak kayıtlıdır."] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.
[513] Vecdî D., G. 50 (5 Beyit), s. 110. [1. Beyit; "Şūḫı dil-i ḫoş-dem: Şūḫ-ı dil-i hurrem D." // 3. Beyit; "dil-i bī-çāre vü pür-ġam: dil-i bī-çāre-i pür-ġam **D.**"] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada başlıksız kayıtlıdır.
[514] Vecdî D., G. 48 (5 Beyit), s. 108. [1. Beyit; "ġamuz biz: ġam bizüz **D.;** zīb-i dāġ-ı sīnemüz: zīb-i bāġ-ı sīnemüz **D.**; yine: n'ola **D.**" // 2. Beyit; "yetīm: Bakınca **D.**; rūy-ı ġam ki: rūy-ı kām **M.**"] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.
[515] Vecdî D., G. 49 (5 Beyit), s. 109. [2. Beyit; seyyāle mey-hūş: seyyāle-i neh?-pūş **M.**] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.
[516] Vecdî D., G. 51 (7 Beyit), s. 111. [2. Beyit; "pür-jeng nem-i eşkle: pür-eşk ġam-ı eşkle **M.**" // 3. Beyit; "ser-rişte-i şekvā: ser-rişte-i şevkā **D.**" // 5. Beyit; "Beyit, dîvânda 7. beyit olarak kayıtlıdır."] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

230[517]

231[518]

232[519]

[50a]

233[520]

234[521]

[50b][522]

235[523]

236[524]

237[525]

[51a][526]

[517] Vecdî D., G. 52 (5 Beyit), s. 112. [1. Beyit; "cemāl: **-D.;** o: ol **D.**"] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[518] Vecdî D., G. 53 (5 Beyit), s. 113. [2. Beyit; "ḫumār-ı ġam: ġubār-ı ġam **M.**" // 4. Beyit; "ber-kef: der-kef **D.**" // 5. Beyit; "gelür yādına hep: gelür heb başına **D.**"] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[519] Vecdî D., G. 54 (5 Beyit), s. 114. [3. Beyit; "bāġ u bezm-i: bāġ-ı bezm-i **D.**"] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[520] Vecdî D., G. 55 (5 Beyit), s. 115. [3. Beyit; "şerḫayı: şerḫamı **D.**" // 5. Beyit; "mihr-i rūyuŋ: māh-rūnuŋ **D.;** o: ol **D.;** Beyit, dîvânda 7. beyit olarak kayıtlıdır."] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[521] Vecdî D., G. 56 (5 Beyit), s. 116. [2. Beyit; "yüzüŋden: ruḫuŋdan D.; Zühd-i hevesi ḥālet-i eṣnāma: Zühdī heves-i ṭā'at-i eṣnāma **D.**" // 4. Beyit; "çeh-i ālāma: çerh-i ālāma: D."] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[522] 50b numaralı sayfanın sonunda bulunan "تچه" rabıta kelimesi, sayfa noksanlığı nedeniyle 51a numaralı sayfadaki "انك" kelimesiyle örtüşmemektedir.

[523] Vecdî D., G. 57 (7 Beyit), s. 117. [3. Beyit; "Beyit, dîvânda 5. beyit olarak kayıtlıdır." // 4. Beyit; "Beyit, dîvânda 3. beyit olarak kayıtlıdır." // 5. Beyit; "Beyit, dîvânda 6. beyit olarak kayıtlıdır." 6. Beyit; "Beyit, dîvânda 7. beyit olarak kayıtlıdır."] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada başlıksız kayıtlıdır.

[524] Vecdî D., G. 76 (4 Beyit), s. 137. [1. Beyit; "ḫaṭuŋ: cefā **D.**" // 2. Beyit; "Görürdük olsa eger bir gül-i vefā-dārı: Görür idik eger olsa o gülde būy-ı vefā **D.**" // 3. Beyit; "Bizüm de: Bezimde **D.**" // 4. Beyit; "degmedüŋ: degmedük **D.**"] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[525] Vecdî D., G. 59 (5 Beyit), s. 119. [1. Beyit; "dime: dile **D.**" // 3. Beyit; "ḫadd: hāl **D.**"] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada "Velehu" başlığıyla kayıtlıdır.

[526] Rabıta kelimelerinin uyumsuzluğu dikkate alındığında 51a sayfasının, 50b numaralı sayfaya sonradan eklendiği anlaşılmaktadır.

238[527]

239[528]

240[529]

241[530]

[51b]

242[531]

243[532]

[52a]

244[533]

VELEHU

[BĀḲĪ]

Remel

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

[527] Vecdî D., G. 70 (5 Beyit), s. 130. [1. Beyit; “Beyit, dîvânda 4. beyit olarak kayıtlıdır.” // 2. Beyit; “ṣemīnüm: semīnim **D.**; Beyit, dîvânda 5. beyit olarak kayıtlıdır.”] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada başlıksız kayıtlıdır.

[528] Vecdî D., G. 71 (5 Beyit), s. 131. [3. Beyit; “ felek: ġamuŋ **D.**; Dîvânda 3. ve 4. beyitler birbiriyle yer değiştirmiş olarak kayıtlıdır.” // 4. Beyit; “dürūġ ider: dürūġdur **M.**”] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[529] Vecdî D., G. 72 (6 Beyit), s. 132. [3. Beyit; “Beyit, dîvânda 4. beyit olarak kayıtlıdır.” // 5. Beyit; “Beyit, dîvânda 3. beyit olarak kayıtlıdır.”] YÖK Tez Numarası: 42679. Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[530] Bâkî D., G. 54 (7 Beyit) s. 97. [2. Beyit; “yaş: ḳan **D.**” // 3. Beyit; “micmer-i hüsn ü bahādur: micmer-i bezm-i belādur **M.;** Beyit, dîvânda 5. beyit olarak kayıtlıdır.” // 4. Beyit; “‘āc-gūn-ı gerden: ‘ārıẓ u gerden **D.;** Beyit, dîvânda 6. beyit olarak kayıtlıdır.” // 5. Beyit; “Beyit, dîvânda 7. beyit olarak kayıtlıdır.”] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucukpdf.pdf?0 Şiir, mecmuada “Ġazel-i Bāḳī Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.

[531] Bâkî D., G. 81 (5 Beyit) s. 110. [2. Beyit; “u: -u **D.**” // 3. Beyit; “ġamuŋdan: ġamunda **D.**” // 4. Beyit; “ṣaḳlardum: ṣaḳlar idim **D.**”] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucukpdf.pdf?0 Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[532] Bâkî D., G. 107 (5 Beyit) s. 122. [1. Beyit; “yüzi: ruḫı **D.**” // 2. Beyit; “Dîvânda 2. ve 3. beyitler birbiriyle yer değiştirmiş olarak kayıtlıdır.” 5. Beyit; “beline: biline **D.**”] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucukpdf.pdf?0 Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[533] Bâkî Dîvânı’nda söz konusu şiire rastlanmamıştır (Bkz. Kaynakça). Hasan Kaplan, makalesinde bu şiirin, Sadettin Nüzhet Ergun tarafından hazırlanan Bâkî Dîvânı’nın 1935 baskısında yer alan 397 numaralı gazel olduğunu bildirmektedir. (Ayrıntılı bilgi için Bkz. Kaplan, 2018).

1. Zaḫm-ı dilden ḳan aḳar bu çeşm-i giryān bī-ḫaber
   Ġarka virdi ‘ālemi bir ḳaṭre ‘ummān bī-ḫaber

2. [?] atar dile peyveste müjgān oḳların
   Cāna geçdi zaḫm-ı tīr-i ġamze cānān bī-ḫaber

3. Yār-i bī-pervā Celālī gibi ḫaṭ ḳaldurdı baş
   Memleketde fitne peydā oldı sulṭān bī-ḫaber

4. Mest olup uyurken öpmüş la‘l-i dildārı rakīb
   Ehremenler aldılar mühr-i Süleymān bī-ḫaber

5. İtlerüŋle her gice ġavġāda **Bāḳī** çākerüŋ
   Ḫˇāb-ı ġafletde yatur aġyār-ı nā-dān bī-ḫaber

245[534]

246[535]

[52b]

247[536]

ĠAZEL-İ FİĠĀNĪ

Muzâri‘

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Ṣu gibi ṣāfī[537] ḳıl sözi fikr eyle vir cevāb
   Her ne dilüŋe gelse [538] ögütme çü āsiyāb

[534] Bâkî D., G. 149 (5 Beyit) s. 142-143. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucukpdf.pdf?0 Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.
[535] Bâkî D., G. 137 (7 Beyit) s. 136. [2. Beyit; “özler:üzre **D.**” // 3. Beyit; “mīli: mil **M.;** dil-i: ten-i **D.**” // 4. Beyit; “Beyit, dîvânda 5. beyit olarak kayıtlıdır.” // 5. Beyit; “Beyit, dîvânda 7. beyit olarak kayıtlıdır.”] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucukpdf.pdf?0 Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.
[536] Figânî D., G. 15 (5 Beyit) s. 41.
[537] ṣāfī: ṣāf **D.**
[538] dilüŋe gelse: gelürse diline: **M.**

2. Baḳup ḳalursa yaşum n’ola serv-ḳadd
   Gözler alur revān olıcak sür‘at-ile āb

3. Gökşu’ya döndi cism-i nizārum dögünmeden
   Yir yir içüŋde ābileler oldı şan ḥabāb

4. Göŋlüm müşevveş olsa n’ola zülf-i yārda
   Bir ḳuş ki dāma düşe çeker lā-büd ıżṭırāb

5. La‘liyle çeşmine vireli dil **Fiġāniyā**
   Gözde aġızda ḳalmadı hīç leẕẕet-ile ḫ̬ˇāb

248[539]

VELEHU

[FİĠĀNĪ]

Remel

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ḳaşlaruŋ ṭuġrāsı cānā āfitāb üstindedür
   Şekl-i bism’illāha beŋzer kim kitāb üstindedür

2. Āfitāb-ı ‘ālem-ārā gördügince ruḫlaruŋ
   Zerre-veş ditrer felek üzre ḥicāb üstindedür

3. Dāġlar yaḳdum ruḫun şevḳıyla dilde lāle-vār
   Ol sebebdendür ki ḳalbüm inḳılāb[540] üstindedür

4. ‘Āḳıl iseŋ ‘ālemüŋ naḳşın görüp meyl eyleme
   Köhne bir vīrānedür bünyādı āb üstindedür

5. Ṭutalum kim ser-be-ser sulṭān-ı ‘āalemsin bu gün
   Ey **Fiġānī** menzilüŋ āḫir türāb üstindedür

[539] Figânî D., G. 2 (5 Beyit) s. 34.
[540] inḳılāb: ıżṭırāb **D.**

249[541]

VELEHU

[FİĠĀNĪ]

Muzâri‘

Mef‘ūlü Fā‘ilātün Mef‘ūlü Fā‘ilātün

1. ‘Işkun olaldan ey meh günden güne ziyāde
   Her gice ṣubḥa dek göz yıldız ṣayar semāda

2. Ben bir nigār-ı naḳşın[542] resm eyledüm göŋülde
   Kim görmedi Sikender cām-ı cihān-nümāda

3. Bostān-ı dehr içüŋde ey gülbin-i leṭāfet
   Ben ġonce gibi dil-teng sen gül gibi küşāde

4. Bāḳī degül ṭayanma bu māl u mülke[543] ey şeh
   Dünyā ki ḳalmamışdur Cemşīd-ile Ḳubād’a[544]

5. Bir sen degülsin iden dā’im **Fiġānī** zārī
   ‘Uşşāḳ her ṭarafdan feryād ile nevāda

[53a]

250[545]

251[546]

VELEHU

[‘AMRĪ]

Cedîd

[541] Figânî D., G. 77 (7 Beyit) s. 72.
[542] nigār-ı naḳşın: nigār-ı naḳş **M.**
[543] bu māl u mülke: māl ile mülke **D.**
[544] Cemşīd-ile Ḳubād’a: Cemşīd ü Keyḳubād’a: **D.**
[545] Bâkî D., G. 330 (6 Beyit) s. 221. [4. Beyit; “Beyit, dîvânda 5. beyit olarak kayıtlıdır.” // 5. Beyit; biryānem: bir yanam **D.;** “Beyit, dîvânda 6. beyit olarak kayıtlıdır.”] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucukpdf.pdf?0 Şiir, mecmuada “Bāḳī Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.
[546] ‘Amrî D., G. 120 (7 Beyit) s. 156.

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Şīve vü nāza ġāyet olmaz mı
   Bu ‘itāba nihāyet olmaz mı

2. Ṭutalum ḳul günāh iderse şehā
   Luṭf-ı şehden ḥimayet olmaz mı

3. Tevbe ṣuyı yumaz mı ‘işyānı
   Feyż irişüp[547] ‘ināyet olmaz mı

4. Ḳāḍī olduḳda irte Ḥażret-i Ḥaḳḳ
   Ḫūblardan şikāyet olmaz mı

5. **‘Amrī**’ye daḫı şefḳatüŋ yoḳ mı
   Derd-i dilden ḥikāyet[548] olmaz mı

[53b]

252[549]

ĠAZEL-İ ḤAYRETĪ

Hezec

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Ayaġuŋ ṭopraġı ser-tācımuzdur
   İşigüŋ ‘arşumuz mi‘rācumuzdur

2. Bulaldan ‘aşḳunuŋ gencīnesini
   Ḳamu mīr ü gedā muḥtācumuzdur

3. Geçirür[550] āhumuz oḳın felekten
   Bu nüh şīşe bizüm umacumuzdur

[547] Feyż irişüp: Feyż-i Ḥaḳdan **D.**
[548] Derd-i dilden ḥikāyet: şīve vü nāza ġāyet **D.**
[549] Hayretî D., G. 87 (5 Beyit) s. 126-127.
[550] Geçirür: Geçirüz **D.**

4. Nice[551] olsun gönül mülki ‘imāret
   Ḥarāmī gözlerüñ yaġmacumuzdur

5. Ḫarābāt erlerinün ḫāk-i pāyi
   Bizüm ey **Ḥayretī** ser-tācumuzdur

253[552]

254[553]

[54a]

255[554]

256[555]

257[556]

[?]

VELEHU TAḪMīS-İ CİVĀNĪ

Remel

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

[551] Nice: Niçe **D.**
[552] Bâkî D., G. 401 (5 Beyit) s. 251. [2. Beyit; “āftāb-rū: māh-ı tāmdur **D.;** gāh gāh: ṣubḥgāh **D.**” // 3. Beyit; “yüzine kim :ṭopraġına **D.**” // 5. Beyit; “sürer gāh gāh: süre ḫāk-rāh **D.**”] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucukpdf.pdf?0 Şiir, mecmuada “Velehu Bāḳī Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.
[553] Bâkî D., G. 113 (7 Beyit) s. 125. [3. Beyit; “Beyit, dîvânda 5. beyit olarak kayıtlıdır.” // 4. Beyit; “Beyit, dîvânda 6. beyit olarak kayıtlıdır.” // 5. Beyit; “Beyit, dîvânda 7. beyit olarak kayıtlıdır.”] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucukpdf.pdf?0 Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.
[554] Bâkî D., G. 14 (6 Beyit) s. 78-79. [3. Beyit; “çeşm-i giryānum: çeşm-i pür-ḫūnum **D.**; Dîvânda 3. ve 4. beyitler birbiriyle yer değiştirmiş olarak kayıtlıdır.”] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucukpdf.pdf?0 Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.
[555] Bâkî D., G. 37 (6 Beyit) s. 89. [2. Beyit; “eyleyüp: eyledüŋ **D.**” // 3. Beyit; “Beyit, dîvânda 4. beyit olarak kayıtlıdır.” // 4. Beyit; “Beyit, dîvânda 5. beyit olarak kayıtlıdır.” // 5. Beyit; “ Oldı emrüŋe: Saŋa ḳul oldı **D.**; Beyit, dîvânda 6. beyit olarak kayıtlıdır.”] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucukpdf.pdf?0 Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.
[556] Şiirin hangi şaire ait olduğu belirlenememiştir.

1. Ārzū-yı diber-i ṣāḥib-cemāl eyler göŋül
   Rūz-i hicrānda temennā-yı viṣāl eyler göŋül
   Bilmezem yā Rab nedür fikr-i muḥāl eyler göŋül
   Key ta'accubdur bir olmaz ihtimāl eyler göŋül
   Mümkin olmaz nesneyi niçün ḫayāl eyler göŋül

2. Bülbülem gül-zār-ı firḳat içre çoḳ çekdüm ta'ab
   Āh kim bir zerre raḥmuŋ olmadı ey gonce-leb
   Vuṣlatuŋdur fikrüm ü ẕikrüm benüm her rūz u şeb
   Didi ey bī-çāre miskīn bu süḫandur ki 'aceb
   Mümkin olmaz nesneyi niçün ḫayāl eyler göŋül

3. İtmediydüm ben belā-keş derd-mendi nā-murād
   Baḳdı döküldü didi ey aşık-ı pāk i'tiḳād
   Dil-rübālar 'ahdına aldanup itme i'timād
   Geç ḫayāl-i ḫāmdan olmaz kimesne bir murād
   Mümkin olmaz nesneyi niçün ḫayāl eyler göŋül

4. Bir gice perr-i felek yaḳmışdı altūn şem'dān
   Kim şu'ā'ından pür olmuşdı zemīn ü āsmān
   Zühre sāzın depredüp sūz-ile eylerdi fiġān
   Degüldüm bizüm içre muṭrib buni çalardı hemān[557]
   Mümkin olmaz nesneyi niçün ḫayāl eyler göŋül

5. İbtidā bu mıṣra'ı bir merd taḳrīr eylemiş
   İşidüp kerrūbiyān-ı üns tefsīr eylemiş
   Dest-i ḳudret ṣafḥa-i zengāre taḥrīr eylemiş
   Āferīn olsun ***Civānī*** *ḫoşca ta'bīr eylemiş*
   Mümkin olmaz nesneyi niçün ḫayāl eyler göŋül

[54b]

[557] Bu mısra vezne uymamaktadır.

258[558]

[55a]

259[559]

260[560]

261[561]

[55b]

262[562]

ĠAZEL-İ [FEVRĪ][563]

Hezec

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Gel ey deşt-i belāda görmeyen taṣvīr-i Mecnūn’ı
   Gör ol Leylī-veşüŋ hicrinde ben bī-çāre maḥzūnı

2. Fiġānum nāy ḳaddüm çeng ü sīnem def ḳılup her dem
   Bu bezm-i firḳatüŋ sāḳī bu mıdur yoḳsa ḳānunı

3. İkisi bir yire gelmiş benimçün aġlaşurlardı
   Gice seyr eyledüm seyrümde Ferhād-ile Mecnūn’ı[564]

---

[558] Bâkî D., G. 424 (7 Beyit) s. 262. [1. Beyit; “ḳopmadı: ḳopmaduk **D.**” // 5. Beyit; “Beyit, dîvânda 7. beyit olarak kayıtlıdır.”] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucukpdf.pdf?0 Şiir, mecmuada “Bāḳī Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.

[559] Bâkî D., G. 92 (6 Beyit) s. 115. [1. Beyit; “tīġ-ı ġam: tīr-i ġam **D.**; ten: dil **D.**; yara yaradur: pāre pāredür **D.**; ten: dil **D.**” // 2. Beyit; “ne var ne ġam **D.**” // 3. Beyit; “tābān: rūşen **D.**” // 4. Beyit; “içre: içinde **D.**”] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucukpdf.pdf?0 Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[560] Bâkî D., G. 469 (6 Beyit) s. 281. [2. Beyit; “öyle: böyle **D.**; Beyit, dîvânda 3. beyit olarak kayıtlıdır” // 3. Beyit; “Beyit, dîvânda 4. beyit olarak kayıtlıdır” // 4. Beyit; “ bī-günāhım: bī-günāhın **D.**; Beyit, dîvânda 5. beyit olarak kayıtlıdır” // 5. Beyit; “Beyit, dîvânda 6. beyit olarak kayıtlıdır.”] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucukpdf.pdf?0 Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[561] Bâkî D., G. 468 (7 Beyit) s. 280. [2. Beyit; “ḳarasın: nūrını **D.**” // 4. Beyit; “dūd-ı āhum: bād-ı āhum **D.**” // 5. Beyit; “Beyit, dîvânda 7. beyit olarak kayıtlıdır.”] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucukpdf.pdf?0 Şiir, mecmuada “Velehu” başlığıyla kayıtlıdır.

[562] Fevrî D., G. 621 (6 Beyit) vr. 187b.

[563] Mecmuada her ne kadar ilgili gazelin başlığı ve şairin mahlası “Emrî” olarak kaydedilmiş olsa da söz konusu gazele şair Emrî’nin dîvânında rastlanamamış; bu durum üzerine yapılan karşılaştırmalı metin incelemeleri ve kaynak taramaları neticesinde gazelin aslında Fevrî’ye ait olduğu ortaya konmuştur.

[564] Beyit, dîvânda 5. beyit olarak kayıtlıdır.

4. Hevā-yı ġabġab[565] [u] sīb-i zenaḫdānuŋ firāḳuŋdan
   Yüzimüŋ rengi oldı ey lebi ‘unnāb limūnī

5. Görelden muṣḥaf-ı ḥüsnünde [**Fevrī**] şekl-i ebrūŋı[566]
   Gidermez bir nefes hergiz dilinden[567] sūre-i Nūn’ı[568]

263[569]

[56b][570]

264[571]

ĠAZEL-İ ‘ULVĪ

Hezec

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Şehā kūyuŋda göŋlüm bir[572] gedā-yı müstemendüŋdür
   Erenler ḥaḳḳı cān u başa[573] ḳalmaz bir levendüŋdür

2. Gülinden gülbeninden gülşenüŋ ‘uzlet viren ḫalḳa
   Cemāl-i dil-pesendüŋle[574] nihāl-i ser-bülendüŋdür

---

[565] Hevā-yı ġabġab: Turunc u ġabġab **D.**
[566] ebrūŋı: ebrūsun **D.**
[567] Gidermez bir nefes hergiz: Düşürmez hīç bir laḥẓa **D.**
[568] Beyit, dîvânda 6. beyit olarak kayıtlıdır.
[569] Nâ’ilî D., Tah. 8 (7 Bend) s. 267. [1. Bend; “Hirās u fitne: Hirās-ı fitne **D.**;” // 2. Bend; “ Niçe: Nice **D.**; dil: cān **D.**; Bend, dîvânda 3. bend olarak kayıtlıdır.” // 3. Bend; “şatdun: saldın **D.;** Cem‘iyyet-i yārāna: Cem‘iyyet-i ‘uşşāḳı **D.**; Urup: Varup **D.**; Bend, dîvânda 5. bend olarak kayıtlıdır.” // 4. Bend; “geldükde: geldükçe **D.**; Fünūn-ı ‘işveye: Füsūn-ı ‘işveye **D.**; Bend, dîvânda 6. bend olarak kayıtlıdır.” // 5. Bend; “ ider ammā: idüp ḥaḳḳā **D.;** Bend, dîvânda 2. bend olarak kayıtlıdır.” // 6. Bend; “ Dem [?] dil medhūş-ı ḥayret: hāmūş-ı ḥayret sīne sūzān **D.**; Bend, dîvânda 4. bend olarak kayıtlıdır.” // 7. Bend; “gördügüŋ: gördügüm **D.;** tārāc: tālān **D.**; maḥbūb-ı efgende: maḥbūba efgende **D.**; Ṭabī‘at pür-elem: Mahabbet gam-fezā **D.**; degildür: degilsün **D.**”] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67155,naili-i-kadim-divanipdf.pdf?0 Şiir, mecmuada “Ġazel-i Bahāyī Taḫmīs-i Nā’ilī” başlığıyla kayıtlıdır.
[570] 56b numaralı sayfanın sonunda bulunan “امدر“ rabıta kelimesi, sayfa noksanlığı nedeniyle 57a numaralı sayfadaki “بلا” kelimesiyle örtüşmemektedir.
[571] Derzi-zâde ‘Ulvî D., G. 166 (5 Beyit) s. 317.
[572] bir: kim **D.**
[573] cān u başa: baş u cāna **D.**
[574] dil-pesendüŋle: dil-pesend güle **D.**

3. Sevüp her bir sitem-kārı şikāyet itme ṭāli‘den
   Saŋa[575] ey dil iden her kim iderse kendü kendüŋdür[576]

4. Cefā ṭaşın atup incinme yār itdükce düşnāmı
   Gerek dögsün gerek sögsün göŋül ḫoş dut efendiŋdür

5. Naẓar ḳıl **‘Ulvī**ye ḳapuŋda şāhā[577] buŋca yıldur kim
   Ġarībüŋdür faḳīrüŋdür ḳuluŋdur derd-mendüŋdür

265[578]

ĠAZEL-İ RŪḤĪ-İ BAĠDĀDĪ

Hezec

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Muḳīm-i kūyuŋ eyler cennet-i a‘lāya istiġnā
   Esīr-i ḳaddüŋ eyler ḳāmet-i ṭūbāya[579] istiġnā

2. Sen ol sulṭān-ı ‘ālī-ḳadrsın kim āsitānuŋda
   Kemīne bende[580] eyler devlet-i dārāya istiġnā

3. Nedür zāhid ḳaçınmaḳ iŋtilāṭ-ı duŋter-i rezden
   İder mi kimse anuŋ gibi rūḥ-efzāya istiġnā

4. Bizi dünyā için her dūna şanmaŋ eylerüz minnet[581]
   Biz ol ‘āriflerüz kim eylerüz dünyāya istiġnā

5. Esir-i derd-i aşkun oldugı mihnet yetişmez mi
   Revā mı çoḳ[582] bu deŋlü **Rūḥī**-i şeydāya istiġnā

---

[575] Saŋa: Seni **D.**
[576] Dîvânda 3. ve 4. beyitler birbiriyle yer değiştirmiş olarak kayıtlıdır.
[577] ḳapuŋda şāhā: cānā şāhā ḳapuŋda **M.**
[578] Rûhî D., G. 20 (8 Beyit) s. 315-316.
[579] ṭūbāya: bālāya **D.**
[580] Bende: bendeŋ **D.**
[581] Minnet: miḥnet **D.**
[582] çoḳ: çāk **D.**

266[583]

ĠAZEL-İ [HÜDĀYĪ][584]

Muzâri‘

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Cān istese cānāne dime virmezem anı
   Bī-minnet alur yoḳsa ecel virmez amānı

[57a][585]

267[586]

[‘ĀLĪ]

Hezec

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Belā bārı belüm bükdi yaḳam çāk itdi çoḳ[587] cānā
   Eger görmek dilerseŋ ‘ayn-ı ‘aşḳı baŋa baḳ cānā

2. Ġamuŋla āh idüp ḳan aġlamaḳdan fāriġ olmaz dil
   Gerekse ṣuya at anı gerekse oda yaḳ cānā

3. Elüŋde gül serābına[588] döner mey ‘aks-i rūyuŋla
   Ruḫuŋdan bir ‘araḳ düşse gül-āb olur ‘araḳ cānā

4. Eger derd ü ġamuŋdan el çeküp cevrüŋden aġlarsam
   Beni sen gözlerüm yaşı gibi gözden bıraḳ cānā

---

[583] Hüdâyî D. G. CCIX (5 Beyit) s. 212.
[584] Mecmuada her ne kadar şiir “Ġazel-i Ḳabūlī” olarak kaydedilse de söz konusu gazele şairin dîvânında rastlanmamış; yapılan araştırmalar neticesinde gazelin Hüdâyî’ye ait olduğu ortaya konmuştur.
[585] Rabıta kelimelerinin uyumsuzluğu dikkate alındığında 57a sayfasının, 56b numaralı sayfaya sonradan eklendiği anlaşılmaktadır.
[586] Gelibolulu Âlî D. G. 21 (5 Beyit) s. 515.
[587] çoḳ: çaḳ **D.**
[588] serābına: şarābına **D.**

5. Cemālüŋ dīdeden gitdi ḫayālüŋ fikr-i **ʻĀlīʾ**den
   Göŋülden de ıraḳ olmaḳ neden gözden ıraḳ cānā

268[589]

VELEHU

[ʻĀLĪ]

Müctes

Mefāʻilün Feʻilātün Mefāʻilün Feʻilün

1. Gözüm yaşardı yine faṣl-ı nev-bahārı görüp
   Deŋiz gibi yaşaran[590] tāze sebze-zārı görüp

2. Geçerdi ṣu gibi yoḳ yire ʻömrümüz ammā
   Çemende göŋlümüz açıldı cūy-bārı görüp

3. Vücūd-ı naḫlini[591] ṣarṣar zamāne [ol] kişinüŋ
   Ki yile virmeye varın bu rūzgārı görüp

4. Ayıblaman beŋi inṣāf idüŋ Ḫūdā Ḥaḳḳı
   Göŋül didükleri bī-ṣabr u bī-ḳarārı görüp

5. Yiyüp içüp gezerin toġrusın dirüm **ʻĀlī**
   Kimün ḳarārı ḳalur serv-i sāye-dārı görüp

269[592]

VELEHU

[ʻĀLĪ]

Remel

Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilün

[589] Gelibolulu Âlî D. G. 90 (5 Beyit) s. 548.
[590] yaşaran: ṭaşarın **D.**
[591] Vücūd-ı naḫlini: Vücūdı naḫlini **D.**
[592] Gelibolulu Âlî D. G. 416 (5 Beyit) s. 708.

1. Tāze dil-ber sevse ‘āşıḳ eski derdin tāzeler
   Tāzeler keyfiyyetin erbāb-ı ‘aşkuŋ tazeler

2. İllerüŋ göŋlin dirüp devşirmek-içün āl-ile
   Şīve-kārum geh bozar dül-bendini geh tāzeler

3. Bir ḳadeḥ meydür şarābı terk-i ser ser-māyesi[593]
   Ḫˇāceler ‘aşḳuŋ metā‘ın yoḳ yire endāzeler

[57b]

4. [G]itdi[594] dil şeh-bāzı benden ḳondı naḫl-i ḳaddüŋe
   Nāle ṣanma aŋa ḳarşu eylerem āvāzeler

5. Rū-siyehler şimdi ḫāme-veş[595] dil uzatsa ne ġam
   Vaḳt ola **‘Ālī** sözüŋ ḳalemle yazalar

270[596]

VELEHU

[‘ĀLĪ]

Hezec

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ruḫ-ı dil-berde olmuş ṭurra-i ṭarrār ḫam-der-ḫam
   Güneş tābına ḳarşu ṣanki yanmış[597] mār ḫam-der-ḫam

2. Ṣaçuŋ ḳaydından iki rā ḳaşuŋ reşkinden ey merd[598]
   Egerçi hāle pür-ḫam māh-ı nev tekrār ḫam-der-ḫam

[593] şarābı terk-i ser ser-māyesi: dü ‘ālem terkinüŋ sermāyesi **D.**
[594] [G]itdi: Ḳaçdı **D.**
[595] şimdi ḫāme-veş: ḫāme-veş şimdi **D.**
[596] Gelibolulu Âlî D. G. 837 (5 Beyit) s. 912.
[597] Güneş tābına ḳarşu ṣanki yanmış: Olur çün germ ḫurşīde muḳābil **D.**
[598] Ṣaçuŋ ḳaydından iki rā ḳaşuŋ reşkinden ey merd: Senüŋ gīsūlaruŋla ebruvānuŋ iştiyāḳından **D.**

3. Ne dem kim ‘arż-ı dīdār eylesen ey Yūsuf-ı sānī
   Olur zülfüŋ hevāsından reh-i bāzār ḫam-der-ḫam

4. Kemerden farḳ olunmaz ḳāmet-i ḫam-geşte-i ‘āşıḳ
   Anuŋ vaṣfında cānā oldı her tūmār ḫam-der-ḫam

5. İki merġūlesi teşvīşe dāl olduḳca ey **‘Ālī**[599]
   Ṣarılmaḳ remz ider[600] başındaki destār ḫam-der-ḫam

271[601]

VELEHU

[‘ĀLĪ]

Remel

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ṣaç degül ṭurra degül deste-i şeb-būdur bu
   Ruḫ degül lāle degül ḳırmızı gül-būdur bu

2. Ṭurra yā siḥr oḳı yā rişte yā mekr ignesidür
   Göz degül ġamze degül nergis-i cādūdur bu

3. Nice leb nice şeker nice şeker-leblebidür
   Nice meydür nice kevṯer bir içim ṣudur bu

4. Ol ki pür-çīn ola göz yaşları bārāna döner
   Ebr-i raḥmet mi nigāra nice ebrūdur bu

5. Dil degül la‘l-i bedahşān daḫı şāh-ı mercān
   İki ṣaf diş degül dizilü[602] lu‘lūdur bu

[58a]

[599] İki merġūlesi teşvīşe dāl olduḳca ey **‘Ālī:** Ne çeksem ‘Āliyā ol kākül-i merġūl-i dil-berden **D.**
[600] Ṣarılmaḳ remz ider: hele bāri bilür **D.**
[601] Gelibolulu Âlî D. G. 1173 (9 Beyit) s. 1173-1174.
[602] Dizili: iki dizi **D.**

6. Yaḳlaşur mekr iderek geh dil ü[603] geh cāna gözüŋ
   Kimseden ḳaçmaz üşenmez nice āhūdur bu

7. Yāra baḳdıkca gözüm gönlüm evi rūşen olur
   Bir açuḳ penceredür kim güne ḳarşudur bu

8. Hūblar aḳlumı yaġmaladı dīvāne ṣıfat
   Gösterüp şimdi beni her biri dir odur bu

9. Dise[604] bu şi‘rüŋi **‘Ālī** göricek Ḫüsrev-i Rūm
   Şīve-i naẓm-ı Ḥasan ṣan‘at-ı Ḫ̆ācū’dur bu

272[605]

273[606]

[58b]

274[607]

275[608]

[59a]

276[609]

277[610]

[59b]

278[611]

[603] Dil ü: dile **D.**
[604] Dise: Diye **D.**
[605] Ġazel-i Fārisī başlıklı Farsça bir şiirdir.
[606] Cāmī başlıklı Farsça bir şiirdir.
[607] Ġazel-i Muḫteşem başlıklı Farsça bir şiirdir.
[608] Mīrza Bedī‘ başlıklı Farsça bir şiirdir.
[609] Ḫusrev Dehlevī başlıklı Farsça bir şiirdir.
[610] Ca‘fer Beg başlıklı Farsça bir şiirdir.
[611] Ġazel-i Vāṣıl başlıklı Farsça bir şiirdir.

279[612]

[60a]

280[613]

281[614]

282[615]

283[616]

284[617]

[60b]

285[618]

286[619]

287[620]

288[621]

289[622]

290[623]

291[624]

292[625]

[612] Ez Kelām-ı Bū Sīnā başlıklı Farsça bir şiirdir.
[613] Meşnevī başlıklı Farsça bir şiirdir.
[614] Müfredāt başlıklı Farsça bir şiirdir.
[615] Başlıksız kaydedilmiş Farsça bir şiirdir.
[616] Faṣīḥī başlıklı Farsça bir şiirdir.
[617] Velehu başlıklı Farsça bir şiirdir.
[618] Velehu başlıklı Farsça bir şiirdir.
[619] Başlıksız kaydedilmiş Farsça bir şiirdir.
[620] Başlıksız kaydedilmiş Farsça bir şiirdir.
[621] Başlıksız kaydedilmiş Farsça bir şiirdir.
[622] Başlıksız kaydedilmiş Farsça bir şiirdir.
[623] Başlıksız kaydedilmiş Farsça bir şiirdir.
[624] Başlıksız kaydedilmiş Farsça bir şiirdir.
[625] Bâkî D., G. 458 (5 Beyit) s. 276. [3. Beyit; "irişdi: yetişdi **D.**"] https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucukpdf.pdf?0 Şiir, mecmuada "Bāḳī Efendi" başlığıyla kayıtlıdır.

2.5. Mecmuanın (1a-60b) MESTAP'a Göre Muhteva Tablosu[626]

		Yer Nr.: Mecmû'a-i Eş'âr, Millet Yazma Eser Kütüphanesi, Ali Emîrî Manzum 638					
Yp. nr.	**Mahlas**	**Matla' beyti / bendi**	**Makta' beyti / bendi**	**Nazım şekli / birimi**	**Nazım**	**Vezin**	**Açıklamalar**
2a	İpṣalā	Mer[d] iseŋ dut sünneti ḳo bid'ati Tā olasın Muṣṭafā'nuŋ ümmeti		Mesnevî /1		-.--/-.--/-.-	"Müfred" başlıklıdır.
2a	Ṣafvet	Gözüm ḳanlarla boyandı şarābı n'eyleyeyim ben Ciger ki odlara yandı kebābı n'eyleyeyim ben		Matla'		.---/.---/.---/.---	"Müfred" başlıklıdır.
3a		Ġam degül baŋa [cefā] ise eger mu'tāduŋ Bī-vefādur deyü meşhūr olur ancaḳ aduŋ		Matla'		-.--/-.--/-.--/-.-	"Müfred" başlıklıdır.
4b	Şerīf	Zīr-i felekde dā'im siperdür farḳ-ı hünerver tīr-i cefāya Bir ehl-i hālüŋ dehr itdi tebdīl subḥ-ı ḥayātın şām-ı fenāya	Buldum Şerīfā tārīḫ-i fevtin "Ġālib Dede āh göçdi beḳāya" [1213]	Gazel/3	Târih	--.--/--.--/--.--/--.--	Şeyh Gâlib'e târihtir.
4b		Bī-zer ü dīnār azm-i gülistāna iderseŋ āheng		Mısra			
4b	Ḫāfıẓ	Bu şiir Farsçadır.		Gazel/1			"Ḫᵛāce Ḥāfıẓ" başlıklıdır.

[626] Sistematik tasnif tablosunu, Prof. Dr. Fatih Köksal'ın hazırladığı Mecmualarının Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)'ne uygun olarak oluşturduk. Tablonun makta beytinin yazıldığı bölüme, mecmuada mahlas beyti bulunmayan gazellerin son beyitlerini ekledik. Açıklamalar kısmına ise eserde yer alan açıklamaları kaydettik.

5a	Ḥākim	Ḥaḳ-nümā āyīnedür rūy-ı nebiyy-i Ḳureşī Vechi yoḳ rūyına teşbīhde māh [u] güneşi [Raḥm-ı] ‘ālemden anuŋ ṭoġmadı mānend [ü] eşi *Çün ṭoġup ṭutdı cihān yüzini ḥüsnüŋ güneşi* *[Kim] ola sevmeye bu vech ile sen māhveşi*	Ḥākimā sūre-i Ve’ş-şems oḳıdup bülbülüŋe Ḳıldı bülbül gibi ḫayretde o ḥoş-bū gülüŋe Oldı bu şevk-ıla dil-beste ser-i kākülüŋe *Ve’ḍ-ḍuḫā virdü[ŋe] Ve’l-leyl oḳuram sünbülüŋe* *Rūşenī virdin okur küllü gadāti ve ‘aşī*	Tahmîs/ 8	Na’ t	..--/..--/..--/..-	“Taḥmīs-i Ġazel-i Rūşenī” başlıklıdır.
6a	Nazîm	Ne bülbülüz ne giriftār-ı reng [ü] bū oluruz Yine bu bāġda gülçīn-i ārzū oluruz	Niġāh-ı ḥışmla mir’āt-ı ḳalbüm itme şikest Senüŋle ey yüzi gül belki rū-be-rū oluruz	Gazel/2		.-.-/..--/.-.-/..-	
6a	Es‘ad	Hevā-yı sünbülīde seyr-i sünbül-zār a‘lādur Zemīni āsmānı gösterür özge temāşādur		Tahmîs/ 1	Na’ t	.---/.---/.---/.---	
6a	Enverī	Żann itme benim gibi saŋa bende bulursuŋ Ammā ki ḥaḳīḳat arasaŋ bende bulursuŋ	Bil ḳadrüŋi üftādelerüŋ ḥāline raḥm it Ey şūḥ-ı sitem-kār ṣaḳın sen de bulursuŋ	Gazel/2		--./.--./.--./.--	
6a	Enverī	Dime ey rūḥ-ı muṣavver ḳafes-i tende misüŋ Yoḫsa bir vuṣlat içün dāne-i dilberde misüŋ	Va‘deler itmişidi ‘āşıḳa raḥm eylemege Enverī sen daḫı gör kendüŋi defter[de] misüŋ	Gazel/2		..--/..--/..--/..-	
6a		Göŋlümdeki ‘aşḳuŋ gibi bir hem-demimiz var Her lahż[a] ṣafā kesb idecek ‘ālemimiz var	Gülşende seni meyl iden gül ise ey dil Gül rengine reşk itdügi cām-ı Cem’imiz var	Gazel/2		--./.--./.--./.--	
6b		Feryād iderem çeşm-i siyehkāruŋ elinden Alsam seni ol düşmen-i ġaddāruŋ elinden Bu ḥāl-i perīşānuma bir kez naẓar eyle Mecnūn sıfat oldum yine dildāruŋ elinden		Murabbâ		--./.--./.--./.--	
6b		Perīşān ṭurresin yārüŋ gören levḫ-i cebīn üzre Ḳazılmış ism-i a‘ẓamdur Süleymān-nigīn üzre Degüldür kākül [ü] perçem dökülen ḳadd-i dildāra Ṣarılmış rişte-i dildür nihāl-i yāsemīn üzre		Semâî/1		.---/.---/.---/.---	
6b	Nābī	Gel [ey] nesīm-i ṣabā ḫaṭṭ-ı yārdan ne ḫaber Gelür mi ḳāfile-i müşk-bārdan ne ḫaber	Şemīm-i zülfüŋe āmādedür meşāmm-ı ümīd Ne güne cünbişi var rūzgārdan ne ḫaber	Gazel/2	nazîre	.-.-/..--/.-.-/..-	Emnî’nin gazeline nazîredir.

6b		‘Aşkuŋ dil-i āşüftemi sevdāya düşürdi Āvāre idüp zülf-i semen-sāya düşürdi	Dil gevherini itdi nihān mevce-i hüsnüŋ Bir ḫātem idi ‘aşḳ anı deryāya düşürdi	Gazel/2		--./.--./.--./.--	
6b		Hevā-yı ‘aşḳuŋa şāhum düşürdüm bu dil-i zārım Kerem ḳılmaz isen cānum olur müşkil benüm ḥālim	Ne var oldumsa üftāde getürmezsiŋ beni yāda Teraḥḥum ḳıl bu nā-şāda gel insāfa be hey ẓālim	Gazel/2		.---/.---/.---/.---	
6b		Niçe bir ‘uşşāḳ-ı zāra bu sitemler niçe bir Niçe bir aġyār [u] nādāna keremler niçe bir	Fāriġ ol ey dil yeter sevdā-yı zülf-i yārdan Niçe bir endīşe-i derd [ü] elemler niçe bir	Gazel/2		-.--/-.--/-.--/-.-	
6b	Ḫaylī	Ġarḳ eyledi ḫūn-āb-ı sirişküm teni cānā Şimden girü sen ḳanda bulursun beni cānā	Bī-cān olayım ḫancer-i hūn-rīz-i müjenle Cānum gibi sevmezsem eger ben seni cānā	Gazel/2		--./.--./.--./.--	
7a		Bu şiir Farsçadır.		Mu’am mâ			“Müfred Mu‘ammā Der Ṭaleb-i Būse” başlıklıdır.
7b	‘Aṭāyī	Dil kim reh-i ḳażāda cān ile hem-dem oldı Ser-menzile gelince balçıḳdan ādem oldı	Minnet Ḫudā’ya luṭf-ı üstād ile ‘Aṭāyī Ẕātuŋ mükerrem oldı naẓmuŋ müsellem oldı	Gazel/5		--./-.--/--./-.--	
7b		Bir delüḳanlu ḥarāmīdür diyü ḥabs itdiler Asmadan ḳurtulıcaḳ ḫayli ṣıḳılmışdur şarāb		Mesnevî /1		-.--/-.--/-.--/-.-	“Müfredāt” başlıklıdır.
7b		N’ola baş egmesem farḳ-ı felekde tāc-ı ḫūrşīde Anuŋ niçe zevālüŋ gördi bu çeşm-i cihān-dīde		Matla‘		.---/.---/.---/.---	
7b	Cemālī	Bāġa teşrīfin umarlar o gül-i ra‘nānuŋ Seyre çıkmazsa ‘aceb seyri çıḳar yārānuŋ		Matla‘		..--/..--/..--/..-	
7b	‘Adnī	Müneccim işbu gözi ḳaşı gün yüzüŋde görüp Bu ay başında didi ḫalḳa fitneler görinür		Gazel/1		.-.-/..--/.-.-/..-	
7b	Hüdāyī	Çemende ṣanmaŋ olupdur şükūfeler tezyīn Ġamuŋla ḫaste yaturken çiçek çıḳardı zemīn		Matla‘		.-.-/..--/.-.-/..-	

7b	‘Adlī	Biŋ yıl felek dönerse getürmeye bir daḫı Sen gün ṣıfatlu māha benüm gibi Müşterī		Matla‘		--./-.-./.--./-.-	
7b		Çelebim maḫlaşın Zemīnī ḳomış ‘Acabā yer miyem dimek ister		Müfred		..--/.-.-/..-	
7b		Baŋa göster cemālini yārüŋ Vireyim aŋa cānı şükrāne		Müfred		..--/.-.-/..-	
7b	Ḫāfıẓ	Bu şiir Farsçadır.		Gazel/1			“[ve]lehu Ḫˇāce Ḫāfıẓ” başlıklıdır.
8a	Fehīm	Dil bilür ġamze gerek siḥr ü gerek remz eylesün Tercemāndur bir iki seḫḫāresi bir kimsenüŋ	Var mıdur āyā felekde dilberim gibi Fehīm Fitne-perdāz-ı cihān meh-pāresi bir kimsenüŋ	Gazel/3		-.--/-.--/-.--/-.-	
8a	Fehīm	Ṣanmaŋ ki muġān zāhide peymāne ṣunarlar Bir güldür o kim zümre-i rindāne ṣunarlar	Ḫūbān kimine ṣunmada mey kimine zehr-āb Bilmem saŋa bīçāre Fehīmā ne ṣunarlar	Gazel/7		--./.--./.--./.--	
8a	Fehīm	Büy-ı zülfi kim dimāġ-ı pāki n’eyler bilmezüz Bir ṣabādur ġonce-i idrāki n’eyler bilmezüz	‘Āşıḳ olmış bir büte bī-bāk āh eyler Fehīm Ġamzesi ol ‘āşıḳ-ı bī-bāki n’eyler bilmezüz	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	
8b	Fehīm	Dil-rübāsuz āb-ı ḥayvān nūş idersem zehr olur Zehr ṣunsa līk bir āhū-nigeh pā[n]zehr olur	Seyr ḳıldum dün Fehīm’ün ṭarz-ı sihr-i şi‘rini Böyle ḳalursa eger mu‘ciz-ṭırāz-ı dehr olur	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
8b	Fehīm	Ol ki çeşm-i şūḫuŋa ālüfte āhūdur dimiş Ġamze-i bed-ḫūyuŋa şīr-i sitem-ḥūdur dimiş	Çeşmüŋi vaṣf eyleyüp siḥr eylemiş mu‘ciz Fehīm Şekl-i efsūnıyla bir āhū-yı cādūdur dimiş	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
9a	Fehīm	Ey dil niye bu girye ne dīvāne mi olduŋ Keyf-i nigeh-i yār-ile mestāne mi olduŋ	Mecnūn gibi efsūn-ı nigāhıyla ‘ademsin Dīvāne Fehīm āh kim efsāne mi olduŋ	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
9a	Şehrī	Çek zevḳ-ile zehr-āb-ı ġamı ey dil-i şeydā Minnetle olan cām-ı Cem’i itme temennā	Bir dil-ber-i pür-ġamzenüŋ ol bismili Şehrī Reşk eyliye ‘ömr-i ebed-i Ḫıżr u Mesīḥā	Gazel/5		--./.--./.--./.--	“Ġazeliyyāt-ı Şehrī” başlıklıdır.
9a	Şehrī	Dil olmuş iken ġamze-i pür-niştere muḥtāc İtme[z] yine āsāyiş-i niştertere muḥtāc	Şehrī gibi müstaġniyem iḥsān-ı felekden Olmaḳ ne belā ṭāli‘-i bed-aḫtere muḥtāc	Gazel/6		--./.--./.--./.--	

9b	Şehrī	Çeşm-i siyehüŋ ḫūn-ı helāl-i dile mu‘tād Cān ḥasret-i germ-i ṭābiş-i bismile mu‘tād	Merdūd-ı der-i ye‘s olayım Şehrī olursam Maḳṣad ṭalebānveş heves-i bāṭıla mu‘tād	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
9b	Şehrī	Dil-sūz iden ol āfeti tāb-ı naẓarumdur N’itsün o yaḳan göŋlümi kendi şererümdür	Şehrī n’ola eylerse dil-i ‘ālemi sūzān Dil-sūz iden ol āfeti tāb-ı naẓarumdur	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
10a	Kāmī	Ey şāh-ı enbiyā o ḥikmet-şi‘ārsın Āḫir-zamāna bir gül-i evvel-bahārsın	Kāmī-i dil-figāra meded el-meded yetiş Ol gün ki müznibīne şefā‘at-güẕārsın	Kasîde/ 7	Na’ t	--./-.-./.--./-.-	“Na‘t-ı Şerīf Ez Güfte-i Kāmī Efendi” başlıklıdır.
10b	Veysī	Bāreka’llāh zihī nāme-i i‘cāz-ṭırāz Sırr-ı ser-bestesidir perde-küşāyende-i rāz Nāmedür gonce-i dil-beste-i gülzār-ı ümīd Nāmedür zanbaḳ-ı nev-hˇāste-i bāġ-ı niyāz Nāmedür şem‘-i dil-efrūz-ı şeb-i derd-i firāḳ Belki pervāne-i pür-sūḫte-i sūz u güdāz Bezm-i ‘uşşāḳda ḫˇānende nedīm-i ḫāmūş Meclis-i yārda gūyende velī bī-āvāz ‘Arż-ı ḥāl itmege erbāb-ı sa‘ādāta olur Tercemān-ı süḫan-ārā-yı feṣāḥat-perdāz Gele ey nāme seni dest-i ṣabāya vireyin Der-i pāşā-yı felek-mertebeye göndereyin	Baḳma nādān-ı gedā-meşrebe ḳıl ehle naẓar Ehl kim ola nevāzende-i ḳānūn-ı hüner Dürr-i iḥsānuŋı pīrāye-i tāc-ı ser ḳıl Ṣaçma ey kān-ı kerem ḫāk-ı ḥaḳīre gevher Ġonce-i luṭfuŋı bülbüllere iḥsān eyle Ḥayfdur zāġ-ı siyeh-bāle düşe ġonce-i ter Şāh-meşreblere ṣun ṣāġar-ı Cem-fersāyı Ne bilür anı gedā-ṭab‘-ı fürū-māye güher Ehl-i dilden biri manẓūr-ı sa‘ādet olıcaḳ Baŋa luṭf eyle baŋa bu dil-i dāniş-perver Ḳullaruŋ içre senüŋ fażluŋ ile fā‘iḳdur Luṭf u iḥsāna maḥall merhamete lāyıḳdur	Terkîb-i Bend/11		..--/..--/..--/..-	“Hüve’l-Feyyāż Veysī” başlıklıdır.
12a	Fużūlī	Ey bī-vefā ki ‘ādet olupdur cefā saŋa Bi’llāh cefādur olma dimek bī-vefā saŋa	Düşmez çü şāh ḳurbı Fużūlī gedālara Ol şehden iltifāt ne nisbet baŋa saŋa	Gazel/7		--./-.-./.--./-.-	“Min-kelām-ı Fużūlī” başlıklıdır.
12b	Fużūlī	Ḳılsa vaṣluŋ şāmumı ṣubḥa ber-ā-ber yoḳ ‘aceb Resmdür faṣl-ı bahār olmaḳ ber-ā-ber rūz u şeb	Ḳılma feyż-i ni‘met-i vaṣluŋ Fużūlī’den dirīġ Yoḳdur özge maḳṣadı senden seni eyler ṭaleb	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	

12b	Fużūlī	Derd-i ‘aşḳum def’ine dā’im çeker zaḥmet ṭabīb Şükr kim olmış aŋa zaḥmet baŋa rāḥat naṣīb	N’ola aġlarsa Fużūlī ravża-i kūyuŋ görüp Lā-cerem giryān olur ḳılġac vaṭan yādın ġarīb	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	
13a	Fużūlī	Ġayra eyler bī-sebeb biŋ iltifāt ol nūş-leb İltifāt itmez baŋa muṭlaḳ nedür bilmen sebeb	Muṭrib aġlatma sürūduŋla Fużūlī ḫasteni Seyl-i eşkinden ṣaḳın ḳopmaya bünyād-ı ṭarab	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	
13a	Fużūlī	Yüri yeter baŋa ey sīm-eşk bī-dād it Ger aḳçeŋ ile alınmış ḳul isem āzād it	Fużūlī ister iseŋ izdiyād-ı rütbe-i faźl Diyār-ı Rūm’ı gözet terk-i ḫāk-i Baġdād it	Gazel/7		.-.-/..--/.-.-/..--	
13b	Fużūlī	‘Aks-i ruḫsāruŋ ile oldı müzeyyen mir‘āt Bu ten-i mürdeye feyż-i naẓaruŋ virdi ḥayāt	Ey Fużūlī vera‘ [ü] zühd-ile mu‘tād olduŋ Bilmedüŋ ḥālüŋi bī-hūde geçürdüŋ evḳāt	Gazel/7		..--/..--/..--/..-	
13b	Fużūlī	Ey esīr-i dām-ı ġam bir gūşe-i mey-hāne dut Dutma zühhāduŋ muḫālif pendini peymāne dut	Ey Fużūlī dehr Zāl’inüŋ firībinden ṣaḳın Olma ġāfil er gibi depren işüŋ merdāne dut	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	
13b	Fużūlī	Baḥr-i ‘aşḳa düşdüŋ ey dil lezzet-i cānı unut Bāliġ olduŋ gel raḥimden içdüġüŋ ḳanı unut	Ey Fużūlī çek melāmet reh-güẕāruŋdan ḳadem Laḥẓa laḥẓa çekdügüŋ bī-hūde efġānı unut	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	
14a	Fużūlī	Mürde cismüm iltifātuŋdan bulur her dem ḥayāt Ölürüm ger ḳılmasaŋ her dem baŋa biŋ iltifāt	‘Aşḳa tā düşdüŋ Fużūlī çekmedüŋ dünyā ġamın Bil ki ḳayd-ı ‘aşḳ imiş dām-ı ta‘alluḳdan necāt	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	
14a	Fużūlī	Ey ġubār-ı ḳademüŋ ‘arş-ı berīn başıŋa tāc Şeref-i ẕātuŋa ednā-yı merātib mi‘rāc	Şükr-li’llāh ki Fużūlī’ni idüp dāḫil-i feyż Raġbetüŋ dā’ire-i ḫavfdan itmiş iḫrāc	Gazel/7		..--/..--/..--/..-	
14b	Fużūlī	Olur ḳaddüm dü-tā ‘aşḳuŋ yolında bir belā görgec Ṭarīk ehline ‘ādetdür tevāzu‘ āşnā görgec	Fużūlī’ni yaşur ey ża‘f mehveşler cefāsından Ki mehveşler ḳılurlar biŋ cefā bir mübtelā görgeç	Gazel/7		.---/.---/.---/.---	
14b	Fużūlī	Reng-i rūyuŋdan dem urmış sāġar-ı ṣahbāya baḫ Āftāb ile ḳılur da‘vā dutılmış aya baḫ	Ey Fużūlī her niçe men‘ eylese nāṣiḥ seni Bakma anuŋ ḳavline bir ṣūret-i zībāya baḫ	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	
15a	Fużūlī	Leblerüŋ tek la‘l lafẓuŋ tek dür-i şehvār yoḫ La‘l ü gevher çoḳ lebüŋ tek la‘l-i gevher-bār yoḫ	Ey Fużūlī ġam degül her ġam ki ġam-hˇārı ola Ġam budur kim bende biŋ ġam var bir ġam-hˇār yoḫ	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	
15a	Fużūlī	Nālendendür ney gibi āvāze-i ‘aşḳum bülend Nāle terkin ḳılmazam her dem kesilsem bend bend	Ey Fużūlī ṣūret-i faḳruŋ ḳabūl-i dostdur Hīç dervīşi senüŋ tek görmedüm sulṭān-pesend	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	

15b	Fużūlī	Ey mezāḳ-ı cāna cevrüŋ şehd [ü] şekker tek lezīz Dem-be-dem zehr-i ġamuŋ ḳand-i mükerrer tek lezīz	Ey Fużūlī ‘ālemüŋ gördüm ḳamu ni‘metlerin Hīç ni‘met görmedüm dīdār-ı dilber tek lezīz	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	
15b	Fużūlī	Öyle ser-mestem ki idrāk etmezem dünyā nedür Ben kimem sāḳī olan kimdür mey ü ṣahbā nedür	Āh u feryāduŋ Fużūlī incidüpdür ‘ālemi Ger belā-yı ‘aşḳ ile ḫoşnūd isen ġavgā nedür	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
15b	Fużūlī	Ḫoşem kim dem-be-dem giryān gözüm ol hāk-i pādandur Ziyānı olmaz ol göz yaşınuŋ kim tūtiyādandur	Fużūlī tökme çoḳ yaş iḫtiyāṭ it gitmesün nā-geh Gözüŋden sürme kim gerd-i reh-i ehl-i ṣafādandur	Gazel/7		.---/.---/.---/.---	
16a	Fużūlī	Perīşān ḫalḳ-ı ‘ālem āh ü efġān itdügümdendür Perīşān olduġum ḫalḳı perīşān itdügümdendür	Fużūlī iḫtilāt-ı merdüm-i ‘ālemden ikrāhum Perīveşler hayālin mūnis-i cān itdügümdendür	Gazel/7		.---/.---/.---/.---	
16a	Fużūlī	Ḳabrüm daşına kim ġam oḳından nişānedür Ta‘n oḳun atma kim ḫaṭarı çoḳ nişānedür	Benden Fużūlī isteme eş‘ār-ı medḥ ü ẕemm Ben ‘āşıḳam hemīşe sözüm ‘āşıḳānedür	Gazel/8		--./-.-./.--./-.-	
16b	Faṣīḥ	Dil ḫaṭṭ-ı sebzüŋi ḳoyup esrārı n’eylesün Ter-dāmen-i ġamuŋ ḳurı efkārı n’eylesün	İlhām-ı ġayba maẓhar olan ṭa‘b ey Faṣīḥ Ḫarf-i ḫayāl-i ṣan‘at-ı eş‘ārı n’eylesün	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
16b	Faṣīḥ	Yā Rab göŋül keş-ā-keş-i hicrānı n’eylesün Elden çıḳardı ceyb-ile dāmānı n’eylesün	Çāk olmasuŋ mı dāmene dek ceyb-i dil Faṣīḥ Taṭvīl olundı rişte-i hicrānı n’eylesün	Gazel/5	nazîre	--./-.-./.--./-.-	Feyzî’nin gazeline nazîredir.
16b	Emnī	Luṭfuŋla irişdür beŋi maṭlūbuma yā Rabb Rāġıbsun idüpsin beni merġūbuma yā Rabb	Emnī yeter iẓhār-ı elem böyle du‘ā ḳıl Luṭfuŋla irişdür beŋi maṭlūbuma yā Rabb	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
17a	Rūḥī	Meyl-i bahār-ı vaṣlı ḳo kim bāġ-ı ‘aşḳda Bir gün bahār olursa iki gün ḫazān olur	Rūḥī aŋıldı ‘aşḳ-ıla sūfī riyā-y-ile Yaḫşınuŋ adı yaḫşı yamanuŋ yaman olur	Gazel/4		--./-.-./.--./-.-	
17a	Bahāyī	Müptelā-yı ‘aşḳ o deŋlü derdnāk olmaḳ gerek Kim dem-i cān-baḫş-ı ‘Īsī’de helāk olmaḳ gerek	Defter-i şi‘r olmaġa mānend-i naḫlistān-ı Ṭūr Ey Bahāyī söz bu resme sūznāk olmaḳ gerek	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
17a	Bahāyī	‘İṭāb-ı la‘l-i nābuŋda[n] göŋül pür-pīç ü tāb olmaz Bilürsin kān-ı āteşden çıḳan ḫancerde āb olmaz	Bahāyī her ne emr eylerse ol şāh-ı şeh-i hūbān Ser-i teslīm ü ḫāk-i ‘aczden ġayrı cevāb olmaz	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
17a	Fā’iżī	Ey bād-ı ṣabā hāk-i der-i yāre varursaŋ ‘Arż eyle ġubārum o sitemkāre varursaŋ	Elbetde olursun bilürim vāṣıl-ı meclis Aŋ Fā‘iżī-i bī-kesi dildāre varursaŋ	Gazel/5		--./.--./.--./.--	

17b	Bāḳī	Ārızuŋ āb-ı nābdur gūyā Zeḳanuŋ bir ḥabābdur gūyā	Bāḳiyā ḫāl-i ‘anberīni anuŋ Nāfe-i müşg[-i] nābdur gūyā	Gazel/6		..--/.-.-/..-	
17b	Naḥīfī	Ey Zühre-cebīn pādişeh-i ‘işve-sipāh Pervānesi şem‘-i ruḫuŋuŋ mihr-ile māh Dīdāruŋı te‘şīr-i naẓardan şaḳınup Gördükce direm ḥüsnüŋi mā-şā’allāh		Rubâi		--./.--./.--./.-	
17b	Veysī	Bu vaż‘-ı nā-pesendüŋ rūzgār eyler mükāfātın Ezelden itdügi küstāḫlıḳ ma‘ẕūr olur bir gün	Gelür bu bezme bir sāḳī alursın dos[t]-kānı sen Bu mātem-ḫāne ey Veysī sarāy-ı sūr olur bir gün	Gazel/2		.---/.---/.---/.---	
17b	Muḥibbī	Maḥabbet çünki miḥnetsüz bulunmaz dār-ı dünyāda Maḥabbet miḥnet anuŋçün yazılur birdir imlāda	Maḥabbetden murād olan egerçi vaṣl-ı dil-berdür Muḥibbī ‘āşıḳ oldur kim ḳala ancaḳ temāşāda	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
18a	Bāḳī	Dilā bülbül sanurdum ben hemān gülşende dildāde Belā bu güllerüŋ ruḫsārına şebnem de üftāde	Sözüm diŋle muġannī naġmesin güş eyle ey Bākī Ġaraż saŋa naṣīḥatdur ḳulaḳ dut ḳavl-i üstāda	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
18a	Fehīm	Ben ki āzāde-dilem ḳayd-ı taṣarruf ne belā Yār u aġyāra müdārā [vü] telaṭṭuf ne belā	Merd-i bī-bāk-levendem şu‘arā içre Fehīm Zen-ṭabī‘at süfehā gibi taẓarruf ne belā	Gazel/6		..--/..--/..--/..-	
18a	Fehīm	O zülf-i ruḫla k’olur ṣayd-bend-i istiġnā Ġazāl-i mihri ider der-kemend-i istiġnā	Olurdı dünyede müstaġnī-i kirişme vü nāz Fehīm’i itse eger behremend-i istiġnā	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
18b	Fehīm	Cevher-i āyīne-i sırr-ı dü-‘ālemdür şarāb Āftāb-ı feyż-baḫş-ı cān-ı ‘ādemdür şarāb	Ḥikmet üzre gerçi vaṣf itdüŋ mey-i nābı Fehīm Bilmedüŋ aṣlın ki ammā ṣan‘at-ı Cem’dür şarāb	Gazel/6		-.--/-.--/-.--/-.-	
18b	Fehīm	Ey ṭurraları sünbül-i ṣahrā-yı ḳıyāmet Ḫaṭṭuŋda ‘ayān sırr-ı temāşā-yı ḳıyāmet	Öldürdi aŋı ḥasret-i ümmīd-i nigāhuŋ ‘Ayb itme Fehīm itse temennā-yı kıyāmet	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
18b	Fehīm	Şem‘-i baḫtum pertev-i nūr ile itmez imtizāc Belki nūr-ı şu‘le-i Ṭūr ile itmez imtizāc	Hīç Fehīm-i ‘āḳile ḫāl-i dilinden ṣormaŋuz Öyle bir bed-mest-i meşhūr ile itmez imtizāc	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
19a	Fehīm	Germiyyet-i mey itse ruḫsāruŋı tāb-ālūd Olur leb-i ḫoy-gerdün bir aḫker-i tāb-ālūd	Ālāyiş-i rindīden ne ḳaldı Fehīmā’da Bir cān-ı hevā-āmīz bir cism-i şarāb-ālūd	Gazel/5		--./.---/--./.---	

19a	Fehīm	Zülfin o māh ḫāk-ile yeksān idüp gelür ‘Uşşāḳı pāy-māl ü perīşān idüp gelür	Ol şeh bu ḥāl ile gelür ammā Fehīm ise Başın yolunda şevḳ-ıla ġalṭān idüp gelür	Gazel/6		--./-.-./.--./-.-	
19a	Fehīm	Meger nuṭḳuŋ nesīm-āsār-ı gülzār-ı tekellümdür Ki her bir ġonce-i la‘lüŋ hem-āġūş-ı tebessümdür	Fehīm’üŋ pençe-i pür-ḫūnı ṣanma feyż-i luṭfuŋdan Açılmış dāmenüŋde ġonce-i bāġ-ı taẓallumdur	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
19b	Fehīm	Sevdügüm bir dil-ber-i ḫod-bīn-i şehr-āşūbdur Kendünüŋ meftūn-ı dīdārıdur özge ḫūbdur	Ben Fehīm-i ḥasretīyem olmazam vuṣlat-ṭaleb Ṭālib-i nāzam baŋa seyr-i ruḫı maṭlūbdur	Gazel/6		-.--/-.--/-.--/-.-	
19b	Fehīm	Tā ṣa‘ṣa‘a-i mihr-i ruḫuŋ böyle füzūndur Āsār-ı remedden gözüŋ ey şūḫ zebūndur	Yā ḫaṭṭ gibi mihr-i ruḫuŋa sāye bıraḳmış Ebr-i siyeh-i baḫt-ı Fehīmā-yı zebūndur	Gazel/6		--./.--./.--./.--	
19b	Fehīm	Olmazam pejmürde-dil tā hem-nişīnüm tāzedür Ṭıfl-ı nevres şūḫ-meşreb nāzenīnüm tāzedür	Gül-bün-i lafẓa degül ma‘nā ṭarāvet-yāb ise Ey Fehīm itme ta‘accüb kim zemīnüm tāzedür	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
20a	Fehīm	Kāküli kim dili bend eylemede māhirdür Kendüyi siḥr ile bend itdi ‘aceb sāḥirdür	Bī-naẓīr oldı Fehīm’üŋ sözi kim sevdügi şūḫ Hem ḥayā-perver ü hem dil-ber ü hem şā‘irdür	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
20a	Fehīm	‘Aks-i ḥüsn-i yār-ile pürdür derūn-ı sīnemüz Nūr-baḫş-ı dīde-i ḫūrşīddür āyīnemüz	Olalı gencūr-ı kān-ı gevher-i tab‘-ı Fehīm Cevher-i iksīr ile pürdür derūn-ı sīnemüz	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
20a	Fehīm	Dil ṣanma şehīd olmaġ[-ı]la cānına ḳıymaz Cānına ḳıyar ġamze-i cān[ān]ına ḳıymaz	Ümmīd ki ol ṣaf-şiken-i fitne Fehīmā Cem‘iyyet-i ‘uşşāḳ-ı perīşānına kıymaz	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
20b	Fehīm	Mihri gördüm ‘ārıż-ı dildāra beŋzer beŋzemez Pertev-i ḫūrşīddür kim nāra beŋzer beŋzemez	Hey’et-i gūy-ı meh ü mihre nigāh itdüm Fehīm Girde-i bālīn sürīn-i yāra beŋzer beŋzemez	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
20b	Fehīm	Açılmaz sīnede dil seyr-i gülzār-ı neşāṭ itmez Bu bāġuŋ ġoncesi meyl-i nesīm-i inbisāṭ itmez	Geçer üftān u ḫīzān bī-maḥābā mest ü sāġar kim O Mecnūn’dur Fehīm-i merd kim ḫavf-ı ṣırāṭ itmez	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
20b	Fehīm	Ol kim cemālüŋ āb-ı ruḫı ‘işmet eylemiş Biŋ şerm-i nāza bir nigehüŋ āfet eylemiş	Ümmīd-i seyr-i ḥüsnüŋ ayā dürr-i bī-bahā Çoḳ āşnāyı ġarḳ-ı yem-i ḥayret eylemiş	Gazel/2		--./-.-./.--./-.-	
21a	Fehīm	Bī-dādı bile eyledüŋ āmāde-i feryād Feryād yeter eyledi bī-dād nigāhuŋ	Biŋ nāz u kirişmeyle helāk eyle Fehīm’i Besdür baŋa ey ġamzesi cellād nigāhuŋ	Gazel/4		--./.--./.--./.--	
21a	Fehīm	Fiġān idüp dimezüz kim ġamuŋ nesin gördük Ġam olmasa dir idük ‘ālemüŋ nesin gördük	Hemīşe cinsine āzār u ḫīleden ġayrı Daḫı Fehīm benī ādemüŋ nesin gördük	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	

21a	Fehīm	Rind-i ‘aşḳam baŋa rind-i cihān olsa güzel Ġamze-i mesti gibi nādire-dān olsa güzel	Ehl-i dil olmayıcaḳ dil-bere mā’il olamam Ben Fehīm’em baŋa göŋlümce civān olsa güzel	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
21a	Fehīm	Çözme zülfüŋ bāġbānı itme sünbülden ḫacīl Perde-pūş itme ruḫuŋ ḳıl bülbüli gülden ḫacīl	Soŋradan bīġāne-ṭavr olma Fehīm-i ‘āşıḳa Bī-tekellüf āşnā olur tecāhülden ḫacīl	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
21b	Fehīm	Ḫayāl-i naḳş-ı ruḫuŋla dolup kitābe-i dil Olur mı ḳaṣr-ı Züleyḫā ṣıfat ḫarābe-i dil	İder Fehīm Arisṭū iseŋ seni ilzām Kemīne nükte-i mermūz lāġ u lābe-i dil	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
21b	Fehīm	Nigehüŋ yād iderem ṭālib-i dīdār olsam N’eyleyem tāb getürmem yine huşyār olsam	Dili dem-beste ider yine füsūn-ı ġamzeŋ Ger Fehīmā gibi bir şā‘ir-i seḥḥār olsam	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
21b	Fehīm	Degül o ḥüsne hemān āftāb nā-maḥrem Ne āftāb ki olmış niḳāb nā-maḥrem	O deŋlü eyledi pinhān ḫayāl-i cānānı Ki oldı çeşm-i Fehīmā’ya ḫˇāb nā-maḥrem	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
22a	Fehīm	Meclisde gice dil-bere mestāne sarılsam Ṣunduḳca baŋa nāz-ile peymāne ṣarılsam	Pirāhenüm olursa kefen ġam mı Fehīmā ‘Üryān-ten olup bir gice cānāna ṣarılsam	Gazel/5		--./--./--./.--	
22a	Fehīm	Beni pertev gibi bāġ-ı cihānda ḫˇār ider ‘ālem Gül-i ḫūrşīd olursam da enīs-i ḫˇār ider ‘ālem	Şafaḳ-gün itme mihr ile Fehīm eşküŋ ki ‘ālemde O mehle encüm-āsā her gice aġyār ider ‘ālem	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
22a	Fehīm	Cevr it ey şūh-ı cefā-kīş vefādan geçdüm Derdümi bāri füzūn eyle devādan geçdüm	Bir zamān germ idi dil āteş-i ‘aşḳ-ıla Fehīm Şimdi vā-sūḫte oldum ol hevādan geçdüm	Gazel/6		..--/..--/..--/..-	
22b	Fehīm	Kirişme fitne-fermādur o çeşm-i nīm-ḫˇābuŋdan Ḳıyāmet-dosttur ‘ālem nigāh-ı pür-‘itābuŋdan	Sipend-i ‘āteş-i ‘aşḳ olduġuŋ bildi Fehīmā dehr Duyuldı ‘āleme sūz-ı nihānuŋ ıżṭırābuŋdan	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
22b	Fehīm	Neden itmeŋ dili çeşm-i belā-engīzüŋe ḳurbān Olurken biŋ belā bir ġamze-i ḫūn-rīzüŋe ḳurbān	Belā-gerdān-ı çeşm-i ḫaste-ḥālüŋdür Fehīm-i zār N’ola olsa nigāh-ı çeşm-i luṭf-āmīzüŋe ḳurbān	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
23a	Fehīm	Çemende nūş iderdüm mül perīşān O bed-mestüm gelüp kākül perişan	Fehīm itdi görüp mir’āt-ı ṭab‘um Kelāmın ṭūṭi-i āmil perīşān	Gazel/5		.---/.---/.--	
23a	Fehīm	Bahār irse yine sāḳī mey-i mu‘ciz-nümūn olsa Şarāb-ı şu‘le-reng-i cām-ı ṣāf-ı āb-gūn olsa	Belā-ender-belādur çün Fehīm āzāde-i ‘aşḳa Ne endūh-ı mübārek mey ne ‘ayş-ı bed-şükūn olsa	Gazel/6		.---/.---/.---/.---	
23a	Fehīm	Dil-ber olıcaḳ ol meh-i tābān gibi olsa Reng-i güli ḫūrşīd-i dıraḫşān gibi olsa	Ḫūrşīd-i cihān olsa Fehīm eylemezem meyl Diber olıcaḳ ol meh-i tābān gibi olsa	Gazel/6		--./--./--./.--	

23b	Fehīm	Beni ḫāk itdi ḥasret dil-ber-i ṭannāz müstaġnī Gedā muhtāc-ı pā-būs u şeh-i mümtāz müstaġnī	Fehīm-i sāḥirem ben eylesün ġamze beni ilzām Olur gerçi füsūndan mālik-i i‘cāz müstaġnī	Gazel/6		.---/.---/.---/.---	
23b	Fehīm	Yıḳılmam zūr-ı keyf-i meyle tā ḥayrānuŋam sāḳī Ḫarāb-ender-ḫarāb-ı nergis-i fettānunam saḳī	Ṣürāhī gibi ḳanum dök pür it peymāne-i ‘ömrüm Helāk-ı çeşm-i ser-mestüŋ olan ḳurbānunam sāḳī	Gazel/6		.---/.---/.---/.---	
24a	Bāḳī	Gül yüzüŋ vaṣfında bülbül ḳılsa elḥānı dürüst Bāġda bir goncenüŋ ḳalmaz girībānı dürüst	Bāḳiyā fennüŋde ṭutmaz kimse noḳṣānuŋ senüŋ Ḥamdüli’llāh ṭab‘ mevzūn ‘aḳl mīzānı dürüst	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
24a	Bāḳī	Lāle-ḫadler ḳıldılar gül-geşt-i ṣaḥrā semt semt Bāġ u rāġı gezdiler idüp temāşā semt semt	Şi‘r-i Bāḳī seb‘a-i iḳlīme olmışdur revān Oḳınursa yiridür bu şi‘r-i ġarrā semt semt	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
24a	Bāḳī	Ey dil gerekse vāṣıta-i devlet-i ebed Olmaz nigāruŋ işigi ṭaşı gibi sened	Āyīne gibi ḫalḳa mürā’īliḳ eylemez Bāḳī ṣafā-yı ḫaṭır-ıla geydi bir nemed	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
24b	Bāḳī	Riyāz-ı ḥüsnde olmış o la‘l-i nāb leẕīz Cinān içinde bilürsin olur şarāb leẕīz	Ġazellerüŋde lebi vaṣfın eyle ey Bāḳī Şekerle olsa bilürsin olur ḫoş-āb leẕīz	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
24b	Nā’ilī	Döndürüp her güli bir aḫker-i sūzāne ṣabā Dāġlar yaḳdı dil-i bülbül-i nālāne ṣabā	Nā’ilī sāḫa-i pür-sünbül-i firdevse döner Būy-ı zülfin getürürse ḥarem-i cāne ṣabā	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
25a	Nā’ilī	Cihānı itmede bir laḥẓada ḫarāb saŋa Yeter o nergis-i maḥmūr-ı nīm-ḫ̆āb saŋa	Selām-ı Nā’ilī-i zārdan mı incindüŋ Nedendür ey ḫam-ı ebrū bu pīç ü tāb saŋa	Gazel/6		.-.-/..--/.-.-/..-	
25a	Nā’ilī	İdeli ẕevḳ-ı taḥayyür ġamı tiryāk baŋa Oldı vā-sūḫtegī māye-i idrāk baŋa	Ḳızarup bādeden ol çeşm-i siyeh Nā’iliyā Görinür cāme-i sürḫiyle ġażabnāk baŋa	Gazel/6		..--/..--/..--/..-	
25a	Nā’ilī	Sen virürsin ‘āriyet bu cān-ı maḥzūnı baŋa Senden ayrılmaḳ hemān ölmekdür ey ḫūnī baŋa	Nā’ilī dāġum bu ḥasretdür ki āhum gösterür Reng-i ḫākisterde pā-ber-cā bu gerdūnı baŋa	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
25b	Nā’ilī	Ey tāb-ı ḥüsnüŋ āfet-i nīrū-yı āftāb Ḫaclet-peẕīr-i reng-i ruḫuŋ rūy-ı āftāb	Ey Nā’ilī o ṭurra ki çevgān-ı fitnedür Pāmāl iken rübūdesidür gūy-ı āftāb	Gazel/7		--./-.-./.--./-.-	
25b	Nā’ilī	Semt-i ḥırmāna düşer teşne-leb-i cūy-ı ṭaleb Yine ḥayretde ḳalur germ-rev-i sūy-ı ṭaleb	Eyledi Nā’iliyā murġ-ı dil-i zārı baŋa Beste-i dām-ı şikenc-i ḫam-ı gīsū-yı ṭaleb	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
26a	Nā’ilī	Kāküllerüŋ ki çīn-i cebīn üzre buldı tāb Gösterdi cezr ü meddini deryā-yı ıżṭırāb	Farṭ-ı hücūm-ı nāzdan ol şūḫa Nā‘ilī Reng-i şarāb-ı ‘işve olur perde-i ḥicāb	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	

26a	Nā’ilī	Semūm-ı bādiye-i ye’s olur şemīm-i ṭarab Riyāẕ-ı baḫtuma olsa vezān nesīm-i ṭarab	Olur meẕāḳ-ı ḥaḳīḳatde Nā’ilī-i hem-reng Ḫumār-ı derd ü keder neşve-i ‘amīm-i ṭarab	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
26a	Nā’ilī	Bir çīn-i cebhe vārumı tārāca virdi hep Ṭūfān-ı girye raḫtımı emvāca virdi hep	Çıḳdı ġınā-yı vuṣlatı aġyāra Nā’ilī Dil-ber zekāt-ı hüsnüni muḥtāca virdi hep	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
26b	Nā’ilī	Gül ḫāre düşdi sīne-fiġār oldı ‘andelīb Bir ḫāre baḳdı bir güle zār oldı ‘andelīb	Ey Nā’ilī vedā‘-ı gül-i bāġ u rāġ idüp Mehcūr-ı yār u dār u diyār oldı ‘andelīb	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
26b	Nā’ilī	Derūn-ı tīre-i zühhād pür-jeng-i sivādur hep ‘Aceb āyīnelerdür cilveger rūy-ı riyādur hep	Bizüz ey Nā’ilī o rū-siyāh-ı şerm ü ḫaclet kim Sevād-ı nāme-i a‘mālümüz sehv ü ḫaṭādur hep	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
27a	Nā’ilī	Bulduḳca sürmeden müjeler gāh gāh tāb Elmās deşneler mi degüldür siyāh tāb	Peymāne elde pür gerek ey Nā’ilī bu şeb Leb-rīzdür terāveş-i mihr ile māh-tāb	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
27a	Nā’ilī	Biŋ deşneŋ olsa ḫārdan ey gül siyāh-tāb Ḳābil mi ‘andelīb ola senden nigāh-tāb	Ey Nā’ilī mü’eṣṣir olur āh-ı ‘andelīb Ruḫsār-ı gülde ẓāhir olur gāh gāh tāb	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
27a	Nā’ilī	‘Uşşāḳı ṣalup ḫayrete nezzārelerüŋ hep Fāş eyledi esrārın o bī-çārelerüŋ hep	Bir āh görür kārını ey Nā’ilī-i zār Ferhād’a ḫırāş-ı dil olan ḫārelerüŋ hep	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
27b	Nābī	Olaldan ẕevḳ-yāb-ı āb-ı ṣaḥrā meşreb-i deryā Dem-ā-dem būs ider dāmān-ı ṣaḥrāyı leb-i deryā	Biri birin kenāre gelmede emvāc ider pā-māl Meger Nābī şikāyetdür ṣabādan maṭlab-ı deryā	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
27b	Nābī	Göŋül ne ārzū-yı cāh ider ne tāc u taḫt ister Reh-i himmetde ancaḳ ḳalb-i nerm ü pāy-ı saḫt ister	Umar boynında yāruŋ sā‘id-i sīmīnini Nābī Semend-i meşreb-i rehvārına bir sīm-raḫt ister	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
28a	Nābī	Gülsitān-ı dehre geldük reng yoḳ bū ḳalmamış Sāye-endāz-ı kerem bir naḫ-i dil-cū ḳalmamış	Ceyş-i ġamdan ḳanda eyler ilticā ehl-i niyāz Ḳal‘a-i himmetde Nābī burc u bārū ḳalmamış	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
28a	Nābī	Ḥarf-i niyāzum ol şeh-i bī-dād işitmesün Söz bunda ḳalsun ey dil-i nā-şād işitmesün	Nābī raḳībler ṣaḳın ol şūḫuŋ oldıġuŋ Mahfīce iltifātına mu‘tād işitmesün	Gazel/6		--./-.-./.--./-.-	
28a	Nābī	Olmadın būy-ı gül-i kāma meşām āmāde Olur āġūş-ı meşāmumda zükām āmāde	Düşmez āġūşına Nābī’nüŋ o vaḥşī itse Dāġdan sīnede biŋ ḫāne-i dām āmāde	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
28b	Nābī	Nihāl-i gül dinürse ḳadd-i ḫūbāna leṭāfetle Saŋa naḫl-i tecellī dinse lāyıḳdur bu ḳāmetle	Ẓarīfāne ġazeller söylenüp yāra oḳunmaḳdan Lebin būs eylemekdür ḳaṣdı Nābī’nüŋ ẓarāfetle	Gazel/5	nazîre	.---/.---/.---/.---	Emnî’nin gazeline nazîredir.

28b	Emnī	Göŋül mir’ātı kim ṣad-pāredür seng-i felāketle Temāşāgāhı olsa kāş bir pāre bu ḥāletle	Ṭılısm itdüm der-i cennet-meāb-ı yāre ta‘vīzi Raḳīb-i div-i maṭrūd-ı ebed oldı ḥaḳāretle	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
29a	Nābī	Ḥişşemüz ḳanda ki bir dil-ber-i meh-pāre çıḳar Ṭāli‘ümdür ya sitemkār [ü] ya āvāre çıḳar	Çāre-cūyāna kime derdimi açsam Nābī Benden efzūn o da ser-geşte vü bī-çāre çıḳar	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
29a	Nābī	Her nā-şināş-ı ḥüsn ki dil-berlik istemez Bildükce ḳadr-ı ḥüsni ḫaṭ-āverlik istemez	Nābī biraz ḫafīf gerek keffe-i günāh Mīzān-ı i‘tiẕār ber-ā-berlik istemez	Gazel/4		--./-.-./.--./-.-	
29a	Ṣāḥib	Meydān-ı baḫt zūr u dilāverlik istemez Ṭāli‘ gerek kişide süḫanverlik istemez	Vaṣl-ı bütān-ı ‘aṣra hemān sīm ü zer gerek Ṣāḥib bu ārzū-yile bī-zerlik istemez	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
29b	Ṣāḥib	Dünyā heves-i devlet-i cāh itmege degmez Ḫūbān-ı zamān nāle vü āh itmege degmez	Bir serde ki olmaya çü sevdā-yı maḥabbet Ṣāḥib ṭaleb-i tāc u külāh itmege değmez	Gazel/4		--./.--./.--./.--	
29b	Nā’ilī	Yem-i āteş-ḫurūş-ı dilde olduḳca sükūn peydā İder her dāġ-ı ḥasret tende bir girdāb-ı ḫūn peydā	Bu lu‘betgāhda ey Nā’ilī bilmekdedür ḥikmet Ne zīr-i ḫırḳadandur heft-ṭās-ı nīl-gūn peydā	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
30a	Nābī	Olmaz yine marīż-i maḥabbet şifā-pezīr Rūy-ı zemīne bir daḫı ‘Īsī gelür gider	Bir gün dimez o şūḫ ki āyā murādı ne Çoḳdan bu kūya Nābī-i şeydā gelür gider	Gazel/3		--./-.-./.--./-.-	
30a	Nābī	Ġamuŋ senüŋ dil-i ḫūn-geştemi mekān idinür Hümā-yı devleti gör ḳanda āşiyān idinür	Zamāne dāmgehin ṭā’ir-i dilüŋ Nābī Ġarībdür ki varup gūşe-i amān idinür	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
30a	Nābī	Kūy-ı dil-ber ne ‘aceb ḫāk olacaḳ yirlerdür Ḫāk iken hem-ser-i eflāk olacaḳ yirlerdür	Şāhid-i devleti hem meclis-i nādān görmek Nābiyā düşmen-i idrāk olacaḳ yirlerdür	Gazel/7		..--/..--/..--/..-	
30b	Nābī	Dem-i viṣāl ẓuhūr-ı ḫaṭ-ı nigāra düşer Ḫudā virürse eger ‘ıydumuz bahāra düşer	Serīr-i çarḫa çıḳar rūzgār ile Nābī O dil ki ḫāk ṣıfat reh-güẕār-ı yāre düşer	Gazel/7		.-.-/..--/.-.-/..-	
30b	Nābī	Ne ‘arż-ı cāh ne iẓhār-ı himmet itmekdür Kişiye cāh-ı bülend ādemiyyet itmekdür	Felekde kāmver olmaḳ hüner degül Nābī Hüner bir ehl-i dile ṣarf-ı himmet itmekdür	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
31a	Nābī	Bāġ-ı dehrüŋ hem ḫazānın hem bahārın görmişüz Biz neşāṭuŋ da ġamuŋ da rūzgārın görmişüz	Kāse-i deryūzeye tebdīl olur cām-ı murād Biz bu bezmüŋ Nābiyā çoḳ bāde-ḫˇārın görmişüz	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	
31a	Nābī	Rāh-ı ‘adūyı leşker-i eşk-ile urmışuz Dest-i sipihri pençe-i āh-ile burmışuz	Biz beyża-i ṣafāyı idüp Nābiyā şikest Murġ-ı ḫuzūrı ḫayli zamāndur uçurmışuz	Gazel/7		--./-.-./.--./-.-	

31b	Nābī	Bu āb u tāb ḳandan mey-ḫāneler de bilmez Ṣahbāda neşve kimden mestāneler de bilmez	Erbāb-ı bezm Nābī geh mest gāh maḫmūr Bu derd-i ser nedendür ḫum-ḫāneler de bilmez	Gazel/7		--./-.--/--./-.--	
31b	Nābī	Ey cefā-cū sitemüŋ deŋlü degüldür gilemüz Gile-rīz olsa ser-ā-pā dehen-i silsilemüz	Biz[e] āzāde-ser olmaḳ nice mümkin Nābī Var iken ġam gibi def‘ olmayıcaḳ ġā‘ilemüz	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
32a	Nābī	Bu tekyegehde o kim bī-naṣīb-i himmet imiş Piyāle-gīr-i mey-i nā-güvār-ı minnet imiş	Hezāre çīn-i cebīn ṣatduġı gülüŋ Nābī Bilindi mest-i mey-i penc-rūze devlet imiş	Gazel/7		.-.-/..--/.-.-/..-	
32a	Nābī	Bir kerre iltifātuŋ-ile ḫürrem olmaduḳ Bī-gāne deŋlü ṣoḥbetüŋe maḥrem olmaduḳ	Nābī-i ḫaste-dilde girībān mı var meger Cevrüŋle çāk-ḫurde-i dest-i ġam olmaduḳ	Gazel/5		--./-.-./--./-.-	
32a	Nābī	Sipihrüŋ gerdişin yād eyleyüp aḫterden el çekdük Yemüŋ çīn-i cebīnin seyr idüp gevherden el çekdük	Gelū-yı şīşe ile pāy-ı ḫumla eglenüp Nābī Girībān-ı hevesden dāmen-i dil-berden el çekdük	Gazel/7		.---/.---/.---/.---	
32b	Nābī	Dili ne nā‘il-i ẕevḳ-ı viṣāl-i yār idebildük Ne ḳā‘il-i elem-i künc-i intiẓār idebildük	Gehī viṣālin aŋup gāh bīm-i hicrini Nābī Ne yārdan geçebildük ne iḫtiyār idebildük	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..--	
32b	Nābī	Kim dirdi oldı ḫārdan āzürde pāy-ı gül Dāl olmasa bu ma‘nāya ḳadd-i dü-tā-yı gül	Gül-geşte çıḳ nesīm-i gül-i jāledārı gör Cān-baḫşter degül midür āb u hevā-yı gül	Gazel/ 13		--./-.-./--./-.-	
33a	Nābī	Ḫūn-ı dilimi ġonce-i cām eyledi bülbül Bezm-i güli nāleyle tamām eyledi bülbül	Destūr-ı zekī hem-dem-i sulṭān-ı cihān kim Vaṣfıyla çemen mülkini rām eyledi bülbül	Gazel/6		--./--./--./.--	
33b	Nābī	Eyyām-ı bahār olmaz idi gülşen olaydum Ḫūrşīd ṭulū‘ itmez idi revzen olaydum	Nīsānı bedīd olmaz idi silk-i füṣūluŋ Nābī heves-i gevher ile maḫzen olaydum	Gazel/5		--./--./--./.--	
33b	Nābī	Ḫūrşīd inerdi meclisüme sāġar istesem Ṭūbā olurdı ḫāk-nişīn nev-ver istesem	Sīnemde şerḥalar yetişür baŋa Nābiyā Taḥrīre mā-cerā-yı dili mıṣṭar istesem	Gazel/6		--./-.-./--./-.-	
33b	Nābī	Dest-i sitemle yıḳma dilüŋ tīre-ḫānesin Daġıtma şehbāz-ı ġamuŋ āşiyānesin	Ruḫsār-ı yāri ḥāl-i ḫırāmında seyr idüp Bālāya çekdi āteş-i āhum zebānesin	Gazel/5		--./-.-./--./-.-	
34a	Nā’ilī	‘Aşḳuŋla ilāhī beni āşüfte-dimāġ it Şeb-tābe-seḥer hem nefesüm dūd-ı çerāg it	Kām al mey ü maḥbūbdan ey Nā’ilī-i zār Taḥsīl-i neşāṭ-ı dil ü tertīb-i dimāġ it	Gazel/6		--./--./--./.--	
34a	Nā’ilī	Naḳd-i dili dildāra virüp mā-ḥaṣal aldum Bāzār-ı maḥabbetde ġam-ı bī-kesel aldum	Vecdī’nüŋ imiş Nā’iliyā nükte-verāndan Ta‘bīri ḫoş-āyende bir a‘lā ġazel aldum	Gazel/7		--./--./--./.--	

34b	Nā’ilī	Dilde yoḳ ḥarf-i temennā dehanuŋdan ġayrı Cānda yoḳ ẕā‘iḳa luṭf-ı süḫanuŋdan ġayrı	Tūtī-i nāṭıḳa-i Nā’ilī’ye ḳand olmaz İltifāt-ı leb-i şekker-şikenüŋden ġayrı	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
34b	Nābī	Ḳalmadı rāh-ı ṭalebde ḫaṭar in-şā’allāh İderüz kūy-ı murāda sefer in-şā’allāh	Olsa bir kerre vezān bād-ı kerem ey Nābī Ḳomaz āyīne-i dilde keder in-şā’allāh	Gazel/7		..--/..--/..--/..-	
35a	Nābī	Ẕevḳ-i ġam dilde midür dāġda mıdur tende midür Neşve bülbülde midür gülde mi gülşende midür	Ḫˇāh u nā-ḫˇāh odur āvīze-i gūş-ı aḥbāb Nābiyā her ġazelüŋ böyle ḫoş-āyende midür	Gazel/7		..--/..--/..--/..-	
35a	Nābī	Rām eyledüm niyāz-ile ol şīve-kārumı Şehbāz-ı dest-i himmetüm aldum şikārumı	Zerrīn ḳalemle yazsa revā mihr Nābiyā Ṭāḳ-ı sipihre bu ġazel-i ābdārumı	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
35a	Nābī	İdüp def‘-i keder sāġarla mesrūr olmamuz yegdür Ḫarābāt içre lāy-ı meyle ma‘mūr olmamuz yegdür	Fürūġ-ı naẓm-ile memlū idüp dünyāyı ey Nābī Miṣāl-i mihr-i ‘ālem-tāb meşhūr olmamuz yegdür	Gazel/7		.---/.---/.---/.---	
35b	Meẕāḳī	Bizüm ḳurb-ı viṣāl-i yārdan dūr olmamuz yegdür Uzaḳdan naẓra-senc-i pertev-i Ṭūr olmamuz yegdür	Gidüp güm-nām-ı ‘ālem olmadan bu dehr-i fānīde Meẕāḳī ḥaşre dek meşhūr-ı ‘ālem olmamuz yegdür	Gazel/7	nazîre	.---/.---/.---/.---	“Nazīre-i Meẕāḳī” başlıklıdır.
36a	Şehrī	Ḫūrşīd-i cihān-tāb-ı kemālem seḥerüm yoḳ Ser-tā-be-ḳadem ḥayr-ı du‘āyam eserüm yoḳ	Şehrī’dür iden ġamze-i bī-raḥmuŋı tekfīr Zinhār bu sözden ḫaberüm yoḳ ḫaberüm yoḳ	Gazel/5		--./--./--./.--	
36a	Şehrī	Bī-hūde fiġānam gül-i berg-i semenüm yoḳ Nev-bülbül-i ‘aşḳam müte‘ayyin çemenüm yoḳ	Şehrī gibi küfr-ile leb-ā-leb göŋül ammā İẓhār-ı kemāl eyleyecek berhemenüm yoḳ	Gazel/6		--./--./--./.--	
36a	Şehrī	‘Ademden ārzū itdüm vücūda ġam diyerek Cihān-ı derd ü ġam oldum elem elem diyerek	Cihān cihān ġam-ı ye’s-ile Şehrī-i nā-kām Vedā‘ eyledi dehri ‘adem ‘adem diyerek	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
36b	Şehrī	Cānı itdüm bismil-i neẕẕāresi bir kimsenüŋ Dil daḫı ol şevḳ-ıla āvāresi bir kimsenüŋ	Āh kim Şehrī gibi derdi helāk itdi beni Yerde gökde miṣli yoḳ meh-pāresi bir kimsenüŋ	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	
36b	Şehrī	Mey ḳadar neş’e virür āb u hevāsı Ḥaleb’üŋ Āh cennet gibi olsaydı beḳāsı Ḥaleb’üŋ	Şehrī taḥsīn iderüm bu ġazel-i bī-bedele Virse göŋlümce naẓīre şu‘arāsı Ḥaleb’üŋ	Gazel/6		..--/..--/..--/..-	
37a	Şehrī	Şūḫ-meşreb bir ẓarīf-nüktedāndur dil-berüm Müdde‘ā fehm-i dil [ü] nāzük-beyāndur dil-berüm	Şehrī ancaḳ fehm ider ḳaṣd-ı zebān-ı şīvesin Ṭab‘-ı şūḫum gibi biŋ rind-i cihāndur dil-berüm	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	

37a	Şehrī	Dil ṣıfat yād-ı ruḫunla ser-be-ser āyīneyem Şevḳ-ı dāġunla sipihrāsā ser-ā-ser sīneyem	N’ola meşḳ-i bī-vefāyı itse ṭab‘umdan bütān Şehrī-i hercāyī-ṭab‘a hem-dem-i dīrīneyem	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
37b	Şehrī	Ol çeşm-i siyeh-mest-ile āhū-yı Ḥarem’sin Āzāde-ḫırām-ı çemenistān-ı ḳademsin	Bu nev-be-nev eş‘ār-ı gülū-sūz-ile Şehrī Nāziş-dih-i Rūm u ḥased-efrūz-ı ‘Acemsin	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
37b	Şehrī	Ehl-i dilüŋ düşer mi dil-i dāġ dāġına Dehrüŋ tenezzül ide temāşā-yı bāġına	Ḳanḳı ġamıyla mużṭarib olsun bu ‘ālemüŋ Yazıḳ degül mi Şehrī-i zāruŋ dimāġına	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
37b	Şehrī	Nice dāġ olmayayım baḫt-ı siyehkāremüze Şeb-i deycūr güler kevkeb-i seyyāremüze	Bir dem ey rūḫ-ı ḳadem-ārzū te’ḫīr eyle Ki vedā‘ eyleyelüm Şehrī-i āvāremüze	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
38a	Şehrī	Çekdüm el luṭf-ı felekden ẕevḳ-ı dünyādan bile Fāriġ oldum aŋlara ‘arż-ı temennādan bile	Şöyle dil-gīrüm felekden ki baŋa hem-derd iken ‘Uzlet itdüm ‘āḳıbet Şehrī-i şeydādan bile	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
38a	Şehrī	Dün ‘icāzet virmiş ol büt zülf-i küfr-üstādına Müjdeler ṣad-müjdeler ‘uṣṣāḳ-ı īmān-dādına	‘Aşḳa çekdi tīġ-ı bī-dādın ḥaẕer Şehrī ḥaẕer Ol ḳadar virmiş ‘icāzet ġamze-i cellādına	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
38b	Şehrī	Dil-i zārumla germ-ülfet ḫayāl-i yār bir yirde Ne ḥāletdür bu k’ola külḫan u gülzār bir yirde	Der-i mey-ḫānede Şehrī-i rüsvā-mesti dün gördüm Yıḳılmış kendi bir yirde yatur destār bir yirde	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
38b	Şehrī	Ġayret-i ġam ḳalb-i maḥzūnum ḳomaz şād olmaġa Cuġd olur mı hīç rāżı mülki ābād olmaġa	Yüz sürerler feyżgāh-ı tab‘uma Şehrī gibi Tāze-gūyān-ı Sitanbul cümle irşād olmaġa	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
38b	Şehrī	Çıḳdı şāḫından bahāruŋ sünbül-i müşgīn-demi Ṣabr ider mi zīr-i destārında yārüŋ perçemi	Nice nevrūz u bahār ola bu gülşen bulmaya Şehrī-i rengīn-edāveş bülbül-i ḫūnīn-demi	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
39a	Şehrī	Belā-yı ‘aşḳa düşdüŋ ‘aşḳ-ı miḥnetkārı gördüŋ mi Beni āzār iderdüŋ sevdügüm āzārı gördüŋ mi	Görürseŋ her zamān dildāruŋı def‘-i ġam eylersüŋ Seni hīç görmeyen ol Şehrī-i ġam-ḫˇārı gördüŋ mi	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
39a	Şehrī	Ḥarām itdi baŋa devrān şu deŋlü ẕevḳ-i dünyāyı Şikest eyler elümde görse bir boş cām-ı mīnāyı	Virürdüm naḳd-ı cānı müjde-i iḳbāline Şehrī Göreydüm bir daḫı ölmezden evvel rūy-ı Pāşā’yı	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
39a	Şehrī	Ḥurrem olsun ol dil-i bī-derd ola ġamdan tehī Vaḳf-ı sūr olsun o nāle k’ola mātemden tehī	Bu ne sırdur Şehrī ṣun‘-ı reng-i bī-rengī-i dost ‘Ālemi pür-naḳş u reng itmiş o ‘ālemden tehi	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	

39b	Vecdī	Ġam-ı zülfüŋle āhumdan k'ola dūd-ı derūn peydā İder destār-ı 'aşḳa sünbül-i bāġ-ı cünūn peydā	Bu tāze-şi'r-i Vecdī'ye naẓīre söyleyen evvel Dil-i pür-feyż ü ṭab'-ı pür-ma'ānī eylesün peydā	Gazel/7		.---/.---/.---/.---	"Ġazeliyyā t-ı Vecdī" başlıklıdır.
39b	Vecdī	Bir laḫẓa beni bī-ġam-ı yār eyleme yā Rabb Bī-şevḳ [u] maḥabbet dili tār eyleme yā Rabb	Vecdī'ye naṣīb itmez iseŋ verd-i viṣālüŋ Her dem aŋı āzürde-i ḫār eyleme yā Rabb	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
40a	Vecdī	Bitürse sebze-i ter sāye-i sebū-yı şarāb Virür dimāġ-ı dil ü cāna berkī bū-yı şarāb	Yeter muḳīmī-i ġam nev-bahārdur min-ba'd Kenār-ı gülşen ü Vecdī vü cüst-cū-yı şarāb	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
40a	Vecdī	Dilin ṣabr u sükūnın nāle vü feryāda virdüm hep Bu cism-i āteşīnüŋ āb u ḫāḳın bāda virdüm hep	Ḫaṭ u ḫālin görüp ġamzeyle aşlın ṣordum ey Vecdī Didi eṭfāl ü nāz u fitneyi üstāda virdüm hep	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
40b	Vecdī	Fikr-i çeşmi hūş düşmen ġamze-i mestāne dost 'Āḳıbet itdi beni dīvāne-i peymāne dost	Ey dil-i dīvāne var Mecnūn-ıla germ-ülfet ol Hem-nişīn olmaz senüŋle Vecdī-i ferzāne dost	Gazel/9		-.--/-.--/-.--/-.-	
40b	Vecdī	İtdi dil rūyuŋa rūyuŋ dil-i sūzāne ḥased İtdiler birbirine şu'le vü pervāne ḥased	Bu ġazel zīver-i mecmū'a-i yārān olalı Düşdi ey Vecdī niçe defter ü dīvāne ḥased	Gazel/7		..--/..--/..--/..-	
41a	Vecdī	N'ola zülfinden itseŋ bend-i bī-tedbīrden feryād Dil-i Cibrīl ider ol bī-amān zencīrden feryād	Dutardı nālemüz eyvān-ı çarḫı ser-be-ser Vecdī Ḫülāsā çāre bulsa zülf-i 'ālem-gīrden feryād	Gazel/6		.---/.---/.---/.---	
41a	Vecdī	Eger müstelzem-i iḥsān ise feryād ḳābildür Kerem mebẕūl olursa 'arż-ı isti'dād ḳābildür	Bu feyż ile sözüŋ siḥr eylemek müşkil degül Vecdī Ḫuṣūṣā ṭab'-ı çālākuŋ ide imdād ḳābildür	Gazel/7		.---/.---/.---/.---	
41b	Vecdī	Eşküm firāḳ-ı la'l ile Ceyḥūn'a nāz ider Āhum hevā-yı zülf ile gerdūna nāz ider	Vecdī ṭabī'atüm eşer-i feyż-i 'aşḳ ile Bir şūḫdur ki şi're vü mażmūna nāz ider	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
41b	Vecdī	Ṭūfān-ı sirişküm dime cūş-ı yeme beŋzer Baḳ çeşmüme dāmānuma deryā neme beŋzer	Taḳsīm idicek Zühre bu şi'ri didi 'Īsī Bu naẓm eşer-i Vecdī-i mu'ciz-deme beŋzer	Gazel/7		--./.--./.--./.--	
41b	Vecdī	Luṭf-ı felek ki ellere ābı şarāb ider Dil-ḫaste-i maḥabbete baḥri serāb ider	Vecdī taḥammül eyle sipihrüŋ cefāsına Bir gün olur ki eyledügünden ḥicāb ider	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
42a	Vecdī	Cism-i pür-zaḫm-ı nizāra pīrehen bī-gānedür Küşte-i tīġ-ı ġam-ı 'aşḳa kefen bī-gānedür	Ḫālüŋi eyle zebān-ı ḥāl ile dildāra 'arż Güft-gū-yı 'aşḳa ey Vecdī dehen bī-gānedür	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	

42a	Vecdī	Dilde ki senüŋ āteş-i ‘aşḳuŋ eşeri var Āh eylese kevneyni yaḳar bir şereri var	Gencīne-i esrārını açdı dil-i Vecdī Ṣandūḳa-i ṭab‘ında göreydiŋ neleri var	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
42b	Vecdī	Hezār-ı dil ki anuŋ āh u zārı āteşdür O bāġa bülbül olur kim bahārı āteşdür	Ġam-ı ruḫı beni ḫākister itse ġam çekmem Yaḳan vücūdumı ey Vecdī bār-ı āteşdür	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
42b	Vecdī	Ġamze pür-ḫam olduġı müjgānlarından bellüdür Tīġ-ı ḫūn-āşām naḳş-ı cevherinden bellüdür	Āferīnler ṭab‘-ı Vecdī-i süḫan-perdāza kim Āb-rū-yı ehl-i dil naẓm-ı terinden bellüdür	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
42b	Vecdī	La‘lüŋ tebessüm eyle pür-āb u tāb göster Yāḳūt-ı sürḫ içinde dürr-i ḫoş-āb göster	Var mı cevāb söyler bu nev-zemīne Vecdī Şi‘rüŋde ehl-i naẓma tāze ḫitāb göster	Gazel/6		--./-.--/--./-.--	
43a	Vecdī	Şebistān-ı ġamum bezmümde şem‘-i enverüm yoḳdur Fenā dünyāda ya‘ni bir müsellem dil-berüm yoḳdur	Sitanbūla o deŋlü ārzū var dilde ey Vecdī Uçardum bulsam ammā n’eyleyem bāl ü perüm yoḳdur	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
43a	Vecdī	Eṭrāf-ı çeşm-i terde āh-ı kebūd göster Te’sīr-i sūzişüŋle āb üzre dūd göster	Eş‘ār-ı pāküŋ eyle hep böyle ‘ālem-ārā Münṣif-dilān-ı naẓmı Vecdī ḥasūd göster	Gazel/5		--./-.--/--./-.--	
43b	Vecdī	Rūyuŋa eylesem naẓar reng-i ḥayā niḳāb olur Gör ne siyeh sitāreyim nūr-ı nigeh ḥicāb olur	‘Aşḳ ile virdi Vecdī’ye ẕevḳ-ı sürūr-ı giryesi Dilde bu neşve var iken āb daḫı şarāb olur	Gazel/5		-..-/.-.-/-..-/.-.-	
43b	Vecdī	Bütān kim sübḥamız zünnāra mensūb eylemişlerdür Bizi el-Ḥaḳ bu ihsānıyla maḥcūb eylemişlerdür	Ḥisāb-ı sihr gūyān eyledikde ḳudsiyān Vecdī Seni mu‘ciz-dem olmaḳ üzre maḥsūb eylemişlerdür	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
43b	Vecdī	Sīnemde tāze şerḥa ki tīġ-i nigāh açar Cān kūy-ı yāre gitmek içünşāh-rāh açar	Vecdī cevāhir-i süḫanı böyle naẓm ider Gencīne-i ma‘ārifini gāh gāh açar	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
44a	Vecdī	Gāhī kelām-ı lutf ki āzāra ḳā’ilüz Fermān-i ‘ālī-i dehen-i yāra ḳā’ilüz	Olmazsa bāde-i leb-i la‘li feraḥ-resān Vecdī ġubār-ı ḫaṭṭ ile efkāra ḳā’ilüz	Gazel/6		--./-.-./.--./-.-	
44a	Vecdī	Dā’im olmaz idi kemāl-i niyāz Olmasa nāza imtiṣāl-i niyāz	Gülşen-i ‘aşḳ-ı yārda Vecdī Tāzedür ḫāṣılı nihāl-i niyāz	Gazel/5		..--/.-.-/..-	
44a	Vecdī	Ḫancer-i ġamzede biz çeşme-i ḥayvān buluruz Günde biŋ kerre helāk eylese biŋ cān buluruz	Yoḳlasaḳ mülket-i ma‘mūre-i şi‘r ü sihri Taḫt-ı i‘cāzda Vecdī-i Süleymān buluruz	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	

44b	Vecdī	Ḥüsn-i güftārı şeker ḫand-ı feminden bilürüz Neş'e-i cām-ı meyi feyż-i deminden bilürüz	Dil-i Vecdī'de olan ḳuvvet-i isti'dādı Naẓar-ı pāk-i veliyyü'n-ni'amından bilürüz	Gazel/ 10		..--/..--/..--/..-	
45a	Vecdī	Düşüp ayaġına göŋlüm ki mest olup ḳalmış Piyāledür ki bezmde şikest olup ḳalmış	Ne nūş-ı bādeye ḳādir ne gitmege Vecdī Hücūm-ı keyf ile sāġār be-dest olup ḳalmış	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
45a	Vecdī	Göŋül eṣīr-i leb-i nūş-ḫand olup ḳalmış Meges ki giriftār-ı ḳand olup ḳalmış	Beni fütāde-i çāh-ı zekān ider Nigeh ki mā'il-i ḳadd-i bülend olup ḳalmış	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
45a	Vecdī	O kūh-ı derd kim aŋa dil-i nā-şād ayaḳ basmış Ne zaḫm-ı tīşe görmüşdür ne ḫod Ferhād ayaḳ basmış	Tekāpū-yı zemīn-i nev saŋa maḫṣūṣdur Vecdī Bu vādīyi ne bulmış var ne bir üstād ayaḳ basmış	Gazel/6		.---/.---/.---/.---	
45b	Vecdī	Girībānın açup dil sīne-i cānāna āl ṣunmış 'Aceb mi gevher-i maḳṣūdı bulmış kāna āl ṣunmış	Naẓīrin bulmamış 'Īsī bu şi'r-i pāküŋ ey Vecdī Taḳayyüd eylemiş çoḳ defter-i dīvāna āl ṣunmış	Gazel/6		.---/.---/.---/.---	
45b	Vecdī	Ne oldu çeşm-i füsūn-sāzı nāzdan fāriġ Ne ben dili idebildüm niyāzdan fāriġ	Pür itdi nālelerüm ṭāḳ-ı çarḫı ey Vecdī 'Aceb mi zühre eger olsa sāzdan fāriġ	Gazel/6		.-.-/..--/.-.-/..-	
46a	Vecdī	Ey dil ḫam-ı gīsū-yı ruḫ-ı yārda ḳalduŋ Ḳayd-ı ṣanem ü 'ukde-i zünnārda ḳalduŋ	Ey hüsn-i edā ehl-i süḫan hep saŋa müştāḳ Sen Vecdī-i ḫoş-ṭab'ḫoş-āṣārda ḳalduŋ	Gazel/7		--/.--/.--/.--	
46a	Vecdī	Sīnede bir şūḫ-ı mest-i kec-külāh ister göŋül Bā'iṣ-i āh-ı nedāmet bir günāh ister göŋül	Eski rüsvālıḳlar ey Vecdī gelür yāda yine Nām u neng-i 'işmeti itmek tebāh ister göŋül	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
46b	Vecdī	Gülşen-i 'aşḳım nevā-keş 'andelībimdür göŋül Di-güşā eyvān-ı derdüm naḳş u zībimdür göŋül	Dutṣa ey Vecdī cihānı āh u efġānum n'ola Gülşen-i 'aşḳım nevā-keş'andelībimdür göŋül	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
46b	Vecdī	Nüsḫa-i 'aşḳuŋ süveydā kem-sevādıdur göŋül Her saḫnda ḫūn- dil la'lin midādıdur göŋül	Devlet-i yek-rūze-i dünyāya aldanma ki ol 'Ālemüŋ bāzīçe-i kevn ü fesādıdur göŋül	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
46b	Rūḥī	Mest olup bezmde aġyāra dimekden öp elüm Bize ey şūḫ icāzet vir ayaġın öpelüm	Ġam yimem ḳadeḥ-i 'adūdan ki benüm ey Rūḥī Bildürür rütbemi erbāb-ı kemāle ġazelüm	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Mahlas beytinde hatalı olarak "Vecdî" yazılmıştır

47a	Vecdī	Nigāh-ı mest mi tīġ-i ḳażā mıdur bilmem Bürühne-ḫanceri ḳaṣdı baŋa mıdur bilmem	Dem-i Mesīh o lebüŋ hastesi midür Vecdī Senüŋ sözüŋdeki hüsn-i edā mıdur bilmem	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
47a	Vecdī	Nālede üstād-ı dil murġ-ı zebānumdur benüm ‘Andelībān cümle şāgird-i fiġānumdur benüm	Gülşen-i ma‘nādan ey Vecdī bu tāze şi‘r-i ter Ḫāk-i pāy-i ehl-i naẓma armaġānumdur benüm	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
47a	Vecdī	Mestāne dili meclis-i rindāna getürdüm Bir bülbül-i şūrīde gülistāna getürdüm	İtlāf-ı güher eylemedüm naẓm ıla Vecdī Bir kāndan alup gevheri bir kāna getürdüm	Gazel/4		--./.--./.--./.--	
47b	Vecdī	Olalı meslis-i nāzuŋda mey-i nāb ḥaram Oldı ey dīde-i maḫmūr baŋa āb ḥaram	Bezm-i ġayr-ı ruḫı pür-nūr ide inṣāf inṣāf Şeb-i Vecdī’ye ola şu‘le-i mehtāb ḥaram	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
47b	Vecdī	Dil virdüm anuŋ zülfüne tūl-i emel aldum Āzāde iken ẕevḳı degişdüm kesel aldum	Teslīm olur erbāb-ı süḫan şi‘rüme Vecdī Meydān-ı ma‘ānīyi bugün bī-cedel aldum	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
48a	Vecdī	Olmayup dil-beste-i pīrāye-i bāġ-ı İrem ‘Āḳıbet mihmān-ı kāfir-ḫāne olduŋ ey ṣanem	Gūşuŋa almaz dil-i Vecdīnüŋ efġānın yine Pendüŋi güş eylemez Rāmī senüŋ ol ġonce-fem	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
48a	Vecdī	Nigāh-ı luṭfuŋ itmem ārzū-ı āşinā düşmen Baŋa cevr eyle kim ġamzeŋ gibi oldım vefā düşmen	Sükūt itmezdi olsa ḳudret-i güftār Vecdīde Olur mı bülbül-i bāġ-ı maḥabbet hīç nevā düşmen	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
48a	Vecdī	Bizi öldürdi ġam sāḳī yetişsün cām göstersün Keş-ā-keşden ḫalāṣ itsün biraz ārām göstersün	Dil-i Vecdī’ye mey ṣun sāḳıyā tā nükte-senc olsun Nedür ser-beste sırr-ı mübhem-i ilhām göstersün	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
48b	Vecdī	Gelmesün düşmen baŋa raḫm eyle giryān görmesün Çeşm-i ḫūn-ālūde rūy-ı ḫaşmı ḫandān görmesün	Zīb-i güş-ı cāndur ey Vecdī sözüm erbāb-ı dil Gevherüm hem seng-i naẓm-ı ḫod-fürūşān görmesün	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
48b	Vecdī	Niçe vaṣf itsün o şūḫı dil-i ḫoş-dem ne disün Miṣli yoḳ beŋzedecek ḥüsni müsellem ne disün	Ḳomaduŋ söz yiri i‘cāz-ı süḫanda Vecdī Böyle mu‘ciz nefese ‘Īsā-i Meryem ne disün	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
48b	Vecdī	Gülistān-ı ġamuz biz zīb-i dāġ-ı sīnemüz sensün Ḫarāb-ender-ḫarāb olsaḳ yine gencīnemüz sensün	O şūḫ-ı āşinā-geş ülfet itmüş nev-heveslerle Dimez Vecdī’ye gel kim ‘āşıḳ-ı dīrīnemüz sensün	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	

49a	Vecdī	Aç ṭurra-i ḫam-der-ḫamuŋı gūş görünsün Biŋ ḫalḳa-i dīde aŋa mengūş görünsün	Vecdī mihekk-i ‘arża ur ibrīz-i kelāmuŋ Ḫālis-i zer ile neḳre-i maġşūş görünsün	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
49a	Vecdī	Ṣaḳla sīneŋde göŋül nāvek-i müjgānı ucın İtme pür-jeng nem-i eşkle peykānı ucın	Nüsḫa bendān-ı ma‘ārif bulımaz Vecdīnüŋ Tār-ı ṣīrāze-i mecmū‘a-i ‘irfānı ucın	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
49b	Vecdī	Güle ‘arż-ı cemāl it lāle-veş ‘ışḳuŋla dāġ olsun Zamān-ı devlet-i hüsnüŋde o daḫı çerāġ olsun	N’ola Bāḳī vü Nef’ī gitdügin yād itmese yārān Żarūret mi çekerler tāze şi‘re Vecdī ṣāġ olsun	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
49b	Vecdī	Benümdür nevbet-i feryād bülbüller ḫāmūş olsun Figānum ehl-i ‘ışḳa māye-i cūş u ḫurūş olsun	Baŋa ta‘n itdügi bir bir gelür yādına hep Vecdī Benüm gibi hele Rāmī de derd-i ‘ışḳa dūş olsun	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
49b	Vecdī	Ṣafāsın görmemişsin zāhid inkār itme meydür bu Nümādāt-ı ḫavaṣṣ-ı cümle eşyā ṭurfe şeydür bu	Revādur itse yārān tab‘ıma pey-revlik ey Vecdī Ki vādī-i süḫanda rehber-i ferḫunde peydür bu	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
50a	Vecdī	‘Uşşāḳ-ı zārı ḳırmada ḫaṭṭ-ı siyāh-ı nev İmdād-ı ḥüsne geldi yine bir sipāh-ı nev	Vecdī o mihr-i rūyuŋ ele alsa zülfini Her nāḫun-ı benānı olur reşk-i māh-ı nev	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
50a	Vecdī	Çözme girih-i zülfüŋi aḳdāma düşürme Hūş-i meliki lerziş-i endāma düşürme	Vecdī dil-i nā-kāmı ṣaḳın tāb-ı nigehden Sūzān-ı şerri gülşen-i İslām’a düşürme	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
50b	Vecdī	Çekme ruḫuŋa niḳāb-ı ‘işve Ey maṭla‘-ı āftāb-ı ‘işve	Var mı daḫı bir muḫātab-ı nāz Vecdī’ye midür ḫiṭāb-ı ‘işve	Gazel/6		--./.-./.--	
50b	Vecdī	Göŋül senüŋ gibi ġam dāġ-dārıyuz biz de Çemensitān-ı ḫaṭuŋ lāle-zārıyuz biz de	Kemīne cür‘ana da degmedüŋ mi ey sāḳī Bu köhne meykedenüŋ ḫāk-sārıyuz biz de	Gazel/4		.-.-/..--/.-.-/..-	
50b	Vecdī	Şarāb köhne vü sāḳī-i ḫande-rū tāze Düşerse eski dime n’ola ārzū tāze	O ḳadd ü ḫadd ü ḫaṭṭ-ı ‘anberīn ne ḫoş düşmüş Nihāl tāze vü gül tāze reng ü bū tāze	Gazel/3		.-.-/..--/.-.-/..-	
51a	Vecdī	Eşk eyledi rüsvā beni ḫaṭṭuŋla beni hayf İnkār-ı nihān-ḫāne-nişīmüm yüze çıḳdı	Cūş itdi hevā-yı ḫaṭ ile baḫ-ı tabī‘at Vecdī yine bi,r dürr-i şemīnüm yüze çıkdı	Gazel/2		--./.--./.--./.--	
51a	Vecdī	Saŋa dil oldı müptelā al ḫaberüŋ ṣaḥīhini Cürmümü ben didüm saŋa al ḫaberüŋ ṣaḥīhini	Böyle ġazel dinür diyen Vecdī saŋa dürūġ ider Hep şu‘arāya ḳıl ṣalā al ḫaberüŋ ṣaḥīhini	Gazel/4		-..-/.-.-/-..-/.-.-	
51a	Vecdī	Bāde kim dāġ-ı dil-i endīşedür her ḳatresi Āfet-i ‘aḳl-ı felāṭūn-pīşedür her ḳatresi	Vaṣf-ı ḫaṭṭ-ı yārda Vecdī midād-ı kilkimüŋ Āfet-i ‘aḳl-ı felāṭūn-pīşedür her ḳatresi	Gazel/6		-.--/-.--/-.--/-.-	
51a	Bāḳī	Piyāle Ḫusrev-i mülk-i ġama tāc-ı keyānīdür Ḫum-ı mey-i pādşāh-ı ‘ışḳa ḫusrevānīdür	Ṣafā-yı şi‘r-i Bāḳī bā‘iṣ-i mihr ü maḥabbetdür Bu āb-ı zindegānī ol ḥayāt-ı cāvidānīdür	Gazel/5		.---/.---./---/.---	

51b	Bāḳī	Dem-i ṣubḥ irdi getür bādeyi ṣoḥbet demidür Mey-i nāb ile pür it sāġarı ‘işret demidür	Mihneti dil-ser-i zülfüŋde çeker ey Bāḳī Kāfiristāna düşen kimsede mihnet demidür	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
51b	Bāḳī	Berg-i gülden yüzi ol lāle-‘iẕāruŋ terdür Nükte fehm eyle begüm ḫaylīce nāzük yirdür	Cüy-ı ḥüsn ābı ṭaşup çıḳmış o servüŋ beline Bāḳiyā ṣanma miyānında ṭuran ḫancerdür	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
52a	Bāḳī	Zaḫm-ı dilden ḳan aḳar bu çeşm-i giryān bī-ḫaber Ġarka virdi ‘ālemi bir ḳaṭre ‘ummān bī-ḫaber	İtlerüŋle her gice ġavġāda Bāḳī çākerüŋ Ḫˇāb-ı ġafletde yatur aġyār-ı nā-dān bī-ḫaber	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
52a	Bāḳī	Leşker-i fitne saŋa ḫayl-i ḫaṭ u ḫāl yiter Tīg lāzım degül ol ġamze-i ḳattāl yiter	Ehl-i dil câme-i dībā ile zībālanmaz Bāḳiyā ‘ārif olan kimseye bir şāl yiter	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
52a	Bāḳī	Ḫaber-i hicrüŋ-ile tende dil ü cān ditrer Esicek bād-ı ḫazān berg-i dıraḫtān ditrer	Bāḳiyā pīrehenin ṣanma o māhuŋ lerzân Üstine pertev-i ḫūrşīd-i dıraḫşān ditrer	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
52b	Fiġānī	Şu gibi şāfī ḳıl sözi fikr eyle vir cevāb Her ne dilüŋe gelse ögütme çü āsiyāb	La‘liyle çeşmine vireli dil Fiġāniyā Gözde aġızda ḳalmadı hīç leẕẕet-ile ḫˇāb	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
52b	Fiġānī	Ḳaşlaruŋ ṭuġrāsı cānā āfitāb üstindedür Şekl-i bism’illāha beŋzer kim kitāb üstindedür	Ṭutalum kim ser-be-ser sulṭān-ı ‘āalemsin bu gün Ey Fiġānī menzilüŋ āḫir türāb üstindedür	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
52b	Fiġānī	‘Işkun olaldan ey meh günden güne ziyāde Her gice ṣubḥa dek göz yıldız ṣayar semāda	Bir sen degülsin iden dā’im Fiġānī zārī ‘Uşşāḳ her ṭarafdan feryād ile nevāda	Gazel/5		--./-.--/--./-.--	
53a	Bāḳī	Ḫaste-i derd-i ‘ışḳ-ı cānānem Müptelā-yı belā-yı hicrānem	Bāḳıyâ ḫˇvân-ı vaṣla irmez isem Ġam tenūrında nice biryānem	Gazel/5		..--/.-.-/..-	
53a	‘Amrī	Şīve vü nāza ġāyet olmaz mı Bu ‘itāba nihāyet olmaz mı	‘Amrī’ye daḫı şefḳatüŋ yoḳ mı Derd-i dilden ḥikāyet olmaz mı	Gazel/5		..--/.-.-/..-	
53b	Ḥayretī	Ayaġuŋ ṭopraġı ser-tācımuzdur İşigüŋ ‘arşumuz mi‘rācumuzdur	Ḫarābāt erlerinün ḫāk-i pāyi Bizüm ey Ḥayretī ser-tācumuzdur	Gazel/5		.---/.---/.--	
53b	Bāḳī	Ol āftāb ṭal‘ata kim dirse māh-rū Olsun cihānda meh gibi dā’im siyāh-rū	Kūyuŋ yolında Bāḳī üftāde var-iken Ḥayfā keff-i pāya sürer gāh gāh rū	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
53b	Bāḳī	Ḫaremüŋ ravża-i cināna deger İşigüŋ ṭāḳ-ı āsmāna deger	Elüŋ ol zülfe degmek ey Bāḳī Ḫāṣılı ‘ömr-i cāvidāna deger	Gazel/5		..--/.-.-/..-	

54a	Bāḳī	‘Ārıżuŋ āb-ı nābdur gūyā Ẕeḳānuŋ bir ḥabābdur gūyā	Bāḳıyâ ḫāl-i ‘anberīni anuŋ Nāfe-i müşg-i nābdur gūyā	Gazel/5		..--/.-.-/..-	
54a	Bāḳī	Leb-i ḫandānuŋ-ile ḳılduŋ yād Eyledüŋ mürdelerüŋ rūḫunı şād	Bāḳī’ye emr nedür sulṭānum Oldı emrüŋe muṭī‘ u münḳād	Gazel/5		..--/.-.-/..-	
54a		Ārzū-yı diber-i şāḥib-cemāl eyler göŋül Rūz-i hicrānda temennā-yı viṣāl eyler göŋül Bilmezem yā Rab nedür fikr-i muḥāl eyler göŋül Key ta‘accubdur bir olmaz ihtimāl eyler göŋül Mümkin olmaz nesneyi niçün ḫayāl eyler göŋül	İbtidā bu mıṣra‘ı bir merd taḳrīr eylemiş İşidüp kerrūbiyān-ı üns tefsīr eylemiş Dest-i ḳudret ṣafḥa-i zengāre taḥrīr eylemiş Āferīn olsun Civānī ḫoşca ta‘bīr eylemiş Mümkin olmaz nesneyi niçün ḫayāl eyler göŋül	Tahmîs/ 5		-.--/-.--/-.--/-.-	“ Velehu Taḥmīs-i Civānī” başlıklıdır.
54b	Bāḳī	Ṭıfl-iken dāyesi ḳucaġında Gül idi ḳopmadı budaġunda	İki ḫancer ṭaḳınmış ey Bāḳī Ḫaste çeşmi ṣolında ṣaġında	Gazel/5		..--/.-.-/..-	
55a	Bāḳī	Tīġ-i ġam nigār-ı dil pāre pāredür Şemşīr-i cevr-i yār-ile ten pāre pāredür	Bāḳiyā derūnum āteşinüŋ dūdıdur felek Mihr-i sipihr āhum odından şirāredür	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
55a	Bāḳī	Yoḳdur ṣebāt çünki cihān-ı ḫarābda Birdür hezār sāl ile yek-dem ḥisābda	Bāḳī şafaḳda mihr-i münevver ṣanur gören ‘Aks-i ‘iẕār-ı ṣāḳīyi cām-ı ṣarābda	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
55a	Bāḳī	Ḳanā‘at ḳıl göŋül pā-bus-ı yāre Elinden būse alınmaz ne çāre	Saŋa açmaz efendi gerçi Bāḳī Gamuŋdan gögsin itdi pāre pāre	Gazel/5		.---/.---/.--	
55b	Fevrī	Gel ey deşt-i belāda görmeyen ṭaṣvīr-i Mecnūn’ı Gör ey Leylī-veşüŋ baḥrinde ben bī-çāre maḥzūnı	Görelden muṣḥaf-ı ḥüsnünde [Fevrī] şekl-i ebrūŋı Gidermez bir nefes hergiz dilinden sūre-i Nūn’ı	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Başlıkta ve mahlas beytinde hatalı olarak “Emrî” yazılmıştır

55b	Nā'ilī	Hirās u fitne ṣalduŋ dehre ey bī-dād neylersin Kopardun yer yer aşub-ı kıyamet-zad neylersin Perişanluklar itdün nev-be-nev icad neylersin Tagıtdun hab-ı naz-ı yari ey feryad neylersin İdüp fitneyle dünyayı harab-abad neylersin	Olursun Nā'ilī-veş gördügüŋ maḥbūb-ı efgende Metā'-ı ṣabruŋı tārāc ider her ṭıfl-ı nāzende Tabī'at pür-elem esbāb-ı cem'iyyet perākende Bahāyī-veş degildür ḳābil-i feyż-i ṣafā sende Tekellüf bir ṭaraf ey ḫāṭır-ı nāşād n'eylersin	Tahmîs/ 7		.---/.---/.---/.---	
56b	'Ulvī	Şehā kūyuŋda göŋlüm bir gedā-yı müstemendüŋdür Erenler ḥaḳḳı cān u başa ḳalmaz bir levendüŋdür	Naẓar ḳıl 'Ulvi'ye cānā şāhā ḳapuñda buŋca yıldur kim Ġarībüŋdür faḳīrüŋdür ḳuluŋdur derd-mendüŋdür	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
56b	Rūḥī	Muḳīm-i kūyuŋ eyler cennet-i a'lāya istiġnā Esīr-i ḳaddüŋ eyler ḳāmet-i ṭūbāya istiġnā	Esir-i derd-i aşkun oldugı mihnet yetişmez mi Revā mı çoḳ bu deŋlü Rūḥī-i şeydāya istiġnā	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
56b	Hüdāyī	Cān istese cānāne dime virmezem anı Bī-minnet alur yoḳsa ecel virmez amānı		Gazel/1		--./.--./.--./.--	
57a	'Ālī	Belā bārı belüm bükdi yaḳam çāk itdi çoḳ cānā Eger görmek dilerseŋ 'ayn-ı 'aşḳı baŋa baḳ cānā	Cemālüŋ dīdeden gitdi ḫayālüŋ fikr-i 'Ālī'den Göŋülden de ıraḳ olmaḳ neden gözden ıraḳ cānā	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
57a	'Ālī	Gözüm yaşardı yine faṣl-ı nev-bahārı görüp Deŋiz gibi yaşaran tāze sebze-zārı görüp	Yiyüp içüp gezerin toġrusın dirüm 'Ālī Kimün ḳarārı ḳalur serv-i sāye-dārı görüp	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
57a	'Ālī	Tāze dil-ber sevse 'āşıḳ eski derdin tāzeler Tāzeler keyfiyyetin erbāb-ı 'aşkuŋ tazeler	Rū-siyehler şimdi ḫāme-veş dil uzatsa ne ġam Vaḳt ola 'Ālī sözüŋ ḳalemle yazalar	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
57b	'Ālī	Ruḫ-ı dil-berde olmuş ṭurra-i ṭarrār ḫam-der-ḫam Güneş tābına ḳarşu ṣanki yanmış mār ḫam-der-ḫam	İki merġūlesi teşvīşe dāl olduḳca ey 'Ālī Ṣarılmaḳ remz ider başındaki destār ḫam-der-ḫam	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
57b	'Ālī	Ṣaç degül ṭurra degül deste-i şeb-būdur bu Ruḫ degül lāle degül ḳırmızı gül-būdur bu	Dise bu şi'rüŋi 'Ālī göricek Ḫüsrev-i Rūm Şīve-i naẓm-ı Ḥasan ṣan'at-ı Ḫ̆ācūdur bu	Gazel/9		..--/..--/..--/..-	
58a	Emīr Ḫüsrev Dehlevī	Bu şiir Farsçadır.		Gazel/5			"Ġazel-i Fārisī" başlıklıdır.

58a	Cāmĭ	Bu şiir Farsçadır.		Gazel/6			“Cāmī” başlıklıdır.
58b	Muḫteşem	Bu şiir Farsçadır.		Gazel/6			“Ġazel-i Muḫteşem” başlıklıdır.
58b	Mirza Bedĭ‘	Bu şiir Farsçadır.		Gazel/5			“Mīrza Bedī‘” başlıklıdır.
59a	Emīr Ḫüsrev Dehlevī	Bu şiir Farsçadır.		Gazel/8			“Ḫusrev Dehlevī” başlıklıdır.
59a	Ca‘ferĭ	Bu şiir Farsçadır.		Gazel/5			“Ca‘fer Beg” başlıklıdır.
59b	Vāṣıl	Bu şiir Farsçadır.		Gazel/7			“Ġazel-i Vāṣıl” başlıklıdır.
59b	Ebū ‘Alĭ Sĭnā	Bu şiir Farsçadır.		Gazel/8			“Ez Kelām-ı Bū Sīnā” başlıklıdır.
60a		Bu şiir Farsçadır.		Mesnevî /3			“Meṣnevĭ” başlıklıdır.
60a		Bu şiir Farsçadır.		Müfred			“Müfredāt” başlıklıdır.
60a		Bu şiir Farsçadır.		Müfred			

60a	Fasîhî	Bu şiir Farsçadır.		Müfred			"Faṣīḥī" başlıklıdır.
60a		Bu şiir Farsçadır.		Müfred			"Velehu" başlıklıdır.
60b		Bu şiir Farsçadır.		Müfred			"Velehu" başlıklıdır.
60b		Bu şiir Farsçadır.		Müfred			
60b		Bu şiir Farsçadır.		Müfred			
60b		Bu şiir Farsçadır.		Matla‘			
60b		Bu şiir Farsçadır.		Müfred			
60b		Bu şiir Farsçadır.		Matla‘			
60b		Bu şiir Farsçadır.		Müfred			
60b	Bāḳī	Gönül aḳdı gözüm yaşı gibi ol ḳadd-i dil-cūya Niçün meyl itmez ol serv-i ḫırāmānum aḳar ṣuya	Yine cisminde Bāḳī ḫançerünle yaralar çizdi Ṣanasın sāde-rū bir dil-rübāyı çekdi pehlūya	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	

Tablo 4: Mecmuanın (1a-60b) MESTAP'a Göre Muhteva Tablosu

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

SONUÇ

Çalışmamızda Millet Yazma Eser Kütüphanesi'nde 34 Ae Manzum 638 numarada *Mecmû'a-i Eş'âr* ismiyle kayıtlı olan şiir mecmuasının 1a-60a varakları arası transkripsiyonu yapılmış, incelenmiş ve muhtevası hakkında kapsamlı bir değerlendirme yapılmış ve ardından mecmuada kayıtlı bulunan şiirlerin dîvânlar ya da ilgili kaynaklarla karşılaştırması yapılmıştır.

Mecmuanın derlenme tarihi ve derleyeni hakkında doğrudan bir bilgi bulunmamakla birlikte eserde kaydedilen şiirlerin şairlerine bakıldığında mecmuanın, 18. yüzyılda tertip edildiği tahmin edilmektedir. Mecmuanın 83b varağında, "muştaşhabehu" ibaresinden hareketle Kastamonu mutasarrıfı İbrahim Nazîf adına bir temellük kaydı tespit edilmiştir. Hâsılı bu ifade mecmuanın İbrâhim Nazîf'e ait olduğunu ispatlasa da onun aynı zamanda mecmuayı derleyen kişi olduğu anlamına gelmediğinden, mecmuanın mürettibi hakkında kesin bir kanaat oluşturulamamıştır, denilebilir.

Fuzûlî'den Nahîfî'ye kadar onlarca muhtelif şairlerin şiirlerini ihtiva etmesi hasebiyle mecmuanın, mecmua sınıflandırmaları içerisinde "antoloji niteliğinde seçme şiirler mecmuası" niteliğinde olduğu söylenebilir.

Çalışmamızın konusu olan mecmuanın 1a-60a varakları arasında mahlaslara bakarak belirleyebildiğimiz 15. ve 18. yüzyıllar arasında yaşam sürmüş 37 şaire ait, gazel başta olmak üzere matla', tahmîs, rubâi, kasîde, mesnevî ve terkîb-i bend nazım şekline ait 269 adet manzume kayıtlıdır.

Mecmuada özellikle 17. yüzyıl şairlerine ait şiirler sayıca öne çıkmakta; Vecdî (58), Fehîm-i Kadîm (40), Şehrî (22) ve Nâ'ilî (19) gibi isimler şiir yoğunluğu bakımından dikkat çekmektedir. Bu durum dönemin edebî anlayışına veya derleyenin estetik tercihlerine duyulan ilgiyi ortaya koymaktadır. Bu ilgiyi besleyen önemli bir etken olarak, söz konusu şairlerin şiirlerini sebk-i hindî üslubuyla yazmış olmaları ise ayrıca kayda değerdir.

En fazla şiir ise Vecdî (58), Fehîm-i Kadîm (40), Nâbî (31), Şehrî (22) ve Bâkî (22)'ye aittir. Mecmuada yer alan 13 adet şiirin şairi belirlenememiştir. Öte yandan mecmuada yalnızca Türk şairlerin şiirlerinde değil İranlı şairlerden olan Hâfız-ı Şîrâzî'den Şerâfeddin Ali Yezdî'ye kadar çeşitli şairlere ait 23 adet de Farsça şiire de yer verildiği görülmüştür.

Çalıştığımız mecmua Fuzûlî, Fehîm-i Kadîm, Nâ'ilî gibi meşhur şairlerin yanı sıra Hüdâyî-i Kadîm, Cemâlî, İpsalalı Ebu'l-Hayr gibi pek tanınmayan şairlerin şiirlerine de barındırmaktadır.

Mecmuada en çok şiiri bulunan şair Vecdî'dir. Çalışmamız kapsamında tespit edilen Vecdî'ye ait 58 manzumenin tamamı klasik şiir geleneğimize uygun olarak gazel nazım şekliyle kaleme alınmış olup bu şiirler şairin dîvânında olduğu gibi redif ve kafiye esasına dayalı olarak mürettep bir şekilde sıralanmıştır. Bu şiirlerin arasında kafiye ve redif düzenini bozmayacak şekilde yer alan Bağdatlı Rûhî'ye ait bir gazel ise makta beyitinde geçen mahlasın sehven Vecdî olarak yazılması söz konusu gazelin yanlışlıkla Vecdî'ye nispet edilmesine neden olmuştur. Mecmuada yer alan mahlas kullanımına dair hatalar yukarıda belirtilen örneklerle sınırlı değildir. Her ne kadar ilgili gazelin başlığında ve mahlas beytinde şairin adı "Emrî" olarak kaydedilmiş olsa da söz konusu gazele Emrî'nin dîvânında rastlanamamıştır. Bu tespit üzerine gerçekleştirilen karşılaştırmalı metin incelemeleri ve yazma eser taramaları sonucunda ilgili gazelin Fevrî'ye ait olduğu tespit edilmiştir. Fevrî'nin dîvânı henüz neşredilmemiş olmakla birlikte Hasan Kaplan ilgili dîvân üzerine doktora tezi çalışmaktadır. Benzer biçimde mecmuada her ne kadar bir başka şiir "Ġazel-i Ḳabūlī" başlığıyla kaydedilmiş olsa da ilgili gazelin Kabûlî'nin dîvânında yer almadığı ve yapılan araştırmalar neticesinde bu gazelin Hüdâyî-i Kadîm'e ait olduğu ortaya konmuştur.

Eserde Fasîh'in Feyzî'ye ve Nâbî'nin Emnî'ye yazdığı 3 adet nazîre bulunmaktadır. Bu nazîrelerden sadece Emnî'ye ait zemin şiir mecmuada 28b/132 numarayla kayıtlıdır. Nazîre geleneği açısından dikkat çeken bir başka örnek ise 34a/157 numarada yer alan Nâ'ilî'nin "aldum" redifli gazelidir. Bu gazelin makta beytinde Vecdî mahlasının geçmesi ve mecmuada Vecdî'ye ait aynı vezin ve kafiyeli bir gazelin yer alması söz konusu şiirin Vecdî'ye nazîre olarak yazıldığı ihtimalini düşündürmektedir. Mecmuada bir de Nâbî'nin gazelinden hemen sonra gelen ve "Nazîre-i Mezâkî" başlığıyla kaydedilmiş olan bir başka şiir, hem kafiye ve vezin benzerliği hem de sıralama açısından değerlendirildiğinde Mezâkî'nin bu şiirinin Nâbî'nin gazeline nazîre olarak kaleme aldığı sonucunu düşündürmektedir. Bu şiirin hemen ardından 35b varak numarasının sonunda, "Nazîre-i Sükkerî" başlığı bulunmakta; ancak râbıta kelimesinin takip eden sayfada devam etmemesi nedeniyle Sükkerî'nin nazîresine ait beyitler bulunmamaktadır. Yapılan ayrıntılı incelemeler neticesinde Sükkerî'nin dîvânında "Hem-āġūş" ile başlayan bir

gazelin yer aldığı ve bu gazelin mecmuada bulunan Nâbî ve Mezâkî'nin gazeliyle aynı vezin ve kafiyeyi taşıdığı tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra Nâbî ve Sâhib'e ait aynı vezin ve kafiyeli iki gazelin art arda sıralanmış olması bu şiirlerden birinin diğerine nazîre olarak yazılmış olabileceği ihtimalini akla getirmektedir. Şiirlerin bu şekilde yerleşimi mecmuanın nazîre geleneğini de yansıtan bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

Mecmuada tespit ettiğimiz önemli bir husus ise edebiyatımızda doğrudan kadın şairlerimize dair yapılan çalışmalarda M. Fatih Köksal'ın *Osmanlı'nın Meçhul Kadın Şairleri* isimli makalesi dışında şimdiye kadar ismine rastlamadığımız Râziye Hatun/Kadın'a atfedilen (Gül-deste-i Şuʿarâ 1287: 31), mecmuanın 7b varak numarasındaki 26 numaralı, başlıksız olarak kaydedilen matla', yapılan incelemeler sonucunda Râziye Hatun/Kadın'a değil, Hüdâyî-i Kadîm'e ait olduğu anlaşılmıştır. M. Fatih Köksal'ın makalesinde ise bu şaire ait bir şiir örneği yer almamaktadır.

Mecmuada, Fâsih'e ait art arda yer alan aynı vezin ve kafiyede iki şiir bulunmaktadır. Bu şiirlerden biri, Fâsih Dîvânı'nda ya da ilgili kaynaklarda yer almamaktadır. Bu durum, söz konusu şiirin daha önce yayımlanmamış, dolayısıyla gün yüzüne yeni çıkarılmış bir metin olabileceğini düşündürmektedir. Şiirin dil ve üslup özellikleri, Fâsih'e aidiyetini destekler niteliktedir. Bu bağlamda, söz konusu manzumenin Fâsih Ahmed Dede'ye ait daha önce kayıtlara geçmemiş bir şiir olduğu kanaatine varılabilir. Mecmuada Fâsih'in şiirlerinin hemen ardından Emnî'ye ait bir şiir daha kayıtlıdır. Ancak bu şiir, Emnî Dîvânı'nda yer almamaktadır. Rabia Sözer'in hazırlamış olduğu *Emnî Burnaz Mehmed Ağa Dîvânı* adlı tezde, söz konusu gazele Ali Emîrî'nin bir nazîre yazdığı, ancak gazelin Emnî Dîvânı'nda tespit edilemediği belirtilmiştir. Ayrıca, Ali Emîrî'nin tezkiresinde de bu gazelin yalnızca ikinci beyti yer almaktadır.

*Mecmûʿa-i Eşʿâr'*da kimliğini net olarak belirleyemediğimiz şair sayısı ise 3'tür. Bunlar Safvet, Enverî, ve Şerîf'tir.

Hazırladığımız bu çalışma vesilesiyle ulaşılan sonuçların genelde klasik edebiyat sahası özelde ise mecmua araştırmalarına katkıda bulunmasını temenni ediyoruz.

KAYNAKÇA

Kitaplar

Açıkgöz, N. (2017). *Riyâzî Muhammed Efendi Tezkiretü'ş-Şu'arâ.* Kültür Bakanlığı Yayınları. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/54137,540229-riyazu39s-suarapdfpdf.pdf?0 (E.T. 25/11/2022)

Ak, C. (2001) *Bağdatlı Rûhî Dîvânı Karşılaştırmalı Metin (2 Cilt).* Uludağ Üniversitesi Yayınları.

Aksoyak, İ.H. (2018) *Gelibolulu Mustafa 'Âlî Dîvânı.* Kültür Bakanlığı Yayınları. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/58695,gelibolulu-mustafa-ali-divanipdf.pdf?0 (E.T. 23/11/2023)

Bayram, Y. (2018). *Adlî Dîvânı (Dîvân-ı Sultân Bâyezîd-i Sânî.* Kültür Bakanlığı Yayınları. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/59923,adli-divanipdf.pdf?0 (E.T. 25/11/2024)

Bursalı İsmail Beliğ. (1302). *Güldeste-i Riyâz-ı İrfân ve Vefeyât-ı Dânişverân-ı Nâdire-dân.* Hudavendigar Vilayeti Matbaası.

Canım, R. (2018). *Lâtîfî Tezkiretü'ş-Şu'arâ ve Tabsıratü'n-Nuzamâ (Tenkitli Metin).* Kültür Bakanlığı Yayınları. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/60327,latifi-tezkiretus-suara-ve-tabsiratun-nuzamapdf.pdf?0 (E.T. 06/11/2021)

Çavuşoğlu, M. (1979) *Amrî Dîvan Tenkidli Basım*. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Çavuşoğlu M., Tanyeri. M.A. (2023). *Hayretî Dîvânı.* Kültür Bakanlığı Yayınları. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/118576,hayreti-divanipdf.pdf?0 (E.T. 12/03/2024)

Çavuşoğlu, H. (2018). *Gülşen-i Zürefâ Şeyhzâde Mehmed Vardarî.* Kriter Yayınevi.

Çiftçi, Ö. (2017). *Hâtimetü'l- Eş'âr (Fatîn Tezkiresi).* Kültür Bakanlığı Yayınları. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55976,fatin-tezkiresi-pdf.pdf?0 (E.T. 05/11/2024)

Demirel, Ş. (2017). *Şehrî (Malatyalı Ali Çelebi) Dîvân.* Kültür Bakanlığı Yayınları. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56340,sehri-divanipdf.pdf?0 (E.T. 20/07/2020)

Doğan, M.N. (2018). *Fuzûlî Leylâ ve Mecnûn.* Yelkenli Kitabevi. https://ekitap.ktb.gov.tr/TR-78423/fuzuli---leyla-ve-mecnun.html (E.T. 10/11/2021)

Fevrî, *Dîvân.* Süleymaniye Kütüphanesi, Lala İsmail. Nr. 474.

Gül-deste-i Şu'arâ (1287). Hudavendigâr Matbaası.

Günşen, A. (2004). *İpsalalı Ebu'l-Hayr Mevlid (İnceleme-Metin-Dizin).* Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yayınları.

Güzel, B. (2018). *Safvetî Mehmet Çelebi Dîvânçesi.* Kültür Bakanlığı Yayınları. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/58910,safveti-mehmet-celebi-divancesipdf.pdf?0 (E.T. 06/11/2024)

Hacıbeyzade Ahmed Muhtar. (1311). *Şair Hanımlarımız.* Safa ve Enver Matbaası.

İmam Gazali. (2004). *Kudsî Hadisler (Çev. Feyzullah Demirkıran).* Semerkand Yayıncılık.

İpekten, H. (2019). *Nâ'ilî-i Kadîm Dîvân.* Kültür Bakanlığı Yayınları. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67155,naili-i-kadim-divanipdf.pdf?0 (E.T. 14/01/2021)

İsen, M., Bilkan, A.F., Durmuş, T.I. (2012). *Sultanların Şiirleri Şiirlerin Sultanları.* Kapı Yayınları.

İsmail Beliğ. (1884). *Güldeste-i Riyâz-ı İrfân ve Vefeyât-ı Dânişverân-ı Nâdiredân* (Tıpkıbasım). Hüdavendigâr Vilayeti Matbaası.

Kadıoğlu, İ. (2018). *Ali Emîrî Efendi Tezkire-i Şu'arâ-yı Âmid.* Kültür Bakanlığı Yayınları. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/58689,ali-emiri-efendi--tezkire-i-suara-yi-amidpdf.pdf?0 (E.T. 07/04/2021)

Karaköse, S. (2017). *Nev'î-zâde Atâyî Dîvânı.* Kültür Bakanlığı Yayınları. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55734,nevi-zade-atayi-divanipdf.pdf?0 (E.T. 20/07/2020)

Köksal, M.F. (2017). *Edirneli Nazmî Mecma'u'n- Nezâ'ir (İnceleme-Metin*). Kültür Bakanlığı Yayınları. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56057,mecmaun-nezair-edirneli-nazmi-pdf.pdf?0 (E.T. 04/11/2024)

Kurnaz, C., ve Tatçı, M. (2001). *Ümmî Dîvân Şairleri ve Enverî Dîvânı.* MEB Yayınları.

Kurnaz, C., ve Tatçı, M. (2001). *Mehmed Nâil Tuman, Tuhfe-i Nâilî-Divan Şairlerinin Muhtasar Biyografileri.* Bizim Büro Yayınları.

Kurt, S.K., Özel, R.O., Hakverdioğlu, M. (2022). *Abdîzâde Hüseyin Hüsâmeddîn Yasar Amasya Tarihi*. C. 10. Amasya Belediyesi Kültür Yayınları.

Kut, G., Bayraktar, N. (2021). *Yazma Eserlerde Vakıf Mühürleri.* Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları. http://ekitap.yek.gov.tr/Uploads/ProductsFiles/b9711221-22c3-4f0e-8c2f-891cdf304801.pdf (E.T. 16/02/2022)

Küçük, S. (?). *Bâkî Dîvânı.* Kültür Bakanlığı Yayınları. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucukpdf.pdf?0 (E.T. 24/06/2024)

Macit, M. (2017). *Nedîm Dîvânı.* Kültür Bakanlığı Yayınları. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56214,nedim-divanipdf.pdf?0 (E.T. 22/11/2020)

Mermer, A. (1991). *Mezâkî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni*, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

Tavukçu, O.K. (2020). *Dede Ömer Rûşenî Dîvân (Tenkitli Metin).* Kültür Bakanlığı Yayınları. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10601,dede-omer-rusenipdf.pdf?0 (E.T. 17/07/2020)

Samsakçı, M. (2021). *19. Asır Mevlevî şairi Galatalı Safvet (Hayatı-Bütün Şiirleri) ve İbnülemin'in Kemâlü's-Safve'si.* Hiperlink Yayınları.

Solmaz, S. (2018). *Ahdî ve Gülşen-i Şu'arâ'sı (İnceleme-Metin).* Kültür Bakanlığı Yayınları. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56733,ahdi-gulsen-i-suarapdf.pdf?0 (E.T. 06/11/2021)

Yavuz, K. Ve Yavuz, O. (2016). *Muhibbî Dîvânı Bütün Şiirleri (2 Cilt).* Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları. http://ekitap.yek.gov.tr/Uploads/ProductsFiles/_69.%20MUHiBBi%20DiVANI%202.%20CiLT.pdf (E.T. 10/01/2021)

Yazıcı, G.E. (2017). Edirneli *Kâmî ve Dîvânı.* Kültür Bakanlığı Yayınları. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55977,kami-divani-pdf.pdf?0 (E.T. 20/07/2020)

Zavotçu, Gencay. (2017). *Rızâ Tezkiresi.* Kültür Bakanlığı Yayınları. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/73320,riza-tezkiresi2020pdf.pdf?0 (E.T. 09/11/2021)

Süreli Yayınlar

Akpınar, H. (2018). *Osmanlı döneminde Diyarbakır'da mûsikî kültürü ve mûsikîşinaslar.* Rast Müzikoloji Dergisi, 1914-1926.

Avcı, İ. (2018). *Gül-deste-i Şu'arâ Adlı Şiir Mecmuası ve Mecmuaya Göre Bursa Şairleri.* Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 587-619.

Benli, Ş. (2019). *Bir Metin Yeniden Yazılırken Neler Değiştirilir: Dâfi'u'l-Hüzn ve Mahzenü'l-Esrâr Örneği.* Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, 137-170.

Ceyhan, A., Koşnik, S. (2016). *Cemâlî'nin Risâle-I Durûb-ı Emsâl'i*. Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, 33-76.

Çelik, A. (2020). *Gülün Bülbül olduğudur: Osmanlı'nın kadın şairleri üzerine bir bibliyografya denemesi.* Journal of Humanities and Tourism Research, 182-212.

Çelik, A. (2022). Cemâlî'nin Latifelerini Muhtevi Bir Eser: Denâ'et-nâme-i Cemâlî. Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi, 353-366.

Erdoğan, K. (1999). *Der-Kenâr Yazıları.* Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi, 345-352.

Ekinci, R. (2013). *Hâkim Mehmed Efendi'nin Divanında Yer Almayan Şiirleri.* Türkiyat Araştırmaları Dergisi, 133-145.

Ekinci, R. (2020). *Bursalı Haylî Ahmed Çelebi ve Şiirleri*. Journal of Turkish Language and Literature, 356-390.

İspirli, S.A. (2007). *Osmanlı Kadınının Şiiri.* Turkish Studies*,* 445-455.

Kaplan, H. (2018). *Bâkî'nin Basılı Divanlarında Yer Almayan Şiirleri ve Divanının Bir Nüshası Üzerine Bazı Notlar.* International Journal of Language Academy, 223-253.

Kaplan, Y. (2021). *Beyitlere Akseden Ateş: Safvet'in Tophane ve Galata Yangınnameleri.* Littera Turca, 94-119.

Koç, H. (2020). *XVII. Yüzyıl Divan Şairi Haylî ve Yayımlanmamış Gazelleri.* Hikmet-Akademik Edebiyat Dergisi, 37-48.

Köksal, M. F. (2023). *Osmanlının Meçhul Kadın Şairleri.* Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, 343-368.

Tılfarlığlu, M. (2016). *Enverî'nin Divanında Bulunmayan Gazelleri.* TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi, 145-162.

Turan, L. (2011). Defterdâr-zâde Ahmed Cemâlî'nin Siroz Şehrengîzi. Osmanlı Araştırmaları, 37(37), 48-76.

Tunç, S., Sevgi, A. (2015). *Livâyî Bey Mecmû'ası.* Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 313-352.

Ünver, İ. (2008). *Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler.* Türkoloji Dergisi, 51-89.

Diğer Yayınlar

Aksoyak, İ.H. (2020). Ümnî/Emnî Burnaz Mehmed Ağa. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/umni-emni-burnaz-mehmed-aga (E.T. 13/07/2023)

Aksoyak, İ.H., İsen, M. (2020). Âlî/Çeşmî, Gelibolulu Mustafa. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ali-cesmi-gelibolulu-mustafa (E.T. 13/05/2025)

Ateş, A. (2012). *Tevfik Rıza Yenal'ın Söz ve Saz İsimli Yazma Müzik Eserinin 3. Kitabı Olan Güfteler Bölümünün Günümüz Türkçesine Çevirisi* [Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi.

Aydın, Y.Ü. (2018). *Mecmû'a-i Eş'âr (Milli Kütüphane FB 553) İnceleme-Metin* [DT]. Gazi Üniversitesi.

Aypay, A.İ. (1992). *Nahifî Süleyman Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Divanı'nın Tenkitli Metni)* [DT]. Selçuk Üniversitesi.

Baltalı, S. (2016). *Mehmed Adlî Divanı* [Yüksek Lisans Tezi]. Kırklareli Üniversitesi.

Bilge, M.L. (2020). "Mustafa Paşa, Buşatlı". Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi C. 34.

Bilkan, A.F. (1993). *Nâbî'nin Türkçe Dîvânı* [DT]. Gazi Üniversitesi.

Cankurt, G.Ç. (2015). *Figanî Divanı Gramatikal İndeksi* [Yüksek Lisans Tezi]. Aydın Menderes Üniversitesi.

Coşkun, N. (2019). *18. Yüzyıla Ait Divan Tertibinde Bir Nazire Mecmûası (İnceleme-Metin)* [Yüksek Lisans Tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi.

Çakır, M.S. (2018). *Yahyâ Nazîm Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin)* [DT]. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.

Çelik, F. (2018). *Cem'iyyetü'ş-Şi'r, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi numara:105 (88b-200a) (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin)* [Yüksek Lisans Tezi]. Sakarya Üniversitesi.

Çetin, İ. (1993). *Derzi-zâde 'Ulvî (Hayatı, Edebî Şahsiyeti ve Divanının Tenkidli Metni)* [Yüksek Lisans Tezi]. Fırat Üniversitesi.

Çıpan, M. (1991). *Fasîh Ahmed Dede Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni* [DT]. Selçuk Üniversitesi.

Demiralay, M. (2007). *Hüdâyî-i Kadîm (16. yy) ve Dîvânı İnceleme-Tenkidli Metin* [Yüksek Lisans Tezi] Süleyman Demirel Üniversitesi.

Demirel, Ş. (2020). Şehrî, Malatyalı Ali Çelebi. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sehri-malatyali-ali-celebi (E.T. 05/04/2023)

Derdiyok, İ.Ç. (1988) *Cemâlî Dîvânı (İnceleme- Metin)* [Yüksek Lisans Tezi]. Çukurova Üniversitesi.

Dîvân Makam. (t.y). https://divanmakam.com/ (E.T. 26/12/2022)

Diyanet İşleri Başkanlığı, Kuran Yolu Meali https://kuran.diyanet.gov.tr/mushaf/kuran-meal-2/enam-suresi-6/ayet-52/kuran-yolu-meali-5 (E.T. 20/12/2021)

Doğrusöz, Nilgün. (1993). *Hâfız Post Güfte Mecmuası (Türkçe Güfteler)* [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Teknik Üniversitesi.

Doluel, A.T. (2020). *Şerif Ali Kâdirî Dîvânı (Metin-İnceleme)* [Yüksek Lisans Tezi]. Kastamonu Üniversitesi.

Donuk, S. (2015). *Nev'î-zâde Atâyî-Hadâ'iku'l-Hakâ'ik fî Tekmileti'ş-Şakâ'ik (İnceleme-Metin)* [DT]. Celal Bayar Üniversitesi.

Durmaz, G. (2021). Muhibbî. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/muhibbi (E.T. 28/02/2024)

Durmuş, T. (2020). Hayretî. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hayreti (E.T. 13/05/2025)

Dursunoğlu, H. (1996). *Şeyhülislâm Muhammed Şerîf Efendi'nin Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni* [Yüksek Lisans Tezi]. Atatürk Üniversitesi.

Epçaçan, C. (1999). *Esad Zade Mehmed Çelebi Hayatı, Edebî Şahsiyeti, ve Divanı Tenkidli Metin-İnceleme* [Yüksek Lisans Tezi]. Atatürk Üniversitesi.

Eren, A. (2012). *Defterdâr-zâde Ahmed Cemâlî'nin Metâli'-i Cemâlî ve Şehr-engîz-i İstanbul Adlı Eserleri (İnceleme-Metin)* [Yüksek Lisans Tezi]. Selçuk Üniversitesi.

Erkal, A. (2021). Nâbî, Yûsuf Nâbî Efendi. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nabi-yusuf-nabi-efendi (E.T. 19/01/2024)

Genel, B. (2015). *Milli Kütüphane Ankara-Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu'nda 06 hk 578 Arşiv Numarası ile Kayıtlı Mecmû'a-yı Eş'âr (Metin-İnceleme-Tıpkıbasım)* [Yüksek Lisans Tezi]. Erciyes Üniversitesi.

Gençoğlu, M.S.H. (2013). *Süleymâniye Kütüphânesi-Ali Nihat Tarlan-nr. 81 Künyeli Mecmuâ-i Güftenin İncelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Haliç Üniversitesi.

Güler, Ö.F. (2020). *Enverî Dîvânı (Tenkitli Metin-Tahlîl)* [DT]. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.

Gümüş, N. (2020). Nazîm,Yahya Çelebi. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nazim-yahya-celebi (E.T. 03/11/2023)

Gündüz, H. (2009). *Mehmet Nail Tuman ve Tuhfe-i Nâilîsi (İnceleme-Metin-İndeks Sayfa1-100)* [Yüksek Lisans Tezi]. Balıkesir Üniversitesi.

İSAM, Cüneyd Kosal Türk Musikisi Arşivi. (t.y). http://ktp.isam.org.tr/?blm=araksl&navdil=tr (E.T. 03/11/2024)

Kalpaklı, M. (2020). Fevrî, Ahmed. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fevri-ahmed (E.T. 13/05/2025)

Kaplan, Y. (2020). Cemâlî, Defterdâr-zâde Ahmed Cemâlî Çelebi. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cemali-defterdarzade-ahmed-cemali (E.T. 04/12/2023)

Kaplan, Y. (2020). Haylî, Ahmed Çelebi. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hayli-ahmed-celebi-mdbir (E.T. 19/01/2024)

Karakuş, E. (2019). *Seyyid Ahmed Cemâlî Divanı (İnceleme-Metin)* [Yüksek Lisans Tezi]. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.

Karayel, M. (2023). *İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03552 Numaralı Şiir Mecmuası (44a-88a): İnceleme-Metin-mestap'a Göre Tasnif* [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Üniversitesi.

Karaman, N.N. (1988). *Cemâlî ve Divanının Tenkidli Metni* [DT]. İstanbul Üniversitesi.

Karavelioğlu, M.A. (2020). Nahîfî, Süleyman. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nahifi-suleyman (E.T. 03/11/2023)

Karayel, M. (2023). *İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03552 Numaralı Şiir Mecmuası (44a-88a): İnceleme-Metin MESTAP'a göre tasnif* [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Kültür Üniversitesi.

Kaya, B.A. (2013). "Veysî". Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi C. 43.

Kayabaşı, B. (1997). *Kâf-zâde Fâ'izî'nin Zübdetü'l-Eş'ârı* [DT]. İnönü Üniversitesi.

Keskin, N.İ. (2020). Mezâkî, Süleymân. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/mezaki-suleyman (E.T. 28/02/2024)

Kılıç, Erdal. (2013). *Mecmûa-yı Letâif fî Sandukati'l-me'ârif (Metin ve Değerlendirme)* [DT]. İstanbul Üniversitesi.

Kılınç, A. (2017). *Fuzûlî'nin Türkçe Divanı Edisyon Kritik ve Konularına Göre Fuzûlî Divanı* [DT]. İstanbul Üniversitesi.

Konya, H. (2013). *XIX. Yüzyılda Yazılmış Olan Vâsıf Bey'in Güfte Mecmuasının İncelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi.

Köksal, M.F. (2020). Figânî. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/figani (E.T. 13/05/2025)

Kubbealtı Lügatı. (t.y). https://www.lugatim.com/s/DEVRAN (E.T. 12/07/2021)

Kufacı, O. (2006). *Adni Divanı ve Adni Divanında Benzetmeler* [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Üniversitesi.

Macit, M. (2020). Fuzûlî. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fuzuli-mdbir (E.T. 24/09/2023)

Macit, M., Kaplan, H. (2022). Bâkî. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/baki (E.T. 05/11/2022)

Nota Arşivleri. (t.y). https://www.notaarsivleri.com/ (26/12/2021)

Okatan, İ.H. (1995). *Kafzâde Fâ'izî Hayatı Eserleri Sanatı-Tenkitli Divan Metni* [DT]. Ege Üniversitesi.

Okatan, İ.H. (2020). Fâ'izî, Kâf-zâde Fâ'izî, Abdülhay. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/faizi-kafzade-faizi-abdulhay (E.T. 15/02/2022)

Özdemir, M. (2020). Es'ad, Hâce-zâde. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/esad-hacezade (E.T. 11/12/2023)

Özdemir, R.T. (2024). *Deşîşî Mehmed'in Et-Tuhfetü'Seniyye İle'l-Hazreti'l-Haseniyye İsimli Farsça-Türkçe Sözlüğü (İnceleme-Metin-Dizin-Tıpkıbasım)* [DT]. Pamukkale Üniversitesi.

Öztoprak, N. (2020). Rûhî, Bağdatlı. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ruhi-bagdatli (E.T. 14/11/2021)

Poyraz, Y. (2008). *Seyyid Mehmed Efendi (Hâkim) Yaşamı, Edebî Kişiliği ve Dîvânı Üzerinde Bir Araştırma (İnceleme-Metin)* [DT]. Ondokuzmayıs Üniversitesi.

Poyraz, Y. (2020). Hâkim, Seyyid Mehmed Efendi. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hakim-seyyid-mehmed-efendi (E.T. 30/10/2023)

Sarıoğlu, L.A. (2020). Adnî, Mahmûd Paşa. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/adni-mahmud-pasa (E.T. 17/12/2023)

Serdaroğlu, V.C. (2020). Amrî, Abdülkerim Efendi. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/amri-abdulkerim-efendi (E.T. 13/05/2025)

Soydaş, M.E. (2001). *XVIII. Yüzyıla Ait Bir Elyazması Mecmuada Dinî Mûsikî Güfteleri* [Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi.

Sözer, R. (2018). *Emnî Burnaz Mehmed Ağa Dîvânı* [Yüksek Lisans Tezi]. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi.

Suiçmez, H. (2013). *19. yy'ın İlk Yarısında Yazıldığı Tahmin Edilen Bir Yazmadaki Güfteler Üzerine Çalışma* [Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi.

Şenödeyici, Ö. (2020). Nâ'ilî-i Kadîm, Mustafa. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nailii-kadim-mustafa (E.T. 17/12/2023)

Şentürk, S. (2021). *Sırru'l-esrâr ve Matla'u'l -envâr (1a-50b v.) (Giriş-İnceleme-Metin-Dizin)* [Yüksek Lisans Tezi]. Süleyman Demirel Üniversitesi.

Tanıklı Türkçe Sözlük. (t.y). https://lehcediz.com/ (E.T. 18/01/2024)

Topal, B. (2014). *Gıda-ı Ruh İsimli Güfte Mecmuasının Günümüz Türkçesine Çevirisi ve İncelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Cumhuriyet Üniversitesi.

Topal, M. (2004). *Pîrî-zâde Mehmed Sâhib Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanı'nın Tenkitli Metni* [Yüksek Lisans Tezi]. Fırat Üniversitesi.

Toska, Z. (1985). *Veysî Dîvânı (Hayatı, Eserleri ve Edebî Kişiliği)* [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Üniversitesi.

Tuğluk, İ.H. (2021). Pîrî-zâde, Mehmed Sâhib Efendi. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/pirizade-mehmed-sahib-efendi (E.T. 06/12/2022)

Tuncer, E. (2016). *Sükkerî Divanı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]* [Yüksek Lisans Tezi] Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.

Uludağ, E. (1992). *Şeyhülislâm Bahayi Dîvânı (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin)* [Yüksek Lisans Tezi]. Atatürk Üniversitesi.

Uludağ, E. (1992). Bahâyî, Şeyhülislam Bahâyî, Azîz-zâde, Mehmed Efendi. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/bahayi-mehmed-efendi (E.T. 03/02/2022)

Uysal, B. (2021). *Hâfız Mustafâ Dûrbînî-zâde'nin Güfte Mecmuası (iaek şevket rado yazmaları, sr 078)* [Yüksek Lisans Tezi]. Düzce Üniversitesi.

Ünal, M. (2020). Fasîh, Ahmed Fasîh Dede. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fasih-ahmed-fasih-dede (E.T. 18/11/2022)

Üzgör, T. (1985). *Fehîm-i Kadîm Dîvânı* [DT]. Marmara Üniversitesi.

Yağcı, Ö.G. (2006). *Mehmed Şerif Efendi Divanı (İnceleme-Metin)* [Yüksek Lisans Tezi]. Kırıkkale Üniversitesi.

Yanmaz, E. (1995). *Vecdî (Hayatı, Edebî Kişiliği ve Dîvânı'nın Karşılaştırmalı Metni)* [Yüksek Lisans Tezi]. Atatürk Üniversitesi.

Yazıcı, G. (2020). Kâmî, Edirneli Mehmed Kâmî Efendi. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kami-edirneli-mehmed-kami-efendi (E.T. 17/01/2024)

Yekbaş, H. (2020). Hüdâyî-i Kadîm, Mustafa. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hudayii-kadim-mustafa (E.T. 27/12/2023)

Yekbaş, H. (2020). Vecdî, Abdülbâkî. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vecdi-abdulbaki (E.T. 30/01/2024)

Yeniterzi, E. (1989). *Dîvan Şiirinde Na't* [DT]. Selçuk Üniversitesi.

Yeşilkaya, K. (2021). *Şeyhülislâm Hocazâde Es'ad Mehmed Efendi'nin Fezâ'il-i Cum'a Adlı Eseri (İnceleme-Metin)* [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Üniversitesi.

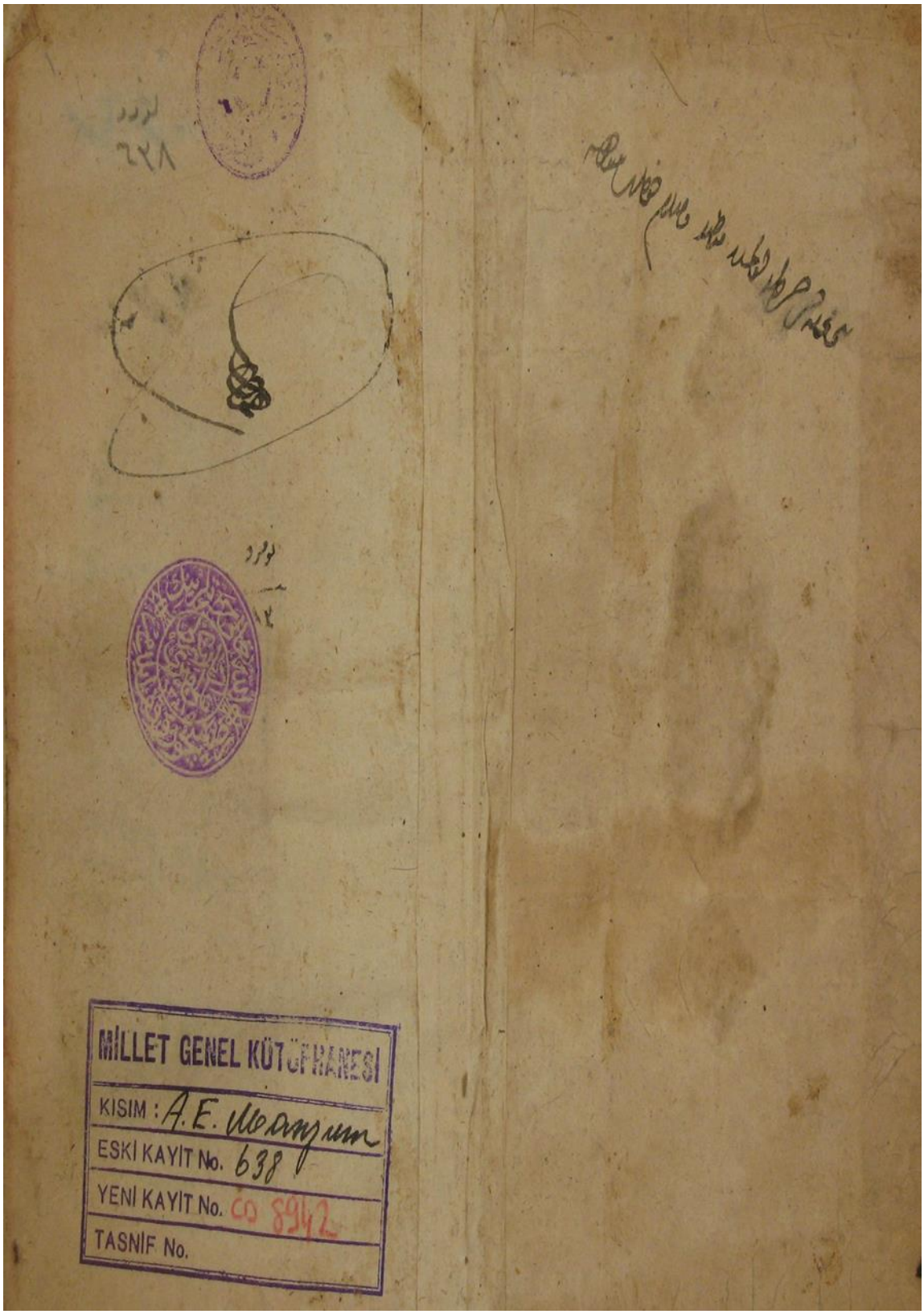
Yıldız, A. (2020). Fehîm-i Kadîm. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fehimi-kadim (E.T. 23/11/2023)

Yüceışık, Z.S. (1990). *Şeyhülislâm Esat Efendi Atrabü'l-Âsâr fî Tezkireti Urefâi'l-Edvâr (Giriş-Metin-Tercüme-Terimler-Dil Notları)* [DT]. İstanbul Üniversitesi.

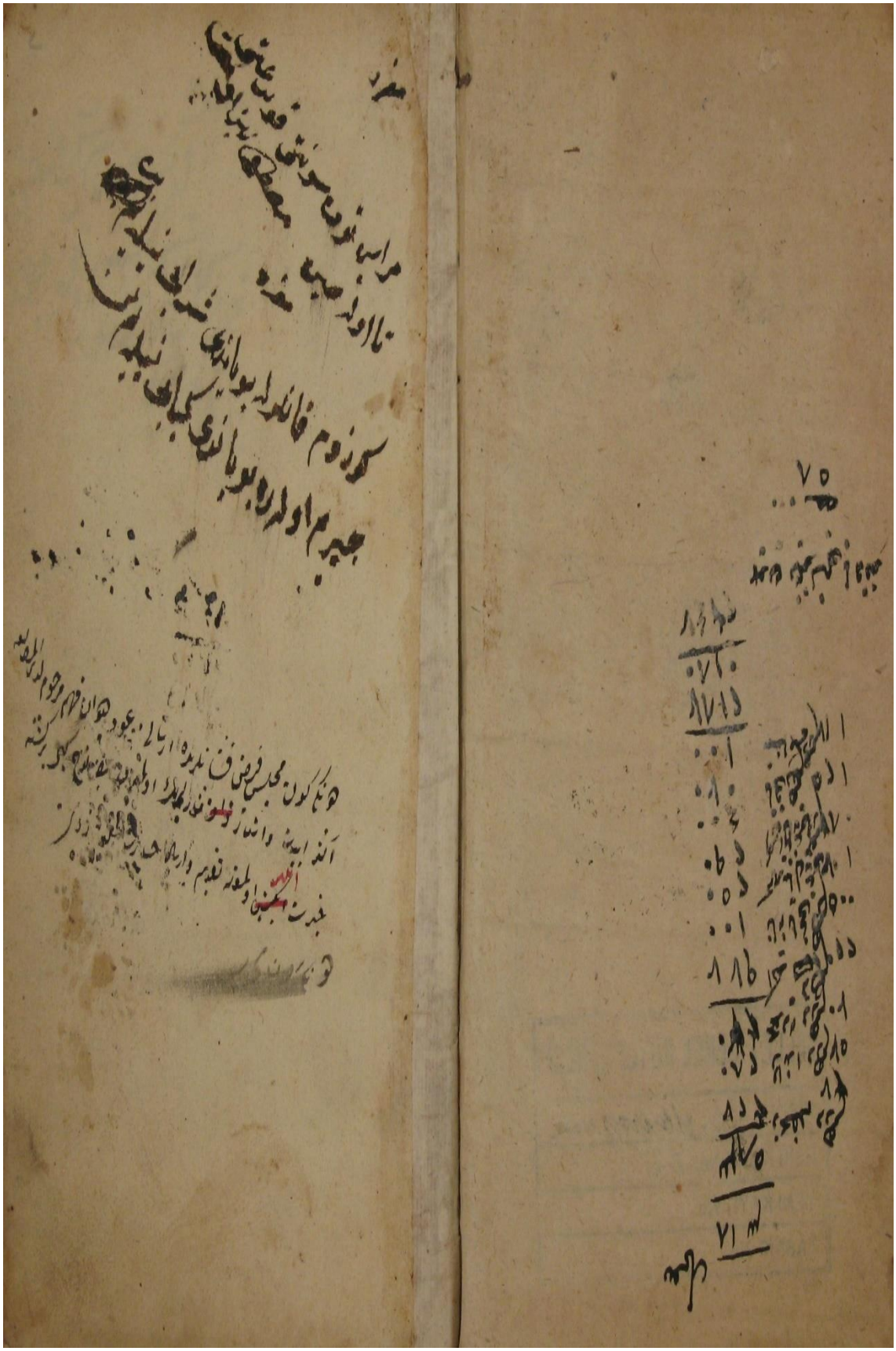
Zübeyiroğlu, R. (1989). *Mecmû'atü't-Terâcim Mehmed Tevfik Efendi* [DT]. İstanbul Üniversitesi.

EK

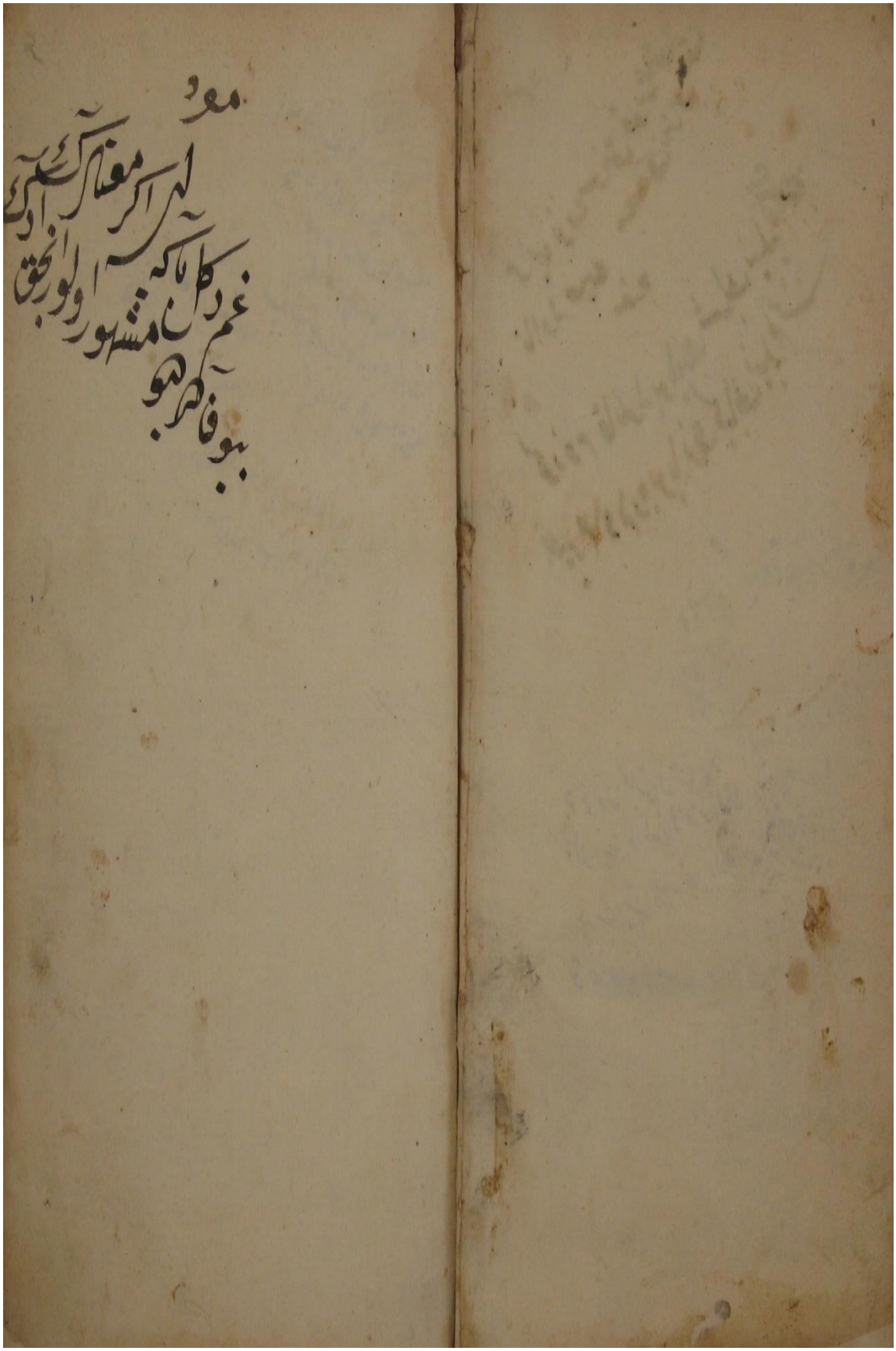
Ek 1: 1a

MİLLET GENEL KÜTÜPHANESİ
KISIM : A.E. Mecmua
ESKİ KAYIT No. 638
YENİ KAYIT No. Co 8942
TASNİF No.

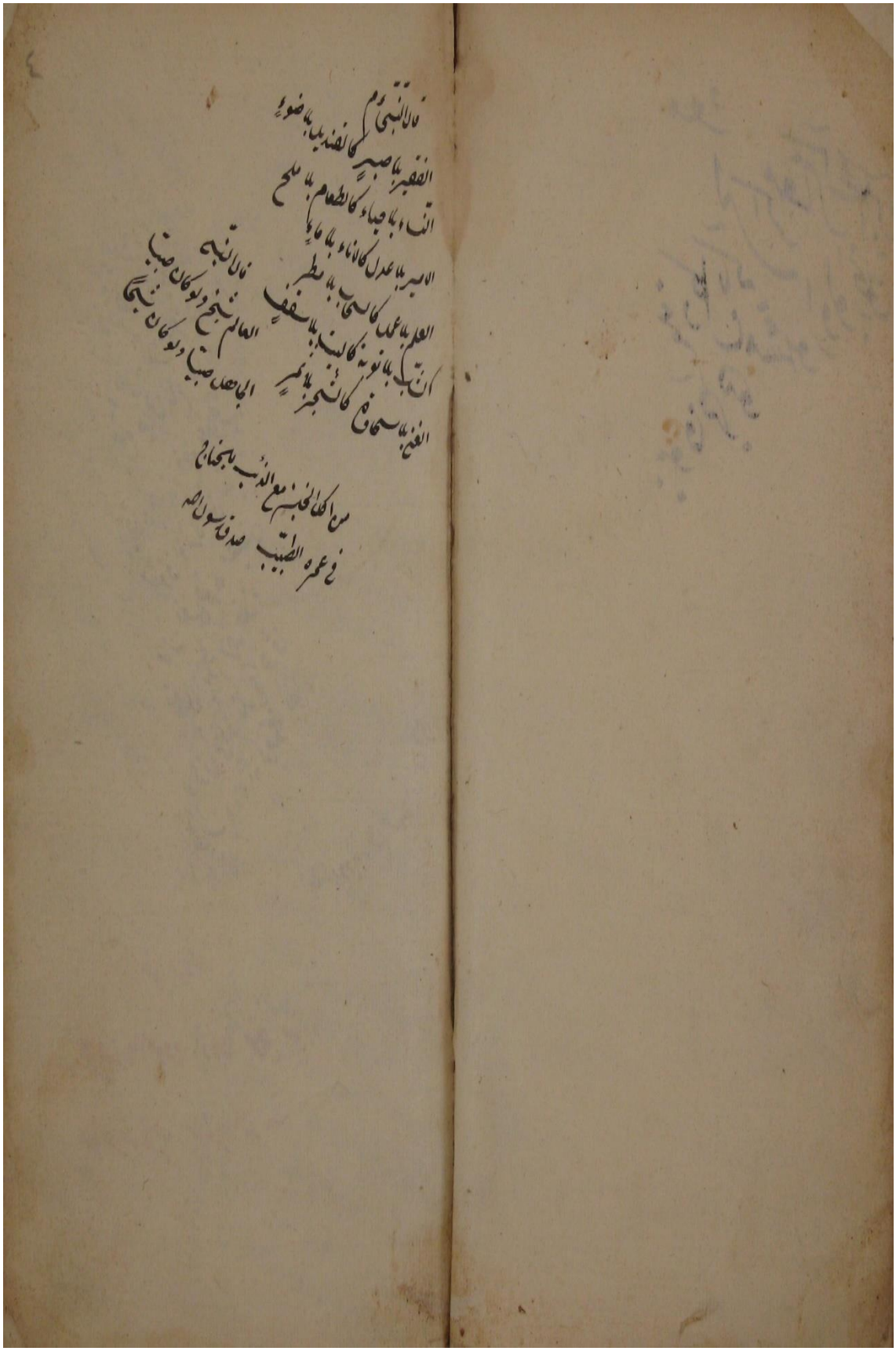
Ek 2: 1b-2a

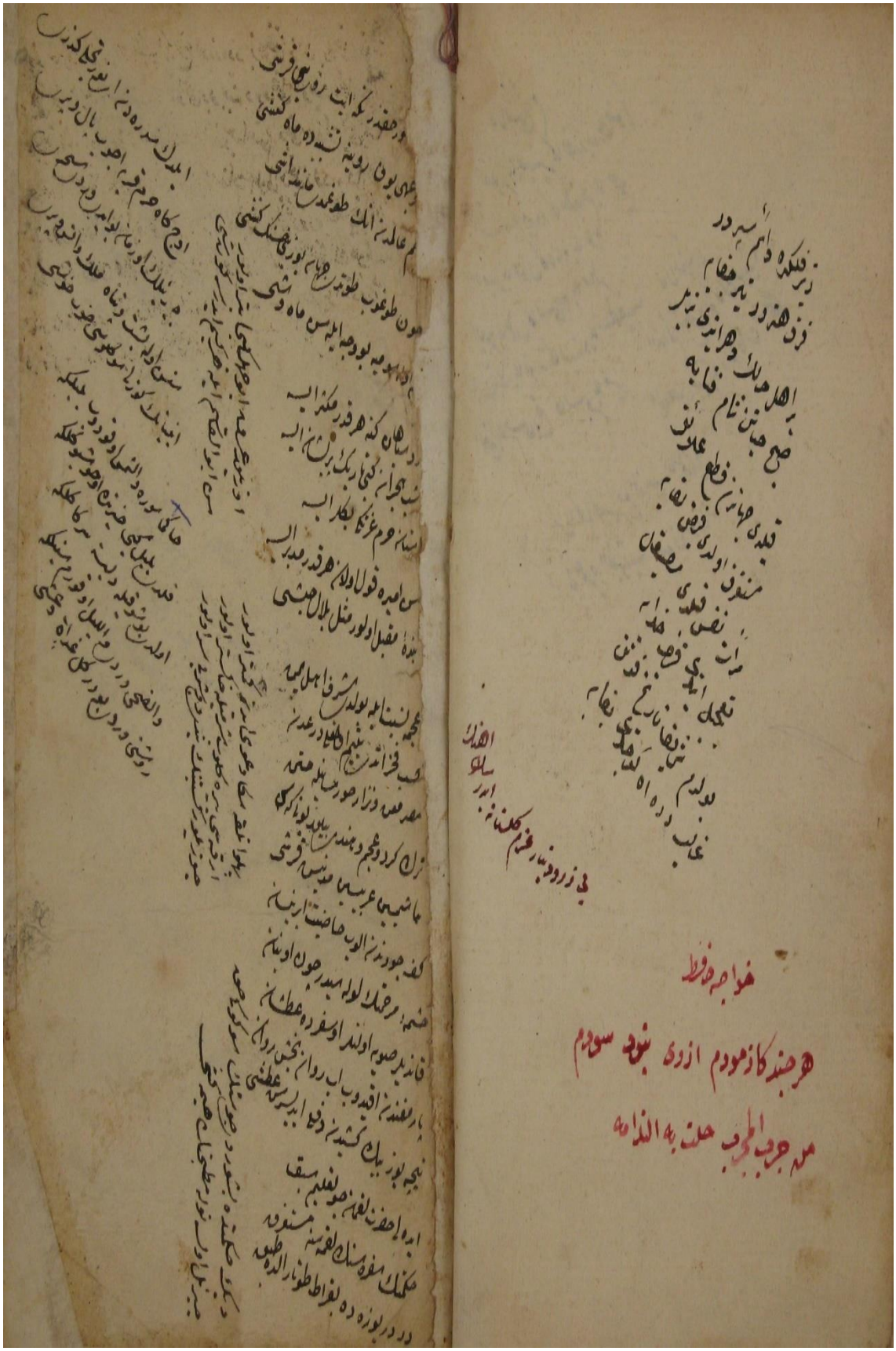
Ek 3: 2b-3a

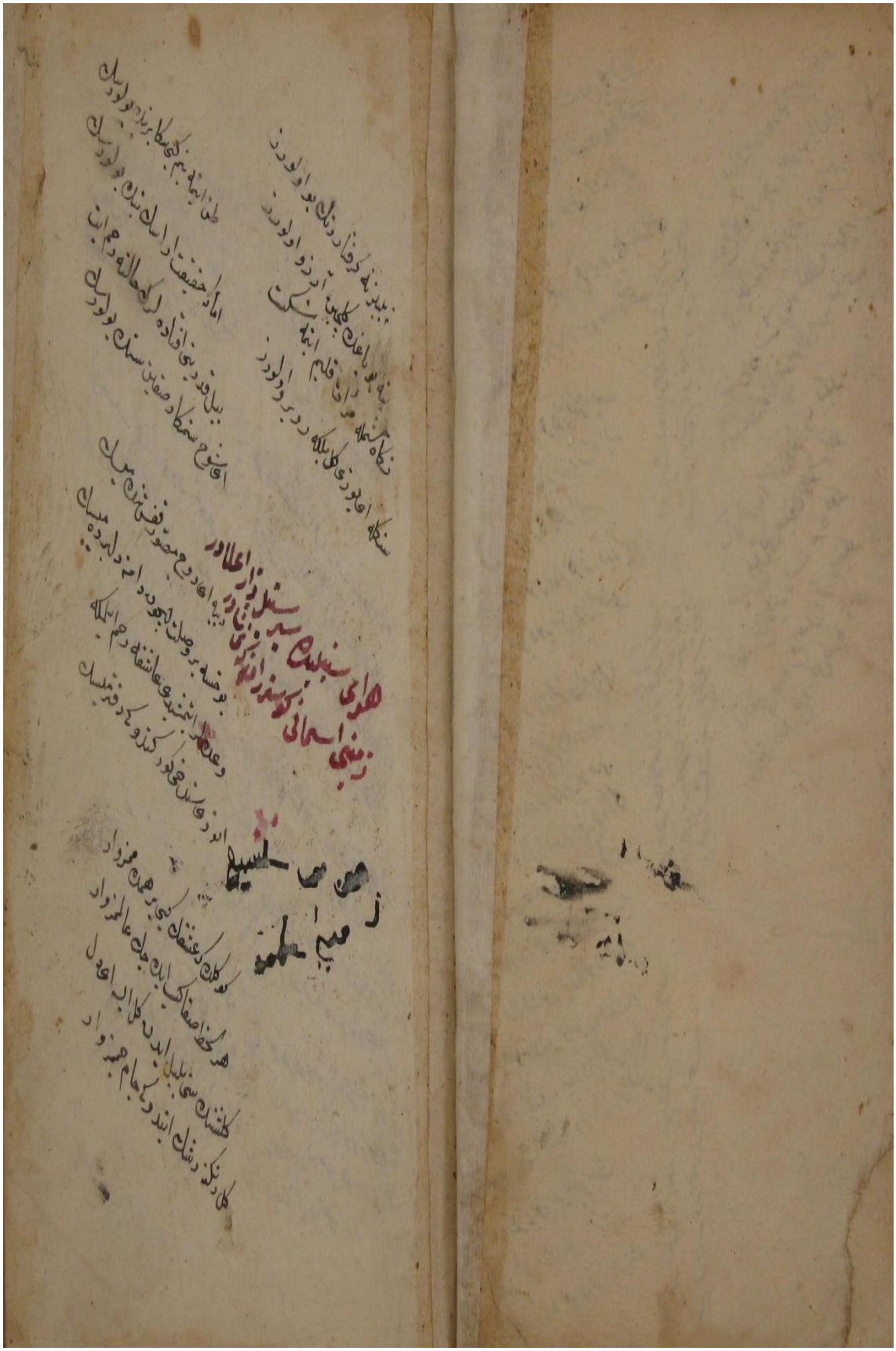
Ek 4: 3b-4a

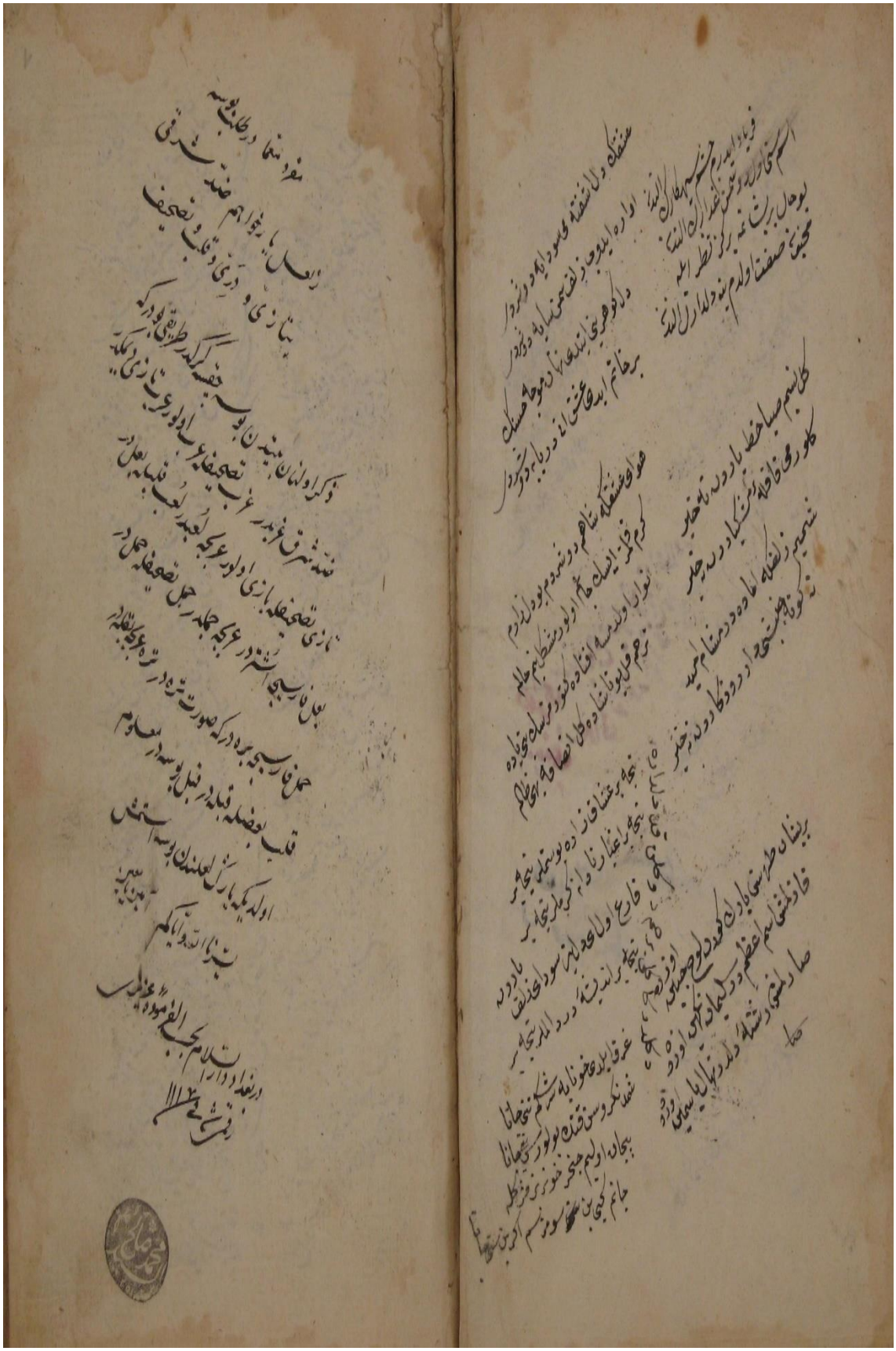
Ek 5: 4b-5a

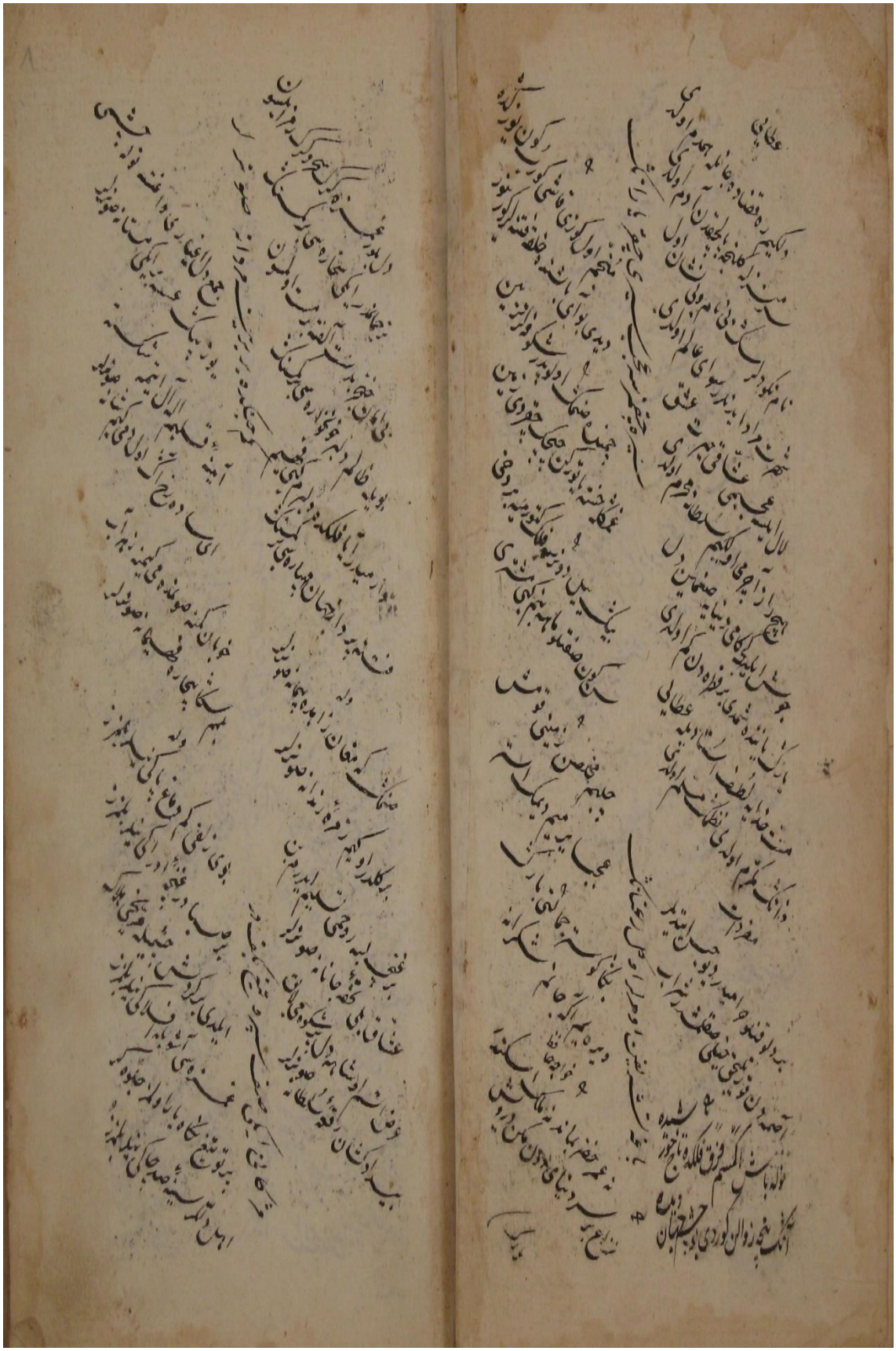
Ek 6: 5b-6a

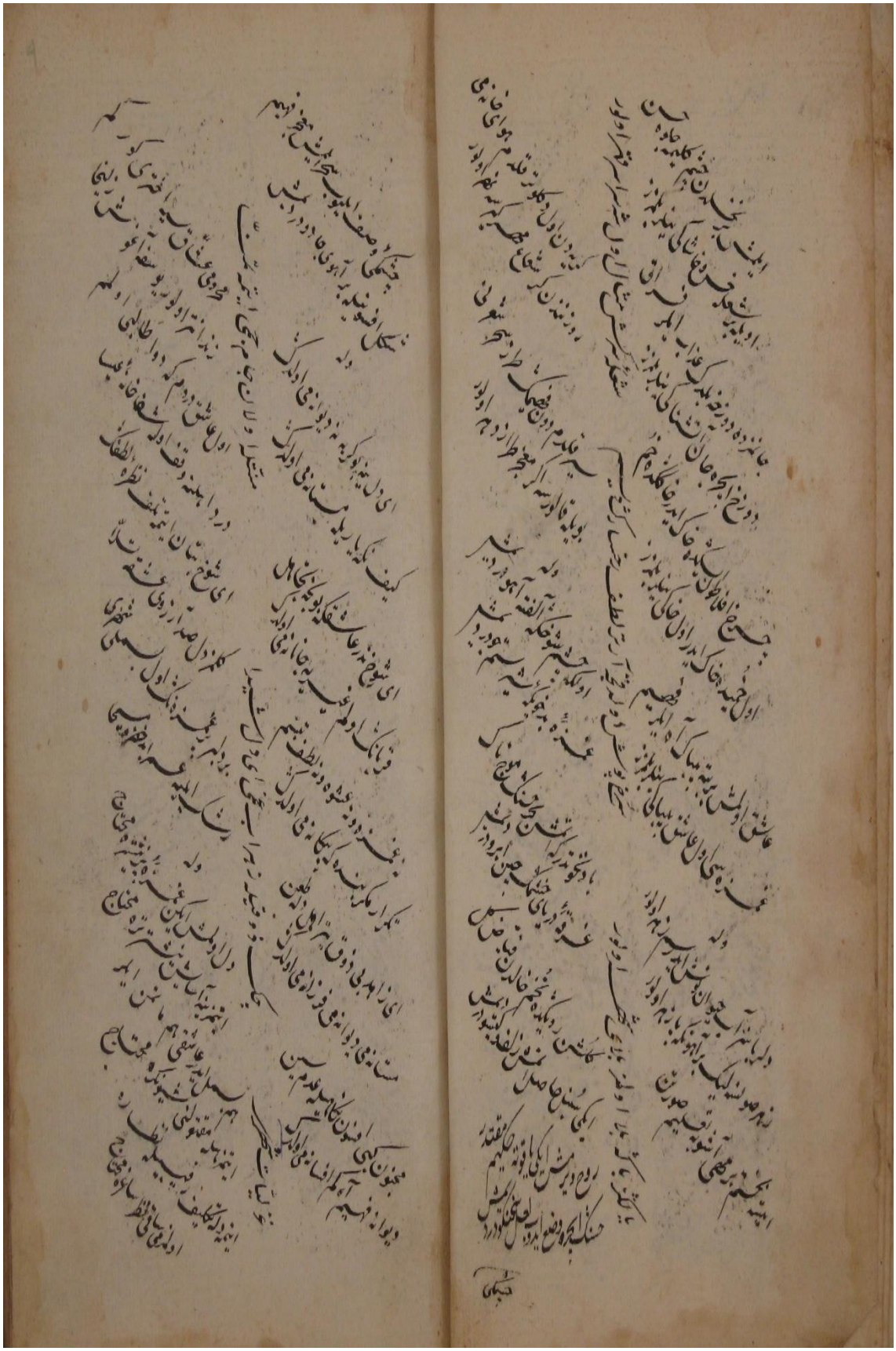
Ek 7: 6b-7a

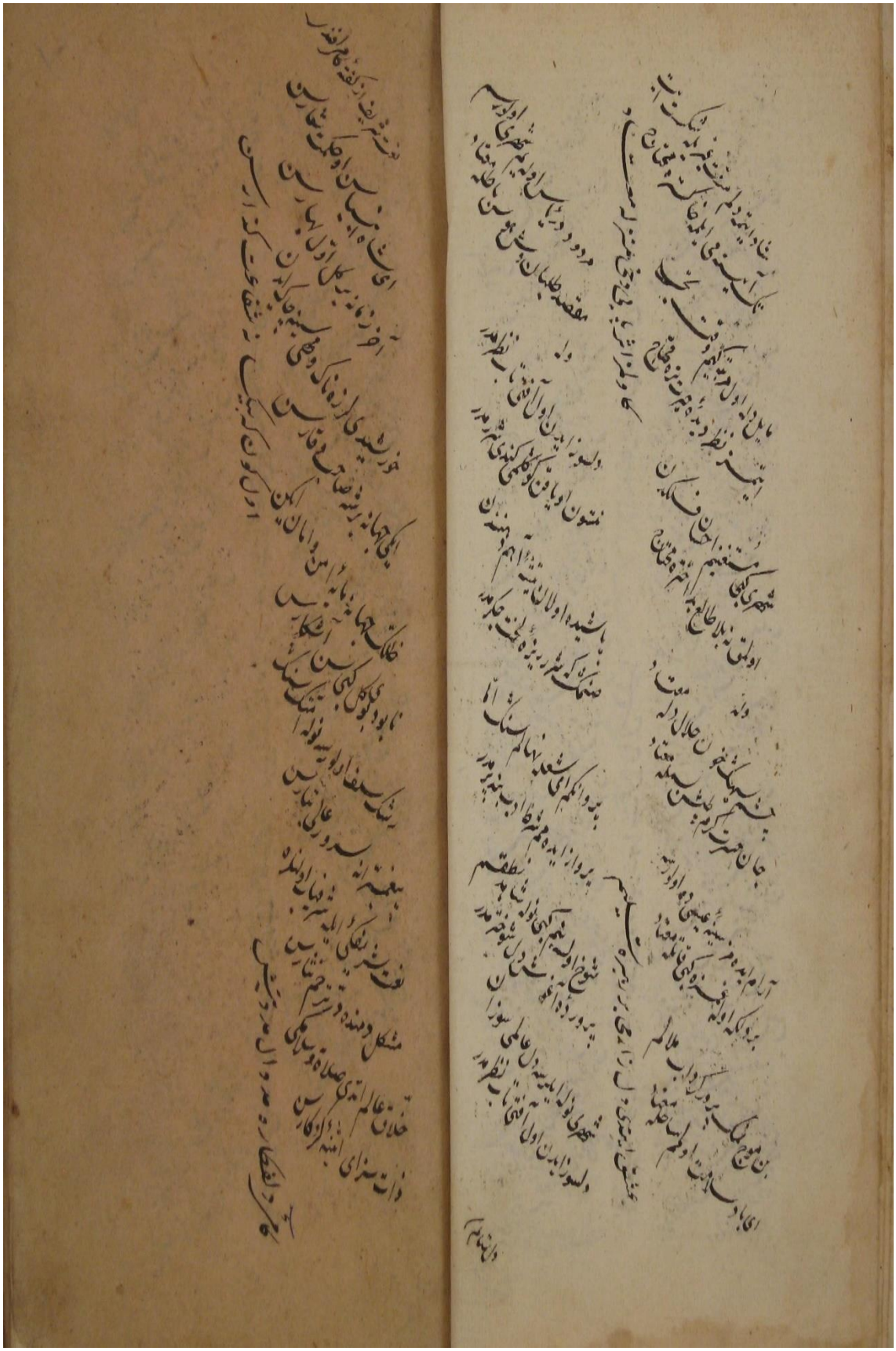
Ek 8: 7b-8a

Ek 9: 8b-9a

Ek 10: 9b-10a

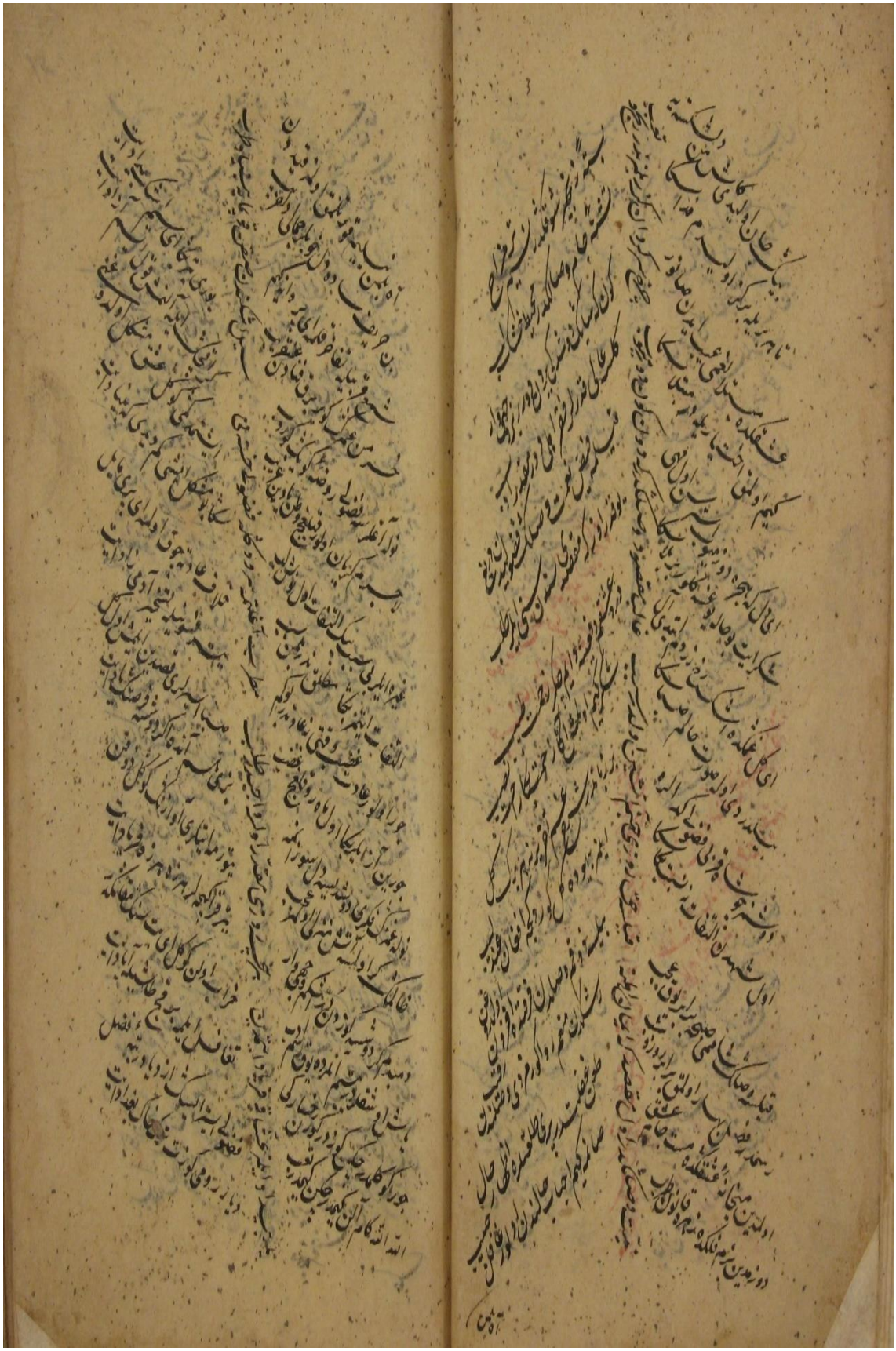
Ek 11: 10b-11a

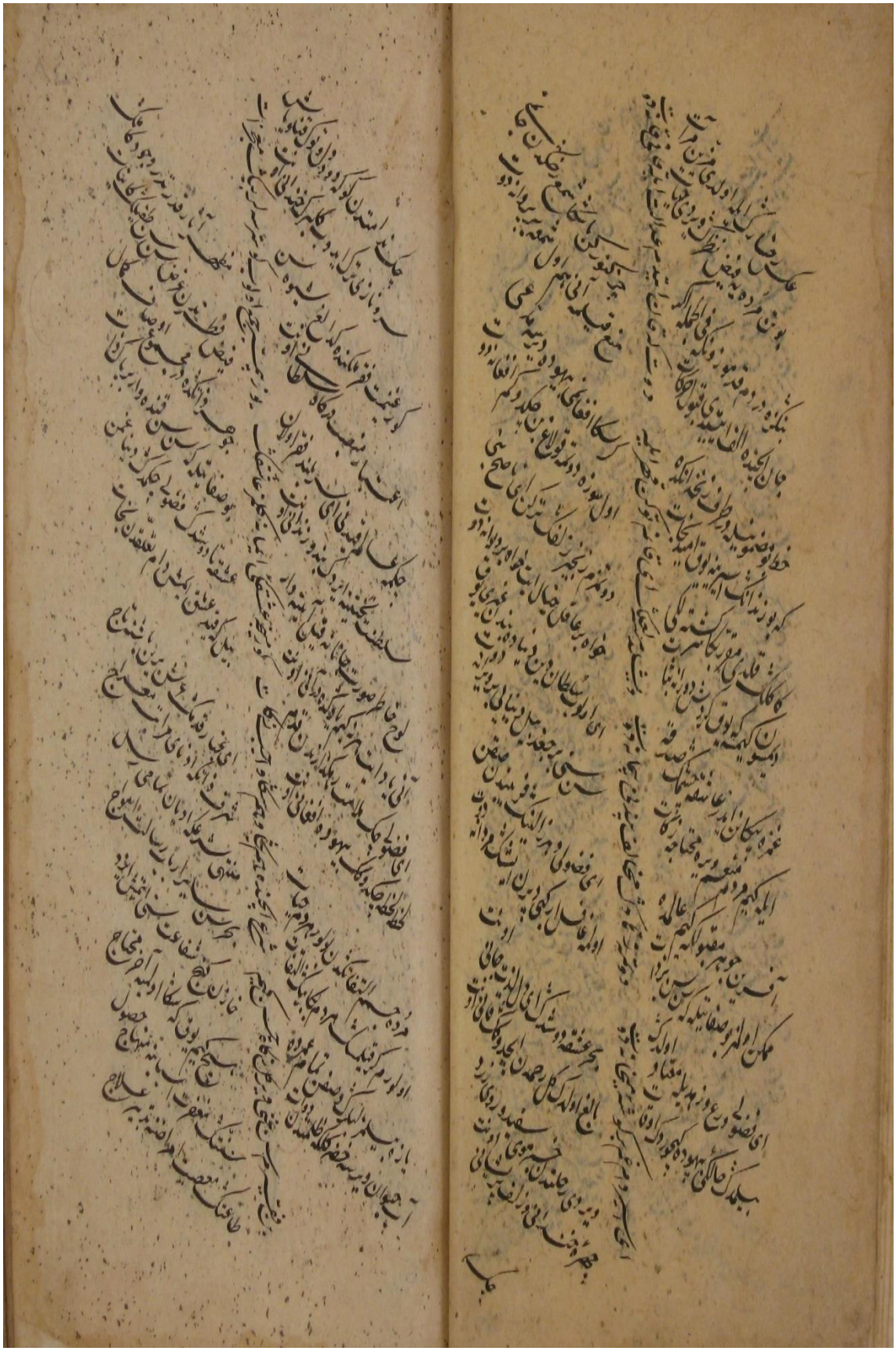
Ek 12: 11b-12a

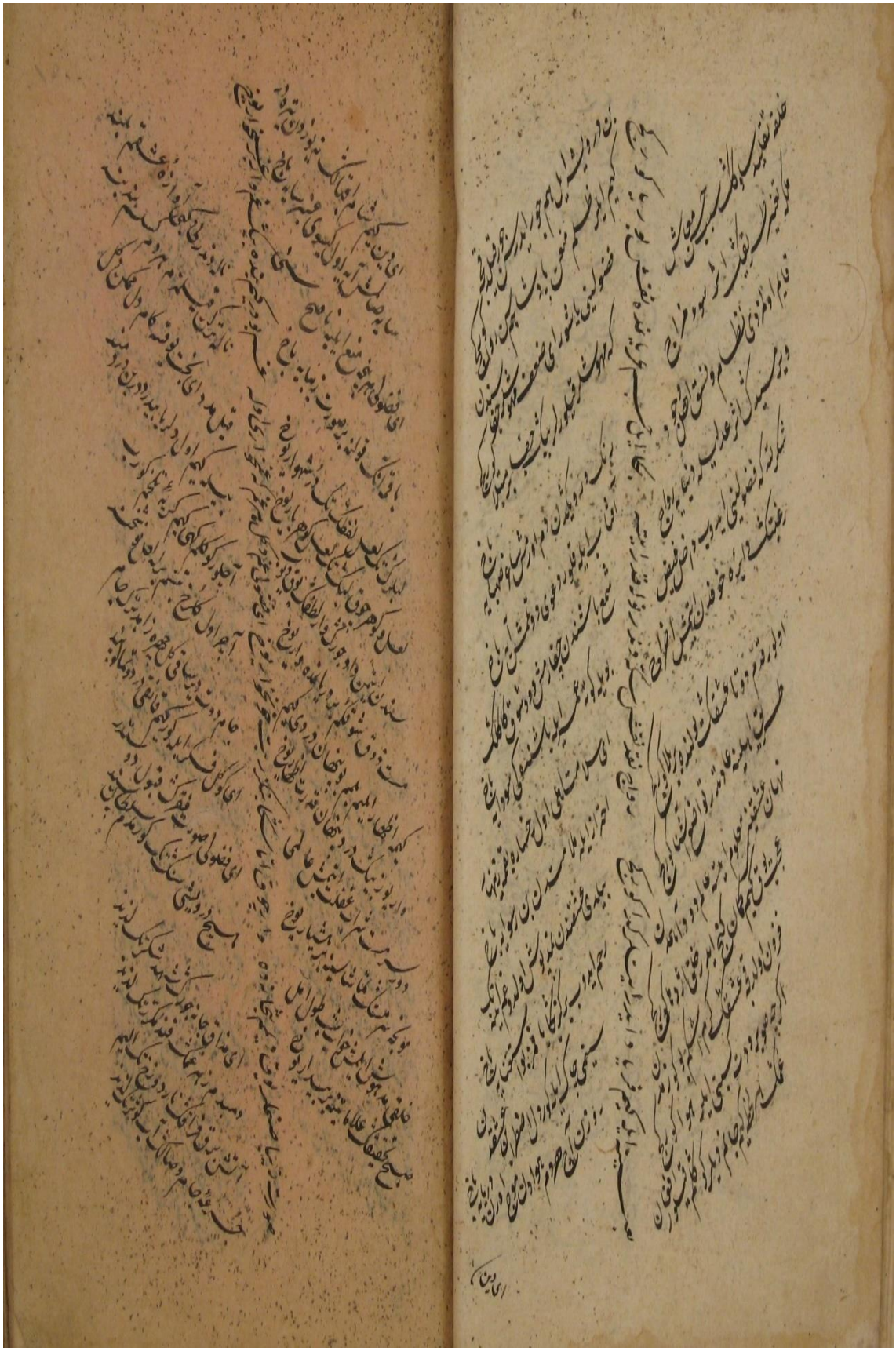
Ek 13: 12b-13a

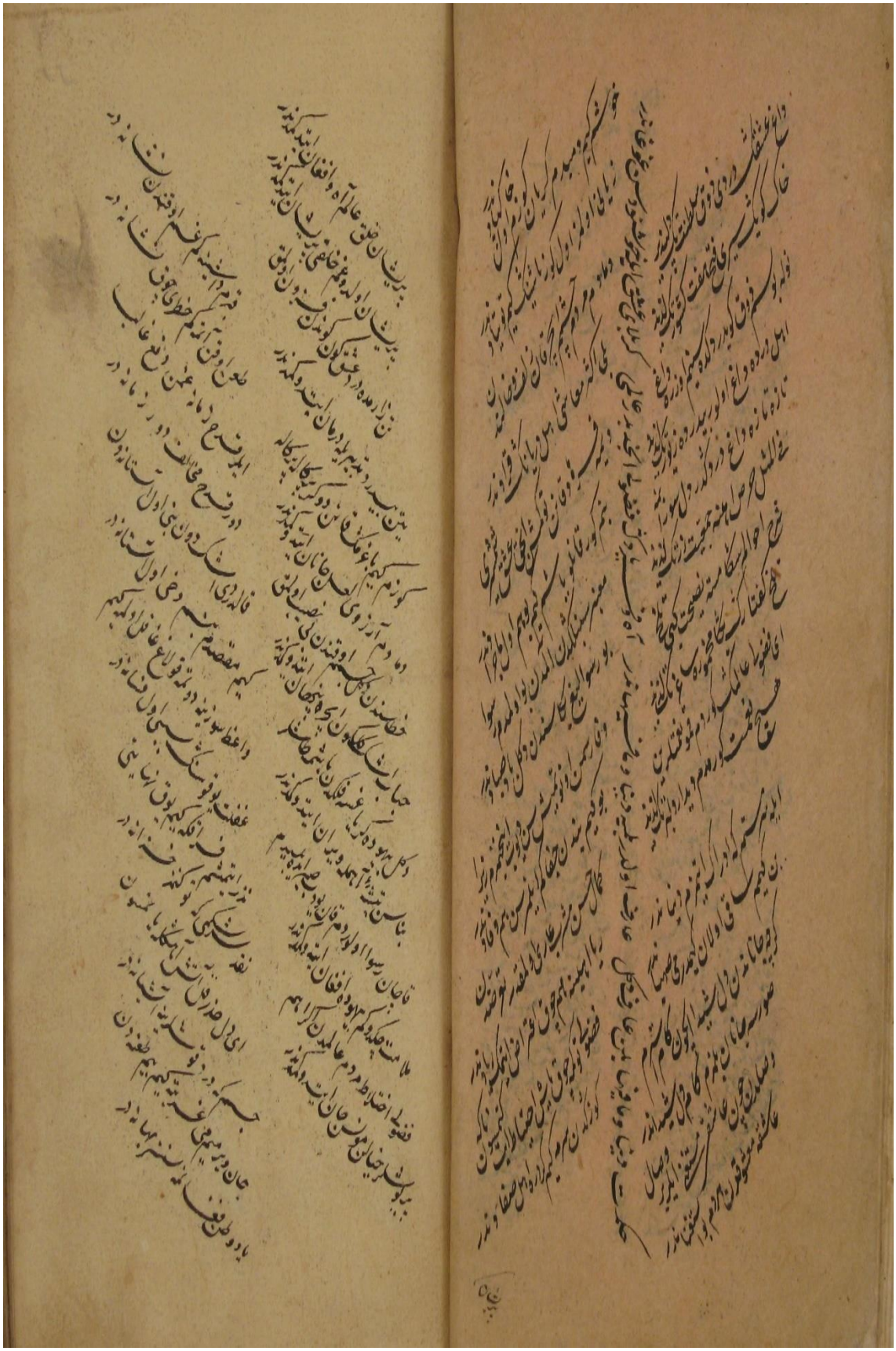
Ek 14: 13b-14a

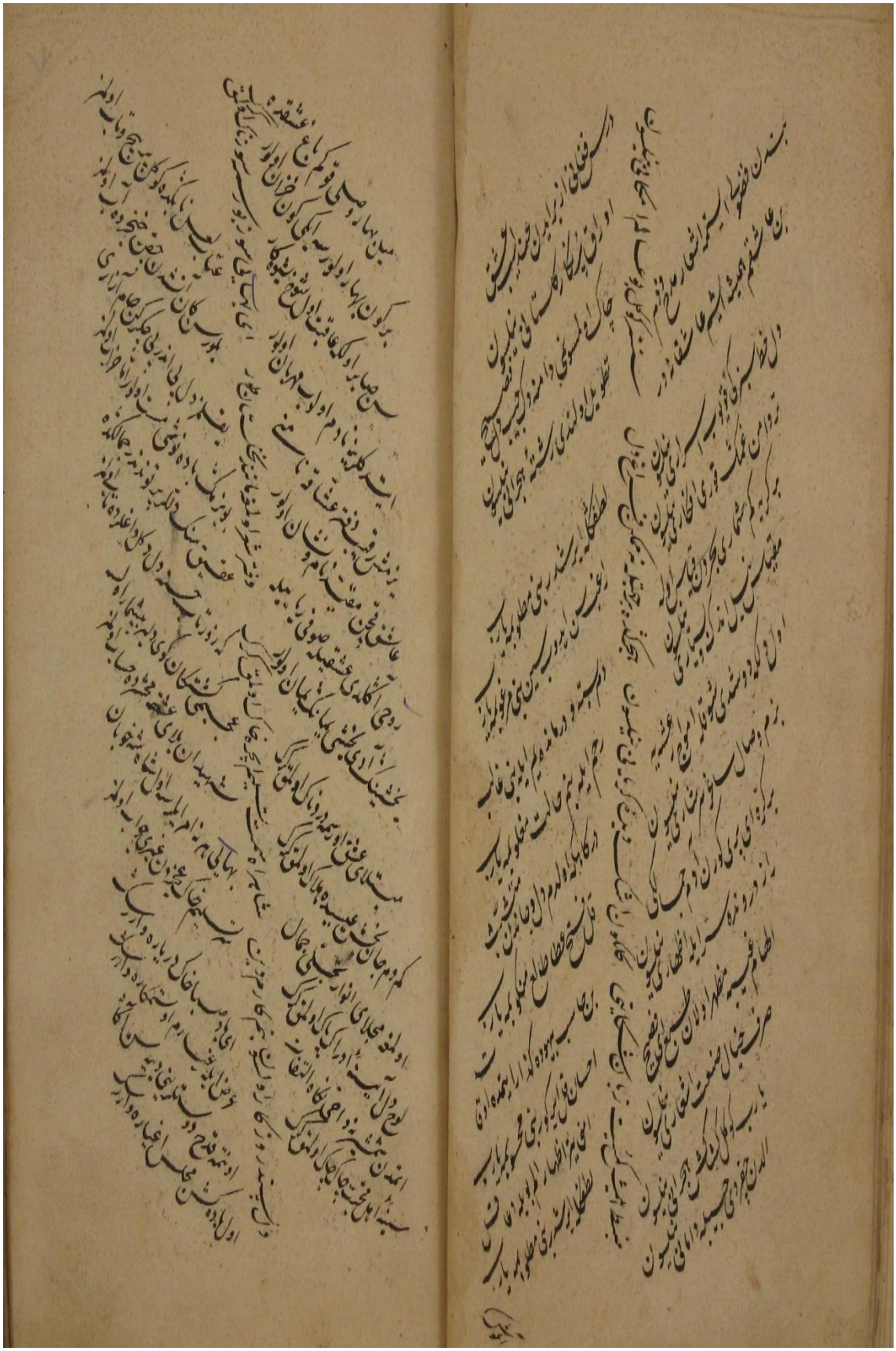
Ek 15: 14b-15a

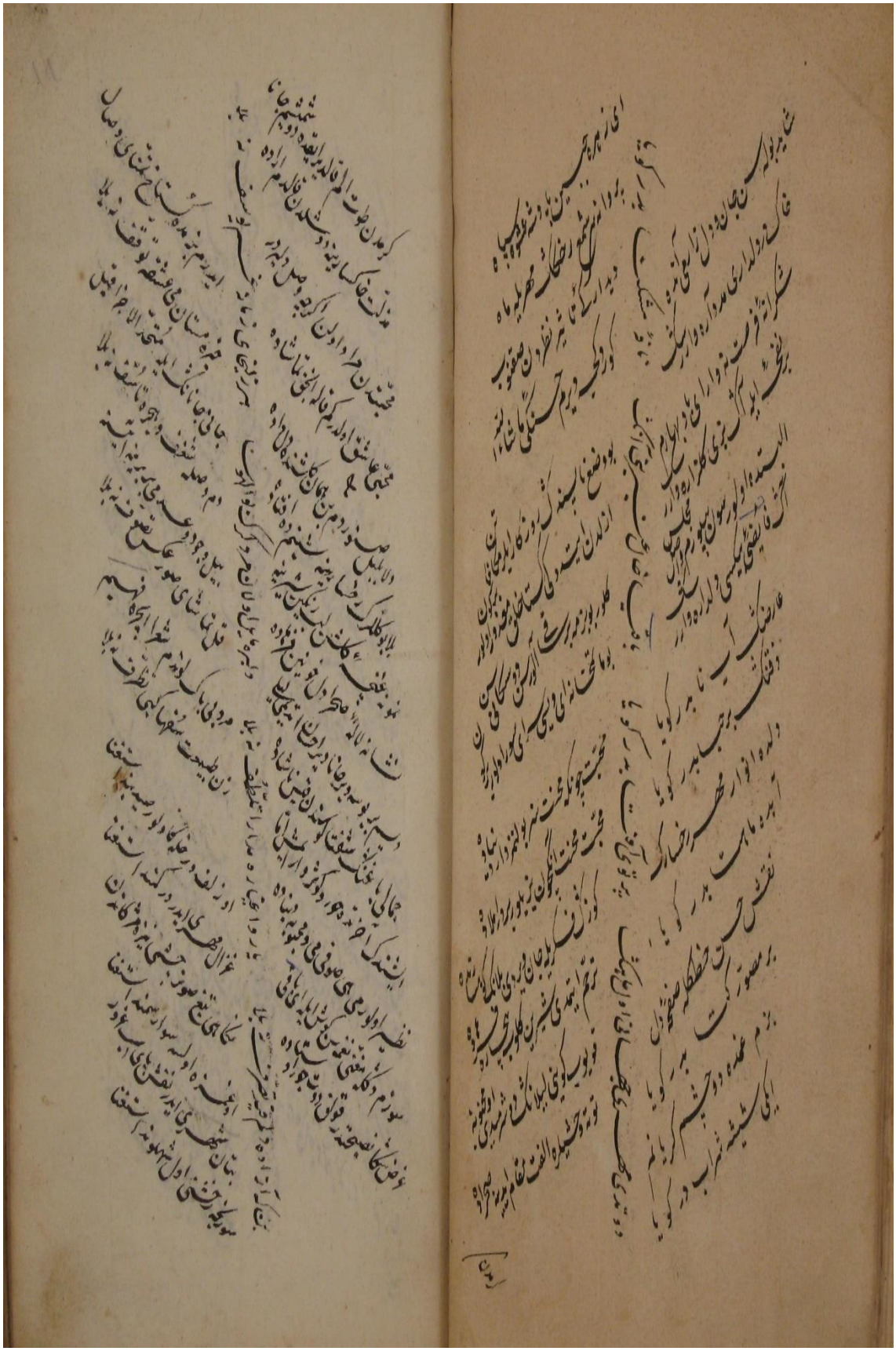
Ek 16: 15a-16b

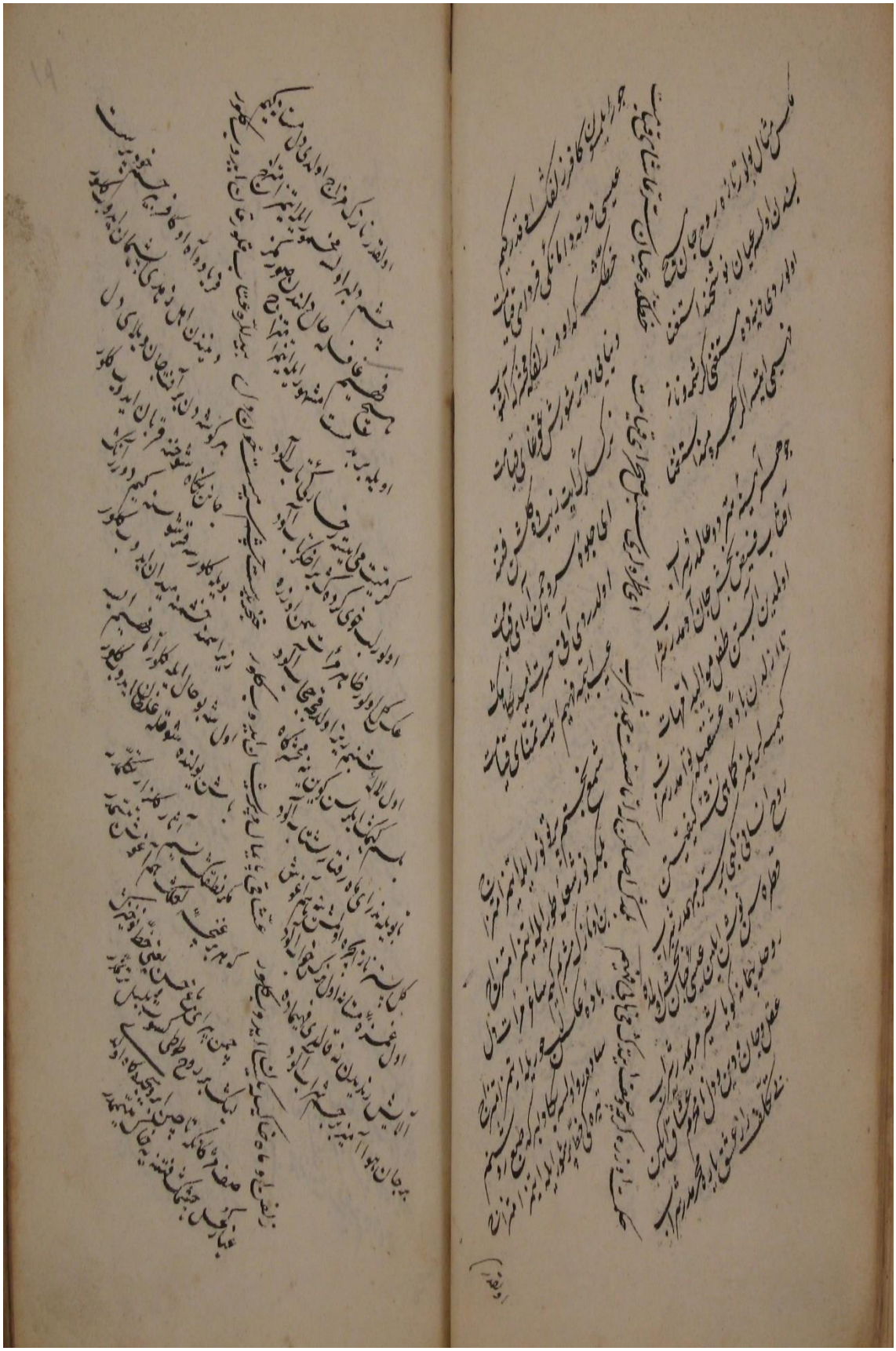
Ek 17: 16b-17a

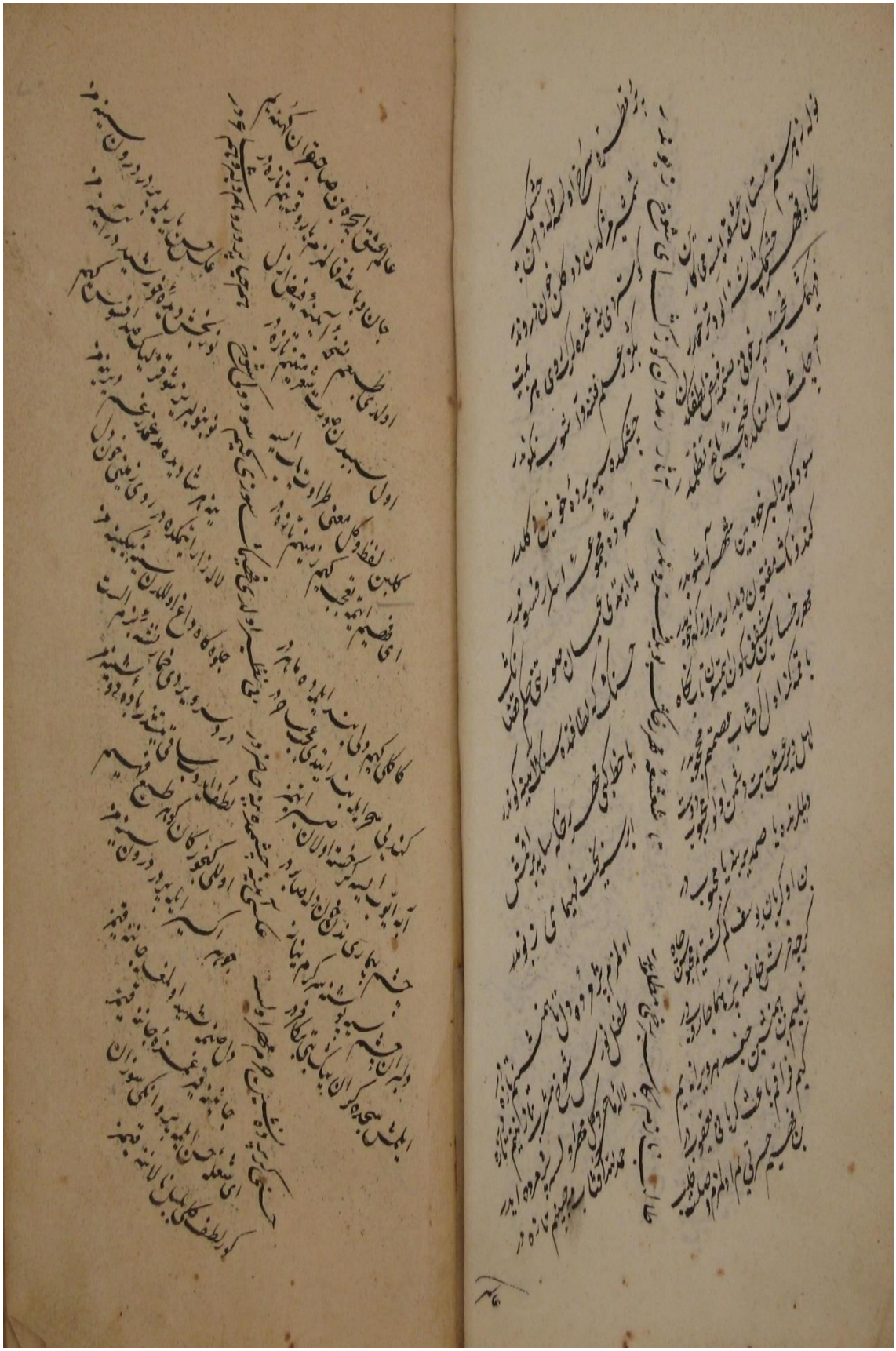
Ek 18: 17b-18a

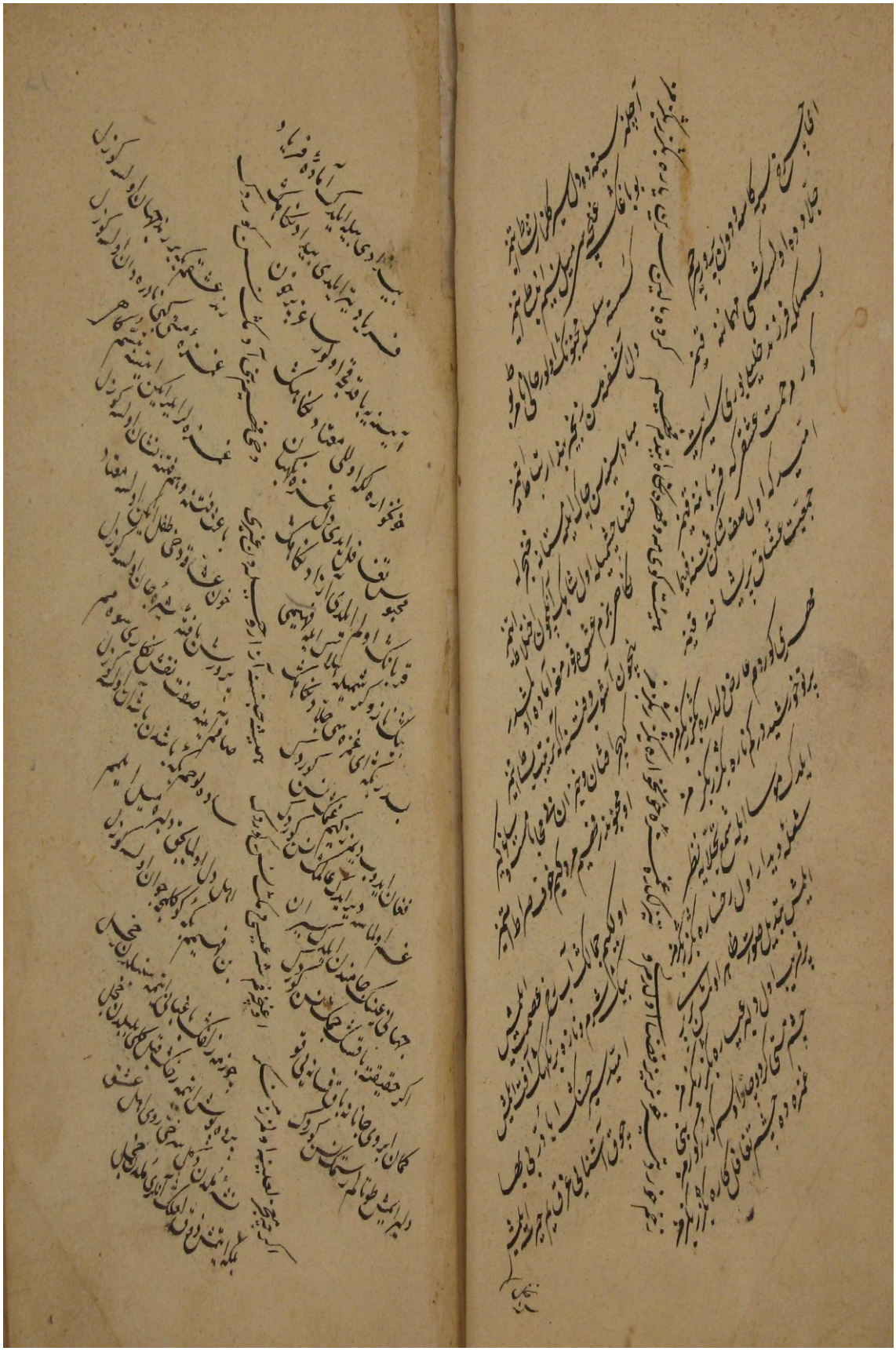
Ek 19: 18b-19a

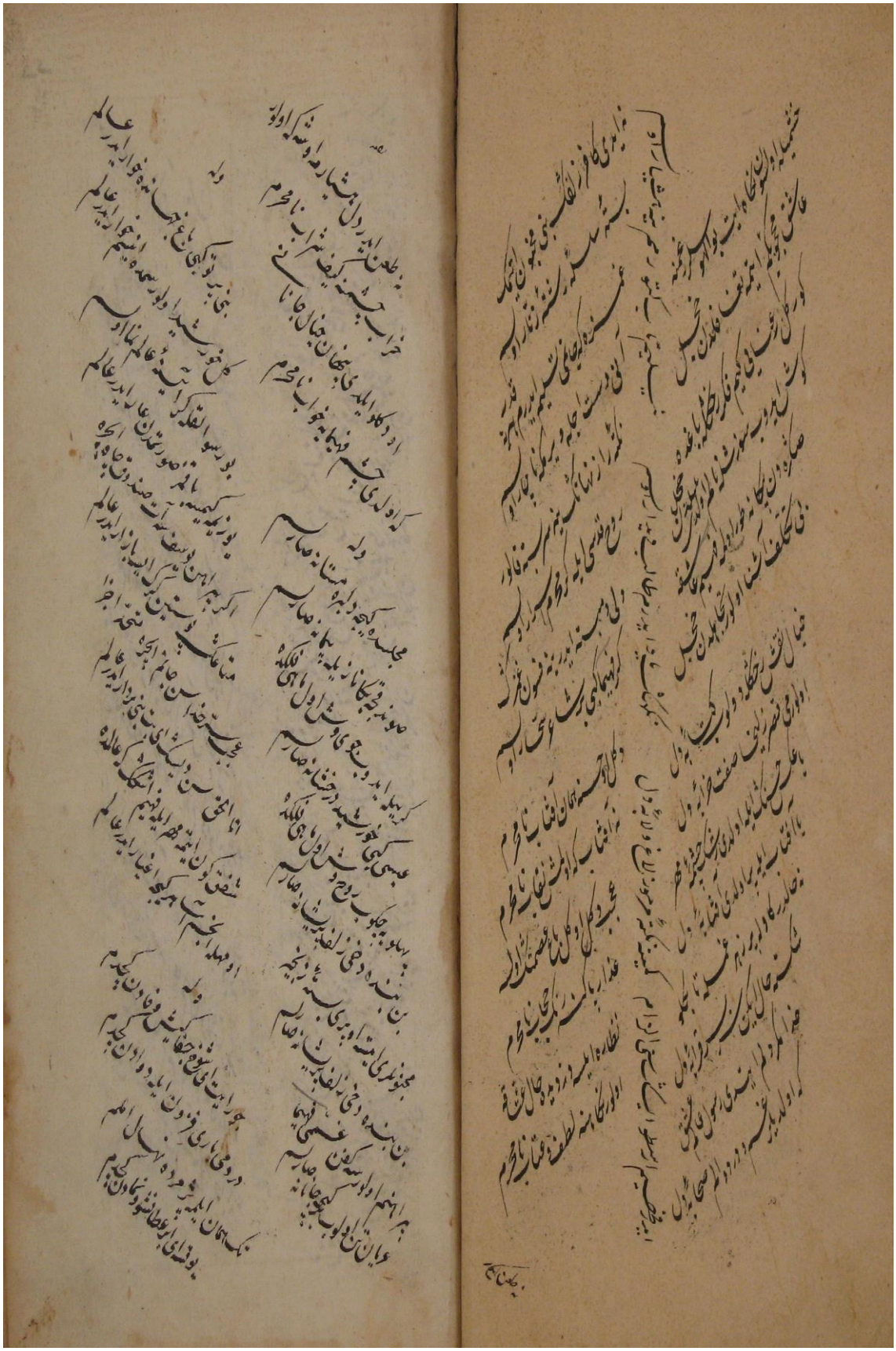
Ek 20: 19b-20a

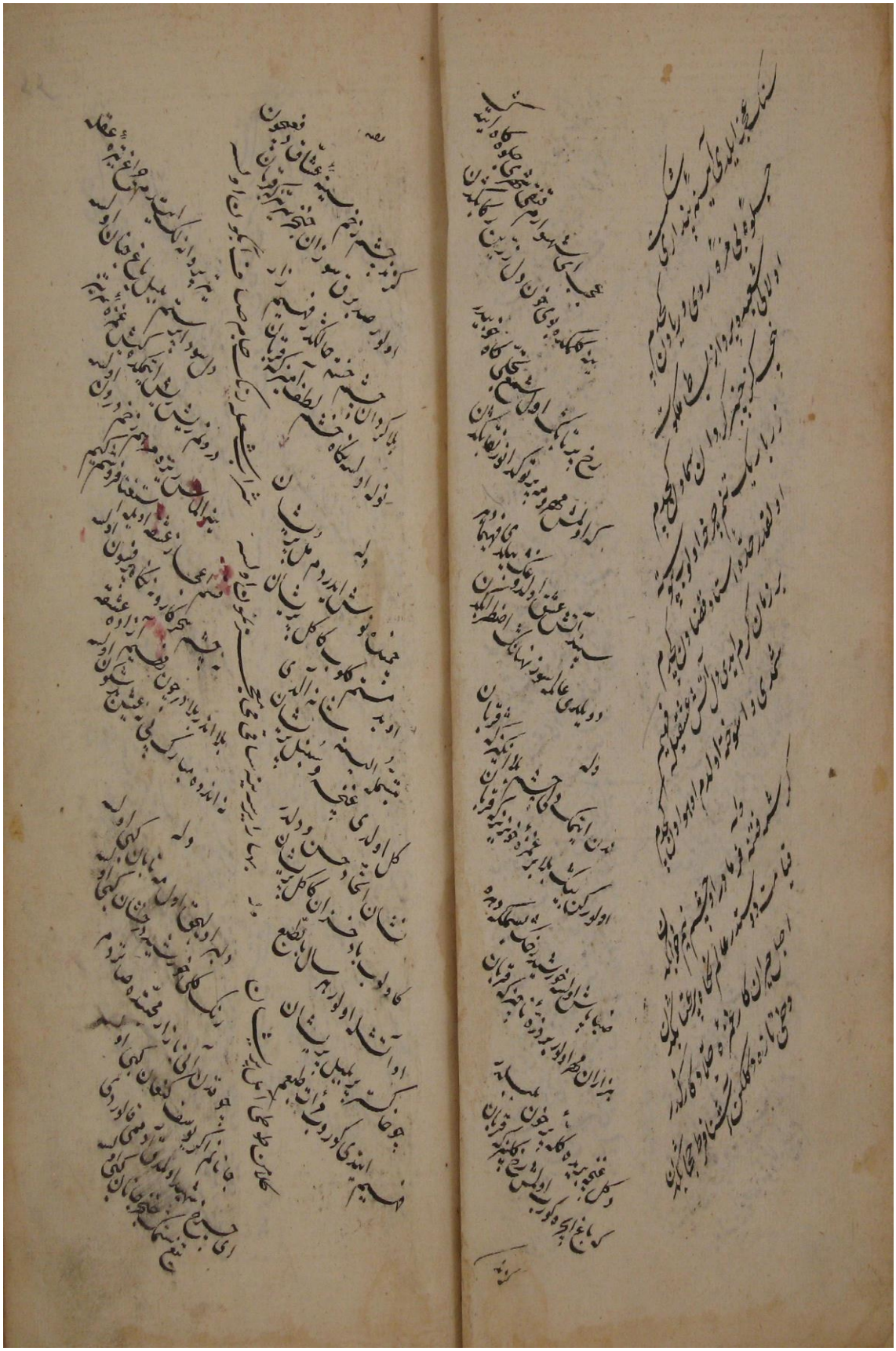
Ek 21: 20b-21a

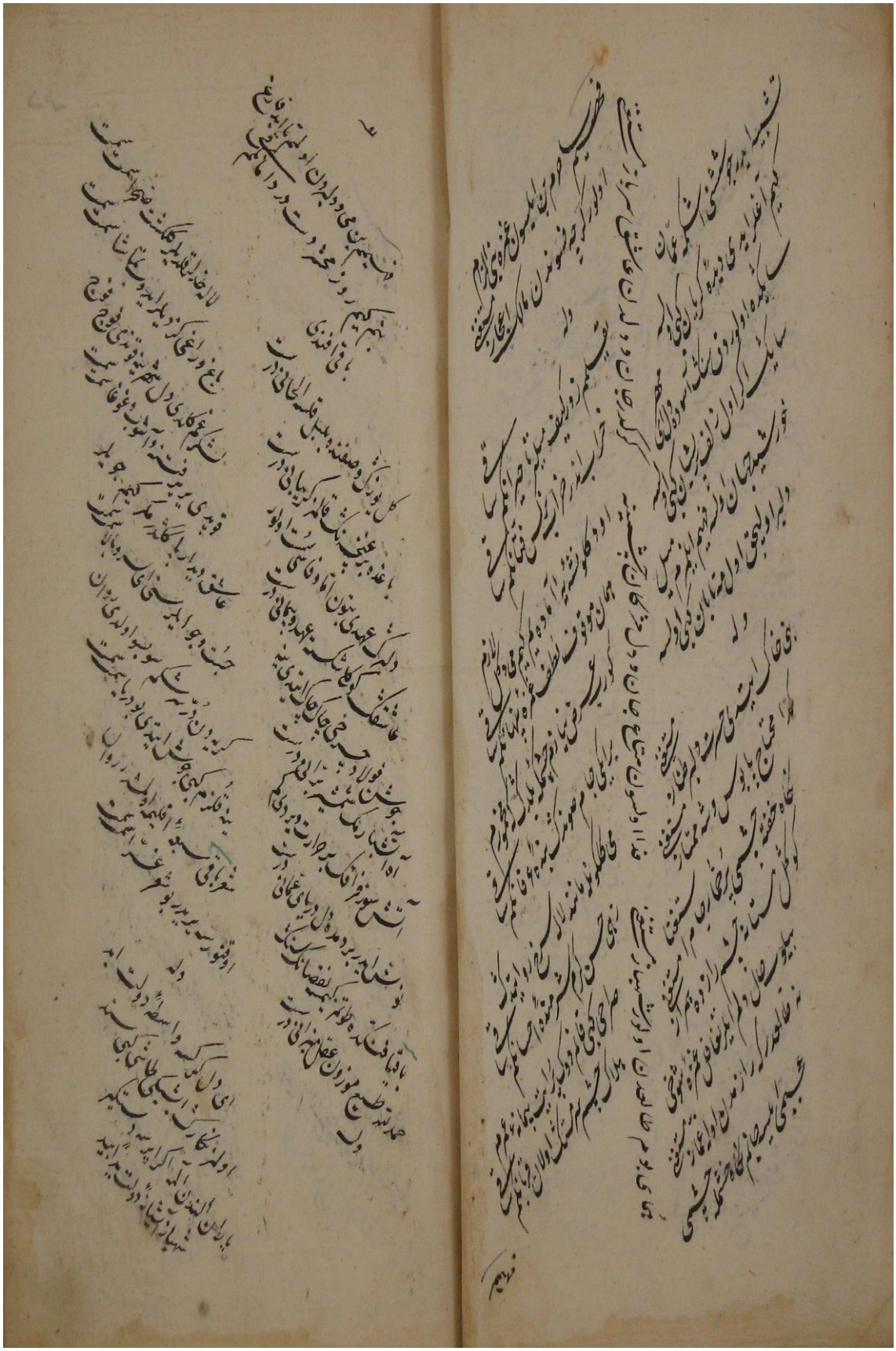
Ek 22: 21b-22a

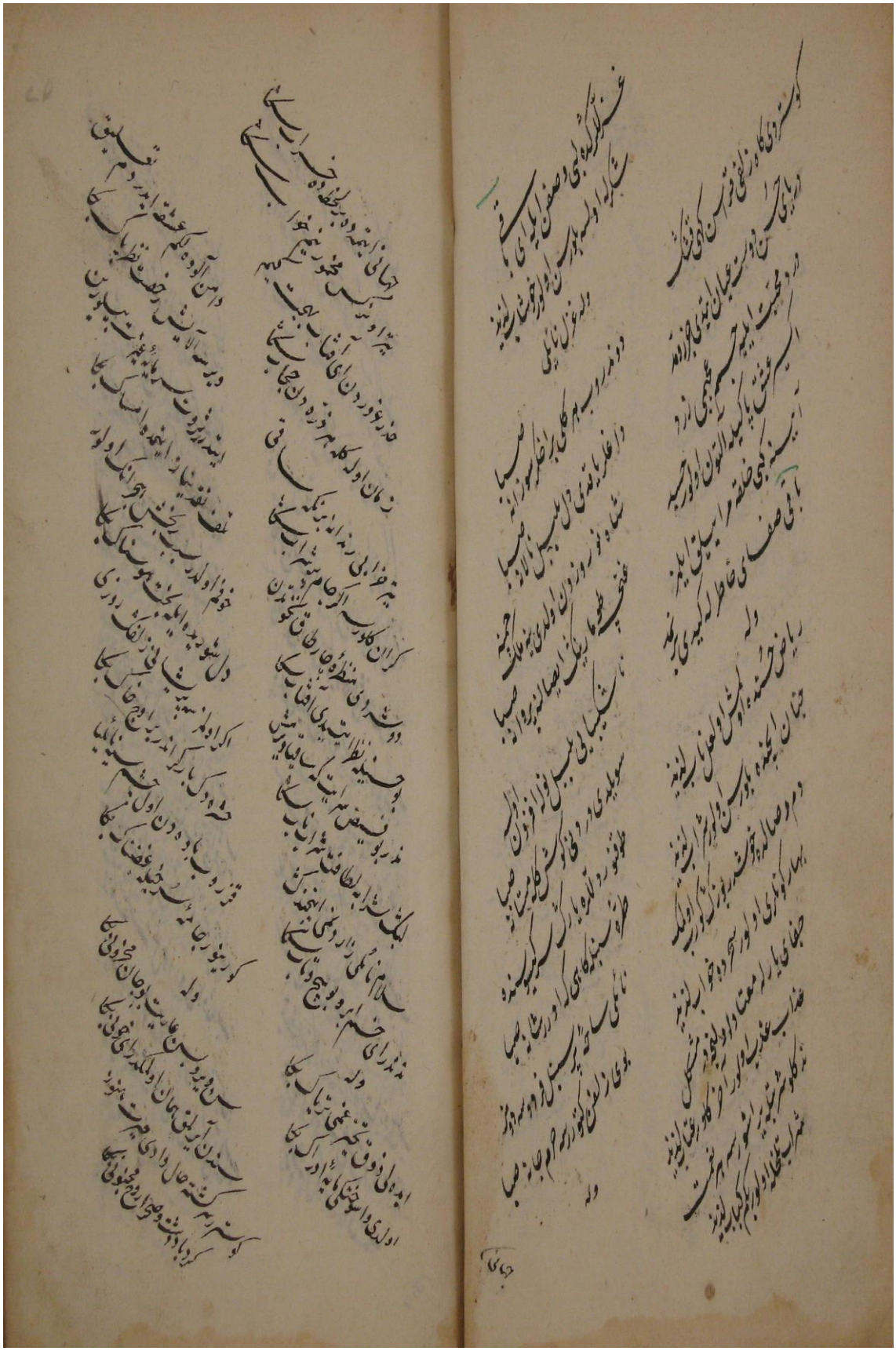
Ek 23: 22b-23a

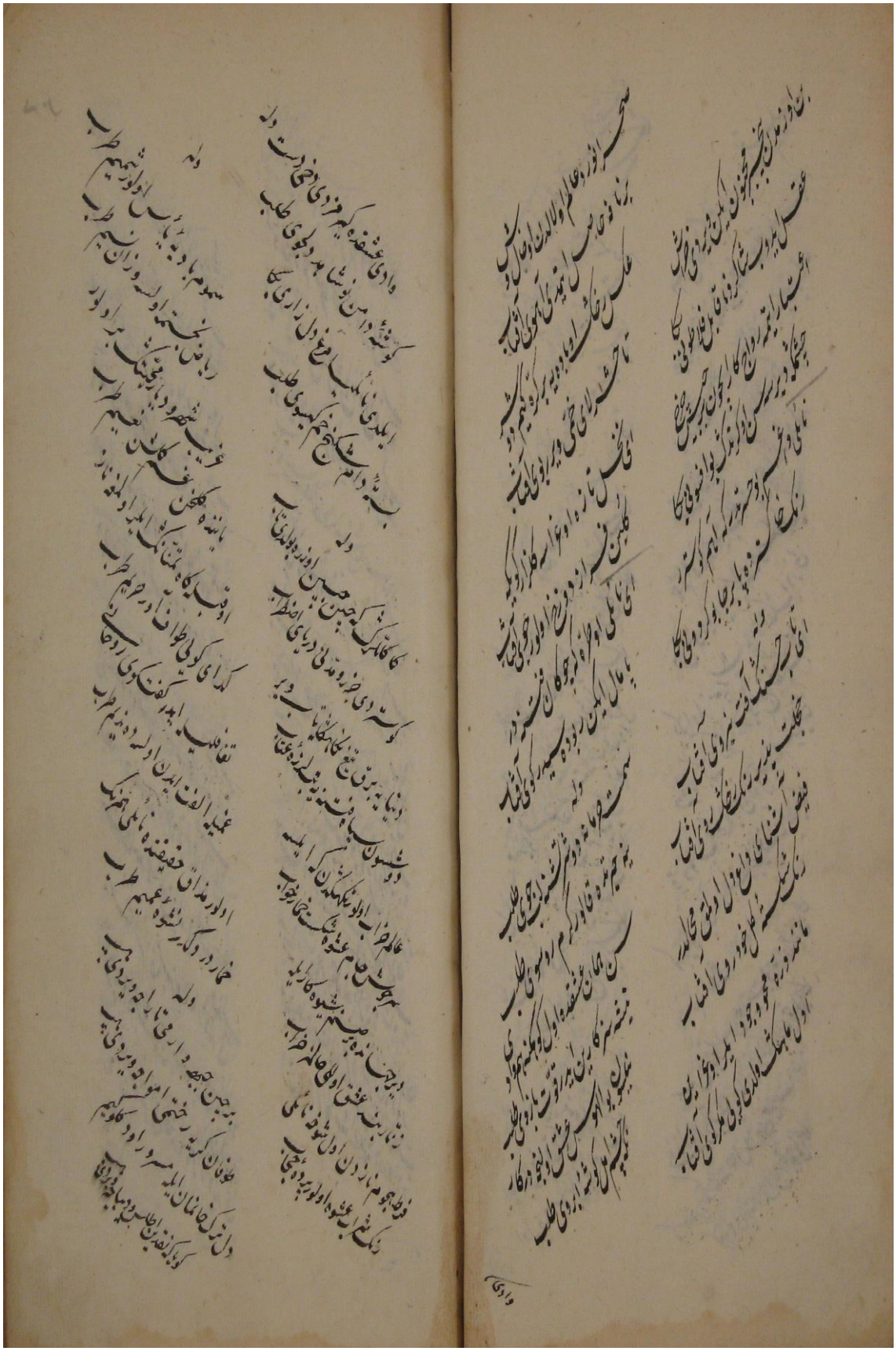
Ek 24: 23b-24a

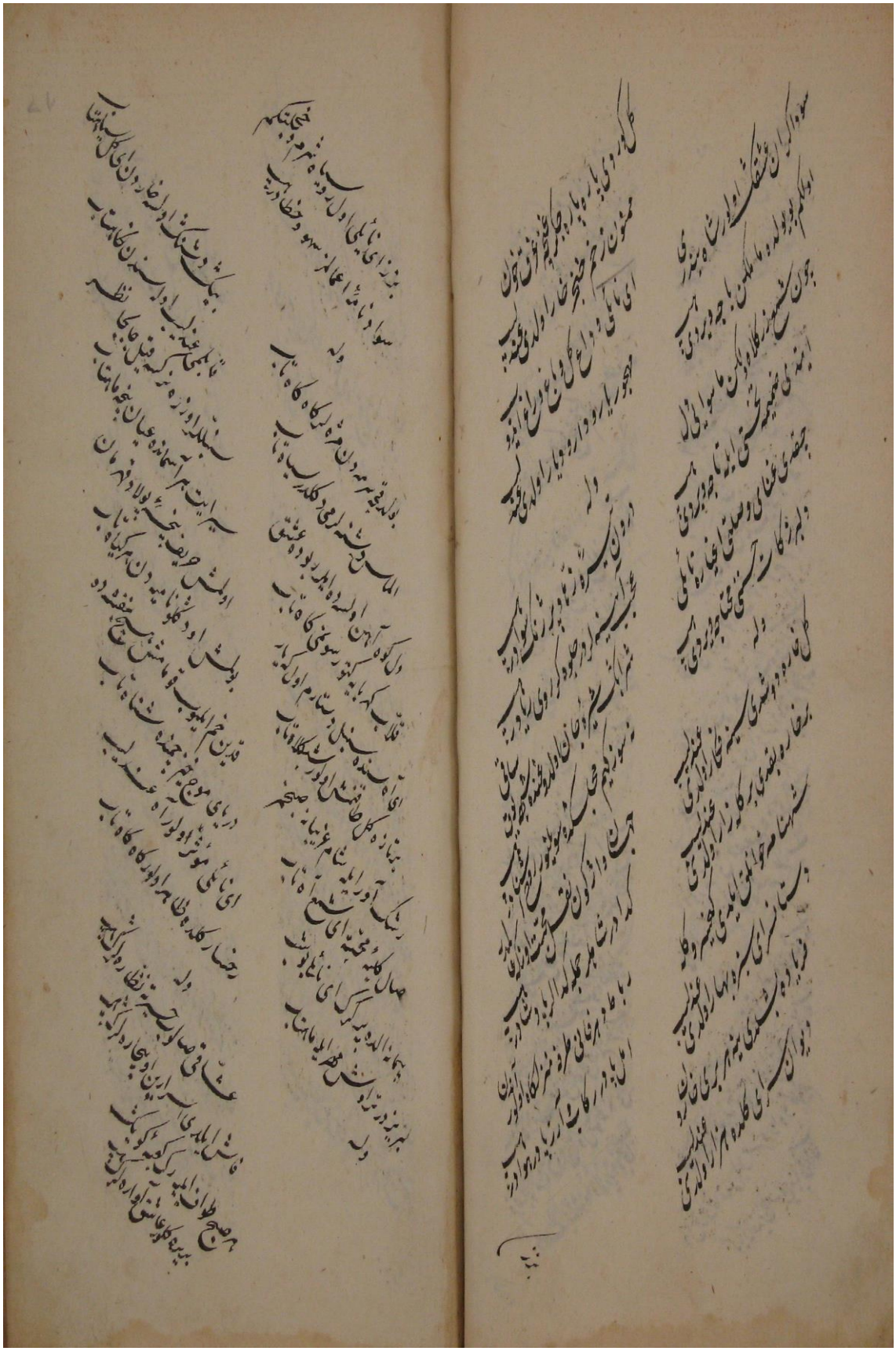
Ek 25: 24b-25a

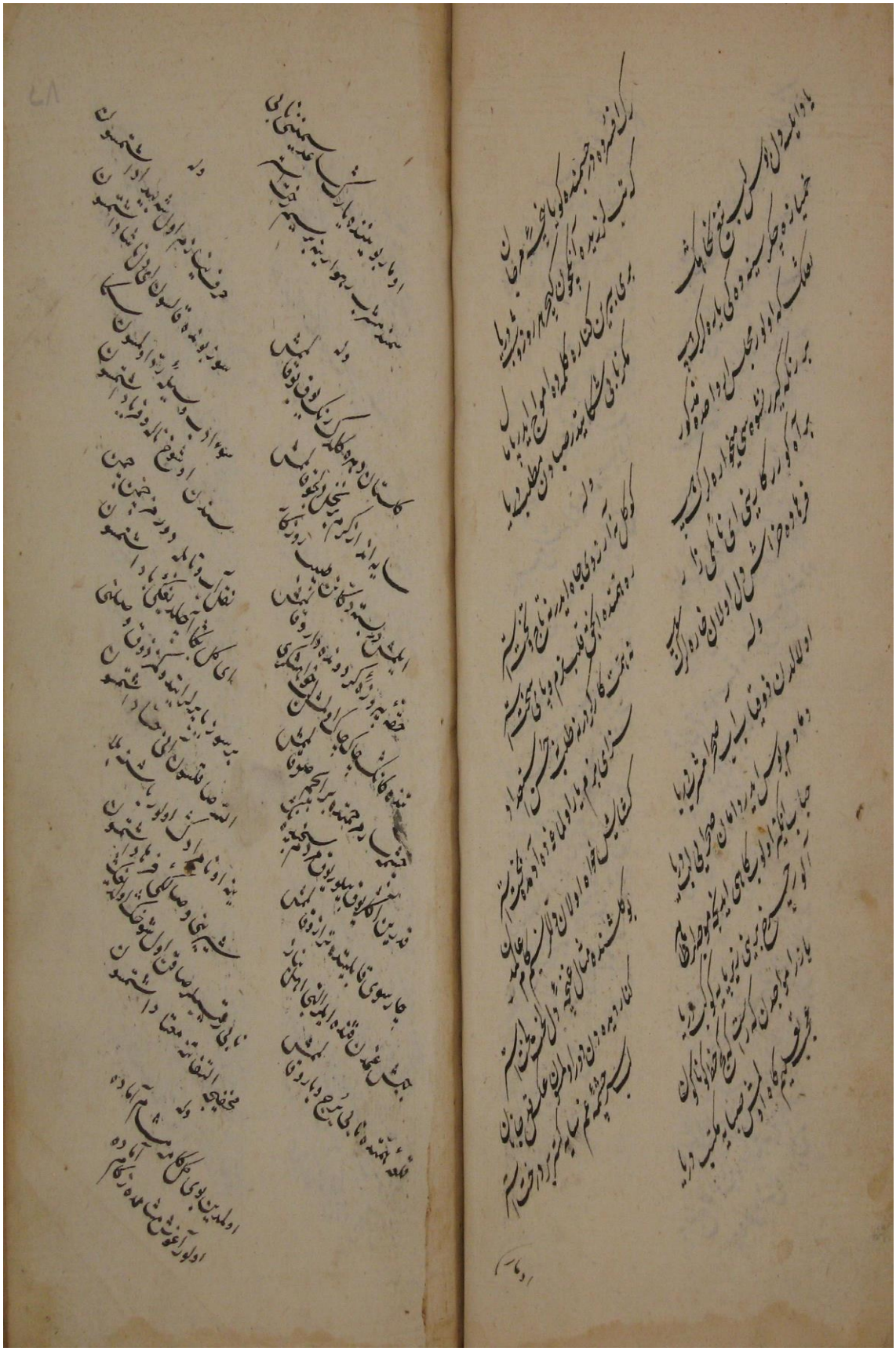
Ek 26: 25b-26a

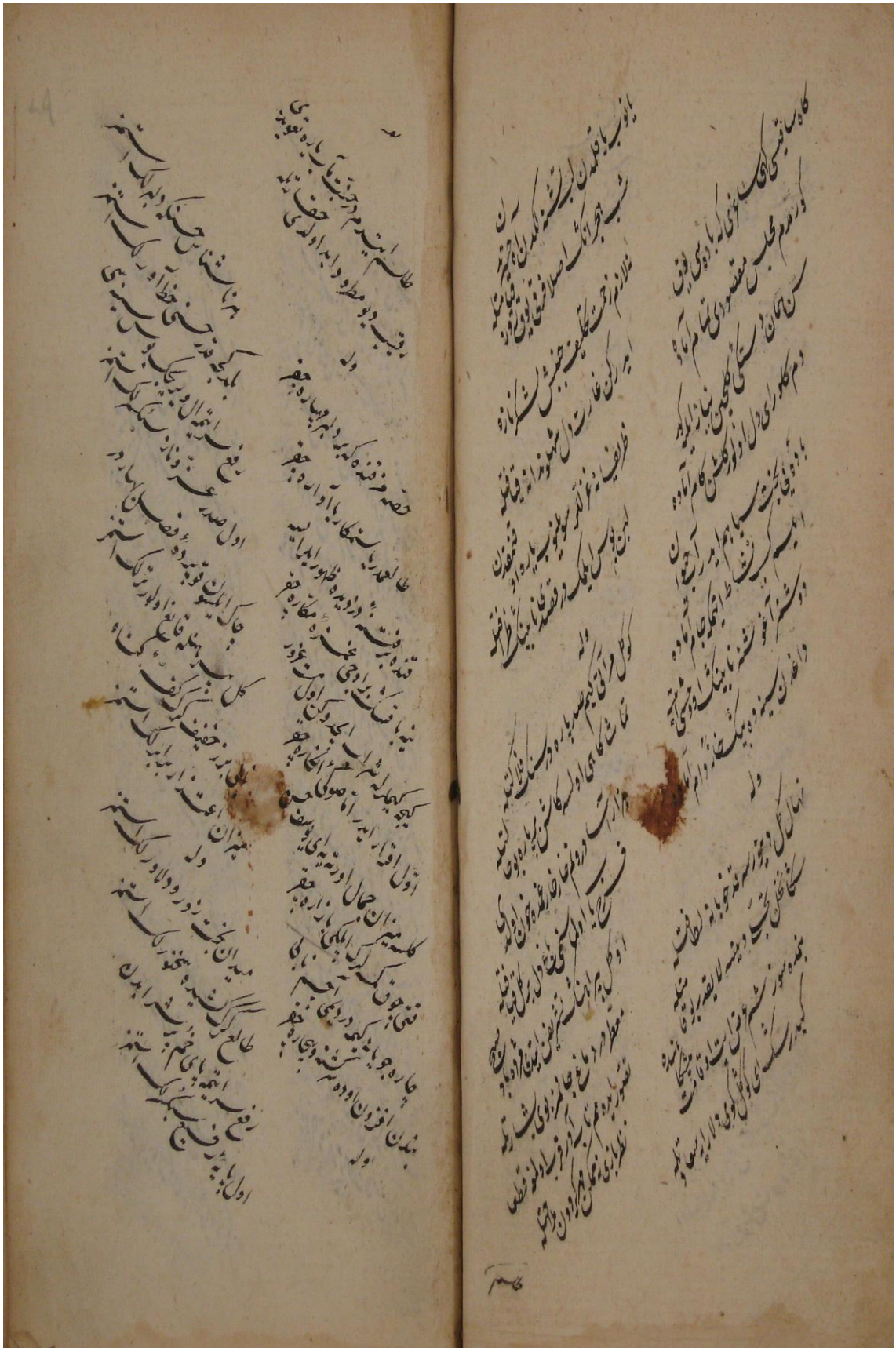
Ek 27: 26b-27a

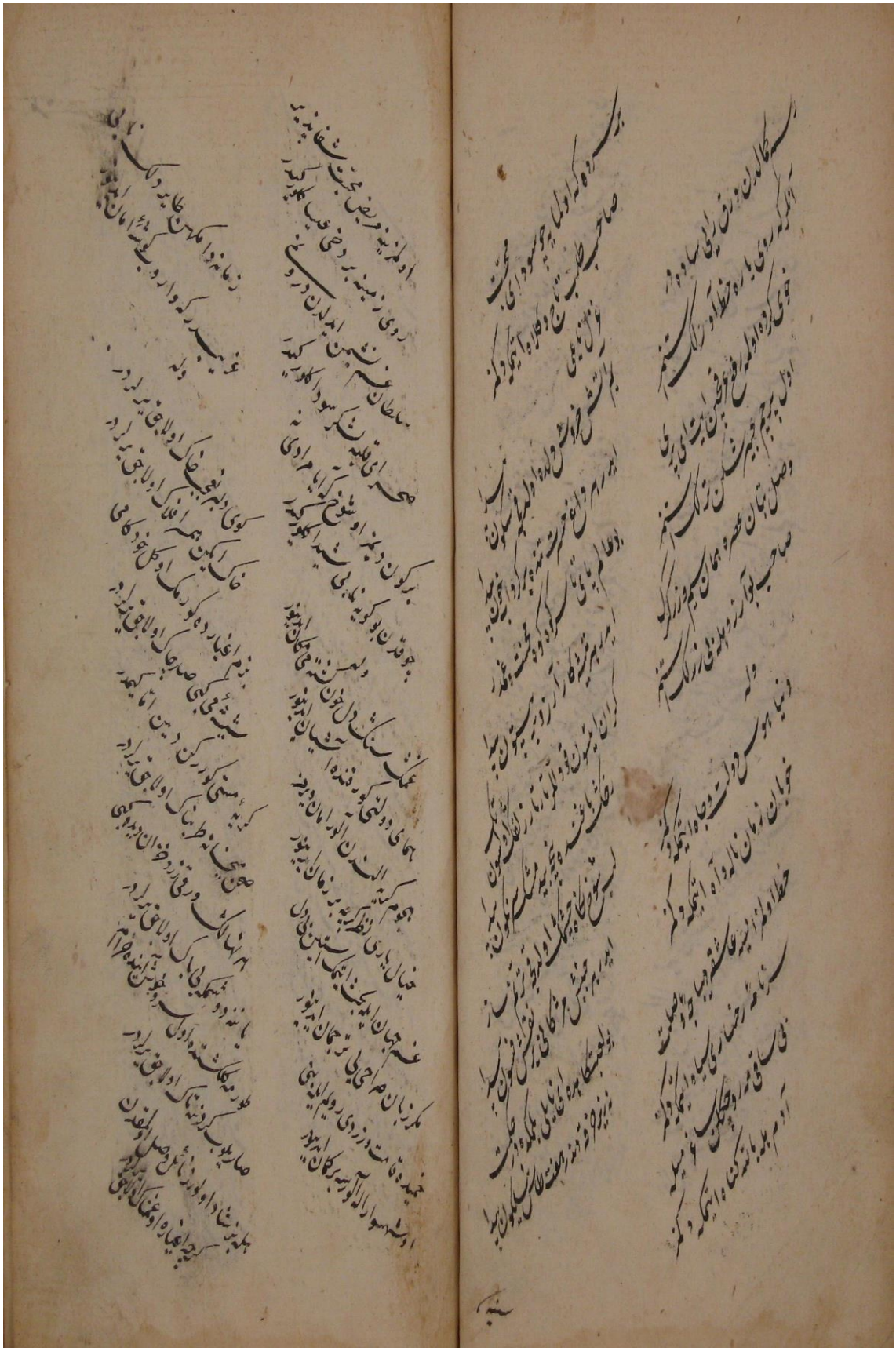
Ek 28: 27b-28a

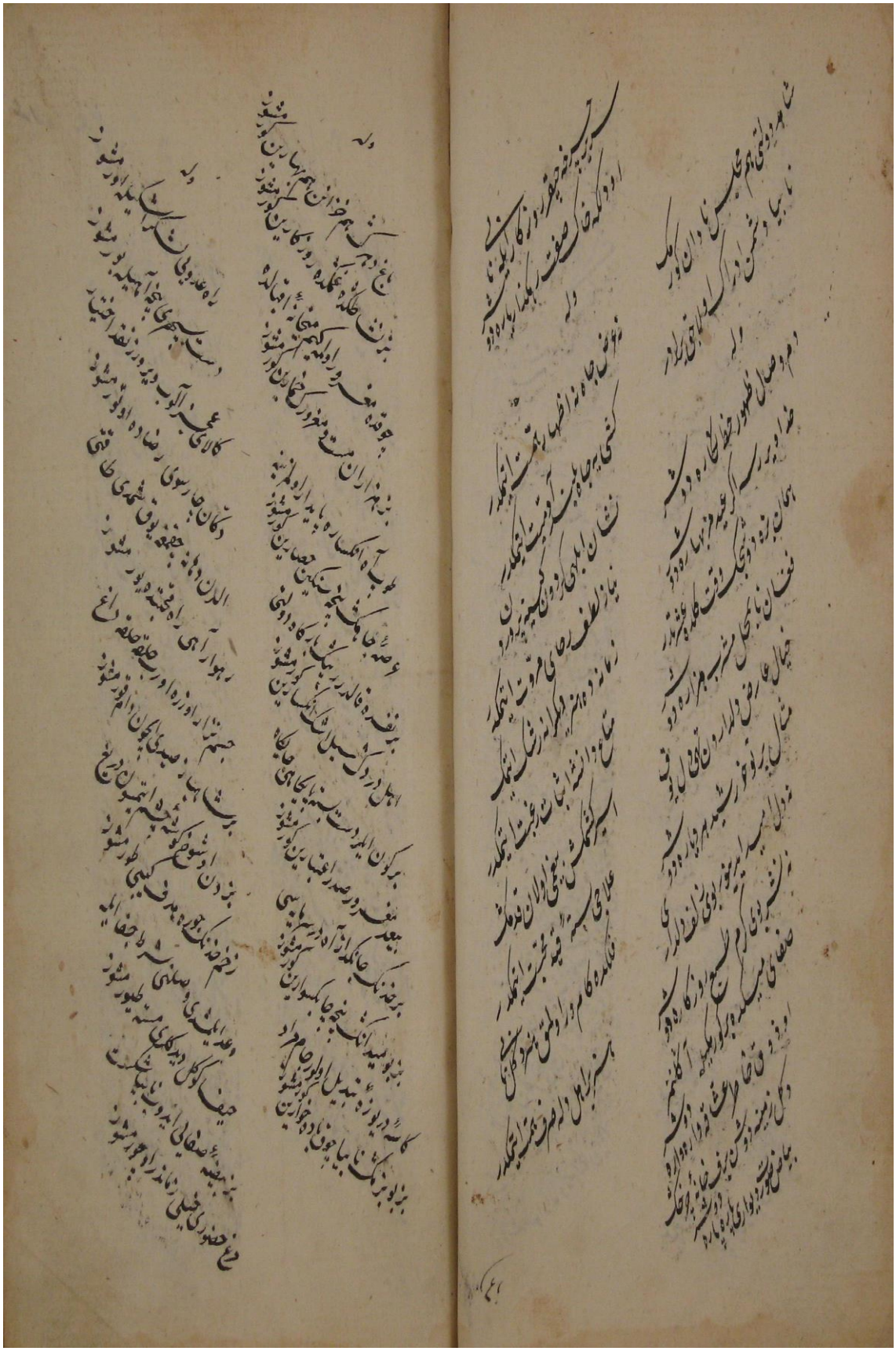
Ek 29: 28b-29a

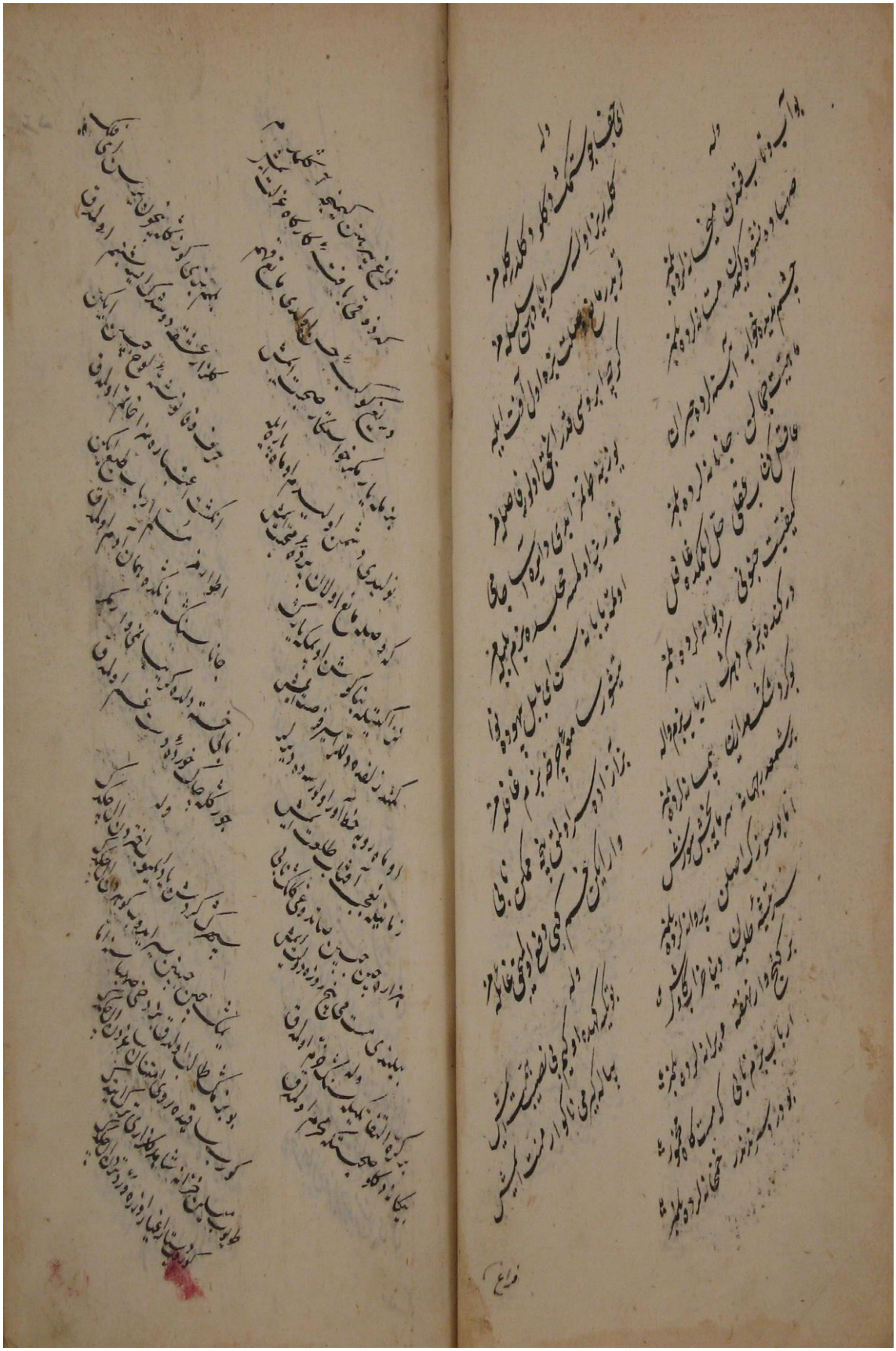
Ek 30: 29b-30a

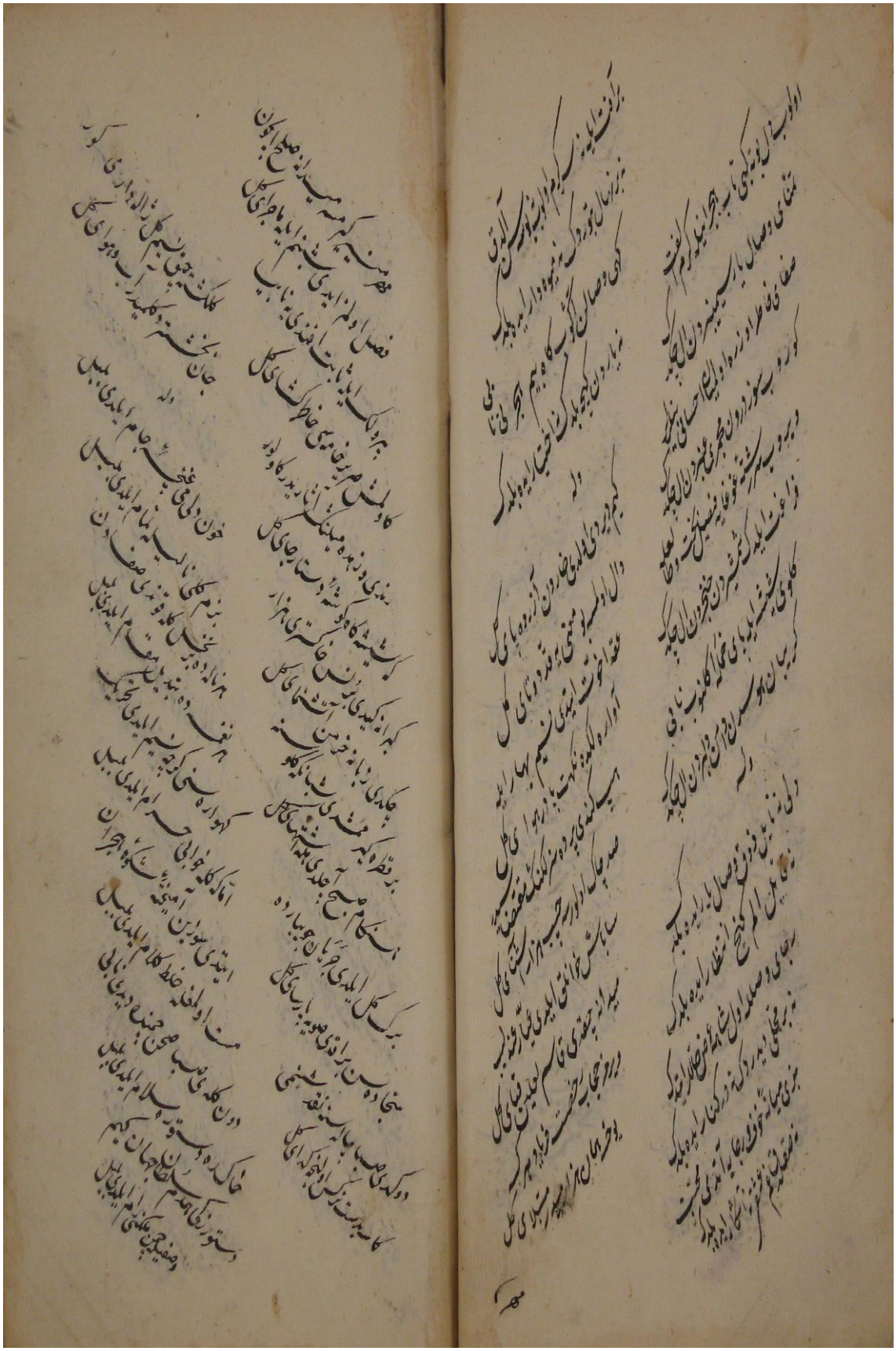
Ek 31: 30b-31a

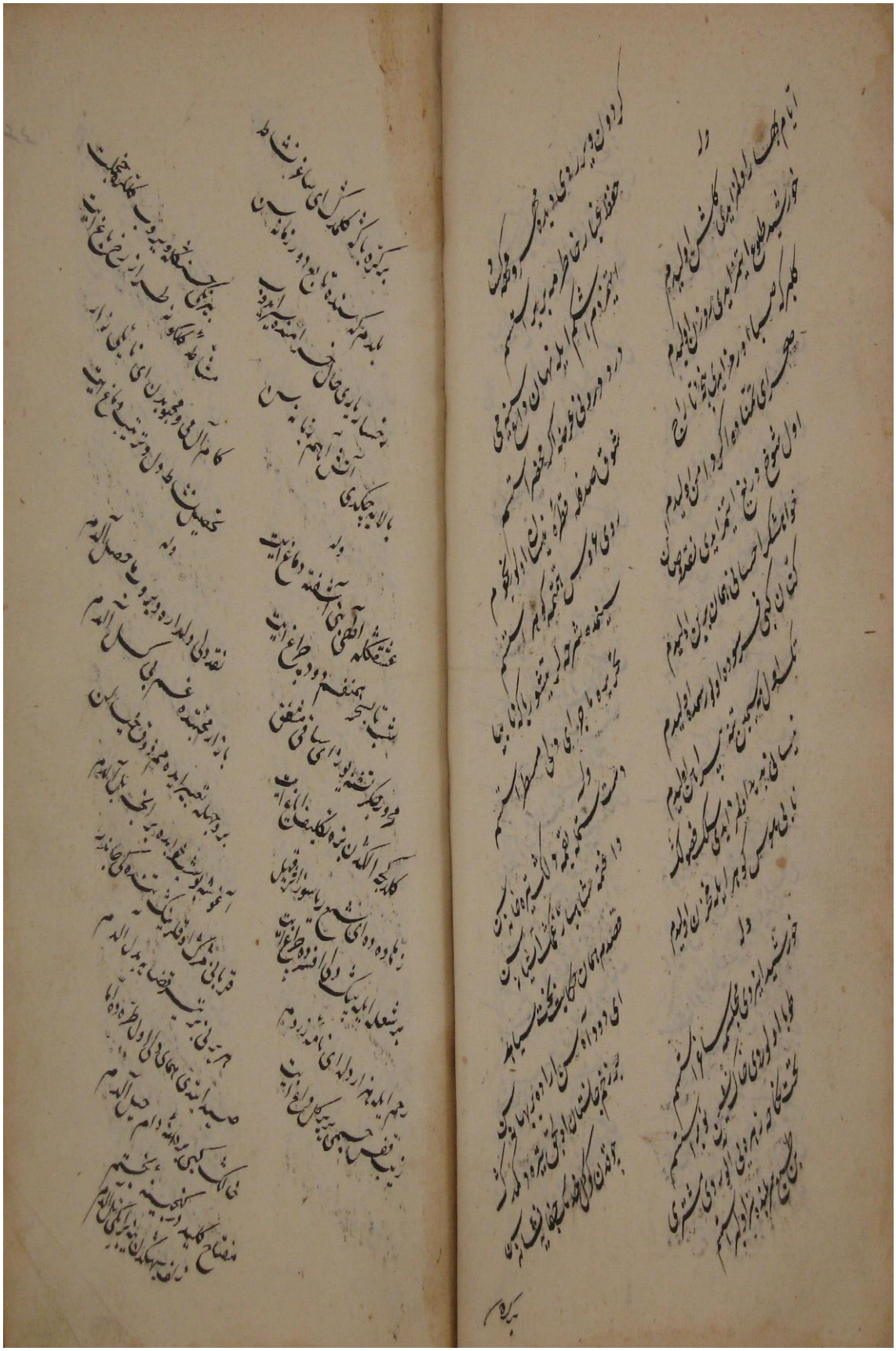
Ek 32: 31b-32a

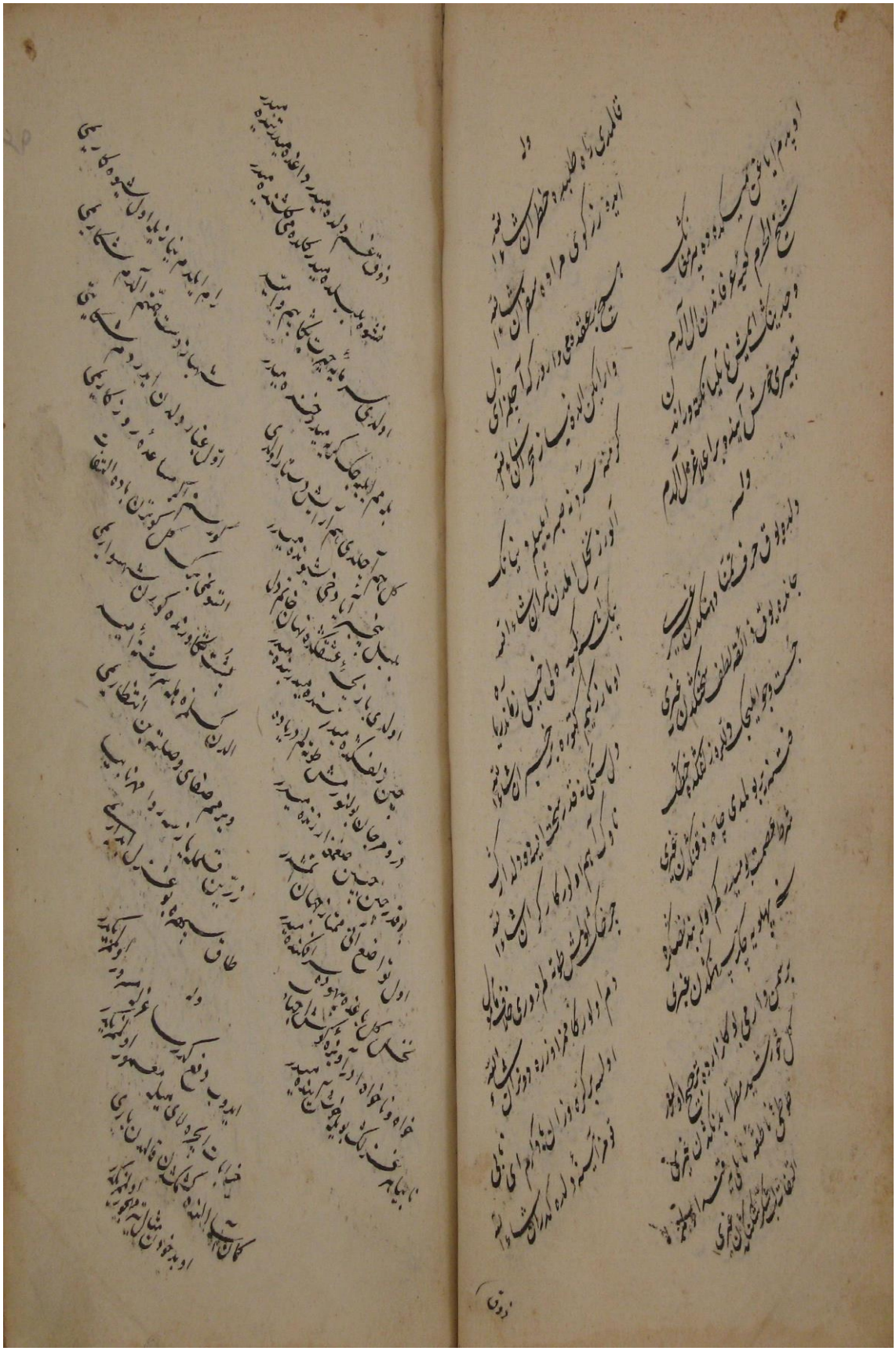
Ek 33: 32b-33a

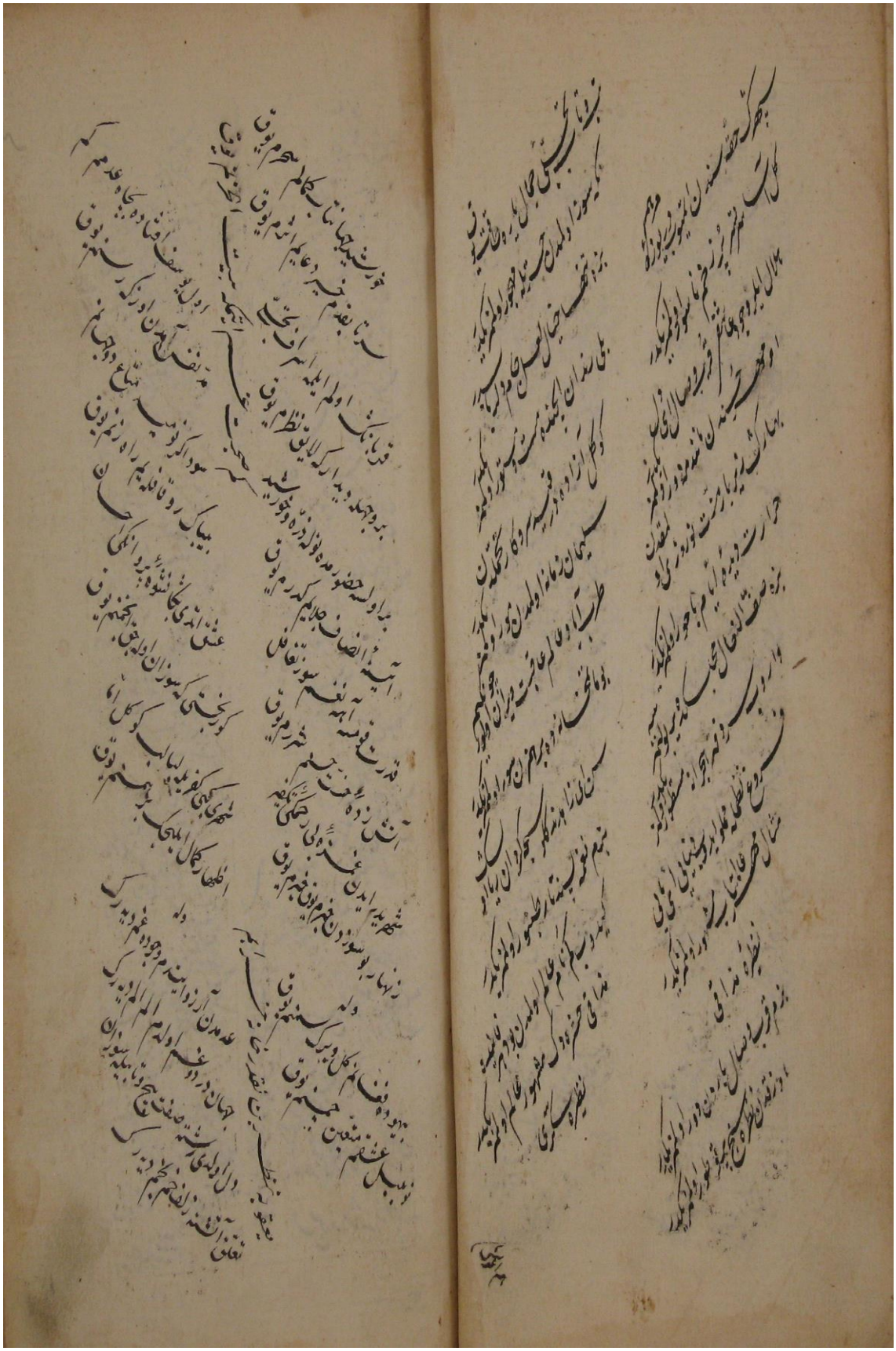
Ek 34: 33b-34a

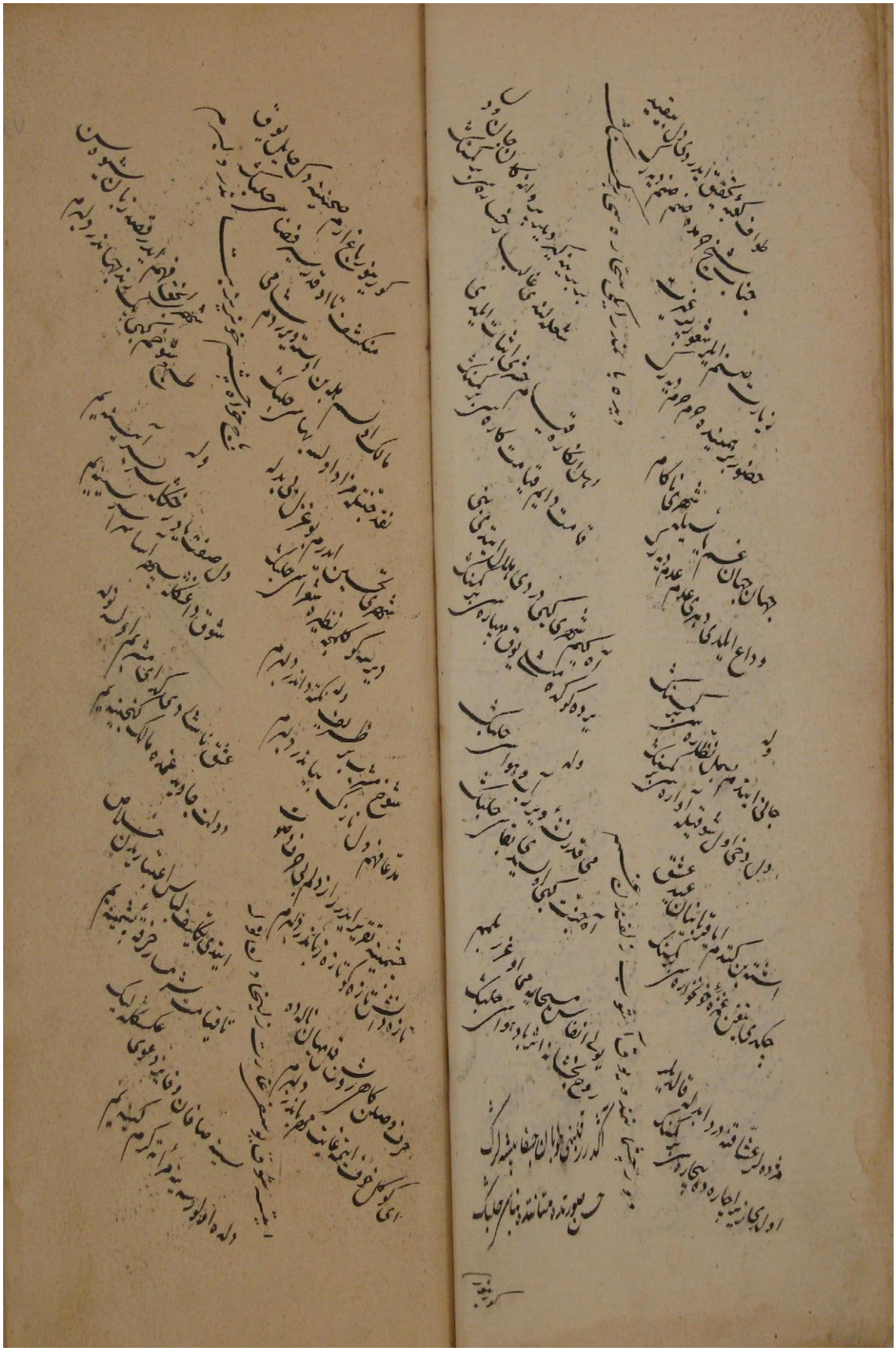
Ek 35: 34b-35a

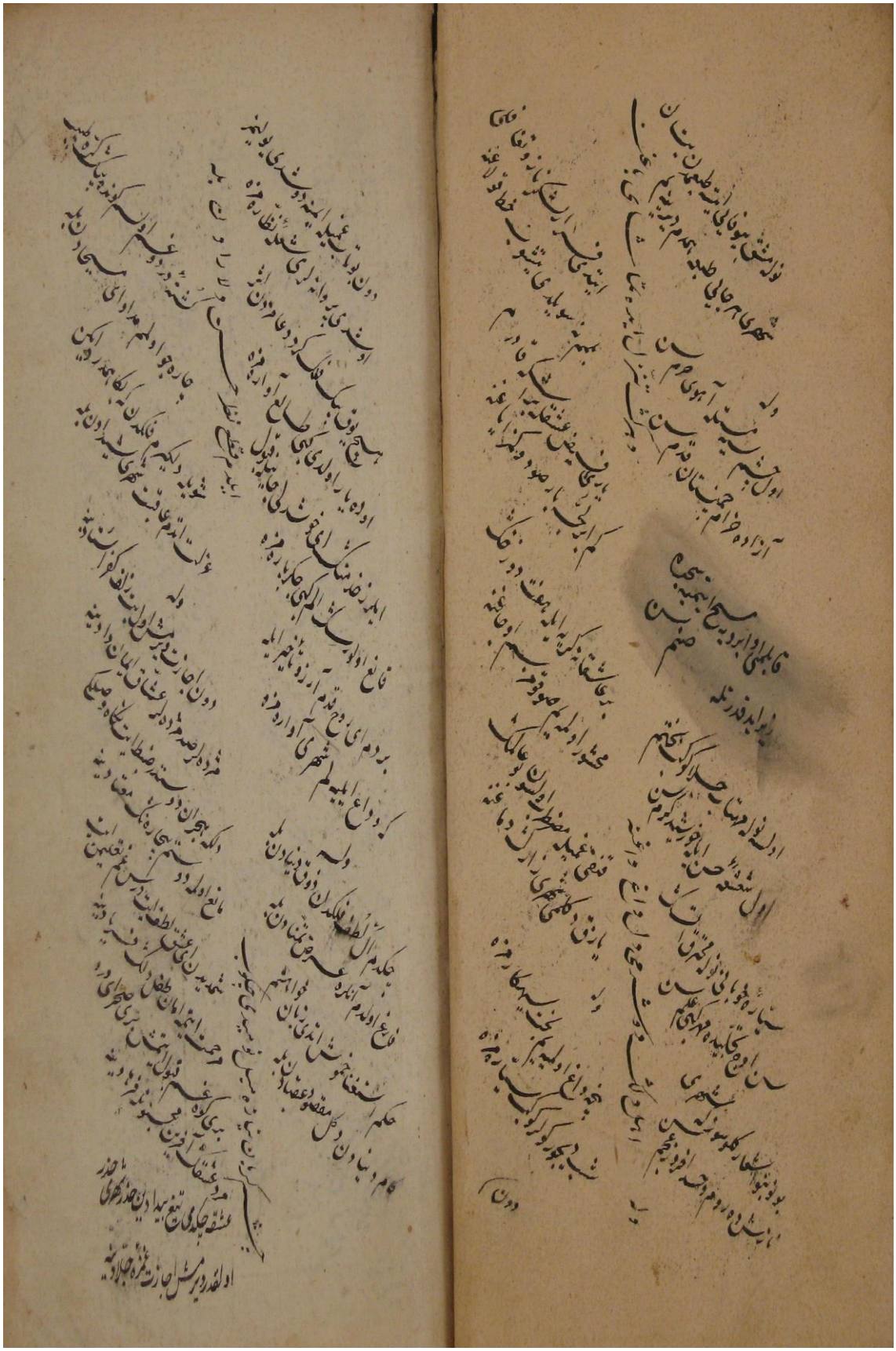
Ek 36: 35b-36a

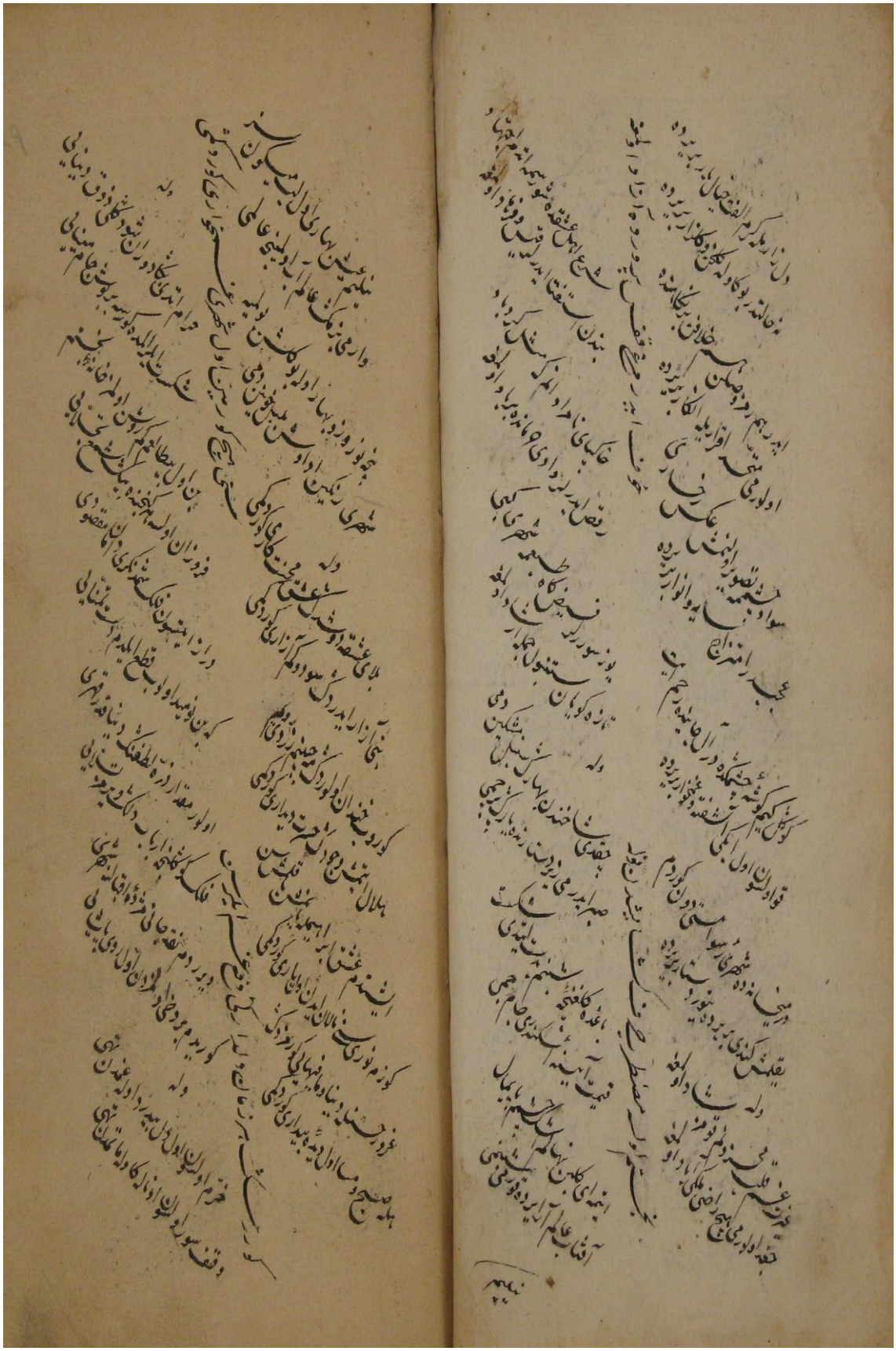
Ek 37: 36b-37a

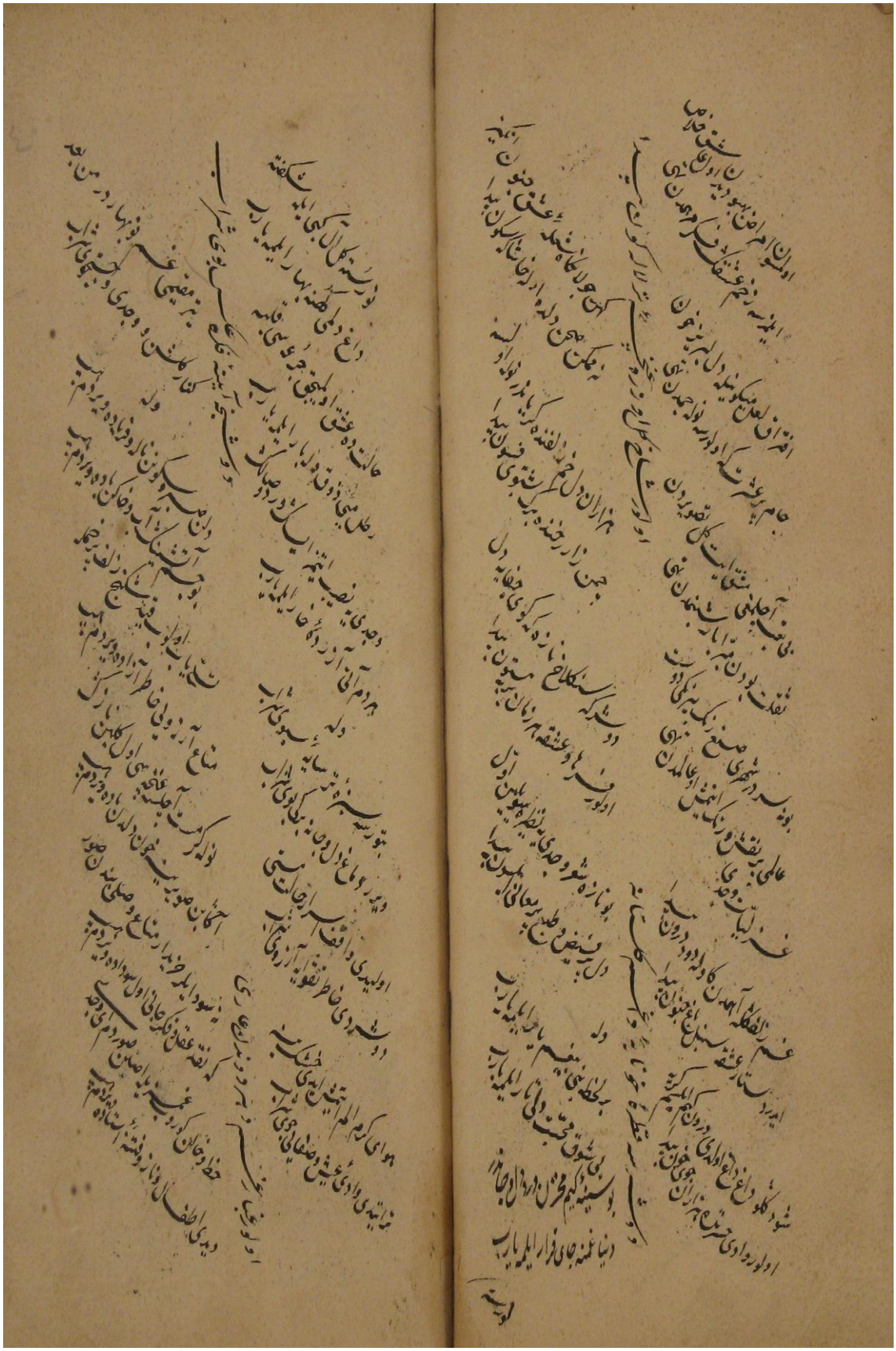
Ek 38: 37b-38a

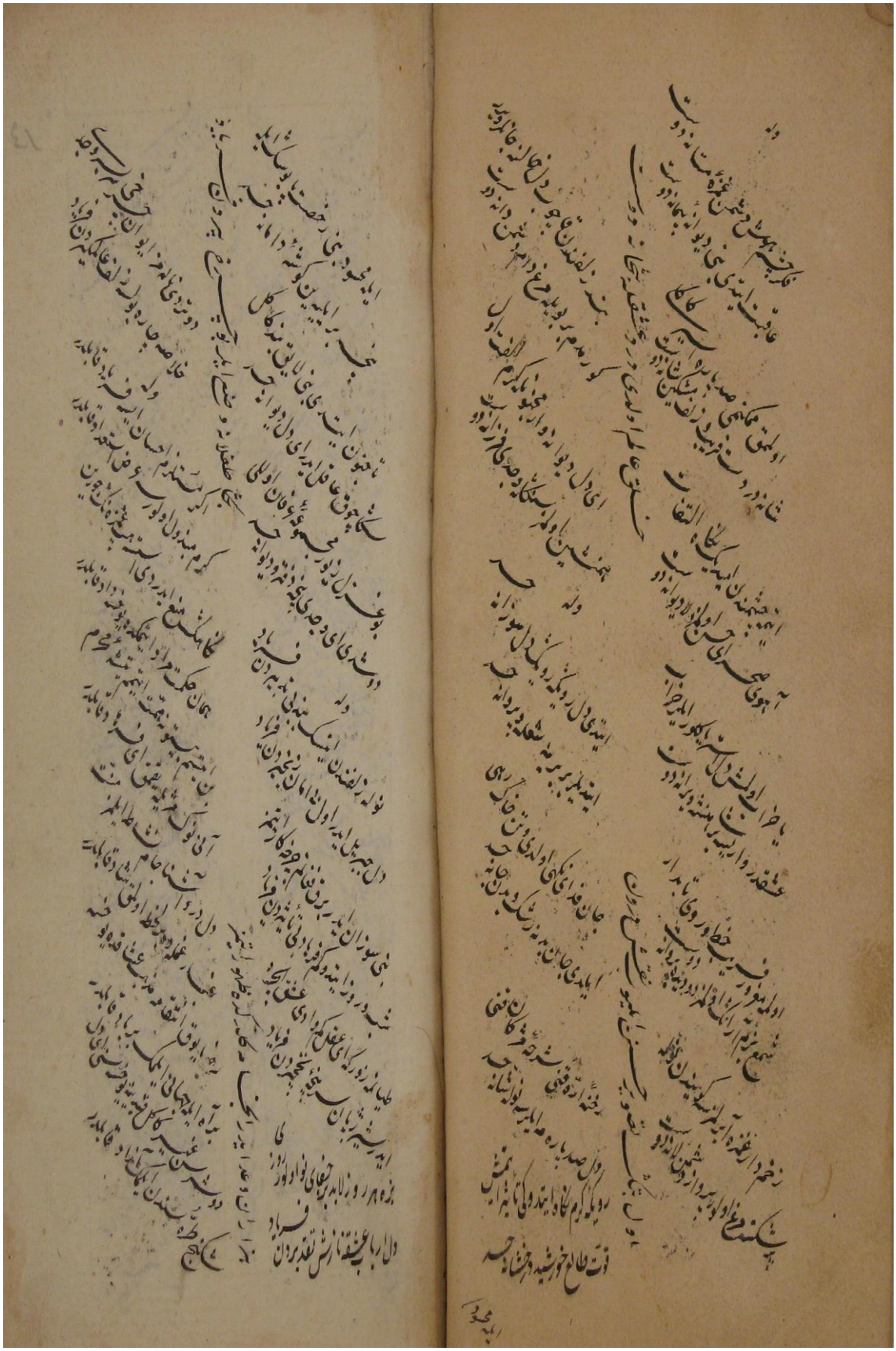
Ek 39: 38b-39a

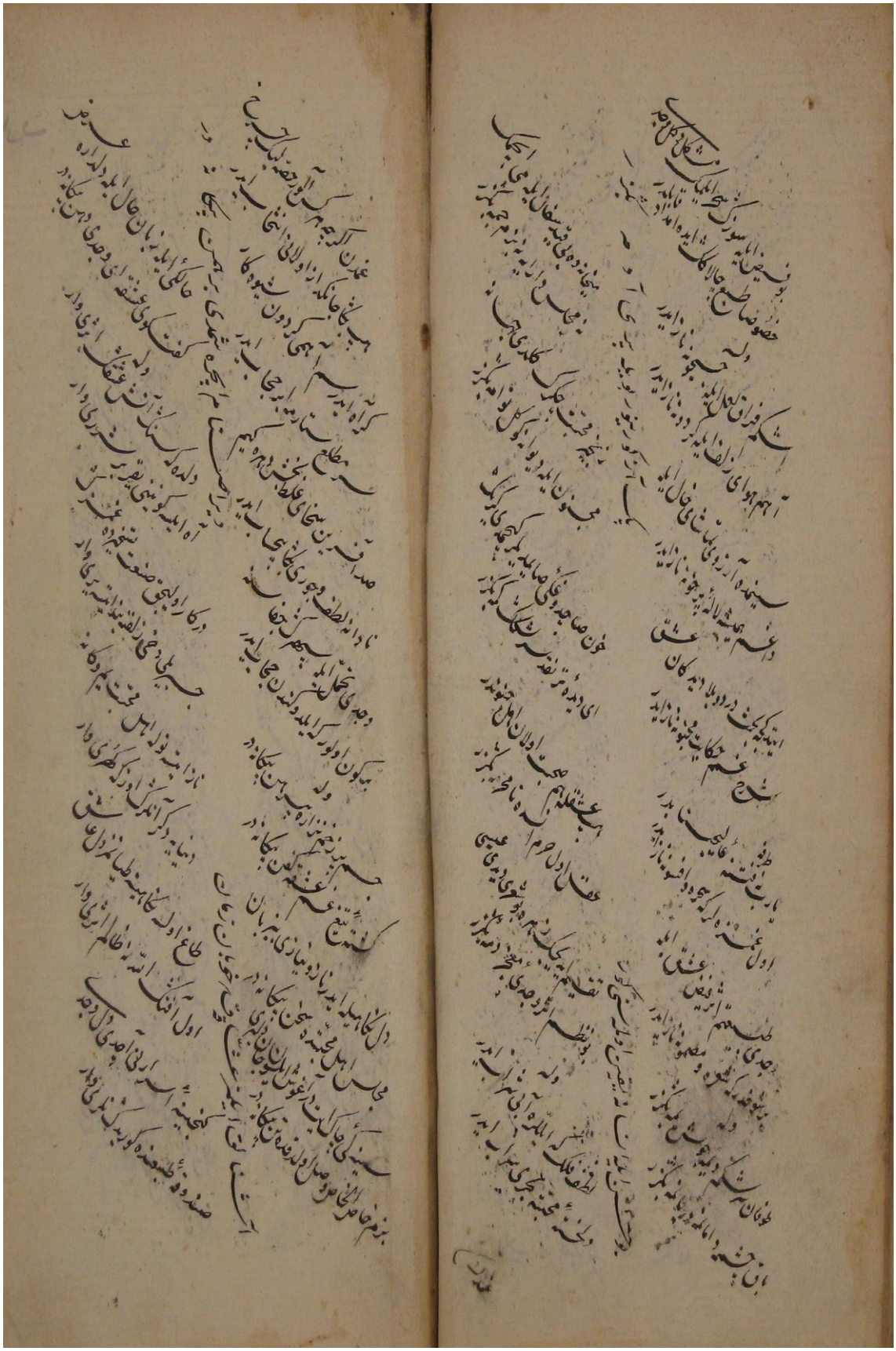
Ek 40: 39b-40a

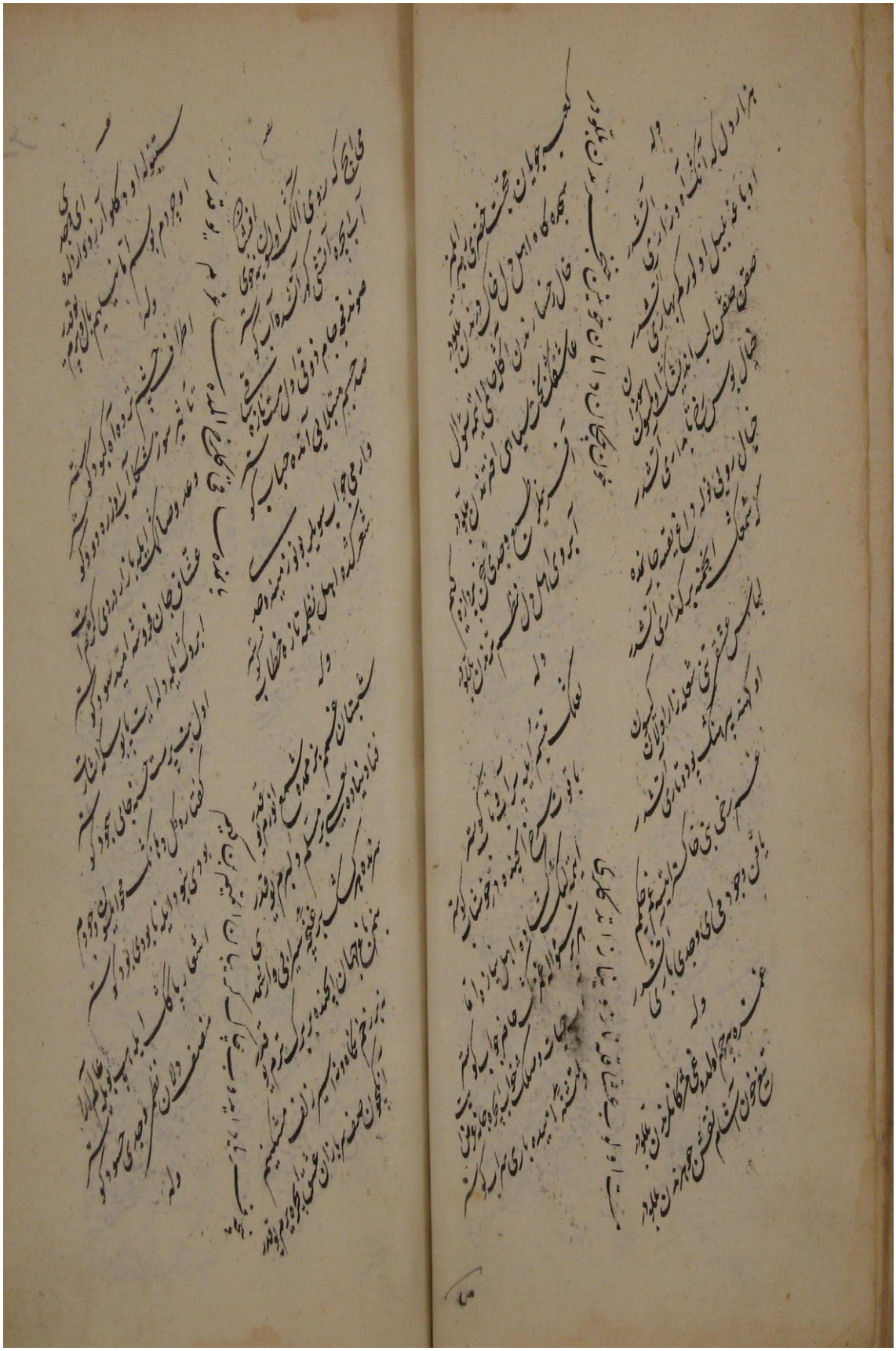
Ek 41: 40b-41a

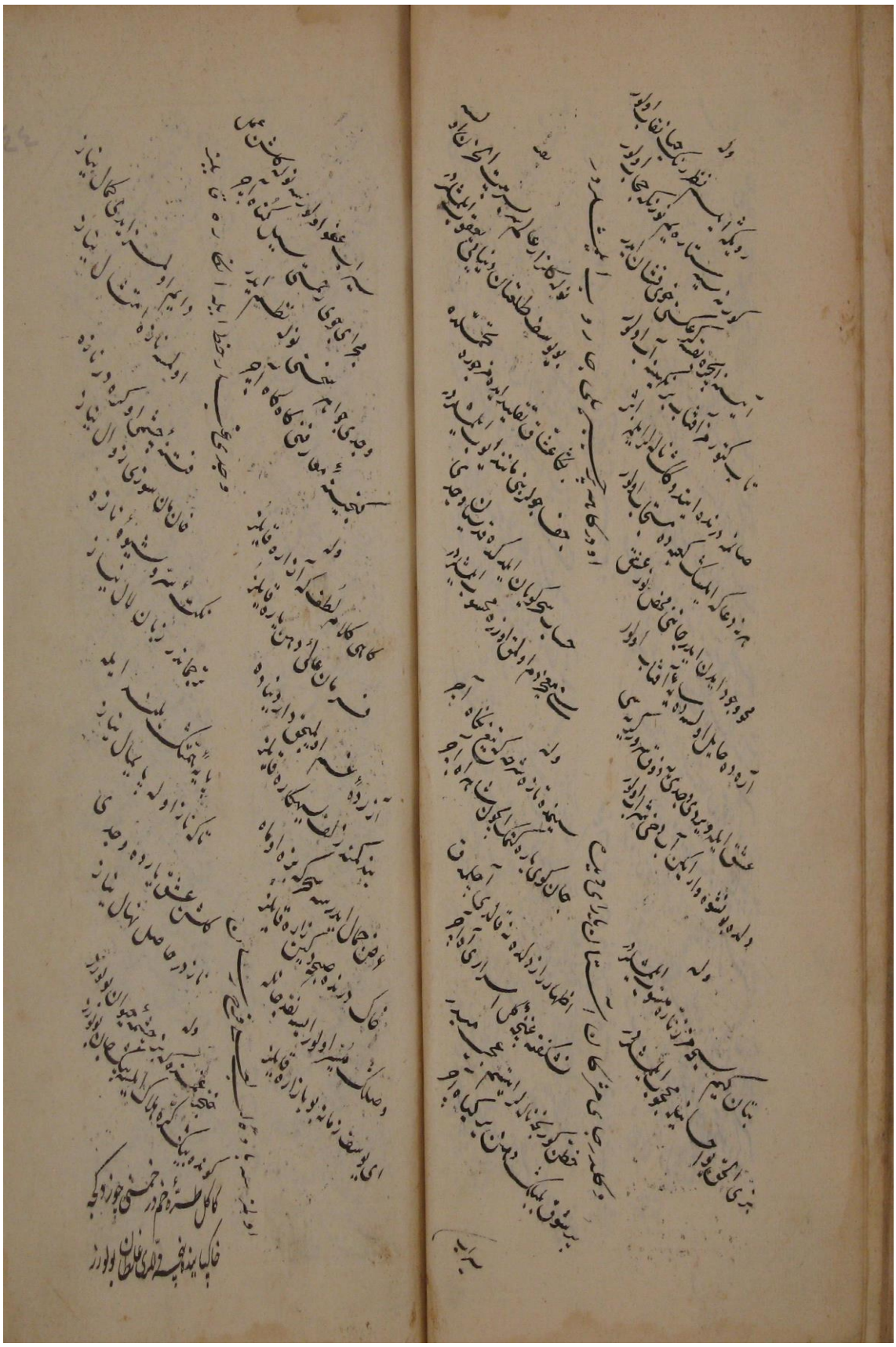
Ek 42: 41b-42a

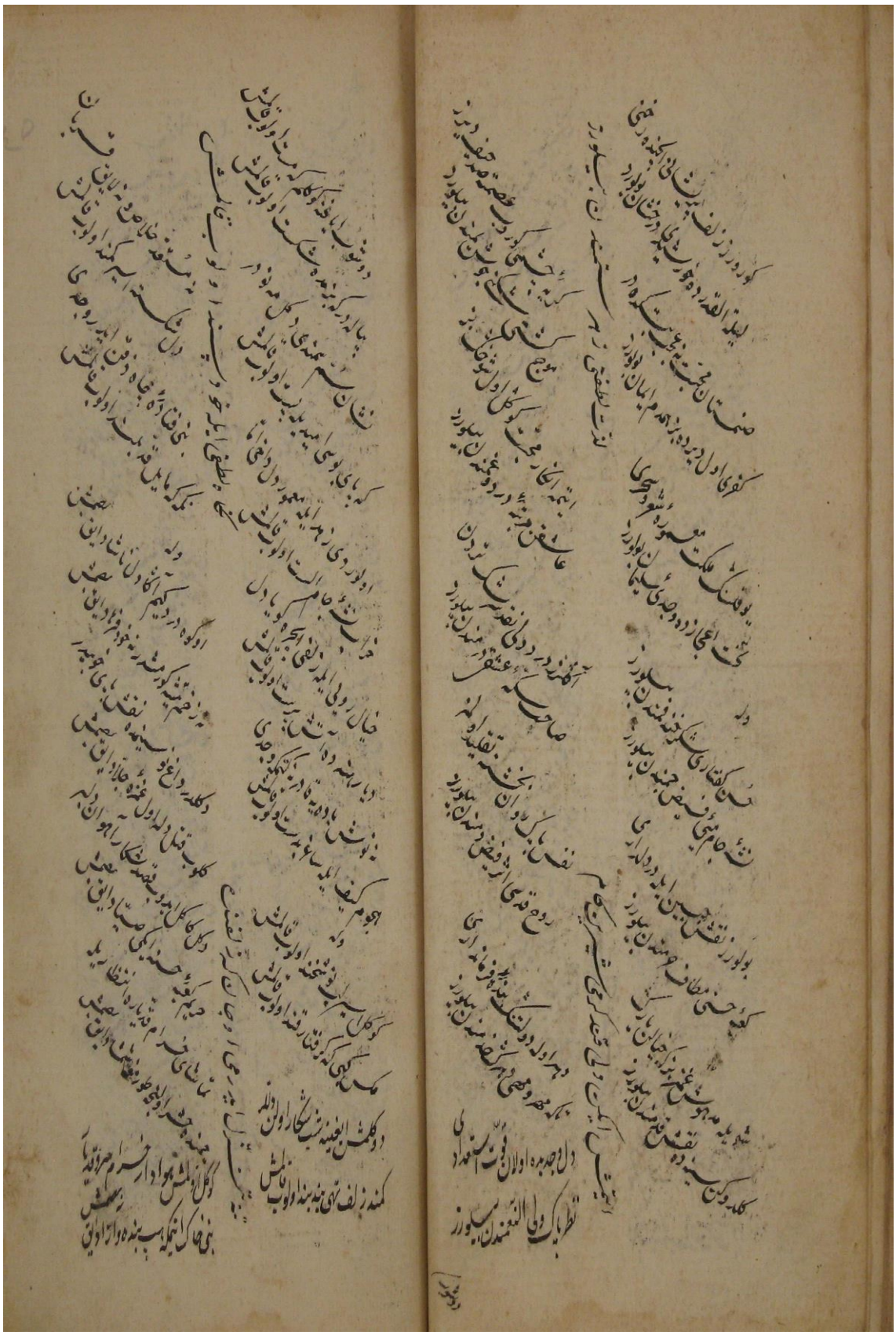
Ek 43: 42b-43a

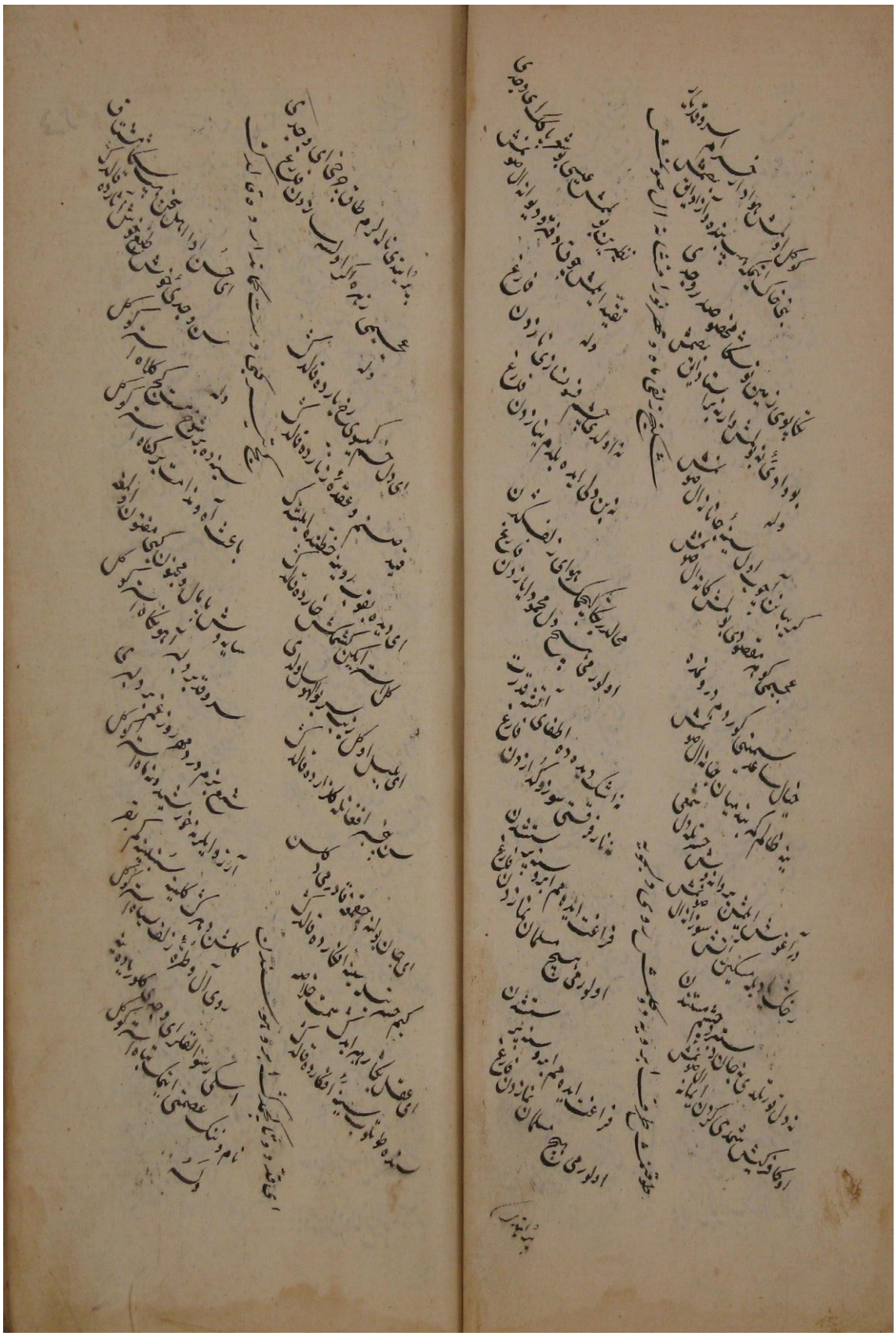
Ek 44: 43b-44a

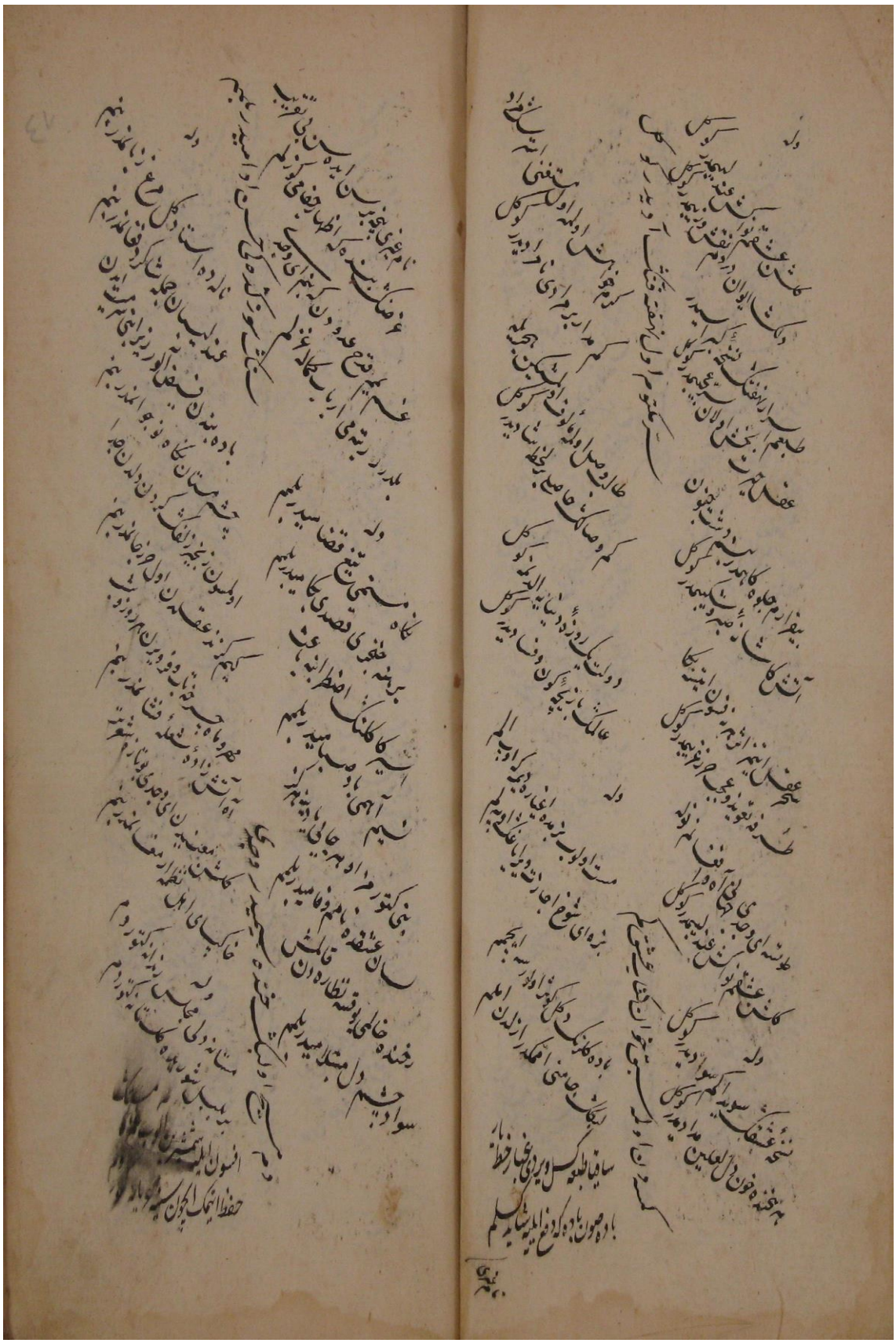
Ek 45: 44b-45a

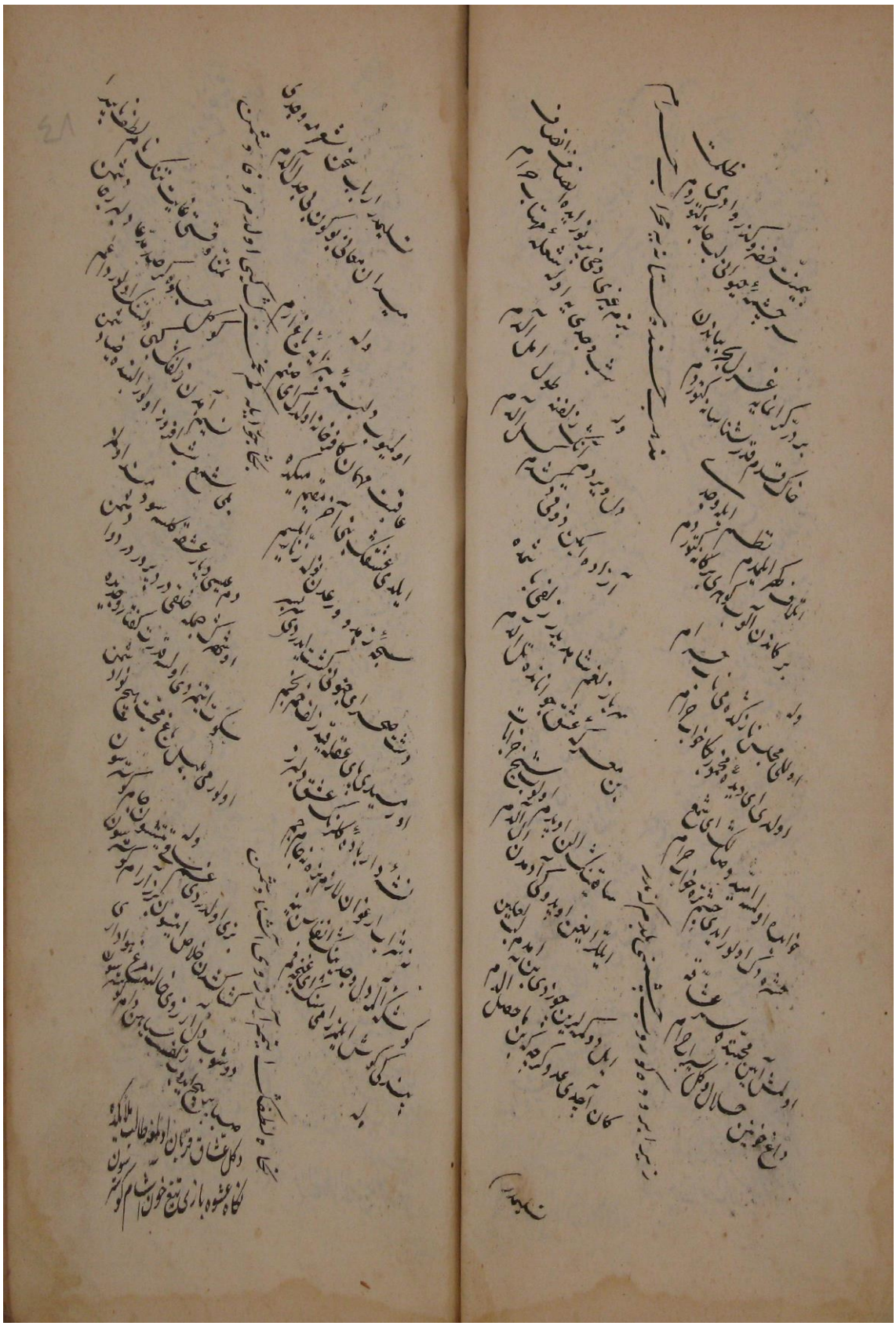
Ek 46: 45b-46a

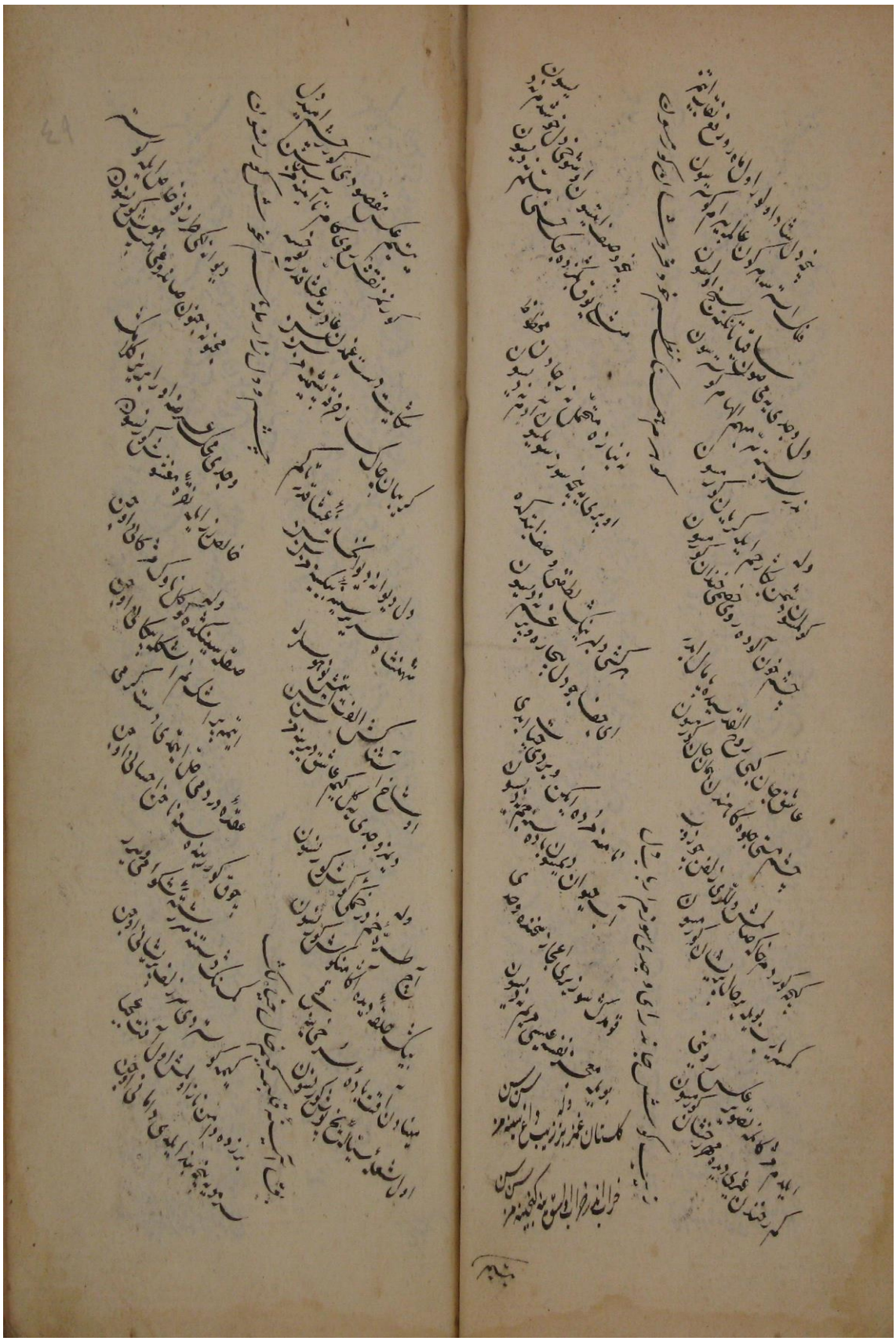
Ek 47: 4bb-47a

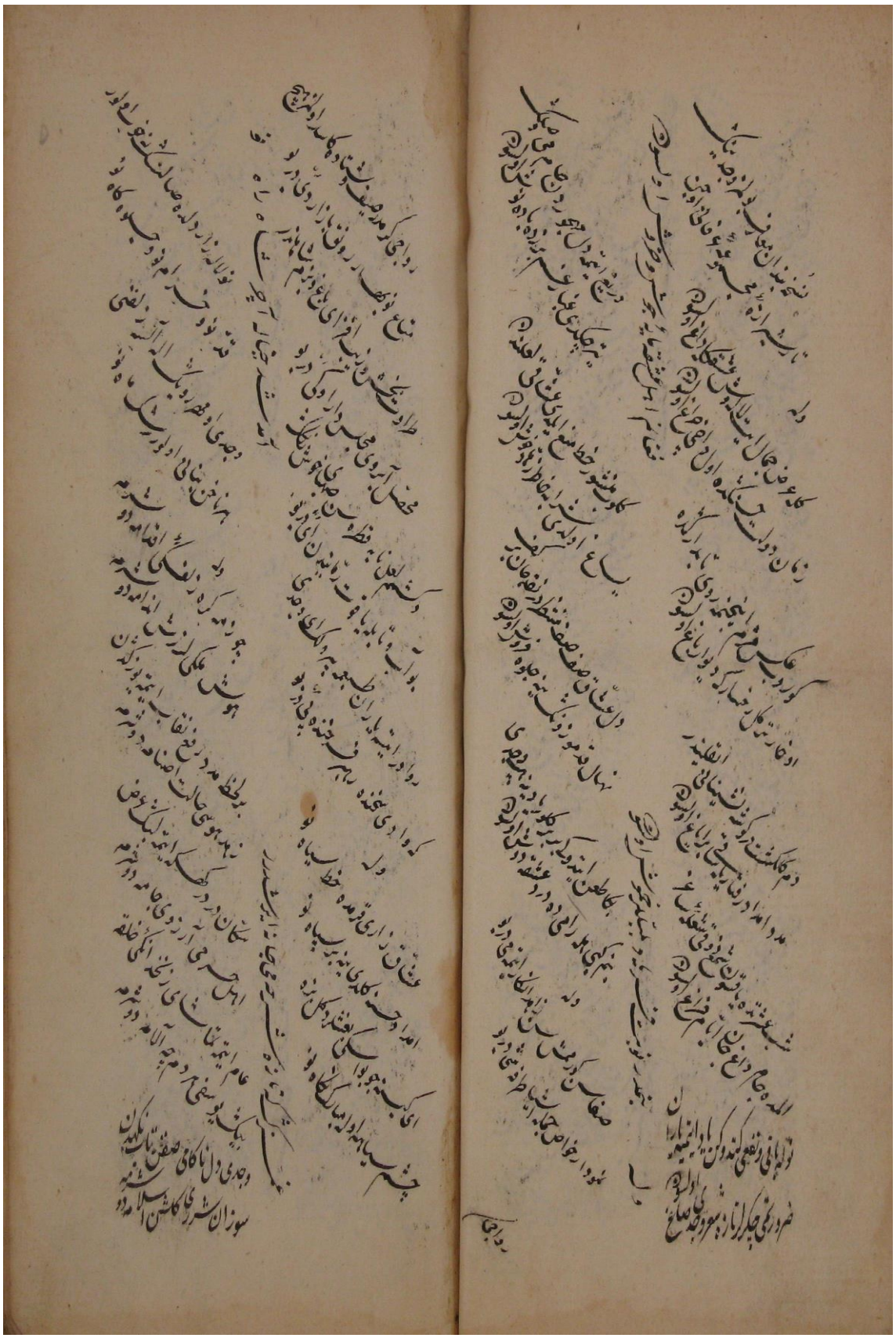
Ek 48: 47b-48a

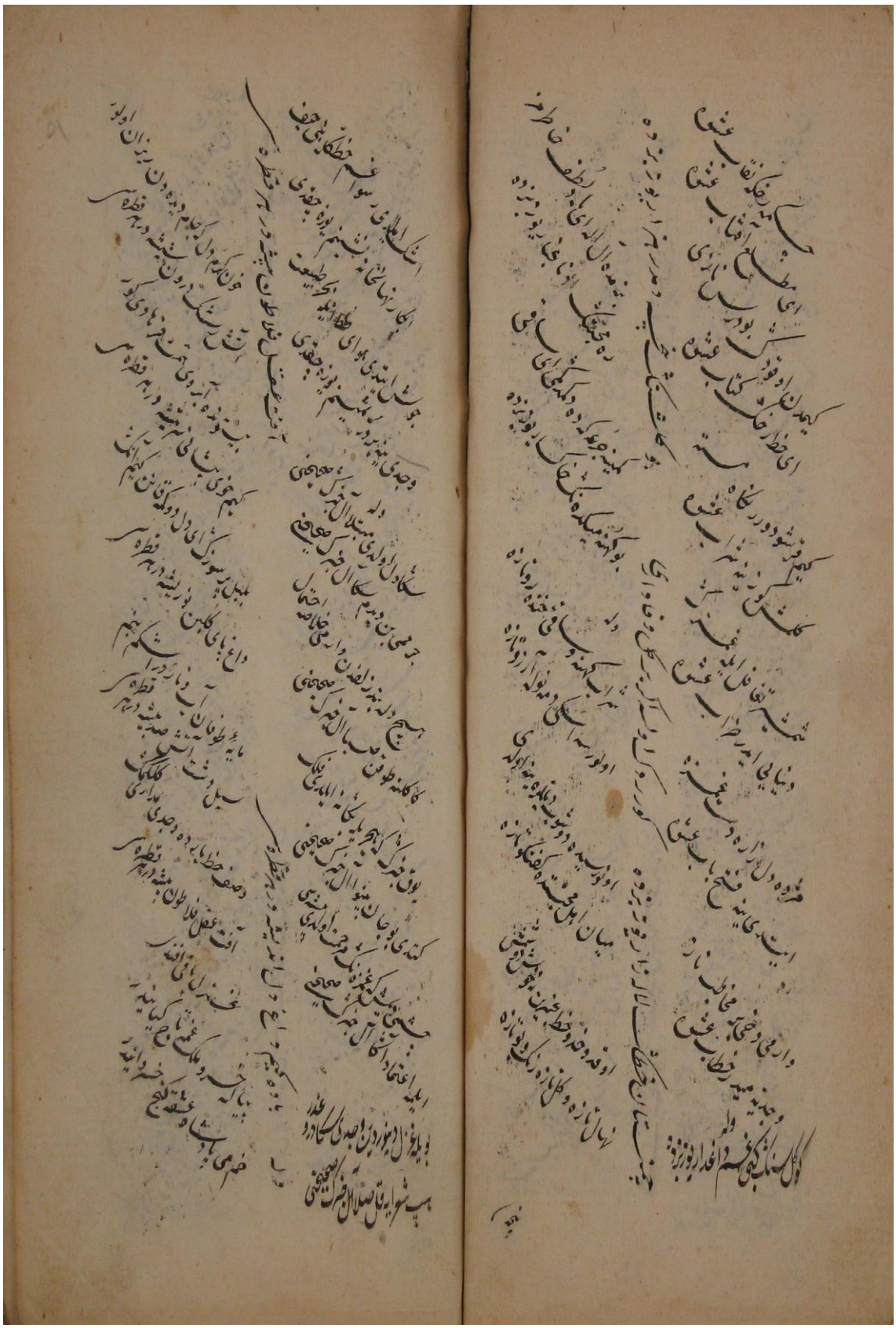
Ek 49: 48b-49a

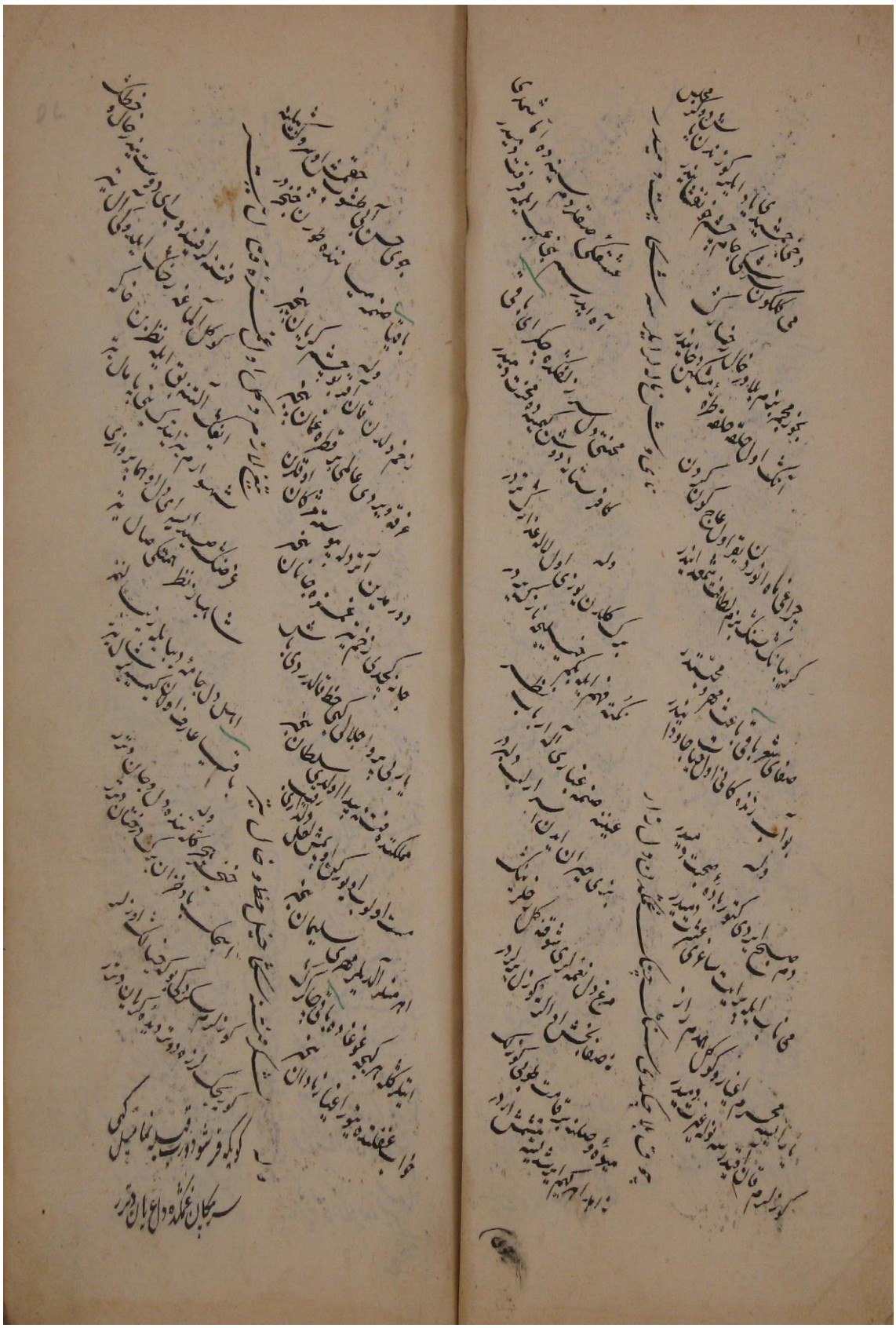
Ek 50: 49b-50a

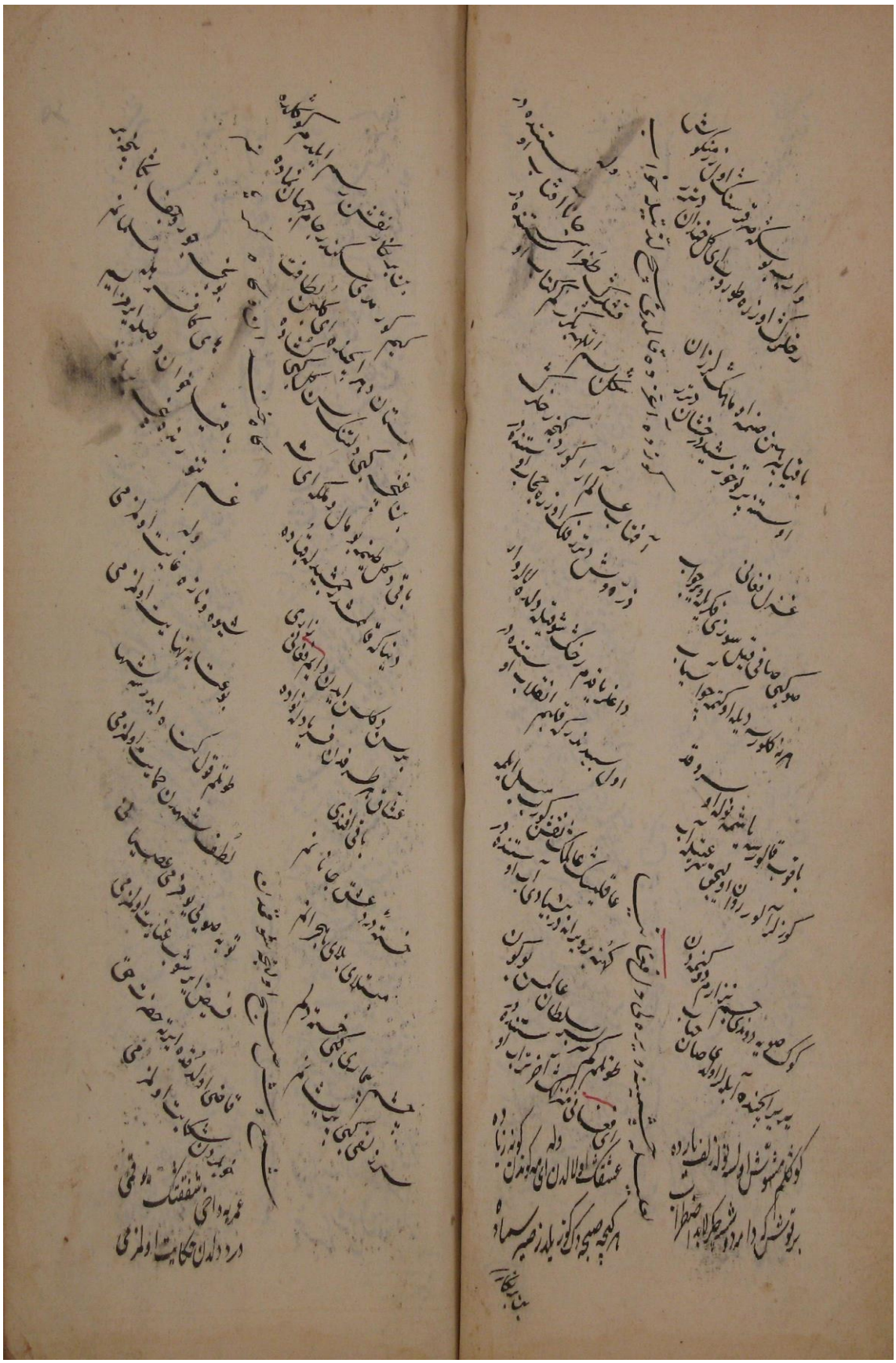
Ek 51: 50b-51a

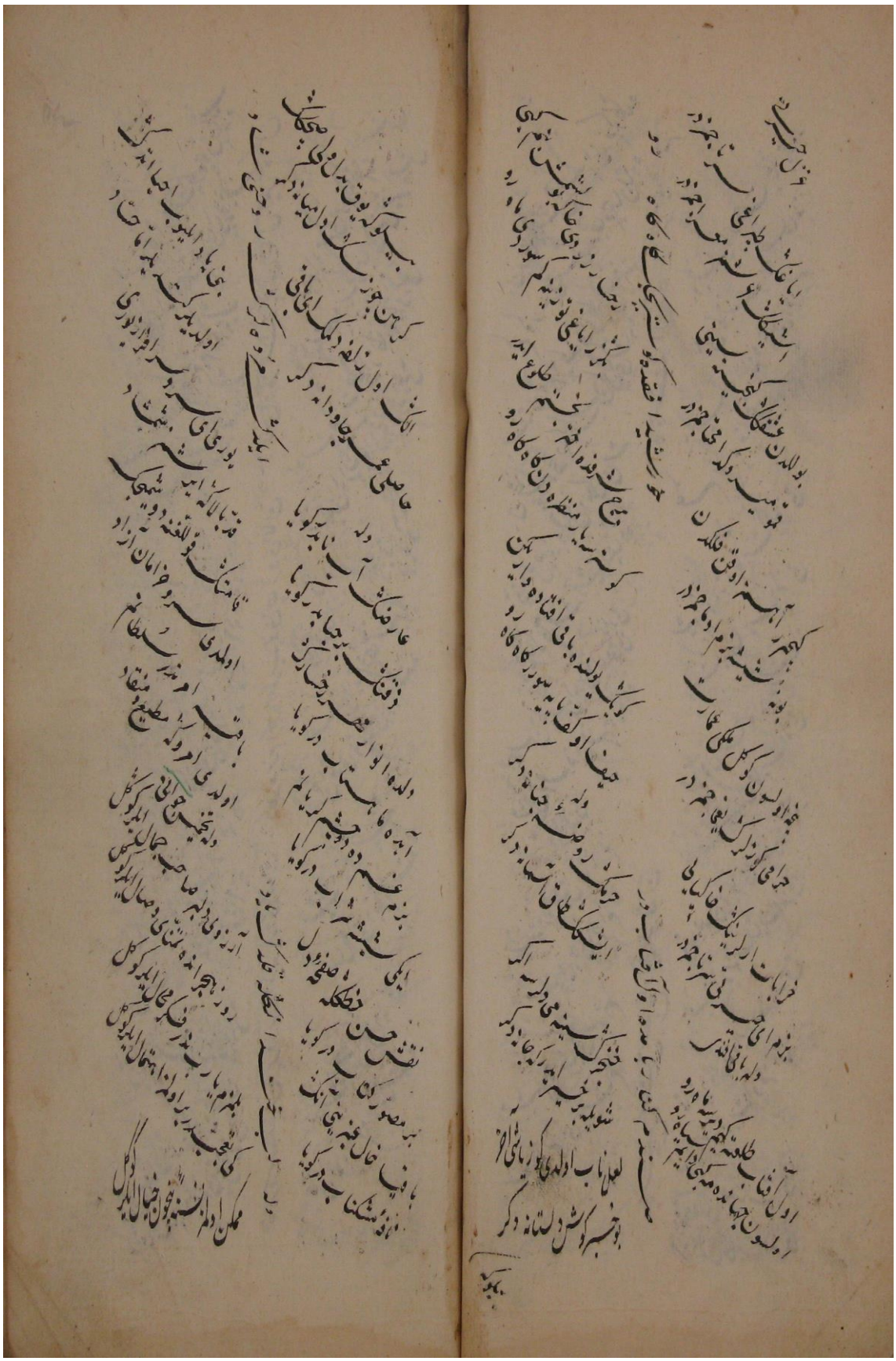
Ek 52: 51b-52a

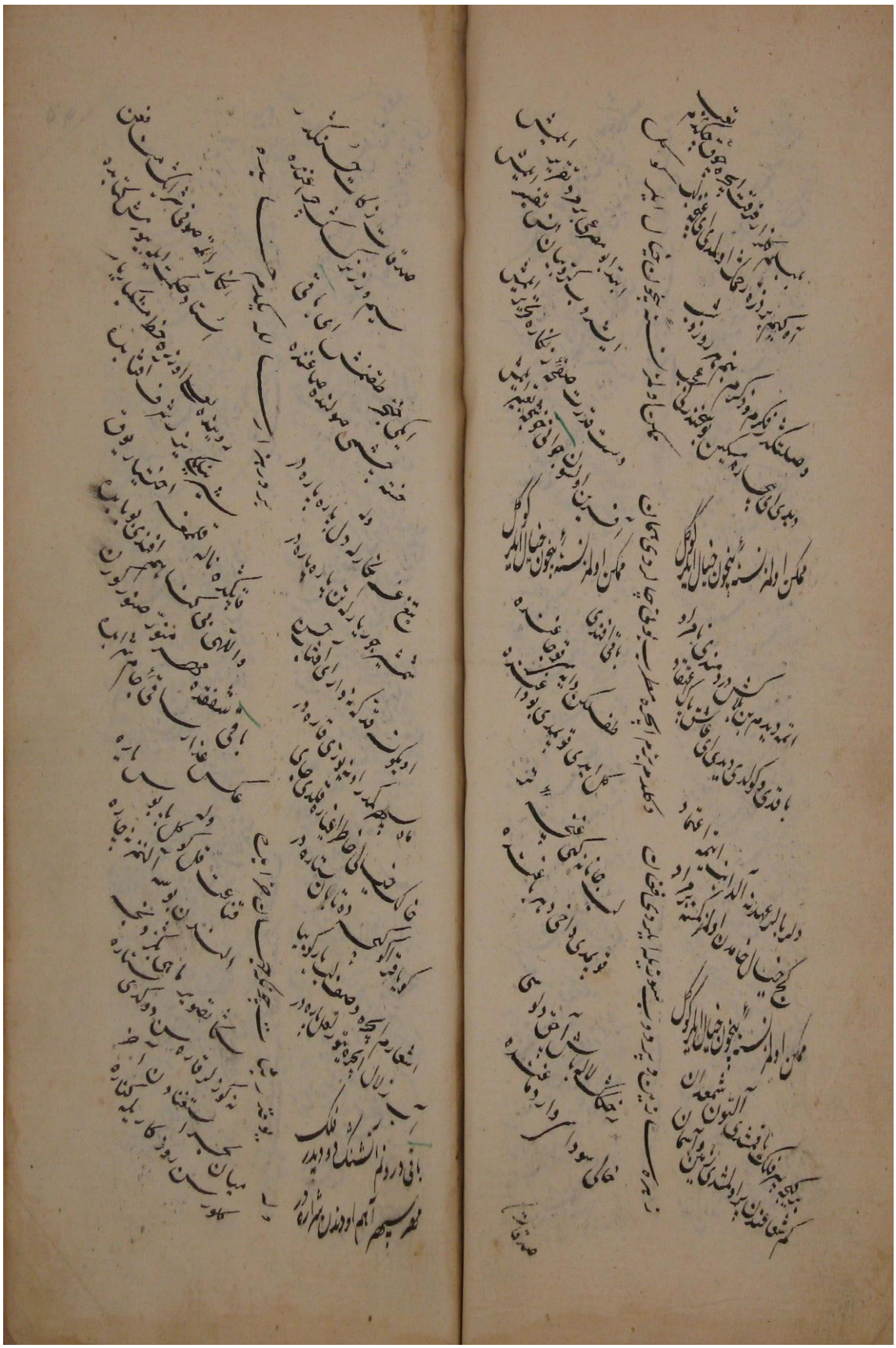
Ek 53: 52b-53a

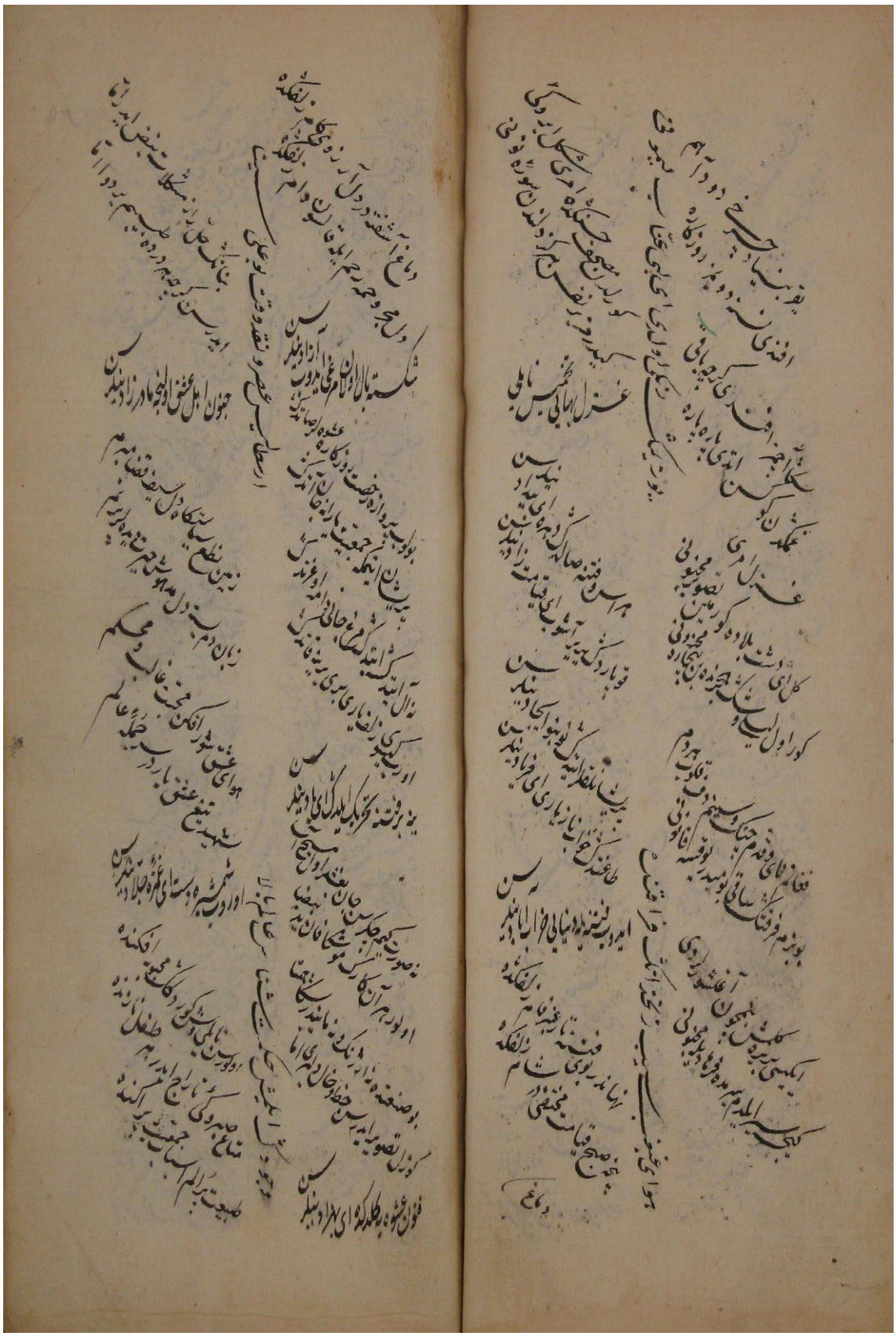
Ek 54: 53b-54a

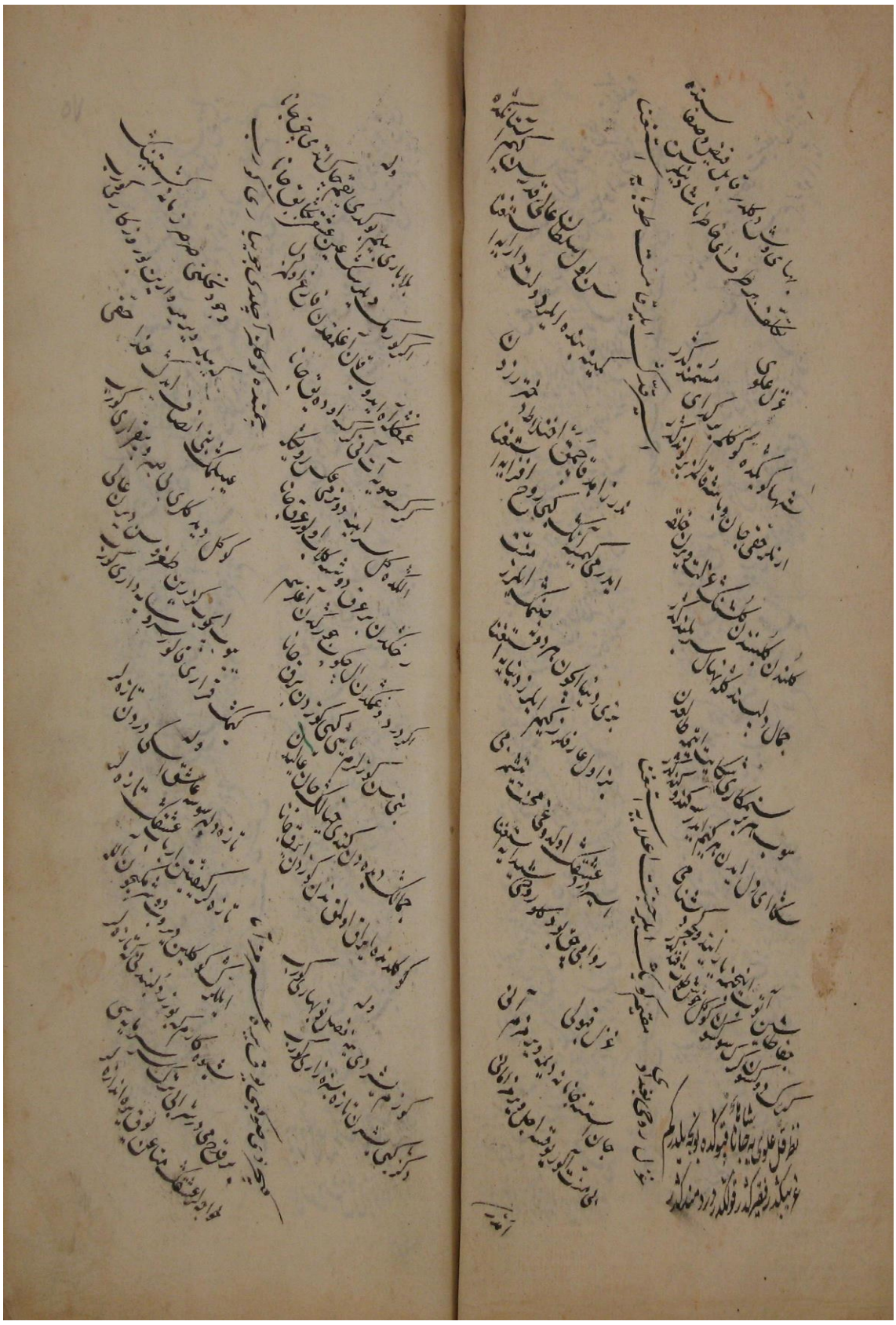
Ek 55: 54b-55a

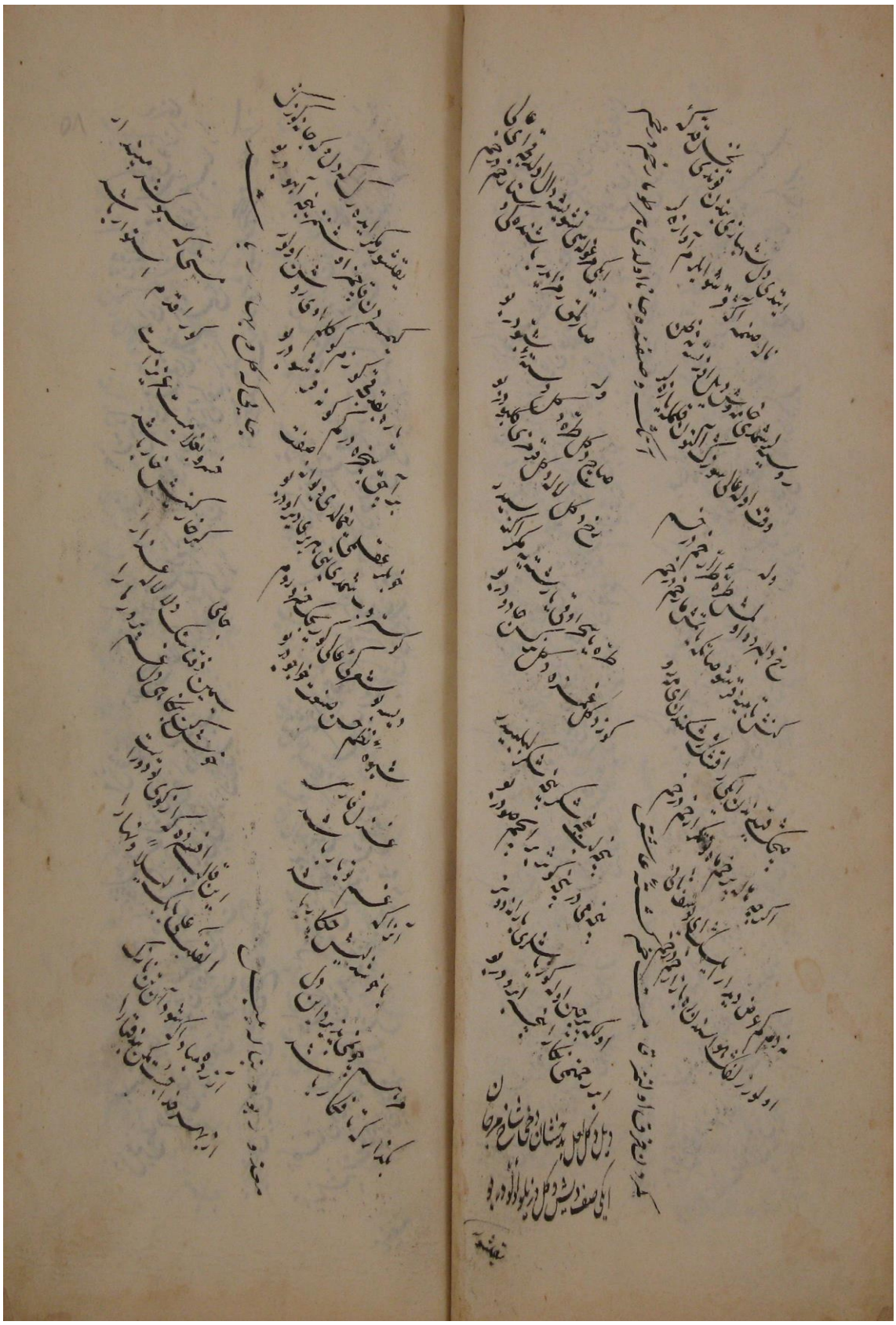
Ek 56: 55b-56a

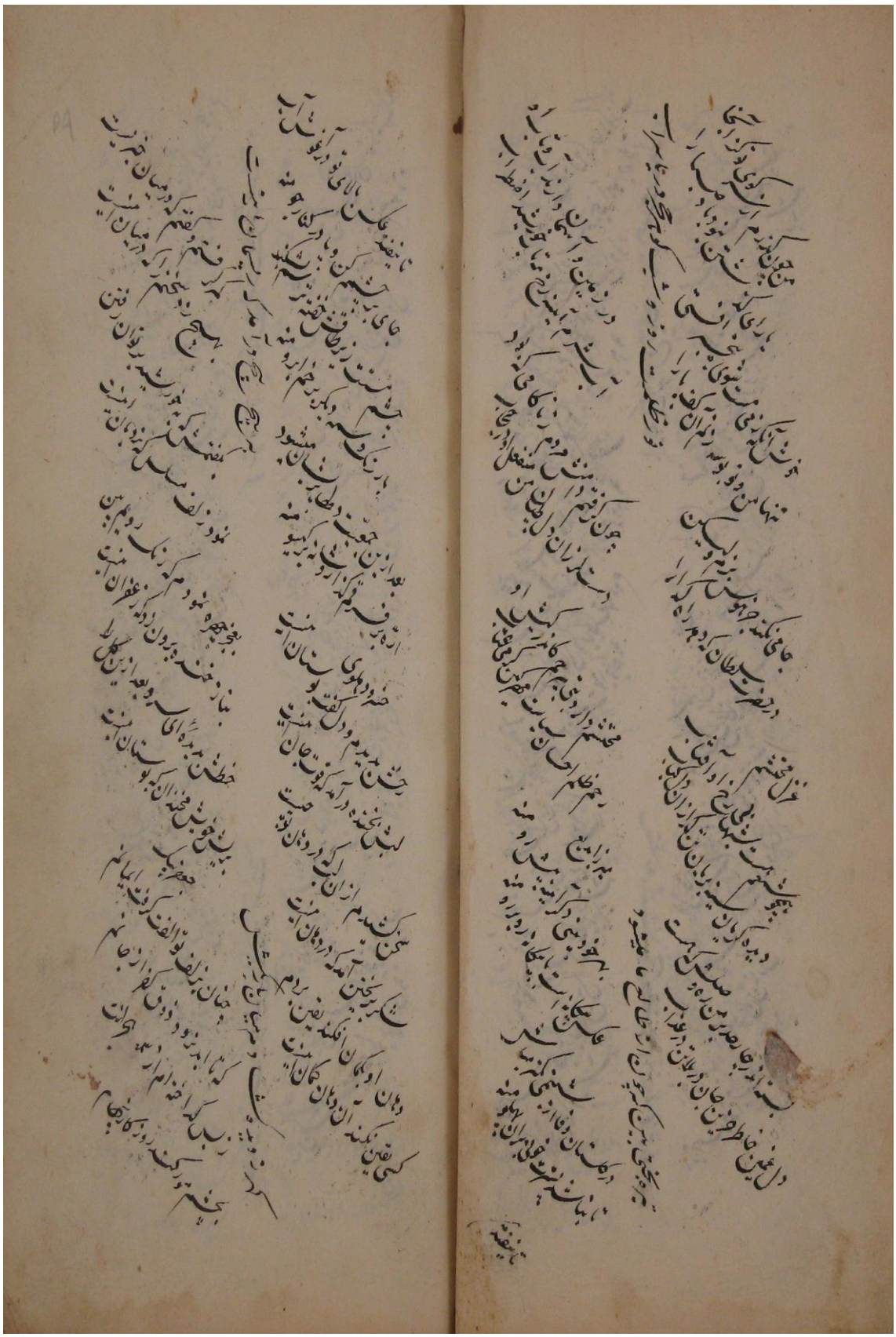
Ek 57: 56b-57a

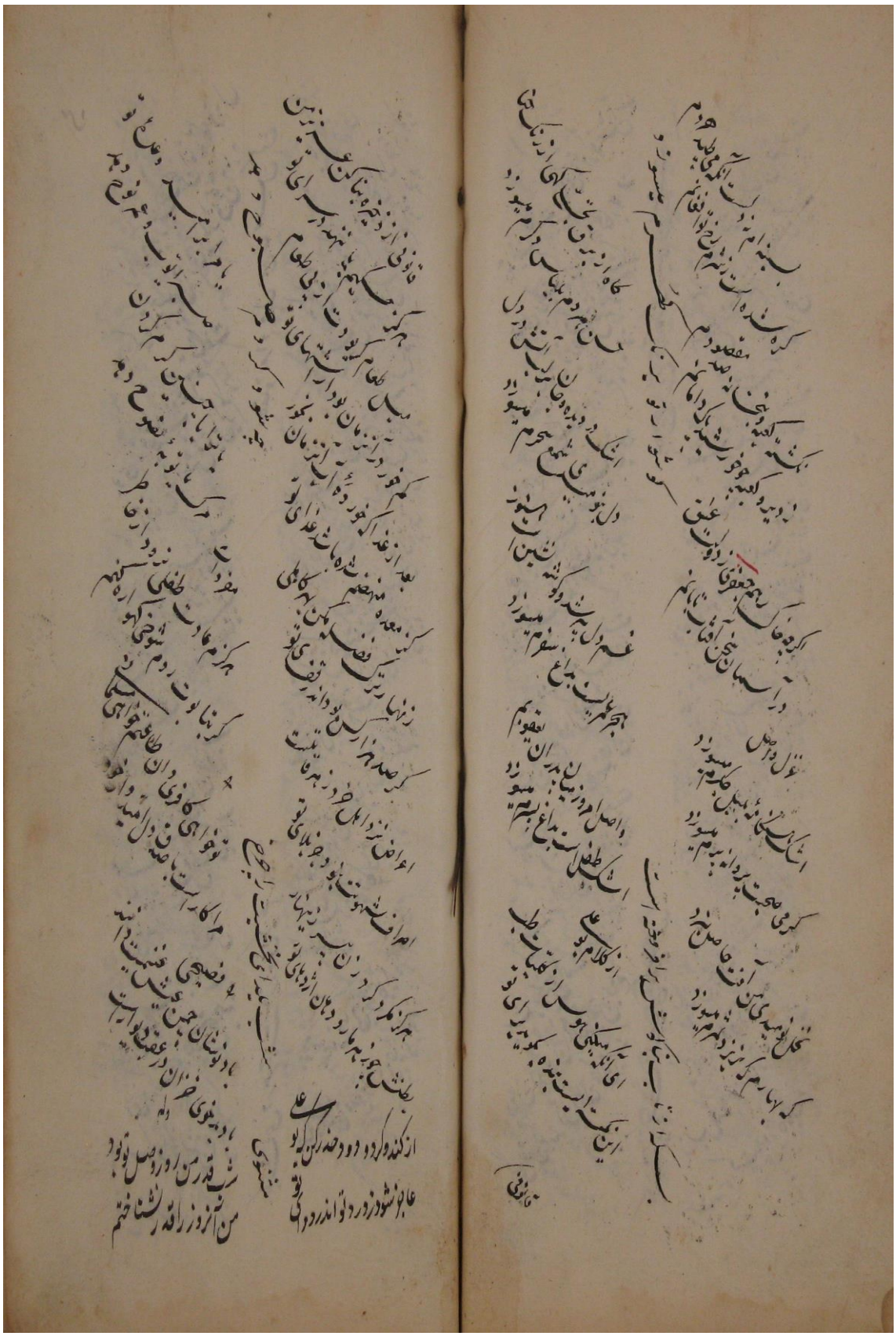
Ek 58: 57b-58a

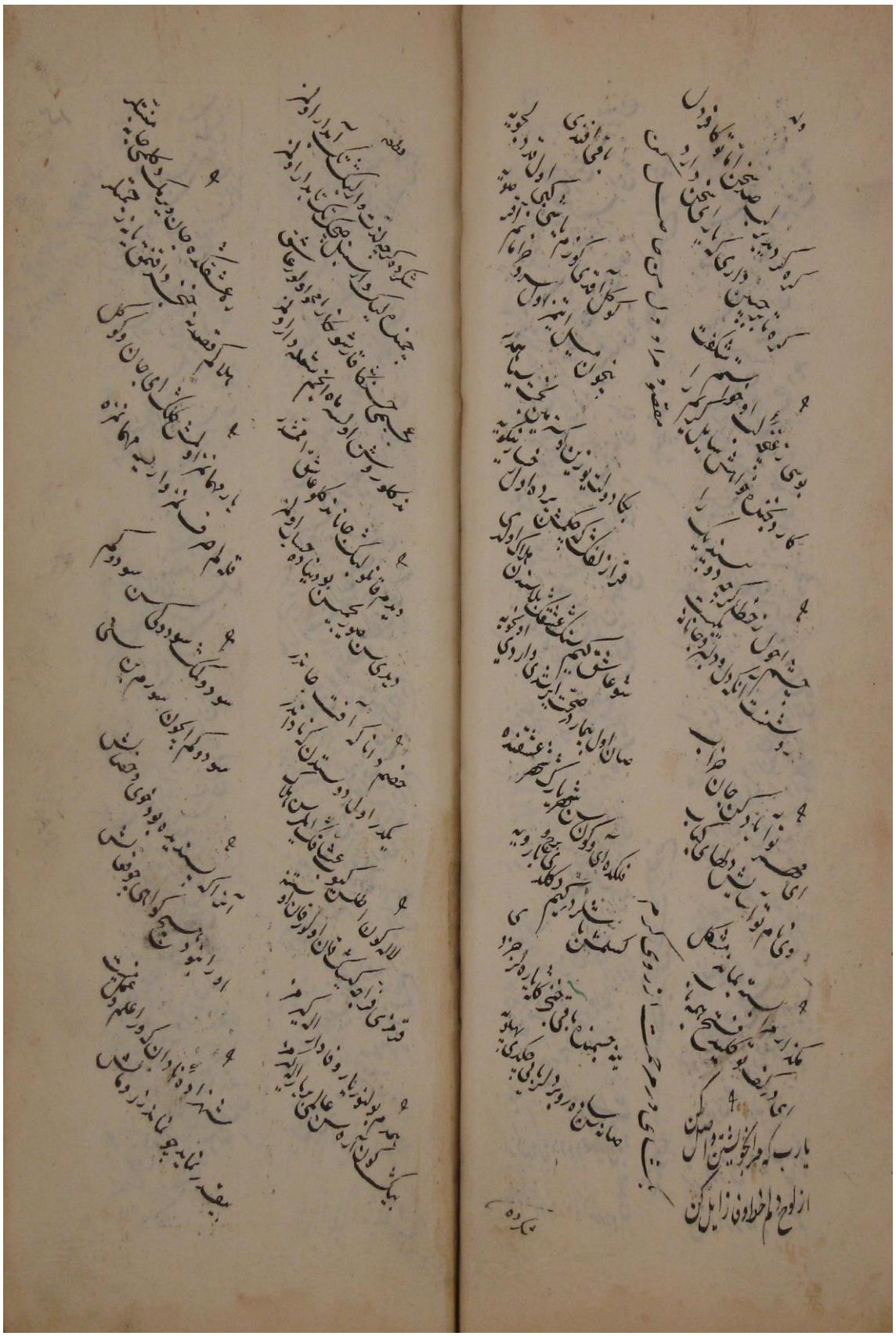
Ek 59: 58b-59a

Ek 60: 59b-60a

Ek 61: 61a-60b

ÖZ GEÇMİŞ

Ad Soyad: Ayşe KONUKPAY	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	Sakarya Üniversitesi
Fakülte	Fen-Edebiyat Fakültesi
Bölümü	Türk Dili ve Edebiyatı
Makale ve Bildiriler	
1. Konukpay, A. (2025). *Azmizâde Hâletî Dîvânı'nda Dolap***,** Sosyal Bilimler Dergisi (The Journal of Social Science). 12;(74), 334-344.	